

**Bruxelles, 3 septembrie 2025
(OR. en)**

**12441/25
ADD 1**

**Dosar interinstituțional:
2025/0192 (NLE)**

**COLAC 128
POLCOM 212
SERVICES 48
FDI 43**

PROPUNERE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	3 septembrie 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2025) 357 annex
Subiect:	ANEXĂ la Propunerea de decizie a Consiliului privind încheierea, în numele Uniunii Europene, a Acordului de parteneriat dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Piața Comună a Sudului, Republica Argentina, Republica Federativă a Braziliei, Republica Paraguay și Republica Orientală a Uruguayului, pe de altă parte

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 357 annex.

Anexă: COM(2025) 357 annex

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 3.9.2025
COM(2025) 357 final

ANNEX 1

ANEXĂ

la

Propunerea de decizie a Consiliului

privind încheierea, în numele Uniunii Europene, a Acordului de parteneriat dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Piața Comună a Sudului, Republica Argentina, Republica Federativă a Braziliei, Republica Paraguay și Republica Orientală a Uruguayului, pe de altă parte

ACORD DE PARTENERIAT ÎNTRE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI STATELE MEMBRE ALE
ACESTEIA, PE DE O PARTE, ȘI PIAȚA COMUNĂ A SUDULUI, REPUBLICA ARGENTINA,
REPUBLICA FEDERATIVĂ A BRAZILIEI, REPUBLICA PARAGUAY ȘI
REPUBLICA ORIENTALĂ A URUGUAYULUI, PE DE ALTĂ PARTE

REGATUL BELGIEI,

REPUBLICA BULGARIA,

REPUBLICA CEHĂ,

REGATUL DANEMARCEI,

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA,

REPUBLICA ESTONIA,

IRLANDA,

REPUBLICA ELENĂ,

REGATUL SPANIEI,

REPUBLICA FRANCEZĂ,

REPUBLICA CROAȚIA,

REPUBLICA ITALIANĂ,

REPUBLICA CIPRU,

REPUBLICA LETONIA,

REPUBLICA LITUANIA,

MARELE DUCAT AL LUXEMBURGULUI,

UNGARIA,

REPUBLICA MALTA,

REGATUL ȚĂRILOR DE JOS,

REPUBLICA AUSTRIA,

REPUBLICA POLONĂ,

REPUBLICA PORTUGHEZĂ,

ROMÂNIA,

REPUBLICA SLOVENIA,

REPUBLICA SLOVACĂ,

REPUBLICA FINLANDA,

REGATUL SUEDEI,

părți contractante la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, denumite în continuare „statele membre”,

și

UNIUNEA EUROPEANĂ, denumită în continuare „Uniunea” sau „UE”,

pe de o parte,

ȘI

REPUBLICA ARGENTINA,

REPUBLICA FEDERATIVĂ A BRAZILIEI,

REPUBLICA PARAGUAY,

REPUBLICA ORIENTALĂ A URUGUAYULUI,

state părți la Piața Comună a Sudului care sunt semnatare ale prezentului acord, denumite în continuare „statele MERCOSUR semnatare”,

și

PIAȚA COMUNĂ A SUDULUI, denumită în continuare „MERCOSUR”,

pe de altă parte,

denumite în continuare în mod colectiv „părțile”,

în sensul prezentului acord, MERCOSUR se referă la Republica Argentina, Republica Federativă a Braziliei, Republica Paraguay și Republica Orientală a Uruguayului,

AVÂND ÎN VEDERE legăturile istorice, culturale, politice și economice profunde care unesc popoarele lor și însuflețite de valorile lor comune,

AVÂND ÎN VEDERE că MERCOSUR și Uniunea Europeană doresc să consolideze aceste legături și să își intensifice relațiile pe baza dialogului și a cooperării, în vederea stabilirii unui parteneriat strategic,

REAMINTIND angajamentul ferm al părților față de principiile dreptului internațional, față de Carta Organizației Națiunilor Unite („ONU”), față de democrație, statul de drept și drepturile omului, precum și față de libertățile fundamentale,

AVÂND ÎN VEDERE că respectarea principiilor democratice și a drepturilor omului, astfel cum sunt prevăzute în Declarația universală a drepturilor omului și în alte instrumente internaționale relevante referitoare la drepturile omului, a dreptului internațional umanitar, precum și a principiilor statului de drept stă la baza politicilor interne și internaționale ale părților și constituie un element esențial al prezentului acord,

REAFIRMÂNDU-ȘI sprijinul pentru instituțiile și valorile democratice, care sunt indispensabile pentru dezvoltarea proceselor lor de integrare respective și a relației lor reciproce,

MOTIVATE să contribuie la consolidarea multilateralismului, la pacea și securitatea internațională și la promovarea unei ordini internaționale echitabile și democratice,

RECUNOSCÂND contribuția importantă la dezarmare și neproliferare prin proclamarea Americii Latine și a Caraibilor ca zonă de pace, fără arme nucleare, în conformitate cu Tratatul de la Tlatelolco și protocoalele adiționale la acesta, și reafirmându-și angajamentele de a promova dezarmarea nucleară,

REAFIRMÂND valorile, scopurile și principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite, semnată la 26 iunie 1945 la San Francisco, la încheierea Conferinței Organizației Națiunilor Unite pentru Organizația Internațională („Carta ONU”),

REAFIRMÂND obiectivul comun de promovare a dezvoltării economice și sociale care stă la baza prezentului acord și având în vedere că liberalizarea pieței ar trebui să fie completată de promovarea dezvoltării sociale și de reducerea inegalităților printr-un acces adecvat la locuri de muncă, educație și sănătate, precum și de eliminarea sărăciei extreme,

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a consolida și dezvolta sistemul comercial multilateral prin aplicarea unor norme transparente, echitabile și nediscriminatorii, în vederea promovării unui comerț internațional din ce în ce mai dinamic și mai deschis, care să asigure o participare sporită a țărilor în curs de dezvoltare la schimburile comerciale, investițiile și fluxurile tehnologice internaționale,

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a promova comerțul internațional astfel încât să contribuie la dezvoltarea durabilă în dimensiunea sa economică, socială și de mediu, implicând toate părțile interesate relevante, inclusiv societatea civilă și sectorul privat, și de a pune în aplicare prezentul acord în conformitate cu legislația proprie și cu angajamentele internaționale în materie de muncă și de mediu,

BAZÂNDU-SE PE drepturile și obligațiile asumate de părți în calitate de membri ai Organizației Mondiale a Comerțului („OMC”),

DORIND să îmbunătățească competitivitatea întreprinderilor lor, oferindu-le un cadru juridic previzibil pentru relațiile comerciale și de investiții, cu o atenție deosebită acordată microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și mijlocii,

REAFIRMÂND necesitatea de a promova respectarea orientărilor și principiilor recunoscute la nivel internațional privind responsabilitatea socială a întreprinderilor și conduita profesională responsabilă, inclusiv a Orientărilor pentru întreprinderile multinaționale ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică („OCDE”), în rândul întreprinderilor care își desfășoară activitatea pe teritoriile lor,

AVÂND ÎN VEDERE că sistemul comercial multilateral poate fi consolidat prin negocieri comerciale multilaterale care vizează obținerea unor rezultate ambițioase, cuprinzătoare și echilibrate, promovarea dezvoltării economice și îmbunătățirea bunăstării oamenilor,

LUÂND ÎN CONSIDERARE faptul că părțile consideră integrarea regională și regionalismul deschis ca fiind instrumente importante pentru dezvoltarea economică și socială, care consolidează integrarea internațională a economiilor lor, promovează legături mai strânse între popoarele lor și contribuie la stabilitatea internațională,

SALUTÂND Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă „Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă”, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 25 septembrie 2015 (denumită în continuare „Agenda 2030”) și Acordul de la Paris adoptat în cadrul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, încheiat la Paris la 12 decembrie 2015 (denumit în continuare „Acordul de la Paris”) și solicitând punerea lor rapidă în aplicare,

CONȘTIENȚE de necesitatea de a promova creșterea și dezvoltarea părților și de a reduce disparitățile existente, acordând o atenție deosebită nevoilor și dificultăților cu care se confruntă Paraguay ca țară fără ieșire la mare,

RECUNOSCÂND lunga istorie a migrației între Uniunea Europeană și țările MERCOSUR, precum și contribuția pozitivă a acestei migrații la relația dintre ele, precum și la dezvoltarea lor socială, culturală și economică,

ȚINÂND SEAMA de dispozițiile convenite la nivel internațional privind tratamentul special și diferențiat pentru țările în curs de dezvoltare,

RECUNOSCÂND că prezentul acord menține dreptul părților de a reglementa pe teritoriul lor în conformitate cu actele lor cu putere de lege și normele administrative interne, precum și flexibilitatea părților de a atinge obiective de politică legitime, cum ar fi cele referitoare la sănătatea publică, siguranța, mediul, educația, moralitatea publică și promovarea și protejarea diversității culturale,

REAFIRMÂND dreptul părților de a-și exploata resursele naturale în conformitate cu propriile politici de mediu și cu obiectivele de dezvoltare durabilă,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul-cadru de cooperare interregională dintre Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Piața Comună a Sudului și statele părți la aceasta, pe de altă parte, semnat la Madrid la 15 decembrie 1995, precum și Declarația comună, anexată la acesta, privind dialogul politic și obiectivul instituirii unui parteneriat bazat pe un dialog politic consolidat, pe liberalizarea comerțului, promovarea investițiilor și aprofundarea cooperării,

AVÂND ÎN VEDERE că între Uniunea Europeană și MERCOSUR cooperarea este pusă în aplicare printr-o varietate de instrumente,

REAMINTIND decizia adoptată în cadrul reuniunii șefilor de stat sau de guvern din MERCOSUR și din Uniunea Europeană, care a avut loc în iunie 1999 la Rio de Janeiro, de a acorda o prioritate reînnoită relațiilor lor în domeniile politic, economic, comercial, cultural și de cooperare, cu scopul de a construi un parteneriat mai profund și mai cuprinzător între cele două regiuni, care ar trebui să se bazeze pe democrație, dezvoltare durabilă și creștere economică însoțită de justiție socială,

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a-și consolida, liberaliza și diversifica în continuare relațiile comerciale și de investiții,

AȘTEPTÂND CU INTERES, în acest context, intensificarea relațiilor lor comerciale și de investiții prin instituirea unei zone de liber schimb în conformitate cu Acordul general pentru tarife și comerț din 1994 și cu normele OMC,

DORIND să consolideze cooperarea dintre părți, pe baza unui dialog deschis și permanent în toate domeniile de interes reciproc, în special în domeniile politic, economic, comercial, financiar, juridic și judiciar, în domeniile libertății și securității și în domeniile științific și tehnologic, social și cultural,

CONȘTIENȚE de importanța implicării societății civile în contextul parteneriatului dintre părți,

CONȘTIENȚE de faptul că, pentru a-și intensifica relațiile în toate domeniile de interes comun, este esențial ca dialogul politic existent între părți să intre într-o nouă etapă,

AVÂND ÎN VEDERE experiențele specifice de integrare regională ale părților, de care acestea pot beneficia reciproc în funcție de propriile lor nevoi,

REAFIRMÂND importanța principiilor și valorilor lor comune în domeniul dezvoltării sociale,

AVÂND ÎN VEDERE importanța dialogului cultural ca mijloc de realizare a unei mai bune înțelegeri reciproce între părți, de promovare a diversității culturale și de stimulare a legăturilor culturale între cetățenii lor,

LUÂND ACT de faptul că, în eventualitatea în care părțile decid, în cadrul prezentului acord, să încheie acorduri specifice în domeniul libertății, securității și justiției, care ar putea fi încheiate de către Uniunea Europeană în temeiul părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, dispozițiile acestor acorduri viitoare nu ar fi obligatorii pentru Irlanda, cu excepția cazului în care Uniunea Europeană, în același timp cu Irlanda în ceea ce privește relațiile lor bilaterale anterioare, notifică MERCOSUR faptul că Irlandei îi revin obligații în temeiul acestor acorduri ca parte a Uniunii Europene, în conformitate cu Protocolul nr. 21 privind poziția Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție, anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene; luând act de faptul că orice măsuri interne ulterioare care pot fi adoptate de Uniunea Europeană în temeiul părții a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene pentru a pune în aplicare prezentul acord nu ar fi obligatorii pentru Irlanda, cu excepția cazului în care această țară și-a notificat intenția de a participa la astfel de măsuri sau de a le accepta în conformitate cu Protocolul nr. 21; luând act, de asemenea, de faptul că astfel de acorduri viitoare sau de măsuri interne ulterioare ale Uniunii Europene ar intra sub incidența Protocolului nr. 22 privind poziția Danemarcei, anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

RECUNOSCÂND diferențele în ceea ce privește dezvoltarea economică și socială dintre părți și în cadrul acestora,

CONVIN DUPĂ CUM URMEAZĂ:

PARTEA I

PRINCIPII GENERALE ȘI CADRUL INSTITUȚIONAL

CAPITOLUL 1

DISPOZIȚII INIȚIALE

ARTICOLUL 1.1

Definiții generale

În sensul prezentului acord:

- (a) „Acordul-cadru din 1995 de cooperare interregională” înseamnă Acordul-cadru de cooperare interregională dintre Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Piața Comună a Sudului și statele părți la aceasta, pe de altă parte, semnat la Madrid la 15 decembrie 1995;
- (b) „Acordul interimar privind comerțul” înseamnă Acordul interimar privind comerțul dintre Uniunea Europeană, pe de o parte, și Piața Comună a Sudului, Republica Argentina, Republica Federativă a Braziliei, Republica Paraguay și Republica Orientală a Uruguayului, pe de altă parte, care urmează să fie încheiat;
- (c) „IMM-uri” înseamnă întreprinderi mici și mijlocii, inclusiv microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii și antreprenori;

- (d) „țară terță” înseamnă o țară sau un teritoriu care se situează în afara domeniului de aplicare teritorială al prezentului acord;
- (e) „UNCLOS” înseamnă Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, încheiată la Montego Bay la 10 decembrie 1982 și
- (f) „OMC” înseamnă Organizația Mondială a Comerțului.

ARTICOLUL 1.2

Principii generale

- (1) Respectarea principiilor democratice, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum sunt prevăzute în Declarația universală a drepturilor omului și în alte instrumente internaționale referitoare la drepturile omului la care sunt parte, și respectarea principiilor statului de drept stau la baza politicilor interne și internaționale ale părților și constituie un element esențial al prezentului acord.
- (2) Părțile își confirmă angajamentul ferm față de principiile și obiectivele comune, astfel cum sunt exprimate în Carta ONU. Promovarea unei dezvoltări economice și sociale durabile, precum și distribuția echitabilă a beneficiilor prezentului acord se numără printre principiile directe pentru punerea în aplicare a acordului.
- (3) Părțile își reafirmă atașamentul față de principiile bunei guvernante, inclusiv față de principii precum transparența guvernamentală și lupta împotriva corupției, guvernarea etică și responsabilă, independența sistemului judiciar și protecția drepturilor minorităților.

ARTICOLUL 1.3

Domeniul de aplicare

Prezentul acord instituie între părți un parteneriat bazat pe valori comune, între care reciprocitatea, și pe interesul lor comun. Acordul consolidează parteneriatul dintre partea UE și partea MERCOSUR și conduce la o relație strategică în domeniile politic, de cooperare și comercial, precum și în alte domenii care urmează să fie convenite.

ARTICOLUL 1.4

Obiective generale

Prezentul acord prevede:

- (a) un cadru instituțional care stă la baza parteneriatului;
- (b) consolidarea dialogului politic prin noi mecanisme instituționale;
- (c) cooperarea dintre părți cu scopul de a contribui la realizarea obiectivelor generale ale prezentului acord prin valorificarea instrumentelor de cooperare inovatoare existente sau viitoare care pot oferi valoare adăugată relației și
- (d) extinderea și diversificarea relațiilor comerciale biregionale ale părților și obiectivele și dispozițiile specifice prevăzute în partea III din prezentul acord, care ar trebui să contribuie la o creștere economică mai intensă, la îmbunătățirea progresivă a calității vieții din ambele regiuni și la o mai bună integrare a ambelor regiuni în economia mondială.

CAPITOLUL 2

CADRUL INSTITUȚIONAL

ARTICOLUL 2.1

Summit

- (1) Dialogul politic și în materie de politici la cel mai înalt nivel între partea UE și partea MERCOSUR are loc în cadrul unui summit. Summiturile se organizează în funcție de necesități și de comun acord.
- (2) Summiturile oferă ocazia de a evalua progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a prezentului acord, de a stabili obiectivele pentru evoluția viitoare a acestuia și de a discuta alte subiecte de interes comun.

ARTICOLUL 2.2

Consiliul mixt

- (1) Prin prezentul acord se înființează un Consiliu mixt în vederea supravegherii realizării obiectivelor prezentului acord, precum și a punerii în aplicare a acestuia. Consiliul mixt abordează aspectele vizate de prezentul acord și examinează orice chestiuni importante care decurg din prezentul acord, precum și chestiuni interregionale, multilaterale sau internaționale de interes comun.

- (2) Consiliul mixt se reunește la nivel ministerial la intervale regulate, cel puțin o dată la doi ani, sau ad-hoc, după cum se stabilește de comun acord. Consiliul mixt se poate reuni și prin teleconferință, videoconferință sau prin alte mijloace, după cum convin părțile.
- (3) Consiliul mixt este alcătuit din reprezentanți la nivel ministerial ai fiecărei părți, în conformitate cu dispozițiile interne respective ale părților și luând în considerare chestiunile specifice care trebuie abordate. Consiliul mixt se reunește în toate configurațiile necesare, astfel cum au convenit părțile de comun acord.
- (4) Atunci când abordează orice aspect legat de partea III din prezentul acord, Consiliul mixt este alcătuit din reprezentanți ai fiecărei părți responsabili cu aspectele legate de comerț (denumit în continuare „Consiliul mixt reunit în configurația comerț”).
- (5) Consiliul mixt își adoptă propriul regulament de procedură, precum și regulamentul de procedură al Comitetului mixt.
- (6) Consiliul mixt este coprezidat de un reprezentant al părții UE și de un reprezentant al părții MERCOSUR, în conformitate cu dispozițiile prevăzute în regulamentul său de procedură și ținând seama de chestiunile specifice care trebuie abordate în cadrul unei anumite sesiuni.
- (7) Consiliul mixt examinează propunerile și recomandările și are competența de a lua decizii, inclusiv cu privire la interpretarea dispozițiilor, și de a formula recomandările corespunzătoare, astfel cum se prevede în prezentul acord. Deciziile și recomandările se adoptă cu acordul părților și în conformitate cu regulamentul de procedură al Consiliului mixt. Deciziile sunt obligatorii pentru părți, care, în conformitate cu procedurile lor interne, iau toate măsurile necesare pentru a le pune în aplicare. În cadrul domeniului de aplicare al părții II din prezentul acord, Consiliul mixt are, de asemenea, competența de a lua decizii și de a formula recomandări, astfel cum stabilesc părțile de comun acord.

(8) Consiliul mixt poate delega Comitetului mixt oricare dintre funcțiile sale, inclusiv competența de a lua decizii cu caracter obligatoriu, în conformitate cu regulamentul de procedură al Consiliului mixt.

ARTICOLUL 2.3

Comitetul mixt

- (1) Prin prezentul acord se înființează un Comitet mixt.
- (2) Comitetul mixt oferă asistență Consiliului mixt în exercitarea atribuțiilor sale.
- (3) Comitetul mixt pregătește reuniunile Consiliului mixt și răspunde de punerea corectă în aplicare a prezentului acord.
- (4) Comitetul mixt este alcătuit din reprezentanți ai fiecărei părți la nivel de înalți funcționari sau astfel cum au fost desemnați de părți, în conformitate cu procedurile lor interne și ținând seama de chestiunile specifice care trebuie abordate în sesiunea respectivă.
- (5) Atunci când abordează orice aspect legat de partea III din prezentul acord, Comitetul mixt este alcătuit din reprezentanți ai fiecărei părți responsabili cu aspectele legate de comerț (denumit în continuare „Comitetul mixt reunit în configurația comerț”).
- (6) Atunci când abordează orice aspect legat de partea II din prezentul acord, Comitetul mixt este alcătuit din reprezentanți ai fiecărei părți responsabili cu aceste aspecte, în conformitate cu procedurile interne respective ale părților.

- (7) Comitetul mixt are competența de a lua decizii, astfel cum se prevede în prezentul acord sau în cazul în care această competență i-a fost delegată de Consiliul mixt. Comitetul mixt adoptă decizii prin acordul părților. Deciziile adoptate sunt obligatorii pentru părți, care trebuie să ia măsurile necesare pentru punerea în aplicare a deciziilor respective. Atunci când exercită competențe delegate, Comitetul mixt ia decizii în conformitate cu regulamentul de procedură al Consiliului mixt.
- (8) Fără a aduce atingere dispozițiilor specifice din capitolul 29, orice parte poate sesiza Comitetul mixt cu privire la orice aspect referitor la aplicarea sau interpretarea acordului.
- (9) Comitetul mixt este coprezidat de un reprezentant al părții MERCOSUR și de un reprezentant al părții UE, ținând seama de chestiunile specifice care trebuie abordate în cadrul unei anumite sesiuni.
- (10) Comitetul mixt se reunește, în general, o dată pe an pentru a examina punerea în aplicare a prezentului acord, data și ordinea de zi fiind convenite în prealabil de către părți, succesiv la Bruxelles și într-un stat MERCOSUR semnatar. De asemenea, pot fi convocate reuniuni suplimentare, prin acordul părților, la cererea părții UE sau a MERCOSUR. Comitetul mixt se poate reuni și prin teleconferință, videoconferință sau prin alte mijloace, după cum convin părțile.

ARTICOLUL 2.4

Subcomitete și alte organisme

- (1) Comitetul mixt poate decide să înființeze subcomitete sau alte organisme care să îl asiste în exercitarea funcțiilor sale și să abordeze sarcini sau subiecte specifice. Comitetul mixt poate decide să modifice sarcinile atribuite oricărui subcomitet sau altei structuri înființate în acest scop sau să dizolve orice subcomitete sau alte structuri înființate în acest scop.

- (2) Comitetul mixt adoptă regulamente de procedură care stabilesc componența, atribuțiile și funcționarea subcomitetelor și a altor organisme.
- (3) Constituirea sau existența unui subcomitet nu împiedică părțile să sesizeze în mod direct Comitetul mixt.
- (4) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, subcomitetele și alte organisme înființate în temeiul prezentului acord sau de către Comitetul mixt prezintă, regulat sau la cerere, rapoarte cu privire la activitățile lor Comitetului mixt.
- (5) Subcomitetele pentru comerț și aspecte legate de comerț înființate în temeiul articolului 9.9 alineatul (4) sunt reglementate de articolul 9.9 și raportează Comitetului mixt reunit în configurația comerț.
- (6) Pentru a promova, coordona și supraveghea punerea în aplicare a activităților de cooperare în domeniile menționate în partea II din prezentul acord, precum și urmărirea, monitorizarea și evaluarea acestor inițiative de cooperare, se instituie un Subcomitet pentru cooperare internațională și dezvoltare. Acest subcomitet oferă asistență Comitetului mixt în exercitarea funcțiilor sale referitoare la aspectele respective.

ARTICOLUL 2.5

Comisia parlamentară mixtă

- (1) Se instituie o Comisie parlamentară mixtă pentru a promova relații mai strânse și pentru a asigura un dialog regulat între Parlamentul European și Parlamentul MERCOSUR.

- (2) Comisia parlamentară mixtă este alcătuită din membri ai Parlamentul European, pe de o parte, și membri ai Parlamentului MERCOSUR, pe de altă parte. Aceasta stabilește intervalele la care se reunește.
- (3) Comisia parlamentară mixtă își stabilește propriul regulament de procedură.
- (4) Comisia parlamentară mixtă este prezidată, pe rând, de Parlamentul European și de Parlamentul MERCOSUR.
- (5) Comisia parlamentară mixtă va fi informată cu privire la progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a prezentului acord.
- (6) Comisia parlamentară mixtă poate adresa recomandări Consiliului mixt.

ARTICOLUL 2.6

Relația cu societatea civilă

- (1) Pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului acord, părțile promovează consultările cu societatea civilă prin instituirea unui mecanism adecvat de consultare și prin promovarea interacțiunii dintre reprezentanții societății lor civile.
- (2) Părțile promovează dialogul dintre Comitetul Economic și Social European, din partea Uniunii Europene, și Forumul Economic și Social Consultativ, din partea MERCOSUR, și încurajează contribuția acestora la mecanismele prevăzute la articolele 2.7 și 2.8.

ARTICOLUL 2.7

Grupurile consultative interne

- (1) Partea UE și partea MERCOSUR desemnează fiecare câte un grup consultativ intern, instituit în conformitate cu procedurile interne ale fiecărei părți, care să consilieze partea în cauză cu privire la aspectele vizate de prezentul acord. Grupul respectiv trebuie alcătuit în mod echilibrat din reprezentanți ai organizațiilor independente ale societății civile, inclusiv ai organizațiilor neguvernamentale, ai organizațiilor profesionale și patronale și ai sindicatelor care își desfășoară activitatea în domeniul economic, al dezvoltării durabile, social, al drepturilor omului, al mediului și în alte domenii.
- (2) Părțile promovează un dialog periodic cu grupul lor consultativ intern și iau în considerare opiniile sau recomandările prezentate de grupul lor consultativ intern cu privire la punerea în aplicare a prezentului acord.
- (3) Pentru a promova sensibilizarea publicului cu privire la grupurile consultative interne, partea UE și partea MERCOSUR pun fiecare la dispoziția publicului lista organizațiilor care participă la consultări, precum și punctul de contact pentru grupul respectiv.

ARTICOLUL 2.8

Forumul societății civile

- (1) Părțile facilitează organizarea unui Forum al societății civile în vederea desfășurării unui dialog public cu privire la punerea în aplicare a prezentului acord și convin, în cadrul primei reuniuni a Comitetului mixt, asupra orientărilor operaționale pentru desfășurarea Forumului societății civile.

- (2) Părțile pot să faciliteze participarea la Forumul societății civile prin mijloace virtuale.
- (3) Forumul societății civile este deschis participării organizațiilor independente ale societății civile înființate pe teritoriul părții UE sau al părții MERCOSUR, inclusiv a membrilor grupurilor consultative interne menționate la articolul 2.7. Părțile promovează o reprezentare echilibrată, care să includă organizații neguvernamentale, organizații profesionale și patronale și sindicate care își desfășoară activitatea în domeniul economic, al dezvoltării durabile, social, al drepturilor omului, al mediului și în alte domenii.
- (4) Reprezentanții părților care participă la Consiliul mixt și la Comitetul mixt iau parte, după caz, la o sesiune a reuniunii Forumului societății civile pentru a prezenta informații privind punerea în aplicare a acordului și pentru a se angaja într-un dialog cu Forumul societății civile.

CAPITOLUL 3

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 3.1

Clauză de securitate

Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează:

- (a) ca impunând unei părți obligația de a furniza sau de a oferi accesul la informații a căror divulgare este considerată de partea respectivă a fi contrară intereselor sale esențiale în domeniul securității sau

- (b) ca împiedicând o parte să întreprindă o acțiune pe care partea respectivă o consideră necesară pentru protecția intereselor sale esențiale în domeniul securității:
- (i) legată de producerea sau traficul de arme, muniții și material de război, precum și de traficul și tranzacțiile cu alte produse și materiale, servicii și tehnologii și de activitățile economice efectuate direct sau indirect în scopul aprovizionării unei unități militare;
  - (ii) întreprinsă pe timp de război sau în alte situații de urgență în relațiile internaționale sau
  - (iii) legată de materialele fisionabile și fuzionabile ori de materialele din care sunt obținute acestea sau
- (c) ca împiedicând o parte să întreprindă o acțiune în vederea îndeplinirii obligațiilor internaționale care îi revin în temeiul Cartei ONU pentru menținerea păcii și a securității internaționale.

ARTICOLUL 3.2

Alte acorduri

- (1) Acordul-cadru din 1995 de cooperare interregională încetează să mai producă efecte și este înlocuit de prezentul acord la data intrării în vigoare a prezentului acord.
- (2) Prezentul acord înlocuiește Acordul-cadru din 1995 de cooperare interregională. Trimiterile la Acordul-cadru din 1995 de cooperare interregională care figurează în toate celelalte acorduri dintre părți se interpretează ca trimiteri la prezentul acord.

- (3) Acordul interimar privind comerțul încetează să mai producă efecte și este înlocuit de prezentul acord la data intrării în vigoare a prezentului acord. Trimiterile la Acordul interimar privind comerțul care figurează în toate celelalte acorduri dintre părți se interpretează ca trimiteri la prezentul acord.
- (4) La data intrării în vigoare a prezentului acord, orice decizie adoptată de Consiliul pentru comerț instituit prin Acordul interimar privind comerțul se consideră adoptată de Consiliul mixt instituit prin articolul 2.2 din prezentul acord. Orice decizie adoptată de Comitetul pentru comerț instituit prin Acordul interimar privind comerțul se consideră adoptată de Comitetul mixt instituit prin articolul 2.3 din prezentul acord.
- (5) În pofida alineatului (3) de la prezentul articol:
- (a) măsurile temporare adoptate în temeiul articolelor 11.4 și 11.5 din Acordul interimar privind comerțul care sunt în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord rămân aplicabile până la expirarea termenului stabilit;
  - (b) măsurile de salvagardare bilaterale adoptate în temeiul secțiunii C din capitolul 9 din Acordul interimar privind comerțul care sunt în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord rămân aplicabile până la expirarea termenului stabilit;
  - (c) de la data intrării în vigoare a prezentului acord, procedurile de soluționare a litigiilor deja inițiate în temeiul articolelor 21.7 și 18.17 din Acordul interimar privind comerțul se consideră ca fiind un litigiu în temeiul prezentului acord și continuă până la finalizarea lor și
  - (d) rezultatul obligatoriu al oricărei proceduri de soluționare a litigiilor inițiate în temeiul articolelor 21.7 și 18.17 din Acordul interimar privind comerțul rămâne obligatoriu pentru părți după data intrării în vigoare a prezentului acord.

(6) Părțile nu pot iniția proceduri de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord cu privire la chestiuni care au făcut obiectul unui raport final al comisiei în temeiul capitolului 18 și al hotărârii arbitrale prevăzute în capitolul 21 din Acordul interimar privind comerțul.

(7) Perioadele de tranziție deja încheiate integral sau parțial în temeiul Acordului interimar privind comerțul se iau în considerare la calcularea perioadelor de tranziție prevăzute în dispozițiile echivalente din prezentul acord. Aceste perioade de tranziție în temeiul prezentului acord se calculează de la data intrării în vigoare a Acordului interimar privind comerțul.

Perioadele procedurale deja încheiate integral sau parțial în temeiul Acordului interimar privind comerțul se iau în considerare la calcularea perioadelor procedurale prevăzute în dispozițiile echivalente din prezentul acord.

(8) Părțile pot completa prezentul acord prin încheierea de acorduri specifice în orice domeniu de cooperare care se încadrează în domeniul de aplicare al acestuia. Astfel de acorduri specifice pot conține dispoziții potrivit cărora acestea fac parte integrantă din relațiile interregionale generale reglementate de prezentul acord și fac obiectul unui cadru instituțional comun.

ARTICOLUL 3.3

Aplicarea teritorială

(1) Prezentul acord se aplică:

(a) teritoriilor în care se aplică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în condițiile stabilite în aceste tratate și

- (b) teritoriului Republicii Argentina, al Republicii Federative a Braziliei, al Republicii Paraguay și al Republicii Orientale a Uruguayului.
- (2) Trimiterile la „teritoriu” din prezentul acord includ spațiul aerian și marea teritorială, astfel cum se prevede în UNCLOS.
- (3) Trimiterile la „teritoriu” din prezentul acord se interpretează în acest sens, cu excepția cazului în care se prevede în mod expres altfel.
- (4) În ceea ce privește dispozițiile referitoare la tratamentul tarifar al mărfurilor, inclusiv dispozițiile privind regimul vamal și facilitarea comerțului, asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal și regulile de origine, precum și suspendarea temporară a acestui tratament, prezentul acord se aplică și zonelor de pe teritoriul vamal al Uniunii Europene, astfel cum sunt definite la articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii¹, care nu intră sub incidența alineatului (1) litera (a) de la prezentul articol.

---

¹ JO UE L 343, 29.12.2015, p. 1.

PARTEA II

DIALOG POLITIC ȘI COOPERARE

CAPITOLUL 4

OBIECTIVELE DIALOGULUI POLITIC ȘI ALE COOPERĂRII INTERNAȚIONALE

ARTICOLUL 4.1

Obiectivele dialogului politic

- (1) Părțile convin că dimensiunea politică este o parte esențială a parteneriatului instituit prin prezentul acord și părțile consolidează și aprofundează dialogul politic periodic dintre ele. Părțile convin să stabilească o agendă politică, să coopereze în domenii de interes comun și să depună eforturi pentru a-și coordona pozițiile în scopul de a întreprinde inițiative comune în cadrul forurilor internaționale corespunzătoare.
- (2) Dialogul politic dintre părți vizează:
  - (a) să intensifice legăturile lor pentru a contribui la pace, stabilitate, securitate și prosperitate și să consolideze parteneriatul lor strategic;

- (b) să promoveze pacea și securitatea internațională, diplomația preventivă, măsurile de consolidare a încrederii și soluționarea pașnică a diferendelor, inclusiv prin elaborarea unor acțiuni comune de consolidare a sistemului Organizației Națiunilor Unite (denumită în continuare „ONU”) și a multilateralismului;
- (c) să consolideze democrația, statul de drept și promovarea și protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale;
- (d) să promoveze dezvoltarea umană și socială, reafirmând angajamentul lor față de dezvoltarea durabilă, astfel cum a fost exprimat prin adoptarea Agendei 2030. Părțile, recunoscând că obiectivele de dezvoltare durabilă (denumite în continuare „ODD”) necesită de urgență, prin natura lor amplă și ambițioasă, acțiuni, monitorizare și revizuire, cooperează pentru a pune în aplicare și a realiza aceste obiective;
- (e) să promoveze egalitatea de gen și respectarea tuturor drepturilor femeilor și fetelor, punând accentul pe perspectiva de gen, și să abordeze discriminarea și violența bazate pe orientarea sexuală, în conformitate cu legislația internă a fiecărei părți;
- (f) să contribuie la dezarmare și la neproliferarea armelor de distrugere în masă și a vectorilor purtători ai acestora, cu respectarea deplină a obligațiilor internaționale respective ale părților și asigurarea punerii în aplicare a acestor obligații la nivel național;
- (g) să consolideze cooperarea în lupta împotriva rasismului, a discriminării rasiale, a xenofobiei și a intoleranțelor asociate acestora;
- (h) să elaboreze acțiuni comune pentru a consolida cooperarea în lupta împotriva traficului de persoane, a introducerii ilegale de migranți, a traficului ilegal de arme, a traficului de droguri și a infracțiunilor conexe, a criminalității informatice și a altor forme de criminalitate organizată transnațională;

- (i) să promoveze și să elaboreze acțiuni comune de eradicare a abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv prin combaterea producerii și diseminării de materiale care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor și prin contracararea autorilor itineranți ai unor infracțiuni sexuale;
- (j) să consolideze cooperarea în lupta împotriva corupției și în prevenirea utilizării sistemelor lor financiare pentru spălarea produselor provenite din activități infracționale și pentru finanțarea terorismului, precum și în ceea ce privește identificarea, recuperarea și returnarea activelor ilicite;
- (k) să combată impunitatea pentru cele mai grave crime în temeiul dreptului internațional care preocupă comunitatea internațională, în ansamblu;
- (l) să consolideze cooperarea în ceea ce privește prevenirea și eliminarea actelor de terorism, în conformitate cu convențiile internaționale la care statele membre ale Uniunii Europene și statele MERCOSUR semnatare sunt parte, cu rezoluțiile relevante ale ONU și cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părților;
- (m) să efectueze schimburi de opinii și să îmbunătățească dialogul privind chestiunile fiscale internaționale, inclusiv standardele globale și transparența;
- (n) să acționeze în favoarea integrării lor regionale respective, care este considerată a fi unul dintre mijloacele de realizare a dezvoltării durabile, precum și un instrument de integrare competitivă în economia mondială;
- (o) să dezvolte înțelegerea reciprocă și să promoveze consensul cu privire la chestiunile interregionale și internaționale, în special prin cooperare în cadrul forurilor multilaterale și prin dezvoltarea de inițiative comune;
- (p) să elaboreze acțiuni comune de consolidare a sistemului ONU și a multilateralismului pentru a face față în mod eficace, eficient și rapid celor mai importante provocări actuale și viitoare;

- (q) să realizeze o coordonare politică amplă la nivel internațional pentru a sprijini și a consolida procese multipartite multilaterale, transparente și democratice de guvernare a internetului, cu implicarea guvernelor, a sectorului privat, a societății civile, a organizațiilor internaționale, a comunităților tehnice și academice, precum și a tuturor celorlalte părți interesate relevante, în conformitate cu rolurile, responsabilitățile și capacitățile lor respective;
- (r) să se discute chestiuni juridice și judiciare de interes reciproc și
- (s) să abordeze alte chestiuni convenite de către părți.

ARTICOLUL 4.2

Obiectivele cooperării internaționale și dezvoltării

- (1) Reafirmând necesitatea de a-și consolida parteneriatul, părțile subliniază importanța cooperării internaționale și a dezvoltării și convin că unul dintre scopurile principale ale cooperării interregionale și ale modalităților de derulare a acesteia constă în a facilita punerea în aplicare a prezentului acord.
- (2) Părțile desfășoară proiecte de cooperare și activități comune prin intermediul tuturor instrumentelor și metodologiilor existente și viitoare și al mijloacelor disponibile, inclusiv prin cooperare triangulară. Acest tip de cooperare poate să includă, printre altele:
  - (a) promovarea investițiilor și a creării de locuri de muncă prin mobilizarea resurselor financiare, între altele prin mobilizarea de granturi și de împrumuturi pentru a obține rezultate în materie de dezvoltare durabilă;
  - (b) sprijinirea consolidării capacităților prin cursuri de formare, ateliere și seminare, precum și prin schimburi de experți, studii, cercetare comună și bune practici;

- (c) promovarea know-how-ului instituțional în ambele regiuni prin activități de cooperare;
  - (d) promovarea finanțării pentru dezvoltare prin intermediul tuturor instrumentelor aflate la dispoziția fiecărei părți și al altor forme de mecanisme financiare inovatoare;
  - (e) promovarea accesului la tehnologii inovatoare, precum și consolidarea capacităților naționale;
  - (f) dezvoltarea unor acțiuni specifice de reducere a sărăciei, de combatere a foametei și de promovare a incluziunii și coeziunii sociale;
  - (g) consolidarea rețelelor și platformelor de cooperare regională existente și
  - (h) promovarea cooperării între administrațiile publice și instituțiile părților.
- (3) Părțile convin să promoveze mobilizarea resurselor financiare pentru punerea în aplicare a prezentului acord, în strâns parteneriat cu Banca Europeană de Investiții, cu instituțiile financiare europene și instituțiile din statele MERCOSUR semnatare, precum și cu instituțiile financiare internaționale și regionale.

ARTICOLUL 4.3

Resurse

- (1) Pentru a contribui la atingerea obiectivelor în materie de cooperare stabilită prin prezentul acord, părțile se angajează să asigure, în limitele capacităților lor și prin propriile canale, resursele adecvate, inclusiv resurse financiare, și să încurajeze instituțiile financiare publice și private legate de dezvoltare din ambele regiuni să coopereze în mod activ în acest scop.
- (2) Părțile încurajează Banca Europeană de Investiții și alte instituții financiare să își continue operațiunile în statele MERCOSUR semnatare, în conformitate cu procedurile și cu criteriile de finanțare ale acestora, respectând actele cu putere de lege și normele administrative ale acestor state și fără a aduce atingere competențelor autorităților lor competente.

CAPITOLUL 5

COOPERAREA PRIVIND PRINCIPIILE DEMOCRATICE, DREPTURILE OMULUI, STATUL DE DREPT, PRECUM ȘI PACEA ȘI SECURITATEA INTERNAȚIONALĂ

ARTICOLUL 5.1

Cooperarea privind principiile democratice, drepturile omului și statul de drept

- (1) Părțile cooperează în ceea ce privește promovarea și protecția drepturilor omului, inclusiv ratificarea și punerea în aplicare a instrumentelor internaționale referitoare la drepturile omului, precum și în ceea ce privește consolidarea principiilor democratice și a statului de drept.
- (2) Această cooperare poate include:
  - (a) punerea în aplicare efectivă a instrumentelor internaționale în domeniul drepturilor omului la care părțile sunt parte, precum și a recomandărilor emise de organismele Organizației Națiunilor Unite de monitorizare a tratatelor privind drepturile omului, a procedurilor speciale ale Consiliului pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite și a evaluării periodice universale;
  - (b) integrarea drepturilor omului în politicile și planurile de dezvoltare naționale;
  - (c) consolidarea capacității de aplicare a principiilor și practicilor democratice;
  - (d) schimbul de bune practici referitoare la planurile naționale de acțiune privind democrația și drepturile omului;

- (e) campanii de sensibilizare și educație cu privire la drepturile omului, democrație și cultura păcii;
- (f) consolidarea instituțiilor democratice și a instituțiilor privind drepturile omului, precum și a cadrelor juridice și instituționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului și a statului de drept;
- (g) dezvoltarea unor inițiative comune de interes reciproc în cadrul instituțiilor relevante ale ONU din domeniul drepturilor omului și în cadrul forurilor multilaterale;
- (h) promovarea democrației, a dreptului internațional, inclusiv a drepturilor omului, a libertăților fundamentale și a statului de drept, inclusiv în forurile multilaterale;
- (i) colaborarea și coordonarea, inclusiv în țările terțe, după caz, în ceea ce privește promovarea practică a principiilor democratice, a drepturilor omului și a statului de drept, mai ales în ceea ce privește drepturile politice și libertățile fundamentale, în special consolidarea proceselor electorale transparente, credibile și incluzive, în concordanță cu standardele internaționale;
- (j) consolidarea bunei guvernante la nivel național, regional și local, inclusiv responsabilitatea și transparența instituțiilor, sprijinirea participării cetățenilor și a implicării societății civile, precum și combaterea corupției și
- (k) promovarea prevenirii genocidului, a crimelor împotriva umanității, a crimelor de război și a oricăror alte crime aflate în sfera de competență a Curții Penale Internaționale.

ARTICOLUL 5.2

Egalitatea de gen și femeile, pacea și securitatea

(1) Părțile promovează egalitatea de gen și capacitatea tuturor femeilor și fetelor. Părțile recunosc necesitatea egalității de gen și a capacității femeilor și a fetelor ca o condiție prealabilă pentru realizarea deplină a unei dezvoltări favorabile incluziunii, a democrației și a securității. Părțile analizează noi mecanisme de cooperare și sinergiile potențiale dintre politicile și inițiativele lor, în concordanță cu standardele și angajamentele internaționale, cum ar fi Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW), Agenda 2030 și Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al ONU (RCSONU) cu privire la femei, pace și securitate.

(2) Această cooperare poate include:

- (a) promovarea integrării eficace a perspectivei de gen;
- (b) promovarea participării și a deținerii unui rol de lider în politică de către femei, a accesului acestora la o educație de calitate, a emancipării lor economice, precum și a participării lor sporite la forța de muncă;
- (c) consolidarea instituțiilor naționale și regionale pentru a aborda și a gestiona chestiunile legate de violența împotriva femeilor, inclusiv prevenirea violenței sexuale și de gen și protecția împotriva acestei violențe, mecanisme de investigare și de responsabilizare, sprijin pentru victime și promovarea unor condiții de siguranță și securitate pentru femei și fete;

- (d) consolidarea activă a drepturilor fundamentale ale femeilor, inclusiv absența încălcărilor acestor drepturi și a oricărui tip de violență împotriva femeilor, și a accesului femeilor la justiție;
- (e) sprijinirea elaborării și a punerii în aplicare a unor planuri naționale de acțiune privind RCSONU 1325 și
- (f) consolidarea cooperării cu organismele relevante ale ONU și cu alte organizații internaționale.

ARTICOLUL 5.3

Armele de distrugere în masă

- (1) Părțile recunosc rolul central al Tratatului cu privire la neproliferarea armelor nucleare, încheiat la Londra la 1 iulie 1968, precum și al celor trei piloni la fel de importanți ai acestuia care se consolidează reciproc: dezarmarea, neproliferarea și utilizarea în scopuri pașnice a energiei nucleare.
- (2) Părțile consideră că proliferarea armelor de distrugere în masă (denumite în continuare „ADM”) și a vectorilor purtători ai acestora, atât la nivelul actorilor statali, cât și al celor nestatali, reprezintă una dintre cele mai grave amenințări la adresa stabilității și securității internaționale. Părțile convin, prin urmare, să coopereze și să contribuie la combaterea proliferării ADM și a vectorilor purtători ai acestora prin respectarea deplină și punerea în aplicare la nivel național a obligațiilor care le revin în temeiul tratatelor și acordurilor internaționale privind dezarmarea și neproliferarea și a altor obligații internaționale relevante. Părțile convin că prezentul alineat constituie un element esențial al prezentului acord.

- (3) Părțile convin să coopereze și să contribuie la combaterea proliferării ADM și a vectorilor purtători ai acestora prin:
- (a) luarea de măsuri pentru semnarea, ratificarea sau aderarea, după caz, și punerea în aplicare integrală a tuturor celorlalte instrumente internaționale relevante și
  - (b) instituirea unui sistem eficient de control al exporturilor naționale, care să controleze atât exporturile, cât și tranzitul mărfurilor legate de ADM, inclusiv un control al utilizării finale a tehnologiilor cu dublă utilizare legată de ADM, și care să prevadă sancțiuni eficiente în cazul încălcării controalelor exporturilor.
- (4) Părțile instituie un dialog politic periodic care să însoțească și să consolideze aceste elemente.

ARTICOLUL 5.4

Infracțiuni grave care preocupă comunitatea internațională și Curtea Penală Internațională

- (1) Părțile reafirmă că cele mai grave infracțiuni care preocupă comunitatea internațională, cum ar fi crimele care intră în sfera de competență a Curții Penale Internaționale, nu trebuie să rămână nepedepsite și că aceste infracțiuni trebuie urmărite penal prin mijloace naționale și internaționale, după caz, în conformitate cu principiul complementarității.

(2) Părțile, considerând că eficacitatea Curții Penale Internaționale constituie o evoluție semnificativă pentru pacea și justiția internațională, convin să coopereze pentru promovarea aderării universale la Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale, încheiat la Roma la 17 iulie 1998 (denumit în continuare „Statutul de la Roma”) și, în acest scop:

- (a) continuă să ia măsuri pentru a pune în aplicare Statutul de la Roma și modificările acestuia, precum și să ratifice și să pună în aplicare instrumentele conexe, cum ar fi Acordul cu privire la privilegiile și imunitățile Curții Penale Internaționale, adoptat la New York la 9 septembrie 2002;
- (b) împărtășesc, după caz, experiența privind adoptarea legislației naționale care vizează punerea în aplicare efectivă a Statutului de la Roma și
- (c) iau măsuri pentru salvagardarea integrității Statutului de la Roma.

ARTICOLUL 5.5

Armele de calibru mic și armamentul ușor și alte arme convenționale

(1) Părțile se angajează să coopereze, să asigure coordonarea și complementaritatea și să exploreze posibile sinergii în eforturile lor de reglementare sau de îmbunătățire a reglementării comerțului internațional cu arme convenționale, precum și de prevenire, combatere și eradicare a comerțului ilicit cu arme, la nivel mondial, regional sau subregional.

(2) La nivel mondial, părțile subliniază cadrul unic oferit de Tratatul privind comerțul cu arme, adoptat la New York la 2 aprilie 2013 (denumit în continuare „TCA”), în vederea realizării acestei cooperări și complementarități între sistemele naționale de control pentru transferurile de arme convenționale, inclusiv dispozițiile acestui tratat în materie de cooperare și asistență. De asemenea, părțile convin asupra importanței promovării universalizării și a punerii depline în aplicare a TCA de către toate statele membre ale ONU.

(3) Părțile recunosc că fabricarea, transferul și circulația ilicite de arme de calibru mic și armament ușor, precum și acumularea în exces și răspândirea necontrolată a acestora în multe regiuni ale lumii au o gamă largă de consecințe umanitare și socioeconomice și reprezintă o amenințare gravă la adresa păcii, reconcilierii, siguranței, securității, stabilității și dezvoltării durabile la nivel individual, local, național, regional și internațional.

(4) Părțile convin să aplice integral obligațiile care le revin în materie de combatere a comerțului ilicit cu arme de calibru mic și armament ușor, inclusiv a comerțului cu muniția aferentă, asumate în temeiul acordurilor internaționale în vigoare la care sunt parte și al rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU, precum și angajamentele pe care și le-au asumat în cadrul altor instrumente internaționale aplicabile în acest domeniu, cum ar fi Programul de acțiune al ONU pentru prevenirea, combaterea și eradicarea comerțului ilicit cu arme de calibru mic și armament ușor sub toate aspectele sale.

(5) Părțile recunosc importanța sistemelor de control intern pentru transferurile de arme convenționale, în concordanță cu standardele internaționale existente. Părțile convin să aplice aceste controale într-un mod responsabil, pentru a contribui astfel la pacea, securitatea și stabilitatea internațională și regională, la reducerea suferinței umane, precum și la prevenirea deturnării armelor convenționale.

ARTICOLUL 5.6

Cooperarea în domeniul luptei împotriva terorismului

- (1) Părțile își reafirmă angajamentul în lupta împotriva terorismului sub toate formele și manifestările sale, în conformitate cu dreptul internațional, cu legislația privind drepturile omului și cu dreptul internațional umanitar, cu rezoluțiile relevante ale ONU și cu legislația lor respectivă.
- (2) Părțile convin să coopereze și, în cazul în care există un interes comun, să prevină, să combată și să incrimineze toate actele de terorism în conformitate cu instrumentele ONU la care sunt părți.
- (3) Părțile convin să nu acorde asistență sau refugiu autorilor și instigatorilor de orice tip de activitate teroristă și niciunui alt participant la aceste activități, în conformitate cu Rezoluțiile 1373 (2001) și 1624 (2005) ale Consiliului de Securitate al ONU. Părțile cooperează, în special:
  - (a) în cadrul punerii depline în aplicare a Rezoluțiilor 1267 (1999), 1373 (2001), 1624 (2005), 1904 (2009), 2178 (2014), 2253 (2015), 2322 (2016) și 2331 (2016) ale Consiliului de Securitate al ONU, precum și a altor rezoluții relevante ale ONU și a convențiilor și instrumentelor internaționale și regionale;
  - (b) prin promovarea cooperării între statele membre ale ONU în vederea punerii efective în aplicare a Strategiei mondiale a ONU de combatere a terorismului;
  - (c) prin schimbul de experiență și de bune practici în domeniile protecției drepturilor omului, dreptului umanitar și dreptului internațional în lupta împotriva terorismului;

- (d) prin schimbul de opinii cu privire la mijloacele și metodele utilizate pentru combaterea terorismului, cum ar fi cooperarea în domenii tehnice și formarea, precum și prin schimbul de experiență și de bune practici în ceea ce privește prevenirea extremismului violent care conduce la terorism, în special în cadrul punerii în aplicare a secțiunilor I și IV din Strategia mondială a ONU de combatere a terorismului care se referă la prevenirea terorismului și
- (e) prin abordarea cauzelor structurale care stau la baza fenomenului reprezentat de terorism și extremismul violent.

ARTICOLUL 5.7

Cooperarea privind consolidarea și menținerea păcii

- (1) Părțile își reafirmă angajamentul de a coopera pentru promovarea păcii și securității internaționale sub egida ONU.
- (2) În ceea ce privește acțiunile ONU de consolidare și menținere a păcii, părțile stabilesc un dialog privind chestiunile legate de pace și securitate în vederea inițierii cooperării în domeniul consolidării capacităților și al schimbului de bune practici, printre altele.

ARTICOLUL 5.8

Asistența umanitară și gestionarea riscurilor de dezastre

- (1) Părțile își reafirmă angajamentul față de cadrul ONU în domeniul reducerii riscului de dezastre și al răspunsului la acestea și convin să recunoască drept priorități ale lor reducerea vulnerabilității și a riscurilor, precum și promovarea rezilienței.
- (2) În scopurile prevăzute la alineatul (1), părțile analizează posibilitățile de coordonare a asistenței umanitare și a activităților de răspuns în caz de dezastre.

ARTICOLUL 5.9

Cooperarea în cadrul forurilor și al organizațiilor multilaterale, regionale și internaționale

- (1) Părțile își reafirmă angajamentul față de principiile Cartei ONU. Părțile împărtășesc angajamentul față de multilateralism și eforturile de îmbunătățire a eficacității forurilor și organizațiilor regionale și internaționale, cum ar fi ONU și organizațiile și agențiile sale specializate, precum și alte foruri multilaterale.
- (2) Părțile mențin mecanisme de consultare eficace în marja forurilor multilaterale. În cadrul ONU, părțile instituie mecanisme de consultare adecvate pe lângă Adunarea Generală a ONU și oficiile ONU, după caz și astfel cum au convenit părțile.

ARTICOLUL 5.10

Securitatea cibernetică și tehnologiile informației și comunicațiilor

Părțile recunosc importanța cooperării și a schimbului de opinii în domeniul securității cibernetică în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (denumite în continuare „TIC”), în contextul păcii și securității internaționale, inclusiv în ceea ce privește normele, regulile și principiile comportamentului responsabil al statelor, aplicarea dreptului internațional la utilizarea TIC și elaborarea de măsuri de sporire a încrederii și de consolidare a capacităților.

ARTICOLUL 5.11

Criminalitatea informatică

- (1) Părțile recunosc faptul că criminalitatea informatică devine o problemă extinsă pe plan mondial care necesită răspunsuri la nivel multilateral, regional și național. Părțile își consolidează cooperarea pentru prevenirea și combaterea criminalității informatice prin schimbul de informații și prin cooperare practică, în conformitate cu cadrele juridice și legile fiecăreia și cu instrumentele internaționale aplicabile privind criminalitatea informatică. Părțile depun eforturi pentru a colabora, după caz, în vederea elaborării unor legi, politici și practici eficace de prevenire și combatere a criminalității informatice, oriunde se înregistrează astfel de cazuri.
- (2) Părțile fac schimb de informații, după caz, în conformitate cu cadrele juridice ale fiecăreia, inclusiv în domenii precum educația și formarea investigatorilor specializați în materie de criminalitate informatică, efectuarea de investigații având ca obiect infracțiuni informatice și criminalistica digitală.

CAPITOLUL 6

COOPERAREA PRIVIND JUSTIȚIA, LIBERTATEA ȘI SECURITATEA

ARTICOLUL 6.1

Migrația și protecția internațională a refugiaților

- (1) Părțile reafirmă importanța pe care o acordă gestionării eficiente a fluxurilor de migrație și convin să își consolideze cooperarea în materie de migrație pe baza principiului suveranității naționale, a responsabilității comune și a chestiunilor conexe, cum ar fi contribuția economică, socială și culturală potențială a migranților în țările de origine, de tranzit și de destinație.
- (2) Părțile se axează, în special, pe:
- (a) cauzele profunde ale migrației;
  - (b) facilitarea circulației propriilor resortisanți între teritoriile lor, în conformitate cu legislația aplicabilă și cu competențele respective;
  - (c) respectarea deplină a drepturilor omului în cazul tuturor migranților și familiilor acestora, precum și a măsurilor de combatere a rasismului și xenofobiei;
  - (d) integrarea perspectivei de gen în ceea ce privește migrația;
  - (e) reîntregirea familiei, în conformitate cu legislația aplicabilă, inclusiv cu dreptul internațional al drepturilor omului;

- (f) cooperarea biregională pentru prevenirea și combaterea introducerii ilegale de migranți și a traficului de persoane, în special de copii și persoane aflate în situații vulnerabile, inclusiv de femei expuse riscului, precum și pentru protecția victimelor, în conformitate cu Convenția împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptată la New York la 15 noiembrie 2000, și cu protocoalele adiționale la aceasta privind traficul de persoane și introducerea ilegală de migranți;
  - (g) schimburi periodice de informații cu privire la măsurile legislative și administrative aplicabile migranților și de experiențe privind aspectele legate de migrație;
  - (h) chestiuni care decurg din punerea în aplicare a instrumentelor internaționale relevante privind protecția refugiaților și a solicitanților de azil;
  - (i) explorarea oportunităților de cooperare la nivel regional în ceea ce privește relocarea voluntară și alte forme de admisie umanitară a refugiaților, ca parte a găsirii unor soluții colective la fenomenul global în creștere al deplasărilor masive de refugiați, și
  - (j) cooperarea biregională pentru prevenirea migrației ilegale.
- (3) Părțile cooperează pentru a asigura o migrație legală și desfășurată în condiții de siguranță și de ordine, readmițând proprii resortisanți aflați în situație de ședere ilegală pe teritoriul celeilalte părți și combătând traficul de persoane și introducerea ilegală de migranți. De asemenea, părțile cooperează în ceea ce privește schimbul de informații și schimbul de date și de statistici privind migrația.

(4) Fiecare stat membru al UE și fiecare stat MERCOSUR semnatar își readmite proprii resortisanți aflați în situație de ședere ilegală pe teritoriul celeilalte părți, la cererea acestora. În acest scop, se furnizează documente de călătorie adecvate care să asigure returnarea efectivă. Părțile asigură un tratament sigur și demn pentru migranții aflați în situație de ședere ilegală. Returnarea persoanelor neadmise este, de asemenea, asigurată în condiții umane, demne și echitabile, în conformitate cu legislația aplicabilă, inclusiv cu căile de atac pe care aceasta le prevede.

(5) La cererea uneia dintre părți, statele MERCOSUR semnatare, în mod individual, și UE sau oricare dintre statele membre, în mod individual, depun eforturi pentru a negocia și a încheia acorduri specifice, pentru a facilita și mai mult cooperarea dintre autoritățile competente pentru identificarea și documentarea resortisanților care se află în situație de ședere ilegală pe teritoriul celeilalte părți și care urmează să fie readmiși. Astfel de acorduri ar viza, de asemenea, readmisia persoanelor care nu sunt resortisanți, dar care dețin o autorizație de ședere valabilă eliberată de una dintre părți sau care au intrat pe teritoriul uneia dintre părți venind direct de pe teritoriul celeilalte părți.

(6) Părțile promovează dezvoltarea și punerea în aplicare a legislației și practicilor naționale în ceea ce privește protecția internațională a refugiaților, în vederea respectării dispozițiilor Convenției Organizației Națiunilor Unite privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, și ale Protocolului din 1967 la aceasta, precum și ale altor instrumente regionale și internaționale relevante pentru a asigura respectarea principiului nereturnării. Părțile se axează, în special, pe explorarea oportunităților de cooperare la nivel regional în ceea ce privește relocarea voluntară și alte forme de admisie umanitară a refugiaților, ca parte a găsirii unor soluții colective la fenomenul global în creștere al deplasărilor masive de refugiați.

ARTICOLUL 6.2

Cooperarea juridică și judiciară

(1) Părțile convin să dezvolte cooperarea judiciară în materie civilă, în special în ceea ce privește negocierea, ratificarea și punerea în aplicare a convențiilor multilaterale privind cooperarea judiciară în materie civilă, în special a convențiilor Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat în domeniul cooperării juridice și al litigiilor internaționale, precum și în domeniul protecției copilului.

(2) Părțile convin să consolideze cooperarea judiciară în materie penală pe baza standardelor relevante ale ONU, ale organizațiilor internaționale și regionale, cum ar fi Consiliul Europei și Organizația Statelor Americane, în special în domeniile asistenței judiciare reciproce, extrădării și transferului de deținuți.

ARTICOLUL 6.3

Cooperarea privind combaterea problemei drogurilor la nivel mondial

(1) Pe baza principiului responsabilității comune și partajate, părțile cooperează pentru a asigura o abordare echilibrată și integrată a tuturor aspectelor problemei drogurilor la nivel mondial, inclusiv a provocărilor întâmpinate, precum noile substanțe psihoactive. În acest sens, politicile și acțiunile în materie de droguri au drept obiectiv să consolideze structurile, să reducă oferta, traficul și cererea de droguri ilicite și să combată consecințele abuzului de droguri asupra sănătății și a societății, în scopul reducerii efectelor sale nocive și prevenirii într-un mod mai eficace a deturnării precursorilor chimici utilizați la fabricarea ilicită a drogurilor și a substanțelor psihotrope.

(2) Părțile convin asupra metodelor de cooperare necesare pentru atingerea obiectivelor menționate la alineatul (1). Acțiunile se bazează pe principii convenite de comun acord, în special după modelul celor trei Convenții ale ONU din 1961, 1971 și 1988 privind controlul drogurilor și al Documentului final al sesiunii speciale a Adunării Generale a ONU privind problema drogurilor la nivel mondial, adoptat la New York la 19 aprilie 2016.

(3) Părțile convin să sprijine și să încurajeze elaborarea unor politici și măsuri de abordare a problemei drogurilor la nivel mondial.

ARTICOLUL 6.4

Cooperarea privind combaterea corupției și criminalității transnaționale organizate și privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului

(1) În conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative interne și cu instrumentele bilaterale și internaționale aplicabile, cum ar fi Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptată la New York la 15 decembrie 2000, și protocoalele la aceasta, precum și Convenția ONU împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, părțile își consolidează cooperarea în lupta împotriva criminalității transnaționale organizate și a corupției, inclusiv în ceea ce privește activitățile de prevenire și investigare, urmărirea penală a infractorilor și asistența judiciară reciprocă.

(2) Părțile convin asupra necesității de a acționa în vederea prevenirii și combaterii în mod eficace a utilizării instituțiilor lor financiare și a întreprinderilor și profesiilor nefinanciare desemnate în scopul finanțării terorismului și al spălării produselor provenite din activități infracționale, printre care se numără traficul de droguri, traficul de persoane, în special de copii, femei expuse riscului și alte persoane aflate în situații vulnerabile, traficul de arme și corupția, în conformitate cu recomandările Grupului de Acțiune Financiară Internațională (denumit în continuare „GAFI”) și ținând seama de activitatea Grupului de Acțiune Financiară din America Latină (denumit în continuare „GAFILAT”).

(3) Părțile convin să coopereze în vederea combaterii și prevenirii spălării banilor și a finanțării terorismului, precum și în vederea asigurării punerii în aplicare eficace și depline a recomandărilor GAFI și ținând seama de activitatea GAFILAT. Această cooperare cuprinde și urmărirea, identificarea, sechestrarea, confiscarea, recuperarea și returnarea activelor sau a fondurilor obținute din produsele provenite din săvârșirea de infracțiuni.

(4) Cooperarea menționată la alineatul (3) permite schimburi de informații relevante în cadrul actelor cu putere de lege și al normelor administrative ale fiecărei părți și în concordanță cu standardele internaționale de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului, în conformitate cu recomandările GAFI și ținând seama de activitatea GAFILAT.

(5) Părțile convin, sub rezerva actelor cu putere de lege și normelor administrative respective, precum și a instrumentelor bilaterale și internaționale aplicabile și în conformitate cu acestea, să ia măsuri pentru a sprijini identificarea, urmărirea, înghețarea, sechestrarea și confiscarea produselor provenite din activități infracționale.

ARTICOLUL 6.5

Date cu caracter personal

(1) Părțile recunosc importanța promovării și protejării drepturilor fundamentale la viață privată și la protecția datelor, inclusiv la securitatea datelor cu caracter personal, ca factor central al încrederii consumatorilor în economia digitală și ca element esențial pentru dezvoltarea în continuare a schimburilor comerciale și a cooperării în materie de aplicare a legii.

(2) Părțile cooperează pentru a asigura protecția efectivă a drepturilor menționate la alineatul (1), inclusiv în contextul prevenirii și combaterii terorismului și a altor infracțiuni transnaționale. Cooperarea la nivel bilateral și multilateral ține seama de angajamentele internaționale existente și de actele cu putere de lege și normele administrative ale părților, după caz. Această cooperare poate include consolidarea capacităților, asistență tehnică și schimbul de informații și expertiză.

ARTICOLUL 6.6

Protecția consulară

(1) Fiecare stat MERCOSUR semnatar acceptă ca autoritățile diplomatice și consulare ale oricărui stat membru al UE reprezentat să acorde protecție oricărui resortisant al unui stat membru al UE care nu are o reprezentanță permanentă pe teritoriul său în măsură să ofere protecție consulară într-un anumit caz, în aceleași condiții precum cele prevăzute pentru resortisanții respectivului stat membru al UE.

(2) Fiecare stat membru al UE acceptă ca autoritățile diplomatice și consulare ale oricărui stat MERCOSUR semnatar reprezentat să acorde protecție oricărui resortisant al unui stat MERCOSUR semnatar care nu are o reprezentanță permanentă pe teritoriul său în măsură să ofere protecție consulară într-un anumit caz.

CAPITOLUL 7

COOPERAREA ÎN MATERIE DE DEZVOLTARE DURABILĂ

ARTICOLUL 7.1

Obiective și metode de lucru

(1) Părțile își reafirmă angajamentul de a promova dezvoltarea economică durabilă și favorabilă incluziunii, contribuind la principiile care sunt stabilite în Declarația de la Rio privind mediul și dezvoltarea, adoptată de Conferința Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare în 1992 (denumită în continuare „Declarația de la Rio din 1992 privind mediul și dezvoltarea”) și care se bazează pe documentul final al Conferinței Organizației Națiunilor Unite din 2012 privind dezvoltarea durabilă, care a fost inclus în Rezoluția 66/288 adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 27 iulie 2012 și intitulat „Viitorul pe care ni-l dorim” (denumit în continuare „Documentul final al Conferinței ONU din 2012 privind dezvoltarea durabilă, intitulat „Viitorul pe care ni-l dorim”) și pe Agenda 2030. În acest cadru, părțile cooperează pentru a pune în aplicare și a realiza ODD-urile, recunoscând că acestea din urmă, prin natura lor amplă și ambițioasă, necesită acțiuni urgente.

- (2) Părțile recunosc importanța dialogului și a cooperării ca fiind esențiale pentru abordarea provocărilor legate de realizarea ODD-urilor și recunosc în continuare importanța implicării mai multor părți interesate, inclusiv a sectorului privat și a societății civile, în cooperarea internațională.
- (3) Părțile vor depune eforturi pentru a consolida creșterea economică într-un mod care să reducă inegalitățile și să respecte principiile dezvoltării durabile.
- (4) Părțile ar trebui să promoveze modele durabile de consum și de producție și să aducă la cunoștință costurile economice și sociale ale daunelor aduse mediului și impactul acestora asupra bunăstării oamenilor.
- (5) Părțile promovează dezvoltarea durabilă prin dialog, schimbul de bune practici, buna guvernare și buna gestiune financiară.
- (6) Părțile au ca obiectiv comun eradicarea sărăciei și sprijinirea dezvoltării economice favorabile incluziunii și colaborează ori de câte ori este posibil pentru a atinge acest obiectiv.
- (7) Părțile colaborează pentru a consolida punerea în aplicare a Agendei 2030 și metodologiile de monitorizare, responsabilitatea față de cetățenii lor cu privire la punerea în aplicare a rezultatelor legate de monitorizarea Agendei 2030 și evaluarea acțiunilor de cooperare, inclusiv a datelor calitative și cantitative, ținând seama de impactul pe teren.
- (8) Recunoscând că egalitatea de gen și capacitatea femeilor și a fetelor sunt esențiale pentru dezvoltarea durabilă, părțile vor explora noi sisteme de cooperare.

(9) Părțile promovează structuri de cooperare sud-sud și de cooperare triangulară. O astfel de cooperare va implica stabilirea unor inițiative comune cu țările terțe, cu scopul de a colabora pentru a sprijini elaborarea și punerea în aplicare a unor strategii pe mai multe niveluri pentru Agenda 2030, precum și a oricăror alte viitoare acorduri biregionale și internaționale relevante privind dezvoltarea durabilă.

(10) Părțile înțeleg caracterul cuprinzător al ODD-urilor. În acest context, părțile ar trebui să încurajeze parteneriatele inovatoare, care adoptă o abordare multipartită pentru a promova și a pune în aplicare inițiative internaționale de dezvoltare. Aceste parteneriate pot include sectorul privat, societatea civilă organizată, organizațiile filantropice și autoritățile locale și regionale.

(11) Părțile recunosc importanța unei abordări cuprinzătoare a dezvoltării sociale, care trebuie să meargă mână în mână cu dezvoltarea economică și durabilitatea mediului. Părțile acordă prioritate promovării ocupării integrale a forței de muncă, incluziunii și coeziunii sociale, precum și participării societății civile. În concordanță cu obiectivele ODD 8, părțile promovează munca decentă pentru toți, astfel cum se prevede în Declarația Organizației Internaționale a Muncii (denumită în continuare „OIM”) privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, adoptată de Conferința Internațională a Muncii în cadrul celei de a 97-a sesiuni a sa care a avut loc la Geneva la 10 iunie 2008 (denumită în continuare „Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă”).

ARTICOLUL 7.2

Punerea în aplicare a cooperării UE-MERCOSUR și a cooperării bilaterale

(1) Dispozițiile prezentului acord nu aduc atingere implementării programelor, proiectelor și activităților prevăzute în Acordul-cadru din 1995 de cooperare interregională și nu afectează cooperarea bilaterală în curs sau viitoare dezvoltată pe baza instrumentelor de programare bilaterală, cum ar fi programele indicative sau orice alt instrument relevant.

(2) Cooperarea se desfășoară în concordanță cu principiile și politicile relevante convenite la nivel internațional la care au aderat ambele părți și în concordanță cu cadrul legislativ relevant al UE, pe de o parte, și al MERCOSUR și al statelor MERCOSUR semnatare, pe de altă parte.

ARTICOLUL 7.3

Mecanisme de facilitare

Părțile asigură, după caz, scutirile vamale și fiscale și facilitățile în materie de vize care sunt necesare pentru punerea în aplicare a inițiativelor de cooperare convenite în temeiul prezentei părți a acordului și al Protocolului privind cooperarea.

ARTICOLUL 7.4

Cooperarea în domeniul administrației publice

Părțile vor introduce cooperarea și dialogul pentru a identifica acțiunile menite să dezvolte capacitățile de elaborare, punere în aplicare eficace și evaluare a politicilor publice. În acest sens, părțile cooperează în chestiuni legate de administrația și instituțiile publice în vederea consolidării capacităților instituționale, inclusiv prin promovarea transferului de know-how și a formării personalului guvernamental, prin îmbunătățirea proceselor de gestionare a administrațiilor publice, precum și prin facilitarea modernizării cadrelor de reglementare pentru punerea în aplicare efectivă a prezentului acord.

ARTICOLUL 7.5

Mediul

(1) Scopul cooperării în domeniul mediului ar trebui să fie contribuirea la protejarea, conservarea și utilizarea durabilă a resurselor naturale și la promovarea dezvoltării durabile prin coordonarea, integrarea și luarea în considerare, prin acordarea de sprijin reciproc, a celor trei dimensiuni ale sale – economică, socială și de mediu – în conformitate cu principiile care sunt stabilite în Declarația de la Rio din 1992 privind mediul și dezvoltarea și care se bazează pe documentul final al Conferinței ONU din 2012 privind dezvoltarea durabilă, intitulat „Viitorul pe care ni-l dorim” și pe Agenda 2030, ținând seama de diferitele realități, capacități și niveluri de dezvoltare naționale și respectând politicile și prioritățile naționale.

- (2) Cooperarea în domeniul mediului ar trebui să se axeze, în special, pe:
- (a) schimbul de informații, expertiză tehnică, practici de mediu și experiențe privind programele, proiectele și reglementările care promovează protecția, conservarea, refacerea și utilizarea durabilă a resurselor naturale și dezvoltarea durabilă, în special în ceea ce privește legislația aplicabilă, angajamentele și obiectivele internaționale;
  - (b) punerea în aplicare a acordurilor multilaterale de mediu și a rezultatelor Adunării ONU pentru Mediu și promovarea obiectivelor de mediu;
  - (c) integrarea aspectelor de mediu în toate sectoarele cooperării;
  - (d) conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor care decurg din utilizarea resurselor genetice, luând în considerare orice format, prin intermediul unui acces adecvat la aceste resurse, în conformitate cu legislația națională, precum și cooperarea în domeniile apei, substanțelor chimice și deșeurilor și în alte domenii prioritare convenite de comun acord;
  - (e) cooperarea și încurajarea dezvoltării, diseminării, difuzării și transferului de tehnologii ecologice către țările în curs de dezvoltare în condiții favorabile, inclusiv în condiții privilegiate și preferențiale, astfel cum au fost convenite de comun acord;
  - (f) creșterea disponibilității în țările în curs de dezvoltare a mijloacelor de punere în aplicare în vederea realizării depline a strategiilor naționale de dezvoltare durabilă, recunoscând urgența impusă de abordarea caracterului lor amplu și ambițios și facilitând implicarea participativă a părților interesate, după caz. În temeiul prezentului acord, cooperarea în domeniul mediului ar trebui, de asemenea, să promoveze dezvoltarea unei infrastructuri ecologice.

ARTICOLUL 7.6

Dezvoltarea urbană durabilă

- (1) Părțile recunosc importanța politicilor de promovare a dezvoltării urbane durabile și a necesității de a contribui la punerea efectivă în aplicare a Noii agende urbane adoptate de Conferința ONU privind locuințele și dezvoltarea urbană durabilă (HABITAT III) și a aspectelor Agendei 2030 relevante pentru dezvoltarea urbană durabilă.
- (2) Părțile promovează cooperarea și parteneriatul cu implicarea tuturor actorilor-cheie relevanți pentru politica și practica din domeniul dezvoltării urbane durabile, în special în ceea ce privește modalitățile de abordare a provocărilor urbane într-un mod integrat și cuprinzător.
- (3) Părțile promovează schimbul de cunoștințe și de experiență privind, printre altele, politicile de reducere și gestionare a riscurilor de dezastre care vizează consolidarea rezilienței orașelor și a așezărilor umane. Părțile fac acest lucru, printre altele, prin dezvoltarea unei infrastructuri de calitate și a amenajării teritoriului și prin punerea în aplicare a planurilor de dezvoltare urbană. Aceste planuri ar trebui să ia în considerare teme-cheie, cum ar fi utilizarea eficientă a surselor regenerabile de energie, incluziunea urbană având în vedere diferitele niveluri de urbanizare din sudul global și mecanismele de finanțare a proiectelor de dezvoltare urbană la nivel local, național și regional.
- (4) În acest scop, părțile se angajează să extindă, ori de câte ori este posibil, oportunitățile concrete de cooperare descentralizată între orașe la nivel regional și internațional, în vederea îmbunătățirii guvernantei urbane și a consolidării capacităților prin schimburi de experiență și de practici, precum și prin învățare reciprocă în ceea ce privește soluțiile durabile la provocările urbane.

ARTICOLUL 7.7

Schimbările climatice

- (1) Părțile recunosc că amenințarea globală reprezentată de schimbările climatice necesită o cooperare cât mai amplă a tuturor țărilor în vederea reducerii emisiilor globale de gaze cu efect de seră și a adaptării la efectele nefaste ale schimbărilor climatice într-un mod care să nu amenințe producția de alimente, țările dezvoltate continuând să preia inițiativa. Părțile își reiterează angajamentul față de punerea în aplicare a Acordului de la Paris adoptat în temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, încheiată la New York la 9 mai 1992 (denumită în continuare „CCONUSC”), care reflectă echitatea și principiul responsabilităților comune, dar diferențiate și capacitățile fiecărei părți, având în vedere circumstanțele naționale diferite.
- (2) Părțile cooperează, după caz, în ceea ce privește aspectele referitoare la schimbările climatice legate de comerț la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale relevante. În acest context, recunoscând rolul comerțului în ceea ce privește contribuția la răspunsul la amenințarea stringentă reprezentată de schimbările climatice, fiecare parte rămâne parte, cu bună-credință, la CCONUSC și la Acordul de la Paris¹.
- (3) Părțile convin că alineatul (2) a doua teză constituie un element esențial al prezentului acord.

---

¹ Instrumentele internaționale menționate nu includ modificări ale acestora sau acordurile care le succed, nici decizii, interpretări sau acte adoptate de organisme care reglementează astfel de instrumente, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere drepturilor unei părți de a recurge la procedurile de soluționare a litigiilor disponibile în temeiul oricărui alt acord internațional la care părțile sunt parte, inclusiv al Acordului OMC.

(5) În limitele competențelor lor respective și pe baza CCONUSC și a Acordului de la Paris, părțile ar trebui să consolideze cooperarea și dialogul în materie de politici pentru a impulsiona tranziția la dezvoltarea cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră (denumite în continuare „GES”), în conformitate cu responsabilitățile și capacitățile lor, și să facă schimb de informații și de experiență cu privire, printre altele, la:

- (a) combaterea schimbărilor climatice, bazându-se pe echitate și dovezi științifice, în special prin punerea în aplicare a contribuțiilor lor respective stabilite la nivel național și prin continuarea colaborării privind acțiunile de atenuare și adaptare pentru punerea în aplicare eficace a Acordului de la Paris;
- (b) consolidarea parteneriatelor public-privat care ar putea sprijini în mod eficient acțiunile de combatere a schimbărilor climatice și de adaptare la efectele nefaste ale acestora;
- (c) promovarea acțiunilor de colaborare în materie de cercetare, dezvoltare, difuzare, implementare și transfer de tehnologie pentru a îmbunătăți reziliența la schimbările climatice și pentru a reduce emisiile de GES, inclusiv prin dialoguri orientate către întreprinderi;
- (d) monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de GES și elaborarea și punerea în aplicare a unor programe de atenuare și adaptare;
- (e) realizarea punerii în aplicare a Acordului de la Paris și instituirea condițiilor pentru promovarea dezvoltării cu emisii scăzute de GES, creșterea capacității de adaptare la efectele nefaste ale schimbărilor climatice și promovarea rezilienței la schimbările climatice într-un mod care să nu amenințe producția de alimente, în conformitate cu articolul 2 din Acordul de la Paris;

- (f) asigurarea dezvoltării rapide a cadrului de transparență al Acordului de la Paris pentru acțiuni și dispoziții de sprijin, inclusiv a dialogului în materie de politici și a cooperării în domenii prioritare convenite de comun acord;
  - (g) promovarea politicilor și programelor interne în domeniul climei în cadrul Acordului de la Paris legate de atenuare și adaptare, inclusiv în ceea ce privește defrișările și degradarea și refacerea pădurilor, precum și mijloacele de promovare a energiei din surse regenerabile, a eficienței energetice, a transportului durabil și a dezvoltării unei infrastructuri durabile și reziliente la schimbările climatice și
  - (h) consolidarea altor domenii ale dialogului bilateral privind politica de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea sau a oricăror alte domenii de interes reciproc care pot apărea, inclusiv în cadrul altor foruri multilaterale conexe, cum ar fi Organizația Aviației Civile Internaționale, Organizația Maritimă Internațională și Protocolul de la Montreal, încheiat la Montreal la 16 septembrie 1987, și Amendamentul său de la Kigali, după caz.
- (6) Pentru atingerea acestor scopuri, părțile convin să îmbunătățească acțiunile de cooperare și schimbul de informații și de experiență în acest domeniu, precum și să continue obligațiile care le revin în temeiul CCONUSC și al Acordului de la Paris. În acest sens, țările dezvoltate vor furniza resurse financiare pentru atenuare și adaptare și vor mobiliza finanțarea acțiunilor climatice dintr-o gamă largă de surse, instrumente și canale, ținând seama de nevoile și de prioritățile părților care sunt țări în curs de dezvoltare, precum și de alte mijloace de punere în aplicare pentru realizarea obiectivelor stabilite în Acordul de la Paris.

ARTICOLUL 7.8

Oceane și mări

(1) Părțile recunosc importanța conservării și a utilizării durabile a resurselor marine, inclusiv a gestionării durabile și responsabile a pescuitului, a acvaculturii și a altor activități maritime, precum și a contribuției acestora la asigurarea de oportunități de mediu, economice și sociale pentru generațiile prezente și viitoare, în contextul utilizării durabile și al conservării oceanelor, mărilor și resurselor marine, având ca obiectiv pe termen lung îmbunătățirea stării oceanelor, inclusiv prin consolidarea cadrului instituțiilor și forurilor internaționale, după caz.

(2) În conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul dreptului internațional, în special al UNCLOS, părțile se angajează:

- (a) să coopereze în vederea realizării ODD 14 – „Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, a mărilor și a resurselor marine” – din Agenda 2030;
- (b) să promoveze o mai bună cooperare și consultare, după caz, în cadrul organizațiilor, instrumentelor și organismelor internaționale competente și între acestea, dacă este necesar;
- (c) să adopte măsuri eficiente de monitorizare, control și supraveghere pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a măsurilor de conservare în domeniul pescuitului;
- (d) să coopereze în cadrul ONU în vederea elaborării, în temeiul UNCLOS, a unui instrument internațional obligatoriu din punct de vedere juridic privind conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice marine în zonele din afara jurisdicției naționale și

- (e) să coopereze, după caz, în cadrul organismelor subregionale, regionale și multilaterale relevante în care părțile sunt membri, observatori sau părți necontractante cooperante, în vederea realizării ODD 14 și a altor ODD-uri conexe.
- (3) Părțile convin să consolideze dialogul și cooperarea în ceea ce privește:
- (a) sprijinirea producției piscicole sustenabile, a sectoarelor pisciculturii și, în special, a conservării resurselor piscicole, inclusiv posibila cooperare interregională în mai multe domenii, în funcție de interesul statului costier, cum ar fi cooperarea științifică, tehnologică, industrială, economică și comercială, precum și consolidarea instituțională și formarea;
  - (b) sprijinirea dezvoltării unei industrii a acvaculturii care să țină seama de aspectele de mediu și să fie competitivă din punct de vedere economic;
  - (c) sprijinirea cercetării științifice marine și dezvoltarea capacității tehnologice și de cercetare, precum și promovarea deciziilor bazate pe date științifice;
  - (d) schimbul de bune practici privind dezvoltarea durabilă a activităților economice maritime de interes pentru părți, cum ar fi energia oceanică, transportul maritim, turismul costier și marin sau biotehnologia marină;
  - (e) combaterea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat (denumit în continuare „pescuit INN”), inclusiv, după caz, schimbul de informații privind activitățile de pescuit INN și sprijinirea consolidării capacității tehnice și administrative de combatere a pescuitului INN;

- (f) dezvoltarea unor măsuri de conservare și a unor instrumente de gestionare bazate pe zone, inclusiv zone marine protejate, în conformitate cu dreptul național și internațional și pe baza celor mai bune informații științifice disponibile pentru protejarea și refacerea zonelor și resurselor costiere și marine;
- (g) reducerea presiunii asupra oceanelor, printre altele prin combaterea deșeurilor marine și a poluării marine, inclusiv din surse terestre și activități umane maritime;
- (h) promovarea amenajării spațiului maritim și a managementului integrat al zonelor costiere și
- (i) abordarea aspectelor legate de climă, cum ar fi adaptarea și atenuarea emisiilor de GES, creșterea nivelului mării, acidificarea oceanelor și a zonelor de coastă și poluarea aerului.

ARTICOLUL 7.9

Cooperarea în sectorul energetic

- (1) Părțile urmăresc să faciliteze schimbul de idei, experiență și bune practici cu privire la modalitățile de îmbunătățire a accesului la energie sigură, durabilă și la prețuri accesibile, în special prin încurajarea unor noi investiții și a transferului de tehnologie între operatorii economici publici și privați ai părților, în special în ceea ce privește energia electrică, hidrocarburile, energia din surse regenerabile, inclusiv producția și utilizarea durabile, biocarburanții și utilizarea eficientă a energiei.

(2) Cooperarea în temeiul prezentului articol, bazată pe principiul dreptului suveran al statelor de a-și gestiona propriile resurse naturale, în vederea asigurării accesului tuturor la energie la prețuri abordabile, din surse sigure, durabile și moderne, ia, printre altele, următoarele forme:

- (a) cooperarea dintre instituțiile care se ocupă de aspecte legate de politici, planificare și modelare în sectorul energetic;
- (b) schimbul de rezultate, experiențe, publicații, informații și date științifice, tehnice și de altă natură în ceea ce privește cercetarea în domeniul energiei, inclusiv dezvoltarea de baze de date comune, partajate de operatorii părților, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți;
- (c) promovarea conferințelor comune și a formării tehnice, inclusiv la nivel postuniversitar;
- (d) transferurile de tehnologie, în special cele legate de sursele regenerabile de energie;
- (e) promovarea studiilor de fezabilitate și punerea în aplicare a unor proiecte comune în sectorul energetic între operatorii economici publici și privați și institutele de cercetare ale părților;
- (f) participarea operatorilor economici din cele două regiuni la proiecte comune de tehnologie, dezvoltare și infrastructură, inclusiv la rețele cu alte țări, și
- (g) raționalizarea și eliminarea treptată a subvențiilor ineficiente pentru combustibilii fosili care încurajează risipa de resurse, ținând seama pe deplin de nevoile și condițiile specifice ale țărilor în curs de dezvoltare și reducând la minimum posibilele impacturi negative asupra dezvoltării acestora, într-un mod care să protejeze comunitățile sărace și afectate.

ARTICOLUL 7.10

Cooperarea în domeniul materiilor prime

Părțile cooperează în domeniul materiilor prime, printre altele pentru:

- (a) promovarea unor piețe internaționale eficiente, flexibile, competitive și transparente;
- (b) încurajarea schimbului de informații privind piața în domeniul materiilor prime;
- (d) promovarea cercetării, dezvoltării și inovării în domeniul materiilor prime;
- (e) încurajarea schimbului de informații și de bune practici privind evoluțiile politicilor interne și
- (f) promovarea standardelor de siguranță și de protecție a mediului pentru operațiunile miniere offshore, prin creșterea transparenței și prin schimburi de informații, inclusiv cu privire la siguranța industriei și performanța de mediu.

CAPITOLUL 8

PARTENERIATUL SOCIAL, ECONOMIC ȘI CULTURAL

ARTICOLUL 8.1

Obiective

- (1) În cadrul cooperării lor, părțile recunosc faptul că toate popoarele au dreptul de a urmări dezvoltarea economică, socială și culturală. Recunoscând că dezvoltarea socială ar trebui să progreseze în paralel cu dezvoltarea economică, părțile convin să coopereze în vederea consolidării incluziunii și coeziunii sociale prin reducerea sărăciei, a nedreptății și a inegalității.
- (2) Cooperarea economică are ca obiective principale să contribuie la extinderea, diversificarea și aprofundarea legăturilor economice și comerciale dintre părți, la consolidarea sectorului de producție, acordând o atenție deosebită IMM-urilor, la crearea de noi oportunități și la sporirea competitivității și a inovării la nivel internațional, precum și să consolideze procesul de integrare economică regională.
- (3) Cooperarea economică ar trebui consolidată ca modalitate de a contribui la atenuarea implicațiilor economice care ar putea decurge din schimbările structurale rezultate din prezentul acord.
- (4) Ar trebui încurajată orice măsură care ar putea contribui la dezvoltarea ulterioară a integrării regionale sau la consolidarea relațiilor interregionale dintre părți în domeniile social, economic și cultural.

ARTICOLUL 8.2

Responsabilitatea socială a întreprinderilor

- (1) Părțile promovează responsabilitatea socială a întreprinderilor în conformitate cu standardele internaționale, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale și Orientările OCDE privind diligența necesară.
- (2) Părțile sprijină diseminarea și punerea în aplicare, pe bază voluntară, a Principiilor directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului, subliniind importanța unei discuții cuprinzătoare cu toate părțile interesate relevante.
- (3) Părțile promovează integrarea pe bază voluntară de către întreprinderi, în politicile lor interne, a principiilor responsabilității sociale a întreprinderilor sau conduitei responsabile în afaceri, inclusiv prin încurajarea adoptării de practici relevante, în conformitate cu instrumentele internaționale menționate la prezentul articol.

ARTICOLUL 8.3

Cooperarea industrială, oportunitățile de afaceri, precum și microîntreprinderile și întreprinderile mici și mijlocii și antreprenorii

- (1) Părțile recunosc importanța promovării IMM-urilor și a consolidării industriei pentru a stimula creșterea economică durabilă și favorabilă incluziunii în toate regiunile, pentru a promova niveluri mai ridicate de coeziune socială și pentru a elimina decalajele teritoriale, îmbunătățind astfel echitatea în zonele rămase în urmă. Părțile recunosc faptul că promovarea competitivității IMM-urilor contribuie în mod pozitiv la consolidarea structurii sociale, prin crearea de locuri de muncă și reducerea sărăciei, precum și la reducerea altor implicații economice care ar putea apărea ca urmare a schimbărilor structurale rezultate din prezentul acord.

- (2) Părțile sprijină capacitatea economică a femeilor prin antreprenoriat și înființarea de întreprinderi.
- (3) Părțile promovează cooperarea industrială și consolidează cooperarea în ceea ce privește IMM-urile, în vederea creșterii productivității și a îmbunătățirii competitivității pentru a stimula comerțul și investițiile între părți, echilibrând totodată oportunitățile oferite de prezentul acord ambelor părți.
- (4) Părțile promovează un climat atractiv și stabil pentru mai multe oportunități de afaceri reciproc avantajoase, inclusiv pentru IMM-uri, și se angajează să consolideze cooperarea cu scopul de a contribui la extinderea, diversificarea și aprofundarea legăturilor economice și comerciale dintre părți.
- (5) Părțile convin să promoveze dezvoltarea IMM-urilor, incluzând atât întreprinderile rurale, cât și pe cele urbane, și să încurajeze integrarea acestora pe piețele internaționale.
- (6) Punerea în aplicare a prezentului articol poate include următoarele acțiuni, care acoperă toate tipurile de întreprinderi, inclusiv IMM-urile:
- (a) sprijinirea contactelor periodice între sectoarele de afaceri ale părților prin evenimente sau misiuni între întreprinderi și clustere, prin târguri comerciale, seminare și mese rotunde în vederea promovării identificării și diseminării informațiilor privind oportunitățile de afaceri pentru investiții, prin cooperare industrială și tehnologică în domenii de interes reciproc, precum și promovarea rețelelor de informare și a cooperării între operatorii economici, în special IMM-uri și clustere;

- (b) schimbul de bune practici care sprijină dezvoltarea industrială, procesele de inovare și politicile industriale, inclusiv consolidarea politicilor industriale regionale pentru a spori competitivitatea în sectoarele industriale de interes reciproc;
- (c) promovarea proiectelor de cooperare industrială, inclusiv dezvoltarea tehnologică și inovarea, în sectoare de interes reciproc;
- (d) promovarea investițiilor reciproce și comune și încurajarea întreprinderilor comune și a clusterelor, precum și instituirea unor procese asociative în sectoare strategice;
- (e) dezvoltarea de mecanisme de sprijinire a dezvoltării sectorului privat, facilitarea accesului la finanțare inovatoare în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți și cooperarea industrială pentru a stimula productivitatea, inovarea și competitivitatea, inclusiv furnizarea de informații actualizate cu privire la instrumentele de finanțare disponibile pentru IMM-uri;
- (f) sprijinirea întreprinderilor în vederea adaptării la tendința actuală de automatizare și de schimb de date în domeniul tehnologiilor de producție;
- (g) promovarea proiectelor comune în rândul centrelor de cercetare orientate spre tehnologie, industrie și aplicații din UE și MERCOSUR și
- (h) consolidarea lanțurilor valorice și de aprovizionare biregionale și globale, inclusiv dezvoltarea furnizorilor pentru industrie.

(7) Pe lângă cooperarea menționată la alineatul (4), părțile convin că acțiunile de cooperare cu privire la IMM-uri pot cuprinde, printre altele:

- (a) facilitarea schimbului de bune practici privind politicile și programele publice, cadrele de reglementare, experiențele, informațiile relevante și know-how-ul pentru a promova și a sprijini antreprenoriatul și crearea, dezvoltarea și inovarea IMM-urilor;
- (b) promovarea participării IMM-urilor la târguri, misiuni comerciale și alte mecanisme la nivel local și internațional;
- (c) schimbul de bune practici care sprijină accesul IMM-urilor la piețele de achiziții publice;
- (d) valorificarea parteneriatelor de succes existente și dezvoltarea de noi parteneriate strategice și de contacte între operatorii economici și rețelele de afaceri prin intermediul programelor orizontale existente sau noi ale UE sau MERCOSUR care sunt dedicate IMM-urilor;
- (e) sprijinirea internaționalizării IMM-urilor, inclusiv cooperarea pentru dezvoltarea de site-uri web specializate;
- (f) promovarea participării IMM-urilor la programe comune și proiecte-pilot, în special în sectoare precum economia digitală și
- (g) furnizarea de sprijin și expertiză în ceea ce privește serviciile de dezvoltare a întreprinderilor, inclusiv sistemele de management al calității, și promovarea comerțului electronic pentru a consolida IMM-urile.

ARTICOLUL 8.4

Chestiuni fiscale

Părțile convin să coopereze la nivel biregional în chestiuni fiscale și să se angajeze să pună în aplicare standardele globale privind transparența și schimbul de informații, precum și standardele minime împotriva erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor (BEPS).

ARTICOLUL 8.5

Dialogul macroeconomic

Părțile promovează schimbul de informații cu privire la tendințele și politicile lor macroeconomice, precum și schimbul de experiență în legătură cu coordonarea politicilor macroeconomice. În acest scop, părțile vor urmări să aprofundeze dialogul dintre autoritățile lor în ceea ce privește chestiunile macroeconomice. Cooperarea în acest domeniu poate include organizarea de seminare și conferințe.

ARTICOLUL 8.6

Cooperarea privind drepturile consumatorilor

Părțile recunosc importanța asigurării unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor și, în acest scop, depun eforturi pentru a coopera în domeniul politicii de protecție a consumatorilor. În privința cooperării în acest domeniu, părțile convin că aceasta poate include, în măsura posibilului:

- (a) schimbul de informații cu privire la cadrele lor de protecție a consumatorilor, inclusiv cu privire la legislația în materie de protecție a consumatorilor, siguranța produselor de consum, despăgubirea consumatorilor, asigurarea respectării legislației privind protecția consumatorilor;
- (b) încurajarea dezvoltării asociațiilor independente de consumatori și a contactelor dintre reprezentanții consumatorilor și
- (c) schimbul de informații și promovarea activităților comune între organismele de protecție a consumatorilor ale ambelor părți, prin acord reciproc.

ARTICOLUL 8.7

Cooperarea în domeniul statistic

Părțile cooperează în domeniul statistic în vederea asigurării comparabilității datelor statistice între statele MERCOSUR semnatare și între MERCOSUR și Uniunea Europeană. Activitățile ar putea fi dezvoltate, printre altele, sub formă de:

- (a) sprijin pentru consolidarea unui sistem statistic, stabilit pe baza structurilor administrative și a temeiurilor juridice care ar putea îndeplini cerințele necesare în materie de informații statistice;
- (b) sprijin pentru punerea în aplicare a bunelor practici statistice bazate pe standarde recunoscute la nivel internațional;
- (c) elaborarea de informații statistice comparabile, axate în principal pe domeniile comerțului cu bunuri și servicii și investițiilor străine directe, precum și dezvoltarea unor indicatori macroeconomici comparabili și
- (d) schimbul de bune practici și de experiență, printre altele prin formare, ateliere și vizite de studiu.

ARTICOLUL 8.8

Cercetare și inovare

(1) Părțile cooperează în domeniile cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării, pe baza interesului comun și a avantajului reciproc și în conformitate cu legislația proprie. Această cooperare urmărește să promoveze dezvoltarea durabilă, să abordeze provocările globale, să atingă excelența științifică, să îmbunătățească competitivitatea regională și să consolideze relațiile dintre părți, ținând seama de capacitățile lor de cercetare și inovare și de prioritățile specifice ale acestora. Părțile încurajează dialogul la nivel regional în materie de politici și utilizează, în mod complementar, diferitele instrumente de care dispun, inclusiv acordurile de cooperare în domeniul științei, tehnologiei și inovării (denumite în continuare „STI”).

(2) Pentru a îmbunătăți condițiile de cooperare, părțile urmăresc, de asemenea:

- (a) să sporească mobilitatea cercetătorilor, a oamenilor de știință, a experților, a studenților și a antreprenorilor, precum și circulația transfrontalieră a echipamentelor științifice;
- (b) să faciliteze accesul reciproc la programele, la infrastructurile și centrele de cercetare, la publicațiile și la datele științifice din domeniul STI;
- (c) să intensifice cooperarea în domeniile cercetării prenormative și standardizării și
- (d) să promoveze drepturile de proprietate intelectuală în cadrul proiectelor de cercetare și inovare.

(3) Părțile promovează, printre altele, următoarele activități care urmează să fie întreprinse de organizații guvernamentale, centre de cercetare publice și private, instituții de învățământ superior, agenții și rețele de inovare și alte părți interesate, inclusiv IMM-uri:

- (a) inițiative comune de sensibilizare cu privire la STI și programe de consolidare a capacităților, precum și oportunități de participare a fiecărei părți la programele celeilalte părți;
- (b) reuniuni și ateliere comune care vizează schimbul de informații și de bune practici, precum și identificarea unor domenii de cercetare comună;
- (c) acțiuni comune de cercetare în domenii de interes comun și
- (d) evaluarea și analiza recunoscută reciproc a cooperării științifice și a diseminării rezultatelor corespunzătoare.

ARTICOLUL 8.9

Cooperarea în materie de concurență

(1) Părțile participă la activități de consolidare a capacităților în domeniul politicii de concurență sub rezerva disponibilității finanțării pentru astfel de activități în cadrul instrumentelor și programelor de cooperare ale părților.

(2) Asistența tehnică se axează pe consolidarea capacităților instituționale și pe formarea resurselor umane din cadrul autorităților de concurență, pentru a le sprijini la stabilirea regimurilor lor de concurență respective și la asigurarea respectării eficace a acestora. Scopul urmărit constă în consolidarea și aplicarea efectivă a dreptului concurenței în domeniile practicilor anticoncurențiale și concentrărilor economice între întreprinderi, inclusiv în ceea ce privește promovarea regulilor de concurență.

ARTICOLUL 8.10

Cooperarea în domeniul economiei digitale

- (1) Activitățile de cooperare în acest domeniu au drept scop să promoveze în special:
- (a) schimburile de idei, experiență și practici privind politicile din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (denumită în continuare „TIC”) în vederea construirii unei societăți informaționale favorabile incluziunii, pentru a reduce decalajul digital prin schimbul de principii de politică, informații, experiență și bune practici în scopul de a consolida cooperarea, atât prin elaborarea politicilor digitale și a cadrelor de reglementare și prin deschiderea piețelor, și în scopul de a discuta despre cooperarea în domeniul cercetării;
  - (b) utilizarea TIC ca instrumente de promovare a dezvoltării sociale, culturale și economice, a incluziunii sociale și a diversității culturale, punând accentul pe spiritul antreprenorial și pe activitatea colaborativă participativă;
  - (c) cooperarea privind aspectele de reglementare ale politicilor din domeniile telecomunicațiilor și audiovizualului, inclusiv privind comerțul electronic și schimburile de informații referitoare la standarde, la evaluarea conformității și la omologarea de tip, implicând în acest proces societatea civilă și sectorul privat, după caz;
  - (d) dezvoltarea comerțului electronic ca mijloc de a contribui la creșterea economică;

- (e) gestionarea eficientă a spectrului, pentru a maximiza disponibilitatea acestuia și pentru a optimiza alocarea și utilizarea spectrului;
- (f) politicile și acțiunile comune pentru diseminarea, utilizarea și transferul noilor TIC, inclusiv, după caz, cu participarea societății civile și a sectorului privat la acest proces;
- (g) colaborarea în domeniul cercetării și inovării în ceea ce privește TIC în cadrul de cercetare și inovare aplicabil;
- (h) dezvoltarea competențelor digitale la toate vârstele în contexte de învățare formală și informală și identificarea nevoilor de formare pentru economia digitală, inclusiv pentru profesioniștii din domeniul TIC;
- (i) formularea în comun a unor acțiuni de promovare a locurilor de muncă și a investițiilor în IMM-uri și pentru lucrătorii independenți, precum și de satisfacere a nevoilor specifice ale grupurilor sociale vulnerabile, utilizând oportunitățile oferite de TIC;
- (j) cooperarea în domeniul e-guvernării și al serviciilor de încredere, cum ar fi semnătura electronică și identificarea electronică, cu accent pe schimbul de principii de politică, de informații și de bune practici privind utilizarea TIC pentru modernizarea administrației publice, promovarea unor servicii publice de înaltă calitate și îmbunătățirea eficienței organizaționale și a gestionării transparente a resurselor publice și
- (k) o coordonare politică amplă la nivel internațional pentru a se asigura că guvernanța globală a internetului continuă să sprijine continuarea și dezvoltarea unui regim al internetului foarte robust, dinamic și divers din punct de vedere geografic, pe baza documentului final WSIS+10 intitulat „Punerea în aplicare a rezultatelor Summitului Mondial privind Societatea Informațională: o revizuire după 10 ani”.

(2) Părțile consideră că guvernanța globală a internetului ar trebui să se bazeze pe un model multipartit transparent și democratic, cu implicarea deplină, printre altele, a guvernelor, a sectorului privat, a societății civile, a mediului academic, a comunității științifice și tehnologice și a organizațiilor internaționale, în funcție de rolurile și responsabilitățile lor respective. Ar trebui să se garanteze astfel gestionarea echitabilă a resurselor și libera circulație a informațiilor, să se faciliteze accesul tuturor și să se asigure funcționarea rezilientă, stabilă și sigură a internetului, ținându-se seama de multilingvism.

(3) Părțile își reafirmă angajamentul de a colabora în direcția unei societăți informaționale care să se axeze pe oameni și să fie favorabilă incluziunii și orientată spre dezvoltare, precum și acordul de a continua să își coordoneze pozițiile pentru mecanismele de monitorizare ale Summitului Mondial privind Societatea Informațională (WSIS), precum și în cadrul altor foruri sau organizații legate de guvernanța internetului.

(4) Părțile subliniază că ar trebui ca în cadrul forurilor de guvernanță a internetului să fie depuse toate eforturile pentru a mobiliza și a asigura participarea semnificativă și eficace a tuturor țărilor, în special a țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv a tuturor părților interesate, în cadrul propriilor roluri, cum ar fi guvernele, sectorul privat, societatea civilă, mediul academic, comunitatea științifică și tehnologică și organizațiile internaționale.

ARTICOLUL 8.11

Activități spațiale civile

Având în vedere impactul pozitiv pe care activitățile spațiale îl pot avea asupra dezvoltării economice și sociale și asupra competitivității industriale, părțile convin să promoveze cooperarea în chestiuni de interes comun în domeniul activităților spațiale civile, respectând și îndeplinind convențiile internaționale și legislația fiecăreia, în special în următoarele domenii:

- (a) observarea Pământului și știința Pământului, inclusiv cooperarea în cadrul forurilor multilaterale și, în special, al Grupului interguvernamental pentru observarea Pământului și al Comitetului pentru sateliții de observare a Pământului; în vederea abordării provocărilor de la nivelul societății și a facilitării parteneriatelor de afaceri și de inovare privind observarea Pământului în cadrul programului Copernicus prin identificarea domeniilor de interes comun;
- (b) comunicațiile prin satelit și
- (c) alte utilizări pașnice ale spațiului cosmic, inclusiv știința spațială, explorarea spațială și sustenabilitatea spațiului.

ARTICOLUL 8.12

Transporturi

- (1) Părțile convin să coopereze în domeniile relevante ale politicii privind transporturile, inclusiv ale politicii integrate privind transporturile, în vederea dezvoltării și sprijinirii unui sistem de transport eficient, durabil, sigur, securizat și care respectă mediul, atât pentru pasageri, cât și pentru mărfuri.

- (2) Cooperarea dintre părți urmărește să promoveze, printre altele:
- (a) dialogul și schimbul de informații cu privire la politicile, standardele și bunele practici în domeniul transporturilor, precum și cu privire la alte subiecte de interes reciproc;
  - (b) dialogul și cooperarea la nivel de experți în cadrul forurilor internaționale din domeniul transporturilor;
  - (c) interconectarea și interoperabilitatea rețelelor;
  - (d) o abordare bazată pe un sistem de transport multimodal;
  - (e) sisteme de transport care respectă mediul, sigure și securizate;
  - (f) soluții de transport cu emisii scăzute de dioxid de carbon sau fără emisii de dioxid de carbon, cercetare și inovare, precum și soluții inteligente și digitale;
  - (g) soluții durabile de transport, inclusiv în ceea ce privește mobilitatea urbană, și
  - (h) facilitarea și creșterea eficienței circulației mărfurilor în toate modurile de transport prin digitalizare, simplificarea cerințelor de raportare și optimizarea operațiunilor de transport.

ARTICOLUL 8.13

Cooperarea în domeniul turismului

- (1) Cooperarea dintre părți are ca obiectiv principal îmbunătățirea schimbului de informații și stabilirea celor mai bune practici pentru a asigura o dezvoltare echilibrată și durabilă a turismului și pentru a sprijini crearea de locuri de muncă, dezvoltarea economică și îmbunătățirea calității vieții.
- (2) În sensul alineatului (1), părțile se concentrează, printre altele, pe:
  - (a) sprijinirea creării și a consolidării produselor și serviciilor turistice, precum și a canalelor de promovare a turismului;
  - (b) protecția și optimizarea potențialului patrimoniului natural și cultural;
  - (c) respectarea integrității și a intereselor comunităților locale;
  - (d) îmbunătățirea formării și a educației în domeniul serviciilor turistice, inclusiv în industria hotelieră, și
  - (e) promovarea schimbului de informații și a cooperării pentru industriile creative și inovarea în sectorul turismului.

ARTICOLUL 8.14

Cooperarea în domeniul dezvoltării sociale

- (1) Recunoscând că dezvoltarea socială merge mână în mână cu dezvoltarea economică, părțile convin să acorde prioritate consolidării coeziunii sociale prin eradicarea sărăciei, reducerea inegalităților și promovarea incluziunii sociale, în special în vederea îndeplinirii Agendei 2030 și a ODD-urilor prevăzute de aceasta.
- (2) Părțile convin să intensifice cooperarea în domeniul afacerilor sociale cu scopul de a contribui la creșterea și dezvoltarea economică durabilă și favorabilă incluziunii și să promoveze cooperarea și schimburile de informații în ceea ce privește, printre altele:
- (a) promovarea drepturilor sociale;
  - (b) dezvoltarea de proiecte inovatoare și durabile care implică grupuri sociale vulnerabile, precum familiile cu venituri mici, persoanele de origine africană și cele de origine indigenă și alte minorități, precum și persoanele cu handicap, inclusiv prin integrarea lor pe piața forței de muncă;
  - (c) promovarea egalității de gen și capacitatea deplină a femeilor în toate domeniile;
  - (d) promovarea protecției mamelor și a copiilor, precum și a unor structuri accesibile și incluzive de îngrijire a copiilor;
  - (e) promovarea unor programe specifice pentru tineri, mai ales pentru cei din sectoarele sociale vulnerabile, și
  - (f) îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață în zonele dens populate situate în regiunile defavorizate.

ARTICOLUL 8.15

Cooperarea în domeniul muncii și al ocupării forței de muncă

- (1) În concordanță cu obiectivul convenit la nivel internațional de promovare a unei globalizări echitabile și având în vedere scopurile ODD 8, părțile promovează ocuparea integrală a forței de muncă, munca decentă pentru toți și respectarea principiilor și a drepturilor fundamentale la locul de muncă, identificate de convențiile OIM (eliminarea discriminării, eliminarea tuturor formelor de muncă forțată, eradicarea susținută a muncii copiilor și libertatea de asociere și de negociere colectivă), în conformitate cu Declarația OIM din 2008 privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă și cu alte angajamente internaționale.
- (2) Părțile convin să intensifice cooperarea în domeniul ocupării forței de muncă și să promoveze cooperarea și schimburile de informații, în special în ceea ce privește:
- (a) promovarea muncii decente pentru toți, a bunăstării sociale, a siguranței locului de muncă, a respectării principiilor privind drepturile fundamentale la locul de muncă, în conformitate cu Declarația OIM din 1998 cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă, a standardelor de muncă recunoscute la nivel internațional și a altor standarde relevante ale OIM, precum și eforturile susținute și continue în vederea ratificării altor instrumente ale OIM care nu au fost încă ratificate;
  - (b) dezvoltarea și modernizarea relațiilor de muncă, a condițiilor de muncă și a sănătății și siguranței la locul de muncă, precum și promovarea programelor în domeniile inspecției muncii, pregătirii și formării profesionale și promovării ocupării forței de muncă;
  - (c) dezvoltarea și modernizarea relațiilor și proceselor de lucru, cu accent pe promovarea dialogului social;

- (d) promovarea corelării între dezvoltarea competențelor și nevoile pieței forței de muncă;
- (e) acordarea de prioritate programelor de educație și formare destinate grupurilor sociale vulnerabile, în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și reconversia profesională;
- (f) crearea de locuri de muncă în IMM-uri;
- (g) dezvoltarea și modernizarea sistemelor și programelor de protecție socială;
- (h) promovarea nediscriminării între femei și bărbați și integrarea perspectivei de gen în dezvoltarea politicii de ocupare a forței de muncă și
- (i) coordonarea, în cadrul forurilor internaționale relevante, în vederea îndeplinirii angajamentelor internaționale.

ARTICOLUL 8.16

Cooperarea în domeniile educației, formării, tineretului și sportului

- (1) Părțile convin să coopereze în ceea ce privește educația formală și nonformală, inclusiv educația și formarea profesională din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții. În aceste domenii, se acordă o atenție deosebită promovării educației și formării favorabile incluziunii și de calitate pentru femei și grupurile sociale vulnerabile.
- (2) Pentru a consolida capacitățile și expertiza, părțile promovează mobilitatea și cooperarea părților interesate relevante din învățământul superior și din domeniul cercetării și încurajează legăturile dintre universități, institutele de cercetare și întreprinderi.

(3) Părțile promovează contactele interpersonale și înțelegerea reciprocă prin cooperarea în domeniile educației, tineretului și sportului, inclusiv prin sprijin financiar pentru mobilitatea studenților, a doctoranzilor, a personalului academic și administrativ din instituțiile de învățământ superior și a cercetătorilor, precum și prin acțiuni de consolidare a capacităților.

ARTICOLUL 8.17

Cooperarea în domeniile culturii, audiovizualului și mass-mediei

(1) Părțile se angajează să promoveze cooperarea în domeniul culturii, inclusiv al patrimoniului cultural, cu respectarea corespunzătoare a diversității lor. În conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative respective ale părților, această cooperare urmărește să consolideze înțelegerea reciprocă și dialogul intercultural și să încurajeze schimburile culturale echilibrate și contactele cu actorii relevanți.

(2) Părțile convin să coopereze în cadrul forurilor internaționale relevante, cum ar fi Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (denumită în continuare „UNESCO”), pentru a urmări obiective comune și pentru a promova diversitatea culturală, în special prin punerea în aplicare a Convenției UNESCO asupra protecției și promovării diversității expresiilor culturale.

(3) Părțile încurajează schimburile de informații și de experiență și sprijină și facilitează cooperarea și dialogul între instituțiile și operatorii lor relevanți în domeniile culturii, audiovizualului și mass-mediei.

ARTICOLUL 8.18

Integrarea regională

- (1) Părțile convin să promoveze schimbul de experiență între cele două regiuni, în vederea consolidării proceselor lor de integrare.
- (2) Părțile convin, în special, să promoveze o cooperare mai strânsă în materie de integrare între instituțiile părților, precum și schimbul de expertiză prin reuniuni între personalul instituțiilor Uniunii Europene și ale MERCOSUR, prin schimburi periodice de informații, studii, proiecte comune și formare.
- (3) Pentru a încuraja cooperarea în domeniul dezvoltării regionale și locale, se acordă prioritate:
  - (a) schimbului de informații și schimbului de cunoștințe și experiență privind, printre altele, metodologiile de formulare a politicilor de dezvoltare regională și locală, guvernanta pe mai multe niveluri și guvernanta participativă;
  - (b) punerea în aplicare a politicilor de dezvoltare regională și locală, în special în ceea ce privește regiunile și zonele defavorizate, în special zonele de frontieră;
  - (c) încurajarea dezvoltării infrastructurii regionale și a interconectivității.
- (4) Cooperarea în domeniul dezvoltării regionale și locale poate include:
  - (a) organizarea de seminare și conferințe;

- (b) formare și asistență tehnică pentru conceperea și punerea în aplicare a proiectelor de dezvoltare regională;
- (c) pregătirea de studii pe teme de interes comun legate de integrare și
- (d) acțiuni comune între institute și centre de educație și formare în domeniul integrării.

ARTICOLUL 8.19

Sporirea participării statelor MERCOSUR semnatare la exporturile de servicii către Uniunea Europeană

Sub rezerva dispozițiilor capitolului 4, părțile convin să coopereze, inclusiv oferind sprijin pentru asistență tehnică, formare și consolidarea capacităților în ceea ce privește, printre altele:

- (a) îmbunătățirea capacității furnizorilor de servicii din statele MERCOSUR semnatare de a colecta informații și de a respecta reglementările și standardele părții UE la nivelul UE și la nivel național și subnațional;
- (b) îmbunătățirea capacității de export a furnizorilor de servicii din statele MERCOSUR semnatare, acordând o atenție deosebită nevoilor IMM-urilor și
- (c) instituirea unor mecanisme de promovare a investițiilor și a întreprinderilor comune între furnizorii de servicii din partea UE și cei din statele MERCOSUR semnatare.

PARTEA III

COMERȚ ȘI CHESTIUNI LEGATE DE COMERȚ

CAPITOLUL 9

DISPOZIȚII INIȚIALE ȘI INSTITUȚIONALE SPECIFICE COMERȚULUI

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII INIȚIALE SPECIFICE COMERȚULUI

ARTICOLUL 9.1

Instituirea unei zone de liber schimb și relația cu Acordul OMC

- (1) Părțile la prezentul acord instituie o zonă de liber schimb, în conformitate cu articolul XXIV din GATT 1994 și cu articolul V din GATS.
- (2) Părțile își afirmă drepturile și obligațiile pe care le au una față de alta în temeiul Acordului OMC.
- (3) Nicio dispoziție a prezentei părți a prezentului acord nu se interpretează ca impunând vreuneia dintre părți să acționeze într-un mod incompatibil cu obligațiile care îi revin în temeiul Acordului OMC.

ARTICOLUL 9.2

Obiective

Dispozițiile prezentei părți a prezentului acord vizează:

- (a) un acord comercial modern și reciproc avantajos, care să creeze un cadru previzibil pentru stimularea comerțului și a activității economice, promovând și protejând, în același timp, valorile și perspectivele noastre comune privind rolul guvernării în societate și menținând dreptul părților de a reglementa la toate nivelurile de guvernare în vederea realizării obiectivelor de politică publică;
- (b) dezvoltarea comerțului internațional și a comerțului dintre părți într-un mod care să contribuie la dezvoltarea durabilă în dimensiunea sa economică, socială și de mediu, în concordanță cu obligațiile lor internaționale respective în aceste domenii și în sprijinul acestora;
- (c) promovarea unei economii mai durabile, mai echitabile și mai favorabile incluziunii, pentru a crește nivelul de trai, a reduce sărăcia și a crea noi oportunități de ocupare a forței de muncă;
- (d) consolidarea, creșterea și diversificarea comerțului cu produse agricole și neagricole între părți, prin reducerea sau eliminarea barierelor tarifare și netarifare din calea comerțului și prin continuarea integrării în lanțurile valorice globale;
- (e) facilitarea comerțului cu mărfuri, în special prin aplicarea dispozițiilor convenite privind procedurile vamale și facilitarea comerțului, standardele, reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității, precum și măsurile sanitare și fitosanitare;

- (f) liberalizarea și facilitarea comerțului cu servicii, precum și dezvoltarea unui mediu favorabil creșterii fluxurilor de investiții, competitivității și creșterii economice și, în special, îmbunătățirii condițiilor de stabilire a întreprinderilor între părți;
- (g) libera circulație a capitalurilor legate de investițiile directe și a plăților curente, în conformitate cu capitolul 18;
- (h) deschiderea efectivă, transparentă și competitivă a piețelor de achiziții publice ale părților;
- (i) promovarea inovării și a creativității prin asigurarea unui nivel adecvat și eficace de protecție și de aplicare a drepturilor de proprietate intelectuală, în conformitate cu normele internaționale în vigoare între părți, astfel încât să se asigure echilibrul între drepturile titularilor de drepturi și interesul public;
- (j) desfășurarea activităților economice, în special a celor privind relațiile dintre părți, în conformitate cu principiul concurenței libere și nederivate;
- (k) instituirea unui cadru pentru participarea societății civile, inclusiv a organizațiilor patronale și de lucrători, a sindicatelor, a organizațiilor profesionale și a grupurilor de mediu, pentru a sprijini punerea în aplicare efectivă a prezentei părți a prezentului acord;
- (l) instituirea unui mecanism rapid și eficace de soluționare a litigiilor și

- (m) un mediu de reglementare transparent și previzibil și proceduri eficiente pentru operatorii economici, în special pentru IMM-uri, menținând, în același timp, capacitatea părților de a adopta și aplica propriile acte cu putere de lege și norme administrative care reglementează activitatea economică în interes public și de a realiza obiective legitime de politică publică, cum ar fi protecția și promovarea sănătății publice, a serviciilor sociale, a învățământului public, a siguranței, a mediului, a moralității publice, a protecției sociale sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor, precum și promovarea și protecția diversității culturale.

ARTICOLUL 9.3

Definiții generale

Cu excepția cazului în care se prevede altfel, în sensul prezentei părți a prezentului acord:

- (a) „produs agricol” înseamnă un produs enumerat în anexa 1 la Acordul privind agricultura;
- (b) „taxă vamală” înseamnă orice tip de taxă sau tarif instituit pentru importul unei mărfi sau în legătură cu acesta, inclusiv orice formă de suprataxă sau supraimpunere instituită sau legată de acest import¹, dar nu include:
- (i) taxele interne sau alte impuneri interne aplicate în conformitate cu articolul III din GATT 1994;

---

¹ Printre alte măsuri cu efect echivalent se numără taxele de import *ad valorem*, componentele agricole, taxele suplimentare pe conținutul de zahăr, taxele suplimentare pe conținutul de făină, taxele specifice, taxele mixte, taxele sezoniere și taxele suplimentare provenite din sistemele prețului de intrare.

- (ii) taxele antidumping sau compensatorii aplicate în conformitate cu articolele VI și XVI din GATT 1994 și cu Acordul OMC privind punerea în aplicare a articolului VI din GATT 1994 și cu Acordul OMC privind subvențiile și măsurile compensatorii în conformitate cu capitolul 16;
  - (iii) măsurile aplicate în conformitate cu articolul XIX din GATT 1994 și cu Acordul OMC privind măsurile de salvagardare sau alte măsuri de salvagardare aplicate în temeiul capitolului 16;
  - (iv) măsurile autorizate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC sau în temeiul capitolului 29;
  - (v) o taxă sau o altă impunere instituită în conformitate cu articolul VIII din GATT 1994 sau
  - (vi) măsurile adoptate pentru protejarea poziției financiare externe a unei părți și a balanței sale de plăți, în conformitate cu articolul XII din GATT 1994 și cu Înțelegerea privind dispozițiile referitoare la balanța de plăți ale GATT 1994;
- (c) „CPC” înseamnă Clasificarea centrală provizorie a produselor (*Statistical Papers*, seria M, nr. 77, Departamentul Afaceri Sociale și Economice Internaționale, Oficiul de Statistică al Organizației Națiunilor Unite, New York, 1991);
- (d) „zile” înseamnă zile calendaristice, inclusiv weekenduri și sărbători;
- (e) „existent” înseamnă în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord;
- (f) „marfă a unei părți” înseamnă o marfă internă astfel cum este înțeleasă în GATT 1994 și include mărfurile originare ale părții respective;

- (g) „Sistem armonizat” sau „SA” înseamnă Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor, inclusiv regulile generale de interpretare, notele din secțiuni și notele din capitole, adoptat la Bruxelles la 14 iunie 1983;
- (h) „poziție” înseamnă primele patru cifre ale numărului de clasificare tarifară din Sistemul armonizat;
- (i) „persoană juridică” înseamnă orice entitate juridică instituită în mod corespunzător sau organizată în alt mod în temeiul dreptului aplicabil, în scopuri lucrative sau nu, din sectorul public sau privat, inclusiv orice corporație, trust, societate în nume colectiv, asocieri în participațiune, societate cu asociat unic sau asociație;
- (j) „măsură” include orice măsură luată de o parte sub formă de act cu putere de lege, reglementare, normă, procedură, decizie, acțiune administrativă, cerință sau practică¹;
- (k) „persoană fizică a unei părți” înseamnă, în cazul Uniunii Europene, un resortisant al unui stat membru al Uniunii Europene, iar în cazul MERCOSUR, un resortisant al unui stat MERCOSUR semnatar, în conformitate cu actele legislative aplicabile ale fiecărei părți;
- (l) „persoană” înseamnă o persoană fizică sau juridică și
- (m) „măsură sanitară sau fitosanitară” înseamnă orice măsură definită în anexa A la Acordul SPS.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, termenul „măsură” include omisiunile și actele legislative care nu au fost puse în aplicare pe deplin la încheierea negocierilor privind prezentul acord, precum și actele sale de punere în aplicare.

ARTICOLUL 9.4

Acordurile OMC

- (a) „Acordul antidumping” înseamnă Acordul privind punerea în aplicare a articolului VI din GATT 1994;
- (b) „Acordul privind agricultura” înseamnă Acordul privind agricultura inclus în anexa 1A la Acordul OMC;
- (c) „MSL” înseamnă Memorandumul de înțelegere privind regulile și procedurile de soluționare a litigiilor inclus în anexa 2 la Acordul OMC;
- (d) „GATS” înseamnă Acordul general privind comerțul cu servicii inclus în anexa 1B la Acordul OMC;
- (e) „GATT 1994” înseamnă Acordul general pentru tarife și comerț din 1994 inclus în anexa 1A la Acordul OMC;
- (f) „Acordul privind măsurile de salvagardare” înseamnă Acordul privind măsurile de salvagardare inclus în anexa 1A la Acordul OMC;
- (g) „Acordul SMC” înseamnă Acordul privind subvențiile și măsurile compensatorii inclus în anexa 1A la Acordul OMC;
- (h) „Acordul SPS” înseamnă Acordul privind aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare inclus în anexa 1A la Acordul OMC;

- (i) „Acordul BTC” înseamnă Acordul privind barierele tehnice în calea comerțului inclus în anexa 1A la Acordul OMC;
- (j) „Acordul TRIPS” înseamnă Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală inclus în anexa 1C la Acordul OMC și
- (k) „Acordul OMC” înseamnă Acordul de la Marrakesh privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, încheiat la 15 aprilie 1994.

ARTICOLUL 9.5

Părțile

- (1) Uniunea Europeană este responsabilă de îndeplinirea angajamentelor din prezenta parte a prezentului acord.
- (2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, fiecare dintre statele MERCOSUR semnatare ale prezentului acord este responsabil de îndeplinirea angajamentelor din prezenta parte a prezentului acord.

ARTICOLUL 9.6

Integrarea regională

(1) Recunoscând diferențele dintre procesele lor de integrare regională și fără a aduce atingere angajamentelor asumate în temeiul prezentei părți a prezentului acord, părțile promovează condiții care facilitează circulația bunurilor și a serviciilor între cele două regiuni și în interiorul acestora.

(2) În ceea ce privește circulația mărfurilor, în conformitate cu alineatul (1):

- (a) mărfurile originare dintr-un stat MERCOSUR semnatar care sunt puse în liberă circulație în Uniunea Europeană beneficiază de libera circulație a mărfurilor pe teritoriul Uniunii Europene în condițiile stabilite de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;
- (b) statele MERCOSUR semnatare aplică mărfurilor originare din Uniunea Europeană care sunt importate pe teritoriul lor dintr-un alt stat MERCOSUR semnatar regimuri vamale care nu sunt mai puțin favorabile decât cele aplicabile mărfurilor originare din respectivul stat MERCOSUR semnatar.

Tratamentul menționat la literele (a) și (b) de la prezentul alineat nu include tratamentul tarifar al mărfurilor, care este reglementat de capitolul 10;

- (c) statele MERCOSUR semnatare își revizuiesc periodic procedurile vamale pentru a facilita circulația mărfurilor Uniunii Europene între teritoriile lor și pentru a evita duplicarea procedurilor și a controalelor, atunci când acest lucru este posibil și în conformitate cu evoluția procesului lor de integrare și

- (d) beneficiile armonizării de către MERCOSUR a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității, a cerințelor SPS și a procedurilor de aprobare, inclusiv a certificatelor și controalelor de import, se extind în condiții nediscriminatorii la mărfurile originare din Uniunea Europeană dacă acestea au fost importate în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale statului MERCOSUR semnatar importator.
- (3) În ceea ce privește circulația serviciilor, în conformitate cu alineatul (1):
- (a) Statele membre ale Uniunii Europene depun eforturi pentru a facilita, după caz, libertatea de a furniza servicii pe teritoriul Uniunii Europene pentru întreprinderile deținute sau controlate de persoane fizice sau juridice ale unui stat MERCOSUR semnatar și stabilite într-un stat membru al Uniunii Europene și
  - (b) statele MERCOSUR semnatare depun eforturi pentru a facilita, după caz, libertatea de a furniza servicii între teritoriile lor pentru întreprinderile deținute sau controlate de persoane fizice sau juridice ale unui stat membru al Uniunii Europene și stabilite într-un stat MERCOSUR semnatar.

SECȚIUNEA B

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE SPECIFICE COMERȚULUI

ARTICOLUL 9.7

Funcțiile specifice ale Consiliului mixt atunci când acționează în configurația comerț

(1) Atunci când abordează aspecte legate de prezenta parte a acordului, Consiliul mixt înființat în temeiul articolului 2.2 are competența:

- (a) de a supraveghea îndeplinirea obiectivelor prezentei părți a acordului, precum și punerea în aplicare a acesteia;
- (b) de a discuta orice aspect vizat de prezenta parte a acordului și, fără a aduce atingere capitolului 29, de a aborda orice problemă majoră care decurge din punerea sa în aplicare;
- (c) de a lua decizii și de a formula recomandări adecvate pentru părți, astfel cum se prevede în prezenta parte a acordului;
- (d) de a adopta, prin decizii, interpretări ale dispozițiilor prezentei părți a acordului care sunt obligatorii pentru părți și pentru toate subcomitetele și alte organisme instituite în temeiul prezentei părți a acordului, inclusiv pentru comisiile instituite în temeiul capitolului 29;
- (e) de a întreprinde, în exercitarea funcțiilor sale, orice alte acțiuni convenite de părți și

- (f) de a adopta, în vederea îndeplinirii obiectivelor prezentei părți a acordului, decizii de modificare:
- (i) a anexei 10-A, în conformitate cu articolul 10.4 alineatul (9);
  - (ii) a appendicelui 10-D-1, în conformitate cu articolul 10 alineatul (6) din anexa 10-D;
  - (iii) a appendicelui 10-D-2, în conformitate cu articolul 4 alineatul (3) din anexa 10-D;
  - (iv) a appendicelui 10-D-3, în conformitate cu articolul 5 alineatul (4) din anexa 10-D;
  - (v) a capitolului 11, în conformitate cu articolul 11.34;
  - (vi) a secțiunii A din anexa 13-A, în conformitate cu articolul 13.8 alineatul (9);
  - (vii) a anexei 14-A, în conformitate cu articolul 14.18;
  - (viii) a anexelor 20-A – 20-E, în conformitate cu articolul 20.26;
  - (ix) a anexelor 20-F – 20-J, în conformitate cu articolul 20.12;
  - (x) a anexei 21-A, în conformitate cu articolul 21.39;
  - (xi) a anexei 21-B, în conformitate cu articolul 21.39;
  - (xii) a anexei 21-C, în conformitate cu articolul 21.39;
  - (xiii) a anexei 21-E, în conformitate cu articolul 21.39;

(xiv) a anexei 25-A, în conformitate cu articolul 25.7;

(xv) a anexelor 29-A și 29-B, în conformitate cu articolul 29.22 și

(xvi) a oricărei alte dispoziții, anexe, apendice sau protocol cu privire la care prezenta parte a acordului prevede explicit posibilitatea unei astfel de decizii.

(2) Deciziile menționate la alineatul (1) litera (f) fac obiectul articolului 30.5 alineatul (2).

(3) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, la 3 (trei) ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord și, ulterior, la fiecare 5 (cinci) ani, Consiliul mixt reunit în configurația comerț inițiază un proces de reexaminare a părții III din prezentul acord. Pe baza rezultatelor fiecărei revizuirii, Consiliul mixt reunit în configurația comerț deliberează cu privire la necesitatea de a modifica partea III din prezentul acord.

ARTICOLUL 9.8

Funcțiile specifice ale Comitetului mixt atunci când acționează în configurația comerț

(1) Atunci când abordează aspecte legate de prezenta parte a acordului, Comitetul mixt înființat în temeiul articolului 2.3 are competența:

- (a) de a supraveghea activitatea tuturor subcomitetelor înființate în conformitate cu prezenta parte a acordului;
- (b) de a vedea care este maniera cea mai potrivită de a preveni sau de a soluționa orice dificultate care poate apărea în legătură cu interpretarea și aplicarea prezentei părți a acordului, fără a aduce atingere capitolului 29;

- (c) de a înființa subcomitete suplimentare, de a aloca subcomitetelor responsabilități din sfera competenței sale, de a decide modificarea funcțiilor subcomitetelor pe care le înființează, inclusiv prin atribuirea unora noi, sau de a dizolva subcomitetele;
  - (d) de a pregăti deciziile supuse spre adoptare Consiliului mixt reunit în configurația comerț, în conformitate cu obiectivele specifice ale prezentei părți a acordului, inclusiv cu modificările menționate la articolul 9.7 alineatul (1) litera (f), sau de a adopta astfel de decizii în intervalele dintre reuniunile Consiliului mixt reunit în configurația comerț sau atunci când Consiliul mixt reunit în configurația comerț nu se poate întruni și
  - (e) de a întreprinde, în exercitarea funcțiilor sale, orice altă acțiune convenită între părți sau conform instrucțiunilor Consiliului mixt reunit în configurația comerț;
  - (f) de a examina punerea în aplicare a părții III din prezentul acord, inclusiv în vederea evaluării impactului acestuia asupra ocupării forței de muncă, a investițiilor și a comerțului dintre părți; examinarea ia în considerare opiniile sau recomandările actorilor societății civile, inclusiv ale organizațiilor neguvernamentale, ale organizațiilor profesionale și patronale, ale mișcărilor sociale și ale sindicatelor, ținând seama în special de dispozițiile articolelor 2.6-2.8, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți.
- (2) Deciziile menționate la articolul 2.3 alineatul (7) și la prezentul articol alineatul (1) litera (d) care aduc modificări prezentului acord intră sub incidența articolului 30.5 alineatul (2).

ARTICOLUL 9.9

Subcomitete

- (1) Subcomitetele înființate în temeiul alineatului (4) sunt alcătuite din reprezentanți ai Uniunii Europene, pe de o parte, și ai fiecăruia dintre statele MERCOSUR semnatare, pe de altă parte.
- (2) Subcomitetele se întrunesc la un nivel corespunzător la cererea uneia dintre părți și, în orice caz, cel puțin o dată pe an. În cazul reuniunilor cu prezență fizică, acestea au loc alternativ la Bruxelles și în unul dintre statele MERCOSUR semnatare. Subcomitetele se pot întruni și prin teleconferință, videoconferință sau prin alte mijloace, după cum convin părțile. Subcomitetele sunt coprezidate de un reprezentant al Uniunii Europene și de un reprezentant al MERCOSUR.
- (3) Fiecare subcomitet convine asupra calendarului reuniunilor sale și își stabilește ordinea de zi de comun acord.
- (4) Următoarele subcomitete sunt instituite sub auspiciile Comitetului mixt reunit în configurația comerț:
  - (a) Subcomitetul pentru comerțul cu bunuri;
  - (b) Subcomitetul pentru comerțul cu produse vitivinicole și băuturi spirtoase;
  - (c) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine;
  - (d) Subcomitetul pentru chestiuni legate de SPS;
  - (e) Subcomitetul pentru dialoguri pe teme legate de lanțul agroalimentar;

- (f) Subcomitetul pentru comerțul cu servicii și stabilire
  - (g) Subcomitetul pentru achiziții publice;
  - (h) Subcomitetul pentru drepturile de proprietate intelectuală și
  - (i) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă.
- (5) În ceea ce privește aspectele care intră în atribuțiile lor, subcomitetele au competența:
- (a) de a monitoriza punerea în aplicare și de a asigura buna funcționare a prezentei părți a acordului;
  - (b) de a adopta, prin acordul părților, decizii și recomandări cu privire la toate aspectele pentru care prezenta parte a acordului prevede acest lucru;
  - (c) de a discuta chestiuni care decurg din punerea în aplicare a prezentei părți a acordului sau a oricărui acord de completare în vederea soluționării acestora, fără a aduce atingere capitolului 29 și
  - (d) de a oferi părților un for în cadrul căruia să facă schimb de informații, inclusiv să discute despre cele mai bune practici și să își împărtășească experiența în materie de punere în aplicare.
- (6) Sarcinile subcomitetelor sunt definite suplimentar, după caz, în capitolele relevante din prezenta parte a acordului și pot fi modificate, dacă este necesar, prin decizia Comitetului mixt reunit în configurația comerț.

(7) Subcomitetele desfășoară activitatea tehnică pregătitoare necesară pentru a sprijini Consiliul mixt reunit în configurația comerț și Comitetul mixt reunit în configurația comerț în îndeplinirea funcțiilor lor, inclusiv atunci când aceste organisme trebuie să adopte decizii sau recomandări.

ARTICOLUL 9.10

Coordonatorii prezentei părți a acordului

- (1) Uniunea Europeană și fiecare stat MERCOSUR semnatar numesc fiecare câte un coordonator pentru prezenta parte a acordului și notifică acest lucru celeilalte părți în termen de 30 (treizeci) de zile de la intrarea în vigoare a prezentului acord.
- (2) Coordonatorii:
  - (a) întocmesc ordinea de zi și coordonează pregătirea reuniunilor Consiliului mixt reunit în configurația comerț și ale Comitetului mixt reunit în configurația comerț în conformitate cu articolele 9.7 și 9.8;
  - (b) dau curs deciziilor adoptate de Consiliul mixt reunit în configurația comerț sau de Comitetul mixt reunit în configurația comerț, după caz;
  - (c) au rolul de puncte de contact pentru facilitarea comunicării între părți în ceea ce privește orice aspect vizat de prezenta parte a acordului, cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta parte a acordului;

- (d) primesc orice notificări și informații transmise în conformitate cu prezenta parte a acordului, inclusiv orice notificare sau informație transmisă Consiliului mixt reunit în configurația comerț sau Comitetului mixt reunit în configurația comerț, cu excepția cazului în care în prezenta parte a acordului se prevede altfel, și
- (e) îndeplinesc orice alte sarcini solicitate de Consiliul mixt reunit în configurația comerț sau de Comitetul mixt reunit în configurația comerț.

CAPITOLUL 10

COMERȚUL CU MĂRFURI

ARTICOLUL 10.1

Obiectiv și domeniu de aplicare

- (1) Părțile instituie o zonă de liber schimb pentru mărfuri pe parcursul unei perioade de tranziție care începe la data intrării în vigoare a prezentului acord.
- (2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta parte a acordului, dispozițiile prezentului capitol se aplică schimburilor comerciale cu mărfuri ale unei părți.

SECȚIUNEA A

TAXE VAMALE

ARTICOLUL 10.2

Tratamentul național

Fiecare parte acordă tratament național mărfurilor celeilalte părți în conformitate cu articolul III din GATT 1994, inclusiv cu notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia. În acest scop, articolul III din GATT 1994 și notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia sunt încorporate în prezentul acord și devin parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 10.3

Definiții

În sensul prezentului capitol, „marfă originară” înseamnă o marfă care se califică ca fiind originară din una dintre părți în conformitate cu regulile de origine prevăzute în capitolul 11.

ARTICOLUL 10.4

Reducerea sau eliminarea taxelor vamale

- (1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta parte a acordului, fiecare parte își reduce sau elimină taxele vamale aplicate mărfurilor originare în conformitate cu anexa 10-A.
- (2) Clasificarea mărfurilor în comerțul dintre părți se face în funcție de nomenclatura tarifară a fiecărei părți în conformitate cu Sistemul armonizat. Fiecare parte specifică în apendicele său la anexa 10-A versiunea Sistemului armonizat utilizată în acest scop.
- (3) O parte poate crea o nouă linie tarifară. În acest caz și în ceea ce privește schimburile comerciale dintre părți, taxa vamală aplicabilă mărfurilor corespunzătoare în cadrul noii linii tarifare trebuie să fie mai mică sau egală cu taxa vamală aplicabilă mărfurilor corespunzătoare în cadrul liniei tarifare inițiale specificate în anexa 10-A, iar concesiile tarifare convenite rămân neschimbate.
- (4) Pentru fiecare marfă originară din cealaltă parte, nivelul de bază al taxelor vamale pentru importurile cărora li se aplică reduceri succesive în temeiul alineatului (1) este specificat în anexa 10-A.

(5) Fără a aduce atingere alineatelor (1) și (3), pentru o perioadă de 2 (doi) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, Uniunea Europeană nu majorează taxele vamale aplicate la 31 decembrie 2017 pentru mărfurile originare din Paraguay care sunt clasificate la următoarele linii tarifare prevăzute în apendicele 10-A-1 ca mărfuri „PY”: 20019030, 21012098, 21069098 și 33021029. În sensul prezentului alineat, „mărfuri originare din Paraguay” înseamnă mărfurile care îndeplinesc cerințele privind originea prevăzute în titlul II capitolul 1 secțiunea 2 subsecțiunile 2 și 3 din Regulamentul delegat (UE) 2015/2446 al Comisiei din 28 iulie 2015 de completare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele detaliate ale anumitor dispoziții ale Codului vamal al Uniunii¹ și în titlul II capitolul 2 secțiunea 2 subsecțiunile 3-9 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2447 al Comisiei din 24 noiembrie 2015 de stabilire a unor norme pentru punerea în aplicare a anumitor dispoziții din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Codului vamal al Uniunii².

(6) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta parte a acordului, o parte nu introduce noi taxe vamale și nu majorează taxele vamale care sunt deja aplicate în conformitate cu nivelurile de bază stabilite în anexa 10-A pentru comerțul cu mărfuri originare dintre părți începând cu data intrării în vigoare a prezentului acord. Pentru mai multă certitudine, o parte poate majora o taxă vamală aplicabilă comerțului dintre părți stabilită în anexa 10-A care a fost redusă unilateral la nivelul stabilit în anexa respectivă pentru anul respectiv după reducerea unilaterală.

---

¹ JO UE L 343, 29.12.2015, p. 1.

² JO UE L 343, 29.12.2015, p. 558.

(7) În cazul în care o parte își reduce nivelul taxei vamale aplicate națiunii celei mai favorizate la un nivel sub nivelul de bază pentru o anumită linie tarifară specificată în anexa 10-A, se consideră că nivelul taxei respective înlocuiește nivelul de bază din anexa 10-A dacă și atât timp cât acesta este mai mic decât nivelul de bază, în scopul calculării ratei preferențiale pentru linia tarifară respectivă. În acest sens, partea respectivă aplică reducerea tarifară la nivelul aplicat națiunii celei mai favorizate pentru a calcula nivelul aplicabil al taxei vamale, menținând în orice moment marja de preferință relativă pentru orice linie tarifară. O astfel de marjă de preferință relativă pentru o linie tarifară trebuie să corespundă diferenței dintre nivelul de bază stabilit în anexa 10-A și nivelul taxei aplicat pentru linia tarifară respectivă în conformitate cu anexa 10-A, împărțit la nivelul de bază respectiv, și trebuie să fie exprimată în procente.

(8) Fiecare parte poate accelera eliminarea taxelor vamale pentru mărfurile originare ale celeilalte părți sau poate îmbunătăți în alt mod condițiile de acces pe piață pentru mărfurile originare ale celeilalte părți, dacă situația sa economică generală și situația sectorului economic în cauză permit acest lucru.

(9) Începând cu 3 (trei) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, la cererea oricăreia dintre părți, Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri, menționat la articolul 10.14, ia în considerare măsuri care să asigure un acces îmbunătățit pe piață. Consiliul mixt reunit în configurația comerț are competența de a adopta decizii de modificare a anexei 10-A. Aceste decizii înlocuiesc orice nivel al taxei vamale sau categorie în etapa eliminării stabilită în anexa 10-A pentru astfel de mărfuri originare.

ARTICOLUL 10.5

Mărfurile reintroduse după reparare

(1) În sensul prezentului articol, „reparare” înseamnă orice operațiune de prelucrare efectuată asupra unei mărfi pentru a remedia defecte de funcționare sau un defect material și care implică restabilirea funcției inițiale a mărfii respective sau asigurarea conformității acesteia cu cerințele tehnice pentru utilizare, în absența căreia marfa nu mai poate fi utilizată în mod normal în scopul pentru care a fost destinată. Repararea unei mărfi include restaurarea și întreținerea, dar nu include o operațiune sau un proces care:

- (a) distruge caracteristicile esențiale ale unei mărfi sau creează o marfă nouă sau diferită din punct de vedere comercial;
- (b) transformă o marfă nefinită într-o marfă finită sau
- (c) este utilizat(ă) pentru îmbunătățirea sau sporirea performanței tehnice a unei mărfi.

(2) Niciuna dintre părți nu aplică taxe vamale pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care reîntră pe teritoriul vamal al părții respective după ce a fost exportată temporar de pe teritoriul său vamal către teritoriul vamal al celeilalte părți pentru reparații, indiferent dacă reparația respectivă ar fi putut fi efectuată pe teritoriul vamal al părții din care marfa a fost exportată temporar pentru reparare conform definiției de la alineatul (1).

(3) Alineatul (2) nu se aplică unei mărfi importate sub control vamal în zone de liber schimb sau în zone cu un statut similar care este exportată pentru reparații și nu este reimportată sub control vamal în zone de liber schimb sau în zone cu un statut similar.

- (4) Niciuna dintre părți nu aplică taxe vamale pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care este importată temporar de pe teritoriul vamal al celeilalte părți pentru reparații.

SECȚIUNEA B

MĂSURI NETARIFARE

ARTICOLUL 10.6

Taxe și alte impuneri privind importurile și exporturile

- (1) Fiecare parte se asigură, în conformitate cu articolul VIII din GATT 1994, inclusiv cu notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia, că toate taxele și alte impuneri de orice natură¹, cu excepția taxelor la import și la export aplicate pentru sau în legătură cu importul sau exportul, se limitează la costul aproximativ al serviciilor oferite, nu se calculează pe o bază *ad valorem* și nu reprezintă un mijloc indirect de protecție pentru mărfurile naționale sau o impozitare cu caracter fiscal aplicată pentru importuri sau exporturi.
- (2) Fiecare parte poate să aplice impuneri sau să recupereze costuri numai în cazul în care sunt furnizate servicii specifice, în special următoarele:
- (a) prezența, dacă este solicitată, a personalului vamal în afara programului oficial de lucru sau în alte locuri decât birourile vamale;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, „tasa consular” din Republica Orientală a Uruguayului și „tasa estadística” din Republica Argentina sunt reglementate de alineatul (3).

- (b) analize sau expertize ale mărfurilor și cheltuielilor poștale pentru returnarea mărfurilor la solicitant, în special în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii sau la furnizarea de informații referitoare la aplicarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative din domeniul vamal;
  - (c) examinarea sau prelevarea de eșantioane de mărfuri în scopul verificării sau distrugerea mărfurilor dacă apar alte costuri decât cele legate de utilizarea personalului vamal sau
  - (d) măsuri excepționale de control, în cazul în care acestea sunt necesare din cauza naturii mărfurilor sau a unui risc potențial.
- (3) Niciuna dintre părți nu prevede formalități consulare, deci nici taxe și impuneri conexe, în legătură cu importul de mărfuri de la cealaltă parte. Părțile dispun de o perioadă de tranziție de 3 (trei) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord pentru a îndeplini cerințele prezentului alineat¹.
- (4) Fiecare parte publică o listă a taxelor și impunerilor pe care le aplică în legătură cu importul sau exportul de mărfuri.

---

¹ În pofida prezentului alineat, pentru Republica Paraguay, perioada de tranziție va fi de 10 (zece) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

ARTICOLUL 10.7

Procedurile de acordare a licențelor de import și export

- (1) Părțile se asigură că toate procedurile de acordare a licențelor de import și de export aplicabile comerțului cu mărfuri dintre părți sunt neutre în ceea ce privește aplicarea și sunt administrate într-un mod corect, echitabil, nediscriminatoriu și transparent.
- (2) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri de acordare a licențelor ca o condiție pentru importul pe teritoriul său de pe cel al celeilalte părți sau pentru exportul de pe teritoriul său pe cel al celeilalte părți numai dacă nu sunt disponibile în mod rezonabil alte proceduri adecvate care să servească unui scop administrativ.
- (3) Părțile nu adoptă sau mențin proceduri neautomate de acordare a licențelor de import sau de export¹, cu excepția cazului în care astfel de proceduri sunt necesare pentru a pune în aplicare o măsură conformă cu prezenta parte a acordului. Partea care adoptă astfel de proceduri neautomate de acordare a licențelor de import sau de export indică în mod clar măsura care este pusă în aplicare prin intermediul unei astfel de proceduri de acordare a licențelor.

---

¹ În sensul prezentului articol, „procedurile neautomate de acordare a licențelor de import și de export” sunt definite ca proceduri de acordare a licențelor în cazul cărora aprobarea cererii nu este acordată pentru toate persoanele fizice și juridice care îndeplinesc cerințele părții în cauză pentru a se angaja în operațiuni de import sau de export de mărfuri supuse procedurilor de acordare a licențelor.

(4) Părțile introduc și administrează orice proceduri de acordare a licențelor în conformitate cu articolele 1-3 din Acordul OMC privind procedurile de acordare a licențelor de import (denumit în continuare „Acordul privind licențele de import”). În acest scop, articolele 1-3 din Acordul privind licențele de import sunt încorporate în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*, și se aplică tuturor procedurilor de acordare a licențelor de export.

(5) Orice parte care introduce sau modifică orice procedură de acordare a licențelor de import pune la dispoziție informațiile relevante pe o pagină de internet oficială. Aceste informații sunt puse la dispoziție, ori de câte ori este posibil, cu cel puțin 21 (douăzeci și una) de zile înainte de data de aplicare a introducerii sau a modificării procedurii de acordare a licențelor și, în orice caz, nu mai târziu de data respectivă. Informațiile disponibile pe internet trebuie să conțină datele impuse de articolul 5 din Acordul privind licențele de import. Fiecare parte notifică celeilalte părți orice introducere sau modificare a procedurilor de acordare a licențelor de export, iar această notificare trebuie să conțină aceleași informații menționate la articolul 5 din Acordul privind licențele de import.

(6) La cererea unei părți, cealaltă parte furnizează prompt orice informații relevante privind orice proceduri de acordare a licențelor de import și/sau de export pe care partea căreia îi este adresată cererea intenționează să le adopte sau le-a adoptat ori menținut, inclusiv informațiile menționate la articolele 1-3 din Acordul privind licențele de import, *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 10.8

Concurența la export

- (1) Părțile își afirmă angajamentele exprimate în Decizia ministerială a OMC privind concurența la export din 19 decembrie 2015 [WT/MIN(15)/45, WT/L/980] (denumită în continuare „Decizia ministerială privind concurența la export”).
- (2) În sensul prezentului articol, „subvenții la export” înseamnă subvenții în sensul articolelor 1 și 3 din Acordul SMC care sunt condiționate de rezultatele la export, inclusiv subvențiile enumerate în anexa I la Acordul SMC și subvențiile enumerate la articolul 9 din Acordul privind agricultura.
- (3) Niciuna dintre părți nu menține, nu introduce și nu reintroduce subvenții la export pentru un produs agricol care este exportat sau încorporat într-un produs exportat.
- (4) Niciuna dintre părți nu menține, nu introduce și nu reintroduce credite la export, garanții pentru creditele la export, programe de asigurare, întreprinderi comerciale de stat sau ajutoare alimentare internaționale ori alte măsuri care au un efect echivalent unei subvenții la export cu privire la un produs agricol care este exportat sau încorporat într-un produs exportat pe teritoriul celeilalte părți, cu excepția cazului în care măsurile respective respectă obligațiile care îi revin părții exportatoare în temeiul acordurilor OMC și al deciziilor Conferinței ministeriale și ale Consiliului General al OMC, inclusiv, în special, în temeiul Deciziei ministeriale privind concurența la export.

(5) Părțile își reafirmă angajamentul din Declarația ministerială de la Bali adoptată la 7 decembrie 2013 [WT/MIN(13)/DEC] a OMC, consolidată prin Decizia ministerială privind concurența la export, de a spori transparența și de a îmbunătăți monitorizarea în ceea ce privește toate formele de subvenții la export și credite la export, garanțiile pentru creditele la export, programele de asigurare, întreprinderile comerciale de stat și ajutorul alimentar internațional, precum și alte măsuri care au un efect echivalent cu cel al unei subvenții la export.

(6) Părțile reafirmă angajamentele asumate în temeiul Deciziei ministeriale privind concurența la export în ceea ce privește ajutorul alimentar internațional și colaborează în cadrul forurilor internaționale relevante pentru a încuraja cele mai bune practici în furnizarea de ajutor alimentar, încercând să limiteze monetizarea ajutorului alimentar și furnizarea de ajutor alimentar în natură numai la situațiile de urgență.

ARTICOLUL 10.9

Taxe vamale, impozite și alte taxe și impuneri la export

Niciuna dintre părți nu introduce și nu menține taxe vamale sau impuneri de niciun fel la exportul sau în legătură cu exportul unei mărfi către cealaltă parte, cu excepția celor prevăzute în anexa 10-B, timp de 3 (trei) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

ARTICOLUL 10.10

Întreprinderile comerciale de stat

- (1) Nicio dispoziție a prezentei părți a acordului nu împiedică o parte să mențină sau să înființeze o întreprindere comercială de stat în conformitate cu articolul XVII din GATT 1994, inclusiv cu notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia, și cu Înțelegerea OMC privind interpretarea articolului XVII din GATT 1994, care sunt încorporate în prezenta parte a acordului și fac parte integrantă din aceasta, *mutatis mutandis*.
- (2) În cazul în care o parte solicită de la cealaltă parte informații cu privire la cazuri individuale de întreprinderi comerciale de stat, la funcționarea acestora sau la efectul operațiunilor lor asupra comerțului bilateral, partea solicitată asigură transparența deplină în conformitate cu articolul XVII din GATT 1994.
- (3) În pofida alineatului (1), o parte nu desemnează și nu menține un monopol desemnat la import sau la export, cu excepția celor deja stabilite de o parte sau prevăzute în Constituția acesteia, astfel cum sunt enumerate în anexa 10-C. În sensul prezentului alineat, un monopol la import sau la export înseamnă dreptul exclusiv sau autorizarea exclusivă, acordată de una dintre părți unei entități, de a importa o marfă de la cealaltă parte sau de a exporta o marfă către cealaltă parte.

ARTICOLUL 10.11

Interzicerea restricțiilor cantitative

(1) Niciuna dintre părți nu poate adopta sau menține interdicții sau restricții privind importul unei mărfi de la cealaltă parte sau privind exportul sau vânzarea pentru export a unei mărfi destinate celeilalte părți, indiferent dacă sunt aplicate prin contingente, licențe sau alte măsuri, decât în conformitate cu articolul XI din GATT 1994, inclusiv cu notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia. În acest scop, articolul XI din GATT 1994 și notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia sunt încorporate în prezenta parte a acordului și fac parte integrantă din aceasta, *mutatis mutandis*.

(2) Niciuna dintre părți nu poate adopta sau menține cerințe privind prețurile de export sau de import, cu excepția cazului în care acest lucru este permis pentru aplicarea ordinelor de taxe antidumping și compensatorii sau a angajamentelor în materie de preț.

ARTICOLUL 10.12

Utilizarea preferințelor

(1) În scopul de a monitoriza funcționarea prezentei părți a acordului și de a calcula ratele de utilizare a preferințelor, părțile fac anual schimb de statistici în materie de importuri pentru o perioadă care începe la 1 (un) an de la intrarea în vigoare a prezentului acord și se încheie la 10 (zece) ani de la finalizarea eliminării tarifelor pentru toate mărfurile în conformitate cu listele din anexa 10-A. Cu excepția cazului în care Comitetul mixt reunit în configurația comerț decide altfel, această perioadă se prelungește automat cu 5 (cinci) ani, iar Comitetul mixt reunit în configurația comerț poate decide prelungirea suplimentară a acesteia.

(2) Schimbul de statistici în materie de importuri prevăzut la alineatul (1) cuprinde datele referitoare la cel mai recent an disponibil, inclusiv valoarea și, dacă este cazul, volumul la nivelul liniei tarifare pentru importurile de mărfuri provenite de la cealaltă parte care au beneficiat de un tratament preferențial privind taxele vamale în temeiul prezentei părți a acordului, precum și pentru cele care nu au beneficiat de un tratament preferențial.

(3) Fără a aduce atingere alineatului (2) și sub rezerva cerințelor de confidențialitate prevăzute de actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți, o parte nu este obligată să facă schimb de statistici privind importurile.

ARTICOLUL 10.13

Măsuri specifice privind gestionarea tratamentului preferențial

(1) Părțile cooperează pentru prevenirea, depistarea și combaterea încălcărilor actelor lor cu putere de lege și ale normelor lor administrative, a neregulilor și a fraudelor legate de tratamentul preferențial acordat în temeiul prezentului capitol, în conformitate cu capitolul 11 și cu anexa 12-A.

(2) O parte poate decide, în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (4), să suspende temporar tratamentul preferențial relevant al produselor în cauză dacă partea respectivă constată, pe baza unor informații obiective, convingătoare și verificabile, că:

- (a) au fost comise încălcări sistematice pe scară largă ale actelor cu putere de lege și ale normelor administrative relevante, nereguli sau fraude pentru a obține tratamentul tarifar preferențial acordat în temeiul prezentului capitol și
- (b) cealaltă parte refuză în mod sistematic sau nu își îndeplinește în alt mod obligațiile menționate la alineatul (1), în conformitate cu capitolul 11 și cu anexa 12-A.

(3) În sensul prezentului articol, nerespectarea obligațiilor menționate la alineatul (1) înseamnă, printre altele:

- (a) neîndeplinirea demonstrată în mod clar și sistematică a obligației de verificare a caracterului original al produselor în cauză, în conformitate cu procedurile stabilite la articolele 11.24 și 11.25 și
- (b) refuzul demonstrat în mod clar și sistematic sau întârzierea nejustificată demonstrată în mod clar și sistematică în comunicarea rezultatului unei verificări a originii efectuate în conformitate cu articolele 11.25 și 11.26 sau
- (c) lipsa demonstrată în mod clar și sistematică a cooperării administrative în temeiul anexei 12-A.

(4) Partea care a făcut constatarea menționată la alineatul (2) notifică acest lucru Comitetului mixt reunit în configurația comerț, fără întârzieri nejustificate, și îi furnizează informațiile care stau la baza constatării sale.

(5) Atunci când sunt îndeplinite cerințele de la alineatul (4), partea care a făcut constatarea începe consultări cu cealaltă parte în cadrul Comitetului mixt reunit în configurația comerț pentru a ajunge la o soluție care să fie acceptabilă pentru ambele părți. În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la o soluție reciproc acceptabilă în termen de 3 (trei) luni de la data notificării, partea care a făcut constatarea poate decide să suspende temporar tratamentul preferențial relevant acordat produselor în cauză. În astfel de cazuri, partea care a făcut constatarea notifică suspendarea temporară, fără întârzieri nejustificate, Comitetului mixt reunit în configurația comerț.

(6) O decizie de suspendare temporară a tratamentului preferențial relevant al produsului în cauză în temeiul alineatului (4) se aplică numai pe o perioadă proporțională cu impactul asupra intereselor financiare ale părții în cauză și nu mai mult de 3 (trei) luni. În cazul în care se poate stabili în mod obiectiv și verificabil că, la expirarea perioadei de suspendare, condițiile care au condus la decizia de suspendare persistă, partea în cauză poate decide să reînnoiască respectiva decizie de suspendare pentru o perioadă egală de timp. Orice suspendare trebuie să facă obiectul unor consultări periodice în cadrul Comitetului mixt reunit în configurația comerț. În cazul reînnoirii, consultările au loc în cadrul Comitetului mixt reunit în configurația comerț cu cel puțin 15 (cincisprezece) zile înainte de expirarea perioadei de suspendare.

(7) Fiecare parte publică, în conformitate cu procedurile sale interne, avize destinate importatorilor privind orice notificare a unei constatări în temeiul alineatului (4) și privind orice decizie de suspendare temporară menționată la alineatele (5) și (6).

SECȚIUNEA C

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE

ARTICOLUL 10.14

Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri

- (1) Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri, instituit în conformitate cu articolul 9.9 alineatul (4), are următoarele funcții, pe lângă cele enumerate la articolele 2.4, 9.9 și 13.14:
- (a) promovează comerțul cu mărfuri între părți;
  - (b) evaluează anual utilizarea și gestionarea contingentelor și a preferințelor acordate prin prezenta parte a acordului și
  - (c) discută, clarifică și abordează orice aspecte tehnice care pot apărea între părți cu privire la chestiuni legate de aplicarea nomenclaturii tarifare a fiecărei părți, astfel cum este definită la punctele 3 și 4 din anexa 10-A.

ARTICOLUL 10.15

Subcomitetul pentru comerțul cu produse vitivinicole și băuturi spirtoase

- (1) Subcomitetul pentru comerțul cu produse vitivinicole și băuturi spirtoase, instituit în conformitate cu articolul 9.9 alineatul (4), are următoarele funcții, pe lângă cele enumerate la articolele 2.4 și 9.9:
  - (a) asigură notificarea în timp util a modificărilor aduse actelor cu putere de lege și normelor administrative cu privire la aspectele reglementate de anexa 10-D care au un impact asupra produselor vitivinicole și a băuturilor spirtoase comercializate între părți și
  - (b) adoptă decizii pentru a stabili detaliile normelor prevăzute la punctul 2 din apendicele 10-D-3, în special formularele care trebuie utilizate și detaliile informațiilor care trebuie furnizate în raportul de analiză.

ARTICOLUL 10.16

Cooperarea privind comerțul cu produse vitivinicole și băuturi spirtoase și punctele focale

- (1) Părțile cooperează cu privire la aspecte legate de comerțul cu produse vitivinicole și băuturi spirtoase și abordează aceste aspecte, în special în ceea ce privește:
  - (a) definițiile produselor, certificarea și etichetarea produselor vitivinicole;
  - (b) utilizarea soiurilor de viță-de-vie în vinificație și etichetarea acestora și
  - (c) definițiile produselor, certificarea și etichetarea băuturilor spirtoase.

(2) Părțile cooperează îndeaproape și caută modalități de îmbunătățire a asistenței reciproce în aplicarea anexei 10-D, în special pentru combaterea practicilor frauduloase.

(3) Pentru a facilita asistența reciprocă între organisme și autoritățile de aplicare a legii ale părților în ceea ce privește aspectele reglementate de această anexă, fiecare parte desemnează organisme și autoritățile responsabile cu aplicarea și asigurarea respectării anexei 10-D. În cazul în care o parte desemnează mai multe organisme sau autorități competente, aceasta se asigură că activitatea respectivelor organisme și autorități este coordonată. În astfel de cazuri, o parte desemnează, de asemenea, un organism unic sau o autoritate unică de legătură care să servească drept punct focal unic pentru organismul sau autoritatea celeilalte părți.

(4) Părțile se informează reciproc, prin intermediul Subcomitetului pentru comerțul cu produse vitivinicole și băuturi spirtoase, cu privire la datele de contact ale organismelor, autorităților și punctelor focale menționate la alineatul (3), în termen de cel mult 6 (șase) luni de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Părțile se informează reciproc cu privire la orice modificare a datelor de contact ale acestor organisme, autorități și puncte focale.

CAPITOLUL 11

REGULI DE ORIGINE ȘI PROCEDURI DE DETERMINARE A ORIGINII

SECȚIUNEA A

REGULI DE ORIGINE

ARTICOLUL 11.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „clasificat” se referă la clasificarea unui produs sau a unui material într-o anumită secțiune, într-un anumit capitol sau la o anumită poziție sau subpoziție din Sistemul armonizat;
- (b) „transport” înseamnă produsele care fie sunt expediate simultan de la un exportator la un destinatar, fie sunt însoțite de un document de transport unic acoperind transportul lor de la exportator la destinatar sau, în absența unui astfel de document, de o factură unică;

- (c) „autoritate vamală sau autoritate guvernamentală competentă” se referă la:
- (i) în Uniunea Europeană, serviciile Comisiei Europene responsabile cu aspectele vamale și administrațiile vamale și orice alte autorități din statele membre ale Uniunii Europene responsabile cu aplicarea și asigurarea respectării legislației vamale și
  - (ii) în MERCOSUR, autoritățile competente ale statelor MERCOSUR semnatare sau succesorii acestora, astfel cum sunt enumerate mai jos:
    - (A) Argentina: *Secretaría de Industria y Gestión Comercio* din cadrul *Ministerio de Economía*;
    - (B) Brazilia: *Secretaria de Comércio Exterior do Ministério do Desenvolvimento, Indústria, Comércio e Serviços* și *Secretaria Especial da Receita Federal do Brasil* din cadrul *Ministério da Fazenda*;
    - (C) Paraguay: *Subsecretaría de Estado de Comercio y Servicios* din cadrul *Ministerio de Industria y Comercio* și
    - (D) Uruguay: *Asesoría de Política Comercial* din cadrul *Ministerio de Economía y Finanzas*;
- (d) „exportator” înseamnă o persoană situată pe teritoriul unei părți care exportă produsul originar și întocmește un atestat de origine;

- (e) „materiale fungibile” înseamnă materialele de aceeași natură și calitate comercială, care au aceleași caracteristici tehnice și fizice și nu pot fi distinse unele de altele după ce sunt încorporate în produs;
- (f) „mărfuri” înseamnă atât materiale, cât și produse;
- (g) „importator” înseamnă o persoană care importă produsul originar și solicită tratament tarifar preferențial pentru acest produs;
- (h) „fabricare” înseamnă orice tip de prelucrare sau transformare, inclusiv asamblarea sau operațiunile specifice;
- (i) „material” înseamnă orice ingredient, materie primă, componentă sau piesă utilizată la fabricarea unui produs și
- (j) „produs” înseamnă produsul fabricat, chiar dacă acesta este destinat utilizării ulterioare în cadrul unei alte operațiuni de fabricare.

ARTICOLUL 11.2

Cerințe generale

(1) În scopul aplicării tratamentului tarifar preferențial de către una dintre părți pentru mărfurile originare din cealaltă parte, în conformitate cu prezenta parte a acordului, se consideră ca fiind originare din Uniunea Europeană următoarele produse, cu condiția să îndeplinească toate celelalte cerințe aplicabile prevăzute în prezentul capitol:

- (a) produsele obținute în întregime în Uniunea Europeană în temeiul articolului 11.4;
- (b) produsele obținute în Uniunea Europeană exclusiv din materiale originare sau
- (c) produsele obținute în Uniunea Europeană care conțin materiale neoriginare, cu condiția să fi îndeplinit condițiile prevăzute în anexa 11-B.

(2) În scopul aplicării tratamentului tarifar preferențial de către una dintre părți pentru mărfurile originare din cealaltă parte, în conformitate cu prezenta parte a acordului, se consideră ca fiind originare din MERCOSUR următoarele produse, cu condiția să îndeplinească toate celelalte cerințe aplicabile prevăzute în prezentul capitol:

- (a) produsele obținute în întregime în MERCOSUR în temeiul articolului 11.4;
- (b) produsele obținute în MERCOSUR exclusiv din materiale originare sau
- (c) produsele obținute în MERCOSUR care conțin materiale neoriginare, cu condiția să fi îndeplinit condițiile prevăzute în anexa 11-B.

(3) În cazul în care un produs a dobândit caracterul originar, materialele neoriginare utilizate la fabricarea produsului respectiv nu sunt considerate neoriginare dacă produsul este încorporat ca material într-un alt produs.

ARTICOLUL 11.3

Cumul bilateral de origine

(1) Produsele originare din Uniunea Europeană sunt considerate materiale originare din MERCOSUR atunci când sunt încorporate într-un produs obținut în MERCOSUR, cu condiția să fi fost supuse unor prelucrări sau transformări care nu se limitează la operațiunile menționate la articolul 11.6.

(2) Produsele originare din MERCOSUR sunt considerate materiale originare din Uniunea Europeană atunci când sunt încorporate într-un produs obținut în Uniunea Europeană, cu condiția să fi fost supuse unor prelucrări sau transformări care nu se limitează la operațiunile menționate la articolul 11.6.

ARTICOLUL 11.4

Produsele obținute în întregime

- (1) Se consideră ca fiind obținute în întregime în Uniunea Europeană sau în MERCOSUR:
- (a) produsele minerale și alte substanțe naturale extrase din solul lor sau de pe fundul mării lor;
  - (b) plantele și produsele vegetale cultivate sau recoltate pe teritoriul părții respective;

- (c) animalele vii, născute și crescute pe teritoriul părții respective;
- (d) produsele provenite de la animalele vii crescute pe teritoriul părții respective;
- (e) produsele obținute de la animale sacrificate care s-au născut și au crescut pe teritoriul părții respective;
- (f) produsele obținute prin activități de vânătoare sau de pescuit efectuate pe teritoriul părții respective;
- (g) produsele de acvacultură, dacă peștii, crustaceele, moluștele și alte nevertebrate acvatice se nasc și sunt crescute pe teritoriul părții respective;
- (h) produsele obținute în urma pescuitului maritim și alte produse obținute din mare de navele părții respective¹;
- (i) produsele fabricate la bordul vaselor-fabrică ale părții respective exclusiv din produsele prevăzute la litera (h);
- (j) produsele minerale și alte resurse naturale nebiologice obținute sau extrase de pe fundul mărilor, din subsolul sau de pe fundul oceanelor din:
  - (i) zona economică exclusivă a statelor MERCOSUR semnatare sau a statelor membre ale Uniunii Europene, astfel cum este stabilită prin actele cu putere de lege și normele administrative ale acestora și în conformitate cu partea V din UNCLOS;
  - (ii) platforma continentală a statelor MERCOSUR semnatare sau a statelor membre ale Uniunii Europene, astfel cum este stabilită prin actele cu putere de lege și normele administrative ale acestora și în conformitate cu partea VI din UNCLOS sau

---

¹ Prezenta literă nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor suverane ale părților în temeiul UNCLOS, în special în zona economică exclusivă și pe platforma continentală.

- (iii) zona, astfel cum este definită la articolul 1 alineatul (1) din UNCLOS, în care o parte sau o persoană a unei părți deține drepturi exclusive de exploatare, în conformitate cu partea XI din UNCLOS și cu Acordul privind punerea în aplicare a părții XI din UNCLOS;
  - (k) articolele uzate colectate pe teritoriul părții respective și care nu se mai pot folosi decât pentru recuperarea materiilor prime;
  - (l) deșeurile și resturile provenite din operațiunile de fabricare desfășurate pe teritoriul părții respective¹ sau
  - (m) mărfurile fabricate pe teritoriul părții respective exclusiv din produsele specificate la literele (a)-(l).
- (2) Expresiile „navele părții respective” și „vasele-fabrică ale părții respective” menționate la alineatul (1) literele (h) și (i) nu se aplică decât navelor și vaselor-fabrică:
- (a) care sunt înmatriculate într-un stat membru al Uniunii Europene sau într-unul dintre statele MERCOSUR semnatare și, după caz, dețin licențe de pescuit eliberate de unul dintre statele MERCOSUR semnatare sau de Uniunea Europeană în numele societăților de pescuit înmatriculate în mod corespunzător pentru a-și desfășura activitatea în respectivul stat membru al Uniunii Europene sau în respectivul stat MERCOSUR semnatar;

---

¹ Literele (k) și (l) nu aduc atingere actelor cu putere de lege și normelor administrative ale fiecărei părți privind importul mărfurilor menționate în acestea.

- (b) care navighează sub pavilionul aceluiași stat membru de înmatriculare al Uniunii Europene sau stat MERCOSUR semnatar de înmatriculare¹ și
- (c) care îndeplinesc una dintre următoarele condiții:
  - (i) sunt deținute în proporție de cel puțin 50 % (cincizeci la sută) de una sau mai multe persoane fizice² ale părților;
  - (ii) sunt deținute de persoane juridice³:
    - (A) care își au sediul social și locul principal de desfășurare a activității economice pe teritoriul unei părți și
    - (B) în care cel puțin 50 % (cincizeci la sută) din dreptul de proprietate aparține unor persoane fizice sau juridice ale părților sau
  - (iii) cel puțin două treimi din echipaj sunt persoane fizice ale părților.

---

¹ Produsele obținute în urma pescuitului sau alte produse obținute din mare de către nave navlosite care navighează sub pavilionul unui stat membru al Uniunii Europene sau al unui stat MERCOSUR semnatar sunt considerate ca fiind originare din statul membru al Uniunii Europene sau din statul MERCOSUR semnatar în care nava este navlosită și licența este eliberată, cu condiția ca acestea să îndeplinească toate criteriile de la prezentul alineat.

² În sensul prezentului articol, se aplică definiția de la articolul 18.2 litera (m).

³ În sensul prezentului articol, se aplică definiția de la articolul 18.2 litera (h).

ARTICOLUL 11.5

Toleranțe

- (1) În cazul în care materialele neoriginare utilizate la fabricarea unui produs nu îndeplinesc cerințele prevăzute în anexa 11-B, produsul respectiv se consideră totuși ca fiind originar din una dintre părți dacă:
- (a) valoarea totală a materialelor neoriginare nu depășește 10 % (zece la sută) din prețul franco fabrică al produsului și
  - (b) aplicarea prezentului alineat nu duce la depășirea vreunui dintre procentajele stabilite în anexa 3-B pentru valoarea sau greutatea maximă a materialelor neoriginare.
- (2) Alineatul (1) nu se aplică produselor încadrate în capitolele 50-63 din Sistemul armonizat, pentru care se aplică toleranțele stabilite în notele 6 și 7 din anexa 11-A.

ARTICOLUL 11.6

Prelucrarea sau transformarea insuficientă

- (1) În pofida articolului 11.2 alineatul (1) litera (c) și a articolului 11.2 alineatul (2) litera (c), un produs nu este considerat ca fiind originar din una dintre părți dacă fabricarea produsului respectiv constă numai în următoarele operațiuni efectuate asupra materialelor neoriginare pe teritoriul părții respective:
- (a) operațiuni de conservare pentru asigurarea menținerii produselor în stare bună pe durata transportului și a depozitării;

- (b) schimbări ale ambalajului, desfacerea și asamblarea pachetelor;
- (c) spălare, curățare sau îndepărtarea prafului, a oxidului, a uleiului, a vopselei sau a altor straturi acoperitoare;
- (d) călcarea sau presarea textilelor;
- (e) operațiuni simple de vopsire și lustruire;
- (f) decorticarea, albirea parțială sau totală, lustruirea și glazurarea cerealelor sau a orezului;
- (g) operațiuni de colorare sau de aromatizare a zahărului sau de formare a bucăților de zahăr și măcinarea parțială sau totală a zahărului cristalizat;
- (h) decorticarea, înlăturarea sâmburilor sau curățarea fructelor și legumelor;
- (i) ascuțire, operațiuni simple de măcinare, separare sau operațiuni simple de tăiere;
- (j) cernere, triere, sortare, clasificare, aranjare pe categorii și aranjare pe sortimente, inclusiv alcătuire de seturi de articole;
- (k) simpla punere în sticle, doze, flacoane, saci, lăzi sau cutii, simpla fixare pe cartoane sau planșete sau panouri și toate celelalte operațiuni simple de ambalare;
- (l) aplicarea sau imprimarea direct pe produse sau pe ambalajele lor a mărcilor, a etichetelor, a logourilor și a altor semne similare;
- (m) simpla amestecare a produselor, chiar din categorii diferite, și simpla amestecare a zahărului cu orice alt material;

- (n) simpla asamblare a părților neoriginare în vederea constituirii unui produs complet sau demontarea produselor în părți componente;
- (o) simpla adăugare de apă, diluarea, deshidratarea sau denaturarea produselor;
- (p) o combinație a două sau mai multe dintre operațiunile menționate la literele (a)-(o) sau
- (q) sacrificarea animalelor.

(2) În sensul alineatului (1), operațiunile sunt considerate simple dacă nu necesită nici calificări speciale, nici mașini, aparate sau unelte produse sau instalate în mod special pentru realizarea operațiunilor respective.

ARTICOLUL 11.7

Unitatea de luat în considerare

- (1) Unitatea de luat în considerare în vederea aplicării prezentului capitol este produsul respectiv, astfel cum este clasificat în conformitate cu Sistemul armonizat.
- (2) În cazul unui produs alcătuit dintr-un grup sau un ansamblu de articole, care este clasificat în conformitate cu Sistemul armonizat la o singură poziție, întregul constituie unitatea de luat în considerare.
- (3) În cazul unui transport care constă într-un număr de produse identice clasificate la aceeași poziție din Sistemul armonizat, fiecare produs trebuie luat în considerare în mod individual atunci când se aplică dispozițiile prezentului capitol.

ARTICOLUL 11.8

Ambalaje, materiale de ambalare și recipiente

- (1) În cazul în care, în temeiul regulii generale 5 de interpretare a Sistemului armonizat, ambalajul este luat în considerare împreună cu produsul pe care îl conține în vederea efectuării clasificării, se consideră că acesta formează un tot cu produsul în scopul determinării originii.
- (2) Materialele de ambalare și recipientele de transport care sunt utilizate pentru a proteja produsele în timpul transportului nu sunt luate în considerare la determinarea originii unui produs.

ARTICOLUL 11.9

Accesorii, piese de schimb și unelte

Accesoriile, piesele de schimb și uneltele livrate cu un echipament, o mașină, un aparat sau un vehicul, care fac parte din echiparea obișnuită a produsului respectiv și sunt incluse în preț sau care nu sunt facturate separat sunt considerate a fi un singur produs cu echipamentul, mașina, aparatul sau vehiculul în cauză.

ARTICOLUL 11.10

Separarea contabilă

- (1) În cazul în care la fabricarea unui produs se utilizează materiale fungibile originare și neoriginare, materialele respective trebuie să fie separate fizic, în funcție de originea lor, în timpul depozitării pentru a-și menține caracterul original.
- (2) În pofida alineatului (1), la fabricarea unui produs nu este necesară separarea fizică a materialelor fungibile originare și neoriginare dacă originea produsului respectiv este determinată în conformitate cu metoda separării contabile pentru gestionarea stocurilor.
- (3) Separarea contabilă se înregistrează și se aplică în conformitate cu principiile contabile general acceptate aplicabile pe teritoriul părții în care este fabricat produsul.
- (4) Metoda separării contabile poate fi utilizată numai dacă se poate asigura faptul că, în niciun moment, numărul de produse cărora li se conferă caracterul original nu este mai mare decât ar fi în cazul în care materialele ar fi fost separate fizic.
- (5) O parte poate solicita ca aplicarea metodei separării contabile să facă obiectul unei autorizări prealabile din partea autorităților competente relevante. Autoritățile competente pot acorda autorizația sub rezerva oricăror condiții considerate adecvate și, în astfel de cazuri, monitorizează utilizarea autorizației. Autoritățile respective pot retrage autorizația în orice moment dacă beneficiarul autorizației utilizează necorespunzător metoda separării contabile în orice mod sau nu îndeplinește vreuna dintre celelalte condiții prevăzute în prezentul capitol.

ARTICOLUL 11.11

Seturi

Seturile, astfel cum sunt definite în regula generală 3 de interpretare a Sistemului armonizat, sunt considerate originare dacă toate produsele care le compun sunt originare. Cu toate acestea, dacă un set este alcătuit din produse originare și neoriginare, setul, în ansamblul său, este considerat originar, cu condiția ca valoarea produselor neoriginare să nu depășească 15 % (cincisprezece la sută) din prețul franco fabrică al setului.

ARTICOLUL 11.12

Elemente neutre

Pentru a determina dacă un produs este originar, nu este necesar să se determine originea următoarelor elemente utilizate la fabricarea lui:

- (a) energie și combustibili;
- (b) instalații și echipamente;
- (c) mașini și unelte sau
- (d) mărfuri care nu intră și care nu sunt destinate să intre în alcătuirea finală a produsului.

ARTICOLUL 11.13

Principiul teritorialității

- (1) Condițiile prevăzute în prezentul capitol referitoare la dobândirea caracterului originar trebuie să fie îndeplinite fără întrerupere în Uniunea Europeană sau în MERCOSUR.
- (2) În cazul în care mărfurile originare exportate din Uniunea Europeană sau din MERCOSUR într-o țară terță sunt returnate, se consideră că ele sunt neoriginare, cu excepția cazului în care se poate demonstra într-un mod considerat satisfăcător de către autoritățile vamale că mărfurile returnate:
  - (a) sunt aceleași cu cele care au fost exportate și
  - (b) nu au fost supuse niciunei alte operațiuni în afara celor necesare păstrării lor în stare bună cât timp s-au aflat în acea țară terță sau pe durata exportului.

ARTICOLUL 11.14

Condiții de transport

- (1) Produsele declarate la import în una dintre părți trebuie să fie aceleași cu cele exportate din partea din care se consideră că sunt originare. Ele trebuie să nu fi fost modificate, transformate în orice fel sau supuse altor operațiuni în afara celor necesare păstrării lor în stare bună sau în afara celor de adăugare sau aplicare de marcaje, etichete, sigilii sau orice alte semne distinctive pentru a asigura respectarea cerințelor interne specifice ale părții importatoare, înainte de a fi declarate la import.

(2) Depozitarea produselor sau a transporturilor și divizarea transporturilor sunt permise dacă aceste operațiuni sunt efectuate sub responsabilitatea exportatorului sau a unui deținător ulterior al mărfurilor și dacă produsele rămân sub supraveghere vamală în țara sau țările de tranzit.

(3) În cazul în care au îndoieli cu privire la respectarea cerințelor prevăzute la alineatele (1)-(2), autoritățile vamale ale părții importatoare pot solicita importatorului să facă dovada conformității, care poate fi prezentată prin orice mijloace, inclusiv prin documente contractuale de transport, precum conosamente ori dovezi faptice sau concrete bazate pe marcarea sau numerotarea pachetelor sau prin orice alte dovezi legate de produsul în sine.

ARTICOLUL 11.15

Expoziții

(1) Produsele originare trimise pentru a fi expuse într-o țară terță și vândute după expoziție pentru a fi importate în Uniunea Europeană sau în MERCOSUR beneficiază la import de dispozițiile prezentei părți a acordului dacă se demonstrează, într-un mod considerat satisfăcător de către autoritățile vamale ale părții importatoare:

- (a) că un exportator a expediat produsele respective din Uniunea Europeană sau din MERCOSUR în țara terță în care are loc expoziția și că le-a expus acolo;
- (b) că produsele au fost vândute sau cedate în alt mod de exportatorul respectiv unui destinatar din Uniunea Europeană sau din MERCOSUR;

- (c) că produsele au fost expediate în timpul desfășurării expoziției sau imediat după aceea în starea în care au fost trimise pentru expoziție și
  - (d) că, din momentul în care au fost expediate pentru a fi expuse, produsele nu au fost utilizate în alte scopuri decât prezentarea la expoziția respectivă.
- (2) Un atestat de origine se întocmește în conformitate cu secțiunea B și se prezintă autorităților vamale ale părții importatoare. Acesta trebuie să menționeze denumirea și adresa expoziției.
- (3) Alineatul (1) se aplică tuturor expozițiilor, târgurilor sau altor manifestări publice similare care au caracter comercial, industrial, agricol sau meșteșugăresc care sunt organizate în alte scopuri decât în scopuri private în magazine sau sedii comerciale în vederea vânzării de produse străine și pe parcursul cărora produsele rămân sub control vamal.

SECȚIUNEA B

PROCEDURI DE DETERMINARE A ORIGINII

ARTICOLUL 11.16

Cerințe generale

Produsele originare din Uniunea Europeană la importul în MERCOSUR și produsele originare din MERCOSUR la importul în Uniunea Europeană beneficiază de tratament tarifar preferențial în temeiul prezentei părți a acordului pe baza prezentării unui atestat de origine în conformitate cu articolul 11.17 și cu actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți¹.

ARTICOLUL 11.17

Condiții pentru întocmirea unui atestat de origine

- (1) Atestatul de origine menționat la articolul 11.16 poate fi întocmit:
  - (a) de un exportator în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative relevante ale părții exportatoare sau

---

¹ Un certificat de origine va fi valabil în conformitate cu măsurile tranzitorii cuprinse în anexa 11-D, pentru perioada de timp specificată în aceasta.

(b) de orice exportator pentru orice transport de mici dimensiuni constând în unul sau mai multe pachete care conțin produse originare a căror valoare totală nu depășește pragul prevăzut în actele cu putere de lege și normele administrative relevante ale părții exportatoare.

(2) Părțile fac schimb de informații cu privire la actele cu putere de lege și normele administrative relevante menționate la alineatul (1):

(a) la data intrării în vigoare a prezentului acord;

(b) dacă există modificări ale acestor acte cu putere de lege și norme administrative, înainte de intrarea în vigoare a modificărilor respective și

(c) la cererea oricăreia dintre părți, în orice moment după intrarea în vigoare a prezentului acord.

(3) Un atestat de origine poate fi întocmit dacă produsele în cauză sunt produse originare din Uniunea Europeană sau din MERCOSUR și îndeplinesc celelalte cerințe din prezentul capitol.

(4) Exportatorul care întocmește un atestat de origine trebuie să fie pregătit să prezinte, în orice moment, la cererea autorităților vamale sau a autorităților guvernamentale competente ale părții exportatoare, toate documentele adecvate care dovedesc caracterul originar al produselor în cauză, precum și îndeplinirea celorlalte cerințe din prezentul capitol.

(5) Exportatorul întocmește un atestat de origine pe factură, pe nota de livrare sau pe orice alt document comercial care descrie produsul originar suficient de detaliat pentru a permite identificarea acestuia utilizând una dintre versiunile lingvistice prevăzute în anexa 11-C și în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții exportatoare.

(6) Atestatul de origine poartă semnătura olografă originală a exportatorului, cu excepția cazului în care se prevede altfel în actele cu putere de lege și normele administrative relevante ale părții exportatoare.

(7) Atestatul de origine poate fi întocmit de exportator atunci când produsele la care se referă sunt exportate sau după export, cu condiția ca prezentarea acestuia în țara importatoare să aibă loc în termen de cel mult 2 (doi) ani de la importul produselor la care se referă.

ARTICOLUL 11.18

Valabilitatea atestatului de origine

(1) Un atestat de origine este valabil timp de 12 (douăsprezece) luni de la data la care a fost întocmit de exportator și se prezintă în termenul respectiv autorităților vamale ale părții importatoare.

(2) Atestatele de origine prezentate după expirarea termenului prevăzut la alineatul (1) pot fi acceptate în scopul aplicării tratamentului preferențial numai dacă neprezentarea lor în termenul respectiv s-a datorat unor circumstanțe excepționale.

(3) În celelalte cazuri de prezentare tardivă, autoritățile vamale ale părții importatoare pot accepta atestatul de origine dacă produsele au fost prezentate înainte de data limită.

ARTICOLUL 11.19

Importul eşalonat

În cazul în care, la cererea importatorului și în condițiile stabilite de autoritățile vamale ale părții importatoare, sunt importate eşalonat produse demontate sau nemontate, în înțelesul regulii generale 2 litera (a) de interpretare a Sistemului armonizat, care sunt clasificate la secțiunile XV-XXI din Sistemul armonizat, autorităților vamale li se prezintă un singur atestat de origine pentru aceste produse, în momentul importului primei tranșe.

ARTICOLUL 11.20

Derogări de la cerința privind atestatul de origine

- (1) Sunt admise ca produse originare, fără a fi necesară prezentarea unui atestat de origine, produsele expediate sub formă de pachete de mici dimensiuni unor persoane particulare de către alte persoane particulare sau care fac parte din bagajul personal al călătorilor dacă respectivele produse constituie importuri lipsite de caracter comercial, au fost declarate ca îndeplinind cerințele prezentului capitol și nu există nicio îndoială în ceea ce privește veridicitatea respectivei declarații. În cazul produselor expediate prin poștă, această declarație se poate face prin completarea unei declarații vamale CN22/CN23 sau pe o foaie de hârtie anexată la documentul respectiv.
- (2) Importurile ocazionale care constau doar în produse rezervate uzului personal al destinatarilor sau al călătorilor ori al familiilor acestora sunt considerate ca fiind importuri lipsite de caracter comercial, dacă este evident, date fiind natura și cantitatea lor, că aceste produse nu au un scop comercial.

(3) Valoarea totală a produselor menționate la alineatul (1) nu trebuie să depășească valorile prevăzute în actele cu putere de lege și normele administrative ale părții importatoare. Părțile fac schimb de informații cu privire la aceste valori.

ARTICOLUL 11.21

Documente justificative

Documentele menționate la articolul 11.17 alineatul (4) pot include:

- (a) dovada directă a operațiunilor efectuate de către exportator sau de către furnizor pentru a obține mărfurile respective, care se regăsește, de exemplu, în situația contabilă sau în contabilitatea internă a acestora;
- (b) documente care dovedesc caracterul original al materialelor utilizate, eliberate sau întocmite în Uniunea Europeană sau în MERCOSUR, dacă documentele respective sunt utilizate, eliberate sau întocmite în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții respective;
- (c) documente care dovedesc prelucrarea sau transformarea materialelor în Uniunea Europeană sau în MERCOSUR, eliberate sau întocmite în Uniunea Europeană sau în MERCOSUR, dacă documentele respective sunt utilizate, eliberate sau întocmite în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții respective și
- (d) un atestat de origine care dovedește caracterul original al materialelor utilizate, întocmit în Uniunea Europeană sau în MERCOSUR în conformitate cu prezentul capitol.

ARTICOLUL 11.22

Cerințe privind păstrarea evidențelor

Exportatorul care întocmește un atestat de origine păstrează, timp de cel puțin 3 (trei) ani de la data întocmirii acestuia, o copie a atestatului de origine respectiv și a documentelor menționate la articolul 11.17 alineatul (4). Importatorul păstrează atestatul de origine sau o copie a acestuia, în cazul în care originalul este deținut de autoritatea vamală sau de autoritatea guvernamentală competentă, timp de cel puțin 3 (trei) ani de la data importării produselor la care se referă atestatul de origine respectiv.

ARTICOLUL 11.23

Neconcordanțe și erori formale

- (1) Neconcordanțele ușoare dintre atestatul de origine și documentele prezentate biroului vamal în scopul îndeplinirii formalităților de import pentru produsele respective nu determină nulitatea atestatului de origine dacă se stabilește în mod corespunzător că acesta corespunde produselor prezentate.
- (2) Erorile formale evidente din atestatul de origine nu conduc la respingerea acestuia dacă erorile respective nu creează îndoieli cu privire la corectitudinea informațiilor conținute în atestatul de origine.

ARTICOLUL 11.24

Cooperarea dintre autoritățile vamale și autoritățile guvernamentale competente

- (1) Autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente ale statelor membre ale Uniunii Europene și ale statului MERCOSUR semnatar își comunică reciproc, prin intermediul comunicării dintre Comisia Europeană și secretariatul MERCOSUR, adresele autorităților vamale sau ale autorităților guvernamentale competente responsabile cu verificarea atestatelor de origine.
- (2) Pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a prezentului capitol, Uniunea Europeană și MERCOSUR își acordă reciproc asistență, prin intermediul autorităților lor vamale sau al autorităților guvernamentale competente, în ceea ce privește verificarea autenticității atestatelor de origine și a corectitudinii informațiilor furnizate în acestea.
- (3) Pentru a preveni, a investiga și a combate încălcările legislației vamale, anexa 12-A prevede cooperarea dintre autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente, inclusiv prezența funcționarilor autorizați în mod corespunzător ai unei părți pe teritoriul celeilalte părți, sub rezerva acordului părții pe teritoriul căreia se acordă asistența și a condițiilor stabilite de aceasta.

ARTICOLUL 11.25

Verificarea atestatelor de origine

(1) Verificările atestatelor de origine se efectuează prin sondaj sau ori de câte ori autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente ale părții importatoare au îndoieli întemeiate în ceea ce privește autenticitatea acestor atestate, caracterul originar al produselor respective sau respectarea celorlalte cerințe din prezentul capitol.

(2) În scopul punerii în aplicare a alineatului (1), autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente ale părții importatoare returnează atestatul de origine sau o copie a acestuia autorităților vamale sau autorităților guvernamentale competente ale părții exportatoare, indicând motivele care stau la baza cererii de verificare. În sprijinul cererii de verificare se transmit orice documente sau informații obținute care indică faptul că informațiile furnizate în atestatul de origine sunt incorecte.

(3) Cererea de verificare și răspunsul ulterior se transmit într-o limbă oficială a autorității vamale sau a autorității guvernamentale competente a părții importatoare care solicită verificarea, într-o limbă acceptabilă pentru partea respectivă sau în conformitate cu articolul 5 alineatul (3) din anexa 12-A.

(4) Verificarea se efectuează de către autoritățile vamale sau de către autoritățile guvernamentale competente ale părții exportatoare. În acest scop, ele au autoritatea să solicite orice elemente de probă și să efectueze orice verificări ale conturilor exportatorului sau orice alte verificări pe care le consideră adecvate.

(5) În cazul în care autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente ale părții importatoare decid să suspende acordarea tratamentului preferențial produselor în cauză în așteptarea rezultatelor verificării, acestea se oferă să acorde liberul de vamă importatorului, sub rezerva oricăror măsuri asigurătorii pe care autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente le consideră necesare. Orice suspendare a tratamentului preferențial încetează cât mai curând posibil după ce partea importatoare a stabilit originea produselor.

(6) Autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente ale părții exportatoare informează cât mai curând posibil autoritățile părții importatoare care solicită verificarea cu privire la rezultatele verificării. Partea exportatoare furnizează autorităților vamale sau autorităților guvernamentale competente ale părții importatoare următoarele informații:

- (a) rezultatele verificării;
- (b) descrierea produsului care face obiectul verificării și clasificarea tarifară care prezintă relevanță pentru aplicarea regulilor de origine;
- (c) o descriere și o explicare a procesului de producție, suficiente pentru a susține raționamentul cu privire la caracterul originar al produsului;
- (d) informații cu privire la modul în care a fost efectuată verificarea și
- (e) după caz, documente justificative.

(7) În absența unui răspuns în termen de 10 (zece) luni de la data cererii de verificare sau dacă răspunsul nu conține informații suficiente pentru a stabili autenticitatea atestatului în cauză sau originea produselor, autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente solicitante refuză, cu excepția unor circumstanțe excepționale, tratamentul tarifar preferențial pentru produsele care fac obiectul atestatului de origine. Perioada de 10 (zece) luni poate fi prelungită de comun acord între părți, ținând seama de numărul de cereri de verificare și de complexitatea verificărilor.

(8) Autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente ale părții importatoare care solicită verificarea notifică autorităților vamale sau autorităților guvernamentale competente ale părții exportatoare, la cererea acestora, decizia lor privind procesul de verificare.

ARTICOLUL 11.26

Consultări

(1) În cazul în care, în legătură cu procedurile de verificare prevăzute la articolul 11.25, autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente ale părții importatoare intenționează să efectueze o determinare a originii care nu este în concordanță cu răspunsul furnizat de autoritățile vamale sau de autoritățile guvernamentale competente ale părții exportatoare în conformitate cu articolul 11.25 alineatul (6), partea importatoare notifică această intenție părții exportatoare în termen de 60 (șaizeci) de zile de la primirea răspunsului în conformitate cu articolul 11.25 alineatul (6).

(2) La cererea oricăreia dintre părți, părțile desfășoară consultări în termen de 90 (nouăzeci) de zile de la data notificării menționate la alineatul (1) sau într-un termen convenit, în vederea soluționării divergențelor legate de procedurile de verificare. Perioada prevăzută pentru consultări poate fi prelungită de la caz la caz, prin acord scris între părți.

(3) În cazul în care există divergențe legate de procedurile de verificare care nu pot fi soluționate între autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente ale părții importatoare care solicită o verificare și autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente ale părții exportatoare responsabile cu efectuarea verificării respective sau în cazul în care astfel de divergențe ridică întrebări cu privire la interpretarea prezentului capitol, divergențele sau întrebările respective sunt prezentate Subcomitetului pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine menționat la articolul 11.32.

(4) Autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente ale părții importatoare care solicită o verificare pot determina originea după consultări în cadrul Subcomitetului pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine și numai pe baza unei justificări suficiente, după ce importatorului i s-a acordat dreptul de a fi audiat. Rezultatul determinării se notifică părții exportatoare.

(5) Nicio dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere procedurilor sau drepturilor părților prevăzute în capitolul 29.

(6) În toate cazurile, litigiile dintre importator și autoritățile vamale sau autoritățile guvernamentale competente ale părții importatoare se soluționează în conformitate cu legislația părții respective.

ARTICOLUL 11.27

Confidențialitate

- (1) Fiecare parte păstrează, în conformitate cu legislația sa, confidențialitatea informațiilor colectate în temeiul prezentului capitol și protejează informațiile respective împotriva oricărei divulgări.
- (2) Informațiile obținute de autoritățile părții importatoare în temeiul prezentului capitol pot fi utilizate numai de către autoritățile respective în sensul prezentului capitol. Fiecare parte se asigură că informațiile confidențiale colectate în temeiul prezentului capitol nu sunt utilizate în alte scopuri decât administrarea și asigurarea executării determinărilor referitoare la originea produsului și la aspectele vamale, cu excepția cazului în care persoana sau partea care a furnizat respectivele informații confidențiale și-a dat acordul în acest sens.
- (3) În pofida alineatului (2), partea importatoare poate permite ca informațiile colectate în temeiul prezentului capitol să fie utilizate sau divulgate în cadrul oricărei proceduri administrative, judiciare sau jurisdicționale inițiate pentru nerespectarea legislației vamale de transpunere a prezentului capitol. Într-un astfel de caz, partea importatoare informează partea exportatoare cu privire la utilizarea sau divulgarea informațiilor.

ARTICOLUL 11.28

Măsuri și sancțiuni administrative

O parte impune, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, măsuri și sancțiuni administrative oricărei persoane care întocmește sau dispune întocmirea unui document care conține informații incorecte în scopul obținerii unui tratament preferențial pentru produse.

SECȚIUNEA C

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 11.29

Ceuta și Melilla

- (1) În sensul prezentului capitol, în cazul Uniunii Europene, termenul „parte” nu include Ceuta și Melilla.
- (2) Produsele originare din MERCOSUR beneficiază în toate privințele, atunci când sunt importate în Ceuta și Melilla, de același regim vamal, în temeiul prezentului acord, ca cel aplicat produselor originare de pe teritoriul vamal al Uniunii Europene în temeiul Protocolului nr. 2 din Actul de aderare a Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze la Uniunea Europeană. MERCOSUR acordă importurilor de produse reglementate de prezentul acord care sunt originare din Ceuta și Melilla același tratament vamal pe care îl acordă produselor importate din Uniunea Europeană care sunt originare din aceasta.
- (3) Regulile de origine și procedurile de determinare a originii menționate în prezentul capitol se aplică *mutatis mutandis* produselor exportate din MERCOSUR în Ceuta și Melilla și produselor exportate din Ceuta și Melilla în MERCOSUR.
- (4) Ceuta și Melilla sunt considerate un singur teritoriu.

(5) În funcție de originea produsului, exportatorul introduce „MERCOSUR” sau „Ceuta și Melilla” la rubrica 2 din textul atestatului de origine.

(6) Autoritățile vamale ale Regatului Spaniei răspund de aplicarea și implementarea prezentului capitol în Ceuta și Melilla.

ARTICOLUL 11.30

Contingente tarifare

Produsele exportate în cadrul contingentelor tarifare acordate de Uniunea Europeană sunt însoțite de un document oficial eliberat de statele MERCOSUR semnatare, al cărui model ar trebui comunicat Uniunii Europene de către MERCOSUR cel târziu la data intrării în vigoare a prezentului acord¹.

ARTICOLUL 11.31

Mărfurile aflate în tranzit sau în antrepozite

Prezentul acord se poate aplica mărfurilor care sunt conforme cu prezentul capitol și care, la data intrării în vigoare a prezentului acord, sunt fie în tranzit, fie depozitate temporar în antrepozite vamale sau în zone libere din Uniunea Europeană sau din MERCOSUR, sub rezerva prezentării către autoritățile vamale ale părții importatoare, în termen de 6 (șase) luni de la data menționată, a unui atestat de origine și, dacă este cazul, a unor documente care atestă că mărfurile respectă articolul 11.14.

---

¹ Această dispoziție se aplică fără a aduce atingere celorlalte dispoziții ale prezentului capitol.

ARTICOLUL 11.32

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine

(1) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine instituit în conformitate cu articolul 9.9 alineatul (4) are următoarele funcții, în plus față de cele enumerate la articolele 2.4 și 9.9, la articolul 12.6 alineatul (10) și la articolul 12.21:

- (a) desfășoară lucrările interne pregătitoare necesare pentru Comitetul mixt reunit în configurația comerț cu privire la:
  - (i) punerea în aplicare și funcționarea prezentului capitol și
  - (ii) orice modificare a prezentului capitol propusă de una dintre părți;
- (b) adoptă note explicative pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol și
- (c) desfășoară, dacă este necesar, consultările prevăzute la articolul 11.26.

ARTICOLUL 11.33

Note explicative

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine adoptă, după caz, note explicative privind interpretarea, aplicarea și administrarea prezentului capitol.

ARTICOLUL 11.34

Modificări ale prezentului capitol

Consiliul mixt reunit în configurația comerț poate modifica prezentul capitol în temeiul articolului 9.7 alineatul (1) litera (f).

CAPITOLUL 12

PROCEDURI VAMALE ȘI FACILITAREA COMERȚULUI

ARTICOLUL 12.1

Obiective și domeniu de aplicare

- (1) Părțile recunosc importanța chestiunilor legate de procedurile vamale și de facilitarea comerțului în contextul evoluției comerțului mondial.
- (2) Părțile recunosc că instrumentele și standardele comerciale și vamale internaționale stau la baza cerințelor și procedurilor de import, export și tranzit.

(3) Părțile recunosc că legislația lor ar trebui să fie nediscriminatorie și că procedurile vamale și alte proceduri legate de comerț ar trebui să se bazeze pe utilizarea unor metode moderne și a unor controale eficiente pentru combaterea fraudei, protejarea sănătății și siguranței consumatorilor și promovarea comerțului legitim. Fiecare parte ar trebui să își revizuiască periodic legislația și procedurile vamale. Părțile recunosc, de asemenea, că procedurile lor vamale și celelalte proceduri legate de comerț nu ar trebui să constituie o povară administrativă mai mare și nici să fie mai restrictive pentru comerț decât este strict necesar pentru realizarea obiectivelor legitime și că acestea ar trebui să fie aplicate într-un mod predictibil, consecvent și transparent.

(4) Părțile își consolidează cooperarea pentru a asigura faptul că actele cu putere de lege și normele administrative relevante, precum și capacitatea administrativă a administrațiilor relevante îndeplinesc obiectivele de promovare a facilitării comerțului, asigurând totodată un control eficient al importului, exportului și tranzitului de mărfuri la frontieră.

(5) Părțile cooperează în vederea sprijinirii dezvoltării integrării regionale atât în cadrul Uniunii Europene, cât și în cadrul MERCOSUR.

ARTICOLUL 12.2

Cooperarea vamală

(1) Părțile, prin intermediul autorităților lor, cooperează în domeniul vamal și în alte aspecte legate de comerț pentru a se asigura că obiectivele prevăzute la articolul 12.1 sunt atinse.

- (2) Cooperarea poate include:
- (a) schimbul de informații privind legislația vamală și alte acte legislative legate de comerț, punerea în aplicare a acestei legislații și regimurile vamale, în special în următoarele domenii:
    - (i) simplificarea și modernizarea procedurilor vamale;
    - (ii) asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale;
    - (iii) circulația liberă a mărfurilor și integrarea regională;
    - (iv) facilitarea operațiunilor de tranzit și de transbordare;
    - (v) coordonarea între agenții la frontieră;
    - (vi) relațiile cu mediul de afaceri;
    - (vii) securitatea lanțului de aprovizionare și gestionarea riscurilor și
    - (viii) utilizarea cerințelor în materie de tehnologie a informației, date și documentație și a sistemelor de ghișeu unic, inclusiv depunerea de eforturi în vederea interoperabilității lor viitoare;
  - (b) schimbul de informații privind comerțul internațional și instrumentele și standardele vamale;

- (c) colaborarea cu privire la aspectele vamale legate de securizarea și facilitarea lanțului de aprovizionare comercial internațional în conformitate cu Cadrul de standarde pentru securizarea și facilitarea comerțului mondial (denumit în continuare „Cadrul SAFE”) al Organizației Mondiale a Vămirilor (denumită în continuare „OMV”);
- (d) dezvoltarea de inițative comune legate de procedurile de import și export, inclusiv asistență tehnică, consolidarea capacităților și măsuri menite să ofere un serviciu eficace mediului de afaceri;
- (e) consolidarea cooperării dintre părți în domeniul vamal și al facilitării comerțului în cadrul organizațiilor internaționale precum OMC, OMV și Conferința Organizației Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (denumită în continuare „UNCTAD”);
- (f) stabilirea, dacă este relevant și adecvat, a recunoașterii reciproce a programelor de parteneriat comercial și a controalelor vamale, inclusiv a măsurilor echivalente de facilitare a comerțului;
- (g) promovarea cooperării dintre autoritățile vamale și alte autorități sau agenții guvernamentale în ceea ce privește programele pentru operatorii economici autorizați, de exemplu prin alinierea cerințelor, facilitarea accesului la beneficii și reducerea la minimum a suprapunerilor inutile;
- (h) colaborarea în vederea adoptării unei abordări comune a aspectelor legate de determinarea valorii în vamă și
- (i) colaborarea pentru a reduce și mai mult termenele de acordare a liberului de vamă și pentru a acorda liberul de vamă mărfurilor fără întârzieri nejustificate, în special mărfurilor perisabile.

(3) Părțile își acordă reciproc asistență administrativă în domeniul vamal în conformitate cu dispozițiile anexei 12-A.

ARTICOLUL 12.3

Actele cu putere de lege și normele administrative în domeniul vamal și al altor aspecte legate de comerț

(1) Actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți în domeniul vamal și al altor aspecte legate de comerț¹ se bazează pe:

- (a) instrumente și standarde internaționale aplicabile în domeniul vamal și comercial, printre care: Acordul OMC privind facilitarea comerțului, încheiat la Bali la 7 decembrie 2013 (denumit în continuare „Acordul OMC privind facilitarea comerțului”); Convenția internațională privind Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor, încheiată la Bruxelles la 14 iunie 1983; Cadrul SAFE și modelul de date al OMV, adoptate în iunie 2005, și, în măsura posibilului, elementele de fond ale Convenției de la Kyoto revizuite privind simplificarea și armonizarea procedurilor vamale, încheiată la Kyoto la 18 mai 1973;
- (b) obiectivul comun de a facilita comerțul legitim prin aplicarea și respectarea efectivă a cerințelor legislative și
- (c) acte legislative proporționale și nediscriminatorii, care evită sarcinile inutile pentru operatorii economici, oferă facilități suplimentare operatorilor cu niveluri ridicate de conformitate, inclusiv un tratament favorabil în ceea ce privește controalele vamale înainte de acordarea liberului de vamă pentru mărfuri, și asigură garanții împotriva fraudei și a activităților ilicite sau dăunătoare.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, trimiterea la acte cu putere de lege și norme administrative acoperă și procedurile consacrate în acestea.

(2) Pentru a îmbunătăți metodele de lucru, garantând totodată nediscriminarea, transparența, eficiența, integritatea și responsabilitatea operațiunilor, fiecare parte:

- (a) simplifică și revizuieste, ori de câte ori este posibil, cerințele și formalitățile în vederea acordării rapide a liberului de vamă și a vămuirii rapide a mărfurilor;
- (b) depune eforturi în vederea simplificării și a standardizării în continuare a datelor și a documentației cerute de autoritățile vamale și de alte agenții și
- (c) se asigură că sunt menținute cele mai înalte standarde de integritate, prin aplicarea unor măsuri care să reflecte principiile convențiilor și instrumentelor internaționale relevante în acest domeniu.

ARTICOLUL 12.4

Acordarea liberului de vamă

- (1) Fiecare parte adoptă sau menține cerințe și proceduri care:
  - (a) prevăd acordarea promptă a liberului de vamă pentru mărfuri într-un termen care nu depășește timpul necesar pentru a asigura respectarea actelor legislative și a formalităților vamale, precum și a altor acte legislative și formalități legate de comerț;

- (b) prevăd transmiterea și prelucrarea în prealabil, pe cale electronică, a documentelor și a oricăror alte informații necesare înainte de sosirea mărfurilor, pentru a permite acordarea liberului de vamă imediat după sosire¹ și
- (c) permit acordarea liberului de vamă pentru mărfuri înainte de determinarea finală a taxelor vamale, a impozitelor și a altor taxe și impuneri, dacă această determinare nu are loc înainte de sosire sau la sosire ori cât mai repede posibil după sosire, cu condiția respectării tuturor celorlalte cerințe reglementare.

(2) În sensul alineatului (1) litera (c), fiecare parte poate condiționa acordarea liberului de vamă în acest mod de furnizarea unei garanții pentru orice sumă încă nestabilită, sub formă de cauțiune, depozit sau un alt instrument adecvat prevăzut în actele sale cu putere de lege și normele sale administrative. O astfel de garanție nu poate fi mai mare decât suma pe care partea o solicită pentru a asigura plata taxelor vamale, a impozitelor și a altor taxe și impuneri datorate, în cele din urmă, pentru mărfurile acoperite de garanție. Garanția este eliberată în momentul în care nu mai este necesară².

(3) Fiecare parte depune eforturi în vederea reducerii termenului de acordare a liberului de vamă și a acordării liberului de vamă pentru mărfuri fără întârzieri nejustificate.

---

¹ Statele MERCOSUR semnatare respectă angajamentele de la prezentul alineat în conformitate cu articolul 16 (Notificarea datelor definitive pentru punerea în aplicare a categoriilor B și C) din Acordul OMC privind facilitarea comerțului.

² Statele MERCOSUR semnatare respectă angajamentele de la prezentul alineat în conformitate cu articolul 16 (Notificarea datelor definitive pentru punerea în aplicare a categoriilor B și C) din Acordul OMC privind facilitarea comerțului.

ARTICOLUL 12.5

Mărfurile perisabile

- (1) În sensul acestei dispoziții, mărfurile perisabile sunt mărfurile care se degradează rapid din cauza caracteristicilor lor naturale, în special în absența unor condiții de depozitare corespunzătoare.
- (2) Fiecare parte acordă prioritate corespunzătoare mărfurilor perisabile atunci când planifică și efectuează examinările care ar putea fi necesare.
- (3) La cererea unui operator economic, dacă este posibil și în concordanță cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, fiecare parte:
  - (a) prevede vămuirea unui transport de mărfuri perisabile în afara orelor de program ale autorităților vamale și ale altor autorități relevante și
  - (b) permite ca transporturile de mărfuri perisabile să fie vămuite la sediul operatorului economic.

ARTICOLUL 12.6

Deciziile anticipate

(1) În sensul prezentului articol, prin „decizie anticipată” se înțelege o decizie scrisă furnizată unui solicitant înainte de importul unei mărfi care face obiectul cererii, care definește tratamentul pe care partea respectivă trebuie să îl acorde mărfii la momentul importului în ceea ce privește:

(a) clasificarea tarifară a mărfii și

(b) originea mărfii.

(2) Fiecare parte emite, prin intermediul autorităților sale vamale, o decizie anticipată care definește tratamentul care urmează să fie acordat mărfurilor în cauză. În cazul în care un solicitant depune o cerere scrisă, inclusiv în format electronic, care conține toate informațiile necesare în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții emitente, decizia respectivă se emite într-un mod rezonabil și limitat în timp.

(3) Decizia anticipată este valabilă pentru o perioadă de cel puțin 3 (trei) ani de la data emiterii, cu excepția cazului în care legea, faptele sau circumstanțele care au stat la baza deciziei anticipate inițiale se modifică.

(4) O parte poate refuza să emită o decizie anticipată în cazul în care chestiunea invocată face obiectul unui control administrativ sau judiciar sau în cazul în care cererea nu se referă la o utilizare preconizată a deciziei anticipate. În cazul în care o parte refuză să emită o decizie anticipată, partea respectivă îi notifică acest lucru cu promptitudine solicitantului, în scris, precizând faptele relevante și temeiul deciziei sale.

- (5) Fiecare parte publică cel puțin:
- (a) cerințele pentru solicitarea unei decizii anticipate, inclusiv informațiile care trebuie furnizate și formatul;
  - (b) termenul până la care aceasta va emite o decizie anticipată și
  - (c) perioada de valabilitate a deciziei anticipate.
- (6) În cazul în care o parte revocă, modifică sau anulează o decizie anticipată, aceasta transmite solicitantului o notificare scrisă în care prezintă faptele relevante și temeiul deciziei sale. O parte poate revoca, modifica sau anula o decizie anticipată cu efect retroactiv numai în cazul în care decizia respectivă s-a bazat pe informații incomplete, incorecte, false sau înșelătoare.
- (7) O decizie anticipată emisă de una dintre părți este obligatorie pentru partea respectivă în ceea ce privește solicitantul care a cerut emiterea deciziei. Partea poate să prevadă ca decizia anticipată să fie obligatorie pentru solicitant.
- (8) La cererea scrisă a unui solicitant, fiecare parte asigură reexaminarea deciziei anticipate sau a deciziei de revocare, de modificare sau de anulare a acesteia¹.
- (9) Sub rezerva oricăror cerințe de confidențialitate, elementele de fond ale acestor decizii se publică online sau în alte formate adecvate.

---

¹ În temeiul prezentului alineat, o reexaminare poate, fie înainte, fie după ce decizia a fost aplicată, să fie efectuată de funcționarul, biroul sau autoritatea care a emis decizia, de o autoritate administrativă mai înaltă sau independentă ori de o autoritate judiciară.

(10) Pentru a facilita comerțul, Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și regulile de origine, menționat la articolul 12.21, discută periodic despre ultimele actualizări ale modificărilor actelor cu putere de lege și ale normelor administrative ale părților referitoare la aspectele enumerate la prezentul articol.

(11) Părțile pot conveni asupra unor decizii anticipate cu privire la orice altă chestiune.

ARTICOLUL 12.7

Tranzit și transbordare

(1) Fiecare parte asigură liberul tranzit al mărfurilor pe teritoriul lor, pe itinerarul cel mai convenabil pentru tranzit.

(2) Fără a aduce atingere controlului legitim, fiecare parte acordă traficului în tranzit spre sau dinspre teritoriul celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor mărfuri similare și circulației acestora, inclusiv importurilor și exporturilor, atunci când aceste mărfuri sunt transportate pe aceeași rută în condiții similare.

(3) Fiecare parte aplică, în măsura posibilului, proceduri vamale mai puțin împovărătoare pentru mărfurile transbordate decât cele aplicate traficului în tranzit.

(4) Fiecare parte instituie regimuri de transport sub control vamal care permit tranzitul mărfurilor fără obligația de a plăti taxe vamale sau alte impuneri, sub rezerva depunerii garanțiilor adecvate.

(5) Fiecare parte promovează și pune în aplicare regimuri de tranzit regionale cu scopul de a facilita traficul în tranzit și de a reduce barierele din calea comerțului.

- (6) Fiecare parte se bazează pe standardele și instrumentele internaționale relevante pentru tranzitare și le utilizează.
- (7) Regimurile de tranzit vamal pot fi utilizate și în cazul în care tranzitul mărfurilor începe sau se încheie pe teritoriul uneia dintre părți (tranzit interior).
- (8) Părțile se asigură că toate autoritățile și agențiile în cauză de pe teritoriile lor cooperează și se coordonează în domeniul vamal pentru a facilita traficul în tranzit.

ARTICOLUL 12.8

Operatorul economic autorizat

- (1) Fiecare parte instituie sau menține un program de parteneriat pentru facilitarea comerțului pentru operatorii care îndeplinesc criteriile specificate, denumiți în continuare „operatori economici autorizați” (denumiți în continuare „OEA”).
- (2) Criteriile specificate pe care operatorii trebuie să le îndeplinească pentru a se califica drept operatori economici autorizați, denumite în continuare „criteriile specificate”, se referă la conformitatea sau la riscul de neconformitate cu cerințele prevăzute în actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți. Criteriile specificate, care se publică, pot include:
- (a) absența unei încălcări grave sau a unor încălcări repetate ale actelor cu putere de lege și normelor administrative din domeniul vamal și fiscal, inclusiv absența unui cazier conținând infracțiuni grave legate de activitatea economică a solicitantului;

- (b) demonstrarea de către solicitant a unui nivel ridicat de control al operațiunilor sale și al fluxului mărfurilor, prin intermediul unui sistem de gestionare a evidențelor comerciale și, după caz, de transport, care permite efectuarea adecvată a controalelor vamale;
  - (c) solvabilitate financiară, care se consideră a fi dovedită dacă solicitantul are o situație financiară bună care îi permite să își îndeplinească angajamentele, ținând seama în mod corespunzător de caracteristicile tipului de activitate comercială în cauză;
  - (d) competențe dovedite sau calificări profesionale care au legătură directă cu activitatea desfășurată și
  - (e) standarde adecvate de securitate și siguranță.
- (3) Criteriile specificate nu trebuie să fie concepute sau aplicate astfel încât să permită sau să creeze o discriminare arbitrară sau nejustificată între operatori în cazul în care prevalează aceleași condiții și trebuie să permită participarea întreprinderilor mici și mijlocii.
- (4) Programul de parteneriat pentru facilitarea comerțului include cel puțin patru dintre următoarele beneficii:
- (a) mai puține cerințe privind documentele și datele, după caz;
  - (b) o rată scăzută a inspecțiilor și examinărilor fizice, după caz;
  - (c) o durată scurtă pentru acordarea liberului de vamă, după caz;
  - (d) plata amânată a taxelor vamale, a impozitelor și a altor impuneri;

- (e) utilizarea garanțiilor globale sau a garanțiilor reduse;
  - (f) o declarație vamală unică pentru toate importurile sau exporturile efectuate într-o anumită perioadă și
  - (g) vămuirea mărfurilor la sediul operatorului economic autorizat sau în alt loc autorizat de autoritățile vamale.
- (5) Părțile ar trebui să asigure coordonarea între autoritățile vamale și alte agenții de frontieră la elaborarea programelor lor pentru operatorii economici autorizați prin mijloace precum alinierea cerințelor, reducerea la minimum a suprapunerilor inutile și accesul la beneficiile legate de controalele și cerințele administrate de alte agenții decât autoritățile vamale.

ARTICOLUL 12.9

Ghișeul unic

Fiecare parte depune eforturi pentru a institui sisteme de ghișeu unic, care să le permită comercianților să prezinte autorităților sau agențiilor participante, prin intermediul unui punct unic de intrare, documentația și cerințele în materie de date pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor.

ARTICOLUL 12.10

Transparența

- (1) Părțile recunosc importanța unor consultări desfășurate în timp util cu reprezentanții sectorului comercial cu privire la propunerile de acte legislative și proceduri ale unei părți referitoare la chestiuni vamale și de facilitare a comerțului.
- (2) Fiecare parte se asigură că cerințele și procedurile sale vamale și legate de comerț continuă să răspundă necesităților mediului de afaceri, sunt conforme cu cele mai bune practici și continuă să fie cât mai puțin restrictive pentru activitatea de comerț.
- (3) După caz, fiecare parte prevede consultări regulate între agențiile sale de frontieră și comercianți sau alte părți interesate de pe teritoriul său.
- (4) Fiecare parte publică cu promptitudine, într-un mod nediscriminatoriu și ușor accesibil și, în măsura posibilului, prin mijloace electronice, noile acte cu putere de lege, norme administrative și proceduri generale referitoare la aspectele vamale și de facilitare a comerțului înainte de aplicarea oricăror astfel de acte cu putere de lege, norme administrative sau proceduri generale, precum și modificările și interpretările respectivelor acte cu putere de lege, norme administrative și proceduri generale. Acestea includ:
  - (a) regimurile de import, de export și de tranzit, inclusiv procedurile portuare, aeroportuare și ale altor puncte de intrare, orele de funcționare, formularele și documentele necesare;
  - (b) nivelul aplicat al taxelor și al impozitelor de orice tip impuse pentru importuri sau exporturi ori în legătură cu acestea;
  - (c) taxele și impunerile prevăzute de către organismele guvernamentale sau pentru acestea asupra importului, exportului sau tranzitului ori în legătură cu acestea;

- (d) normele pentru clasificarea produselor în scopuri vamale sau determinarea valorii lor în vamă;
  - (e) actele cu putere de lege, normele administrative și deciziile administrative general aplicabile cu privire la regulile de origine;
  - (f) restricțiile sau interdicțiile la import, export sau tranzit;
  - (g) dispozițiile privind sancțiunile pentru încălcarea formalităților în materie de import, export sau tranzit;
  - (h) procedurile de introducere a căilor de atac;
  - (i) acordurile sau părți ale acestora cu orice țară sau țări referitoare la import, export sau tranzit;
  - (j) procedurile referitoare la administrarea contingentelor tarifare;
  - (k) punctele de contact pentru cererile de informații și
  - (l) alte anunțuri relevante cu caracter administrativ referitoare la cele menționate anterior.
- (5) Fiecare parte se asigură că există o perioadă de timp rezonabilă între publicarea și intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege, a normelor administrative, a procedurilor generale, a taxelor ori impunerilor noi sau modificate.
- (6) Fiecare parte pune la dispoziție online și actualizează, după caz, următoarele:
- (a) o descriere a regimurilor sale de import, de export și de tranzit, inclusiv a procedurilor de introducere a căilor de atac, prezentând informații privind etapele practice necesare pentru import, export și tranzit;

(b) formularele și documentele necesare pentru importul pe teritoriul părții respective, exportul de pe acesta și tranzitul prin acesta și

(c) datele de contact ale punctelor de informare.

(7) Fiecare parte înființează sau menține unul sau mai multe puncte de informare pentru a răspunde într-un interval de timp rezonabil cererilor de informații din partea administrațiilor publice, a comercianților și a altor părți interesate cu privire la chestiuni vamale și la alte aspecte legate de comerț. Părțile nu solicită plata unei taxe pentru a răspunde la solicitările de informații sau pentru a furniza formularele și documentele necesare. Punctele de informare oferă un răspuns la solicitările de informații și furnizează formularele și documentele într-un termen rezonabil stabilit de fiecare parte, care poate varia în funcție de natura sau de complexitatea solicitării.

ARTICOLUL 12.11

Determinarea valorii în vamă

Acordul privind punerea în aplicare a articolului VII din GATT (1994) reglementează normele privind determinarea valorii în vamă aplicate comerțului reciproc între părți. Dispozițiile acordului menționat sunt încorporate în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta.

ARTICOLUL 12.12

Gestionarea riscurilor

(1) Fiecare parte adoptă sau menține un sistem de gestionare a riscurilor pentru controlul vamal.

- (2) Fiecare parte concepe și aplică gestionarea riscurilor de așa manieră încât să evite discriminarea arbitrară ori nejustificată sau restricțiile disimulate ale comerțului internațional.
- (3) Fiecare parte își concentrează controlul vamal și alte controale relevante la frontieră asupra transporturilor care prezintă un risc ridicat și accelerează acordarea liberului de vamă pentru transporturile care prezintă un risc redus. De asemenea, fiecare parte poate selecta, în mod aleatoriu, transporturi care să fie supuse controalelor respective, ca parte a gestionării riscurilor.
- (4) Fiecare parte își bazează gestionarea riscurilor pe evaluarea riscurilor realizată cu ajutorul unor criterii de selecție adecvate.
- (5) Dispozițiile prezentului articol se aplică, ori de câte ori este posibil, și procedurilor administrate de alte agenții de frontieră.

ARTICOLUL 12.13

Auditul postvămuire

- (1) În vederea accelerării acordării liberului de vamă pentru mărfuri, fiecare parte adoptă sau menține un audit postvămuire pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative în domeniul vamal și în alte domenii conexe.
- (2) Fiecare parte efectuează auditurile postvămuire într-un mod bazat pe riscuri.
- (3) Fiecare parte efectuează auditurile postvămuire într-un mod transparent. Atunci când se efectuează un audit și s-au obținut rezultate concludente, partea respectivă îi notifică persoanei ale cărei evidențe sunt auditate, fără întârziere, rezultatele, motivarea rezultatelor și drepturile și obligațiile persoanei respective.

(4) Părțile recunosc că informațiile obținute în contextul unui audit postvămuire pot fi utilizate în cadrul unor proceduri administrative sau judiciare ulterioare.

(5) Ori de câte ori este posibil, părțile utilizează rezultatele auditului postvămuire la gestionarea riscurilor.

ARTICOLUL 12.14

Comisionari în vamă

Fiecare parte își publică măsurile cu privire la utilizarea comisionarilor în vamă. Fiecare parte aplică norme transparente, nediscriminatorii și proporționale dacă și atunci când acordă licențe comisionarilor în vamă. Niciuna dintre părți nu adoptă măsuri noi care să introducă utilizarea obligatorie a comisionarilor în vamă.

ARTICOLUL 12.15

Inspecții înainte de expediere

Niciuna dintre părți nu impune utilizarea obligatorie a inspecțiilor înainte de expediere, astfel cum sunt definite în Acordul OMC privind inspecția înainte de expediere, sau a oricărei alte activități de inspecție efectuate la destinație, înainte de vămuire, de către societăți private.

ARTICOLUL 12.16

Căi de atac

(1) Fiecare parte prevede proceduri eficace, rapide, nediscriminatorii și ușor accesibile care să garanteze dreptul de a contesta acțiunile, hotărârile și deciziile administrative ale autorităților vamale sau ale altor autorități competente care afectează importul sau exportul de mărfuri sau mărfurile aflate în tranzit.

(2) Procedurile căii de atac pot include proceduri de control administrativ desfășurate de autoritatea de supraveghere și proceduri de control judiciar al deciziilor luate la nivel administrativ în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți.

(3) Orice persoană care a depus o cerere la autoritățile vamale pentru a obține o decizie și care nu a obținut o decizie cu privire la cererea respectivă în termenele aplicabile are, de asemenea, dreptul de a exercita o cale de atac.

(4) Fiecare parte prezintă unei persoane căreia îi emite o decizie administrativă motivele care stau la baza deciziei respective, astfel încât să îi permită acesteia să recurgă la căi de atac, dacă este necesar.

ARTICOLUL 12.17

Formalități de import, de export și de tranzit și cerințe în materie de date și documente

- (1) Fiecare parte se asigură că formalitățile de import, de export și de tranzit și cerințele în materie de date și documente:
  - (a) sunt adoptate sau aplicate în vederea acordării rapide a liberului de vamă pentru mărfuri, în special pentru mărfurile perisabile, dacă sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea liberului de vamă;
  - (b) sunt adoptate sau aplicate într-un mod care vizează reducerea timpului și a costurilor de conformare pentru comercianți și operatori;
  - (c) reprezintă măsura aleasă care restricționează cel mai puțin comerțul, în cazul în care două sau mai multe măsuri alternative sunt disponibile, în mod rezonabil, pentru îndeplinirea obiectivului sau a obiectivelor de politică în cauză și
  - (d) nu sunt menținute, inclusiv părți ale acestora, dacă ele sau părțile lor nu mai sunt necesare.
- (2) MERCOSUR depune eforturi în vederea aplicării unor proceduri vamale comune și a unor cerințe uniforme în materie de date vamale pentru acordarea liberului de vamă pentru mărfuri.

ARTICOLUL 12.18

Utilizarea tehnologiei informației

- (1) Fiecare parte utilizează tehnologii ale informației care accelerează procedurile de acordare a liberului de vamă pentru mărfuri, pentru a facilita schimburile comerciale dintre părți.

(2) Fiecare parte:

- (a) pune la dispoziție prin mijloace electronice declarații vamale și, ori de câte ori este posibil, alte documente necesare pentru importul, tranzitul sau exportul mărfurilor;
- (b) permite depunerea în format electronic a declarației vamale și, ori de câte ori este posibil, a oricăror alte cerințe în materie de date pentru importul și exportul mărfurilor;
- (c) instituie mijloace de a asigura schimbul electronic de informații vamale cu comunitatea sa comercială;
- (d) promovează schimbul electronic de date între comercianții săi, administrațiile vamale și alte agenții comerciale și
- (e) utilizează sisteme electronice de gestionare a riscurilor pentru evaluare și direcționare care permit autorităților sale vamale și, ori de câte ori este posibil, și altor agenții de frontieră să își concentreze inspecțiile asupra mărfurilor cu risc ridicat și care facilitează acordarea liberului de vamă și circulația mărfurilor cu risc scăzut.

(3) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care permit opțiunea de plată electronică a taxelor vamale, a impozitelor, a altor taxe și impuneri la import și la export care sunt percepute de autoritățile vamale și, ori de câte ori este posibil și aplicabil, și de alte agenții de frontieră.

ARTICOLUL 12.19

Sanctiuni

- (1) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul vamal prevăd că sancțiunile aplicate pentru încălcări ale reglementărilor sau ale cerințelor procedurale vamale sunt proporționale și nediscriminatorii.
- (2) Sancțiunile pentru încălcarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor procedurale în domeniul vamal ale unei părți sunt impuse numai persoanei responsabile de acea încălcare în temeiul legislației părții respective.
- (3) Sancțiunile aplicate depind de faptele și circumstanțele cazului și sunt proporționale cu amploarea și gravitatea încălcării. Fiecare parte evită stimulentele pentru evaluarea sau colectarea unei sancțiuni sau conflictele de interese în ceea ce privește evaluarea și colectarea sancțiunilor.
- (4) În cazul divulgării prealabile voluntare către o administrație vamală a circumstanțelor unei încălcări a actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal, fiecare parte este încurajată să ia în considerare acest lucru ca un posibil factor atenuant atunci când stabilește o sancțiune.
- (5) Atunci când se impune o sancțiune pentru încălcarea unui act cu putere de lege, a unei reglementări sau a unei cerințe procedurale vamale, se furnizează o explicație în scris persoanei căreia i se aplică sancțiunea, precizându-se natura încălcării și actul cu putere de lege, norma administrativă sau procedura aplicabilă în temeiul căreia s-a stabilit cuantumul sau intervalul sancțiunii pentru încălcarea respectivă.

ARTICOLUL 12.20

Admiterea temporară

- (1) În sensul prezentului articol, termenul „admitere temporară” înseamnă regimul vamal conform căruia anumite mărfuri, inclusiv mijloacele de transport ale acestora, care sunt aduse pe un teritoriu vamal cu un anumit scop beneficiază de exonerare condiționată de plata taxelor la import și a altor impozite, fără aplicarea unor interdicții la import sau a unor restricții cu caracter economic. Mărfurile respective trebuie să fie destinate reexportului într-o anumită perioadă, fără să fi suferit modificări, cu excepția deprecierii normale în urma utilizării lor.
- (2) Nicio dispoziție a prezentului articol nu ar trebui interpretată astfel încât să scutească mărfurile importate de îndeplinirea cerințelor legate de comerț de natură neeconomică, în special a măsurilor sanitare și fitosanitare.
- (3) Fiecare parte acordă, în conformitate cu legislația sa, admitere temporară, cu exonerarea totală de plata taxelor la import și a altor impozite și fără aplicarea unor restricții la import sau a unor interdicții de ordin economic, pentru următoarele mărfuri:
- (a) mărfurile destinate prezentării sau utilizării la expoziții, târguri, congrese sau alte manifestări similare;
  - (b) echipamentele profesionale de presă sau de radiodifuziune sau televiziune; materialele cinematografice; orice alt material necesar exercitării meseriei sau profesiei unei persoane care se deplasează pe teritoriul altei țări pentru a realiza o anumită sarcină;
  - (c) mărfurile importate în legătură cu o operațiune comercială, dar al căror import nu constituie în sine o operațiune comercială;

- (d) mărfurile importate în legătură cu o operațiune de fabricare (cum ar fi plăci, schițe, mulaje, planuri și modele destinate utilizării în timpul unui proces de fabricație); mijloacele de producție de rezervă;
  - (e) mărfurile importate exclusiv în scop educativ, științific sau cultural;
  - (f) efectele personale ale pasagerilor și mărfurile importate în scop sportiv;
  - (g) materiale de publicitate turistică;
  - (h) mărfurile importate în scop umanitar și
  - (i) animalele importate în scopuri specifice.
- (3) Fiecare parte acceptă, pentru admiterea temporară a mărfurilor menționate la alineatul (2) și indiferent de originea acestora, carnetele ATA eliberate și aprobate de cealaltă parte în conformitate cu Convenția vamală privind carnetul ATA pentru admiterea temporară a mărfurilor, adoptată la Bruxelles la 6 decembrie 1961, și garantate de o asociație care face parte din lanțul internațional de garanții, certificate de autoritățile competente și valabile pe teritoriul părții importatoare¹.

---

¹ Prezenta dispoziție se aplică numai în ceea ce privește Uniunea Europeană și statele MERCOSUR semnatare care sunt părți contractante la Convenția privind admiterea temporară adoptată la Istanbul la 26 iunie 1990 și în conformitate cu angajamentele asumate prin convenția respectivă.

ARTICOLUL 12.21

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine, instituit în conformitate cu articolul 9.9 alineatul (4), are, pe lângă funcțiile enumerate la articolele 2.4, 9.9 și 11.32 și la articolul 12.6 alineatul (10), funcția de a consolida cooperarea privind dezvoltarea, aplicarea și asigurarea respectării procedurilor vamale și legate de comerț, asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal, regulile de origine și cooperarea administrativă.

ARTICOLUL 12.22

Consiliul mixt reunit în configurația comerț

În vederea punerii în aplicare a dispozițiilor relevante din prezentul capitol, Consiliul mixt reunit în configurația comerț are competența de a adopta decizii privind programele pentru operatorii economici autorizați și recunoașterea reciprocă a acestora, precum și inițiative comune referitoare la procedurile vamale și la facilitarea comerțului.

CAPITOLUL 13

BARIERE TEHNICE ÎN CALEA COMERȚULUI

ARTICOLUL 13.1

Obiectiv

Prezentul capitol are ca obiectiv facilitarea comerțului cu mărfuri între părți prin identificarea, prevenirea și eliminarea barierelor tehnice inutile din calea comerțului (denumite în continuare „BTC”) și consolidarea cooperării dintre părți în domeniile reglementate de prezentul capitol.

ARTICOLUL 13.2

Relația cu Acordul BTC

- (1) Părțile își reafirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul Acordului BTC, care este încorporat în prezentul acord și face parte integrantă din acesta.
- (2) Trimiterile la „prezentul acord” din Acordul BTC se interpretează, după caz, ca trimiteri la Acordul de parteneriat dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Piața Comună a Sudului, Republica Argentina, Republica Federativă a Braziliei, Republica Paraguay și Republica Orientală a Uruguayului, pe de altă parte.
- (3) Termenul „membri” din Acordul BTC înseamnă părțile la prezentul acord.

ARTICOLUL 13.3

Domeniul de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică elaborării, adoptării și aplicării standardelor, reglementărilor tehnice și procedurilor de evaluare a conformității care pot avea un impact asupra comerțului cu mărfuri dintre părți.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică:
  - (a) specificațiilor pentru achiziții elaborate de organismele guvernamentale pentru necesitățile de producție sau de consum ale acestor organisme și
  - (b) măsurilor sanitare și fitosanitare definite în anexa A la Acordul SPS.

ARTICOLUL 13.4

Definiții

În sensul prezentului capitol, se aplică următoarele definiții:

- (a) definițiile prevăzute în anexa 1 la Acordul BTC;
- (b) „declarație de conformitate a furnizorului” înseamnă un atestat de primă parte emis de producător pe răspunderea sa exclusivă, pe baza rezultatelor unui tip adecvat de activitate de evaluare a conformității, excluzând evaluarea obligatorie de către terți;

- (c) „ISO” înseamnă Organizația Internațională de Standardizare;
- (d) „IEC” înseamnă Comisia Electrotehnică Internațională;
- (e) „UIT” înseamnă Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor;
- (f) „Codex Alimentarius” înseamnă Comisia Codex Alimentarius (denumită în continuare „Codex Alimentarius”);
- (g) „ILAC” înseamnă Cooperarea Internațională pentru Acreditarea Laboratoarelor;
- (h) „IAF” înseamnă Forumul internațional de acreditare și
- (i) „Sistemul IECEE CB” înseamnă schema privind Sistemul IEC pentru schemele de evaluare a conformității pentru echipamente electrotehnice și componente pentru recunoașterea reciprocă a certificatelor de încercare pentru echipamente electrice.

ARTICOLUL 13.5

Cooperarea comună privind inițiativele de facilitare a comerțului

- (1) Părțile recunosc importanța intensificării cooperării lor pentru a spori înțelegerea reciprocă a sistemelor fiecăreia și pentru a contribui la eliminarea sau evitarea creării de bariere tehnice în calea comerțului. În acest sens, părțile depun eforturi în vederea identificării, promovării, dezvoltării și punerii în aplicare, după caz, a unor inițiative de facilitare a comerțului, de la caz la caz.

(2) Fiecare parte poate propune celeilalte părți inițiative sectoriale în domeniile vizate de prezentul capitol. Propunerile respective se transmit coordonatorului pentru capitolul BTC, desemnat în temeiul articolului 13.13, și pot include:

- (a) schimb de informații privind abordările și practicile de reglementare;
- (b) analiza comună a unui sector sau grup de produse;
- (c) inițiative de aliniere în continuare a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității cu standardele internaționale relevante;
- (d) promovarea utilizării acreditării pentru evaluarea competenței organismelor de evaluare a conformității și
- (e) luarea în considerare a recunoașterii reciproce sau unilaterale a rezultatelor evaluărilor conformității.

(3) Ori de câte ori una dintre părți propune o inițiativă specifică de facilitare a comerțului, cealaltă parte ia în considerare în mod corespunzător această propunere și răspunde într-un termen rezonabil. În cazul în care cealaltă parte respinge inițiativa propusă, aceasta explică părții care formulează propunerea motivele deciziei sale.

(4) Termenii activității prevăzute la prezentul articol sunt definiți, pe de o parte, de Uniunea Europeană și, pe de altă parte, de MERCOSUR sau de statele MERCOSUR semnatare angajate în fiecare activitate de facilitare a comerțului, dacă este necesar, și pot include înființarea de grupuri de lucru ad-hoc. Pentru a beneficia de perspective neguvernamentale cu privire la aspecte legate de prezentul articol, fiecare parte poate, după caz și în conformitate cu normele și procedurile sale, să se consulte cu părțile interesate și cu alte părți implicate.

(5) Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri, instituit în conformitate cu articolul 9.9 alineatul (4), discută rezultatele activității desfășurate în temeiul prezentului articol și poate lua în considerare măsuri adecvate.

(6) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca obligând una dintre părți:

- (a) să se abată de la procedurile sale interne de pregătire și de adoptare a măsurilor de reglementare;
- (b) să ia măsuri care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și atinge obiectivele de politică publică sau
- (c) să adopte un anumit rezultat în materie de reglementare.

(7) În cazul în care se convine asupra inițiativelor menționate la prezentul articol și dacă acest lucru este necesar pentru punerea lor în aplicare, fiecare parte facilitează interacțiunea echipelor tehnice pentru a-și demonstra schemele și sistemele de evaluare a conformității în vederea îmbunătățirii înțelegerii reciproce.

(8) În sensul prezentului articol, Uniunea Europeană acționează prin intermediul Comisiei Europene.

ARTICOLUL 13.6

Reglementări tehnice

(1) Fiecare parte utilizează în mod optim bunele practici de reglementare privind elaborarea, adoptarea și aplicarea reglementărilor tehnice, astfel cum se prevede în Acordul BTC, inclusiv, de exemplu, preferința pentru reglementările tehnice bazate pe performanță, utilizarea evaluărilor de impact sau consultarea părților interesate.

- (2) În special, părțile:
- (a) utilizează standardele internaționale relevante ca bază pentru reglementările lor tehnice, inclusiv orice elemente ale evaluării conformității cuprinse în acestea, cu excepția cazului în care respectivele standarde internaționale ar constitui mijloace ineficace sau inadecvate de îndeplinire a obiectivelor legitime urmărite; în cazul în care standardele internaționale nu sunt utilizate ca bază pentru o reglementare tehnică care poate avea un efect semnificativ asupra comerțului, o parte explică, la cererea celeilalte părți, motivele pentru care standardele respective sunt considerate inadecvate sau ineficace pentru îndeplinirea obiectivului legitim urmărit;
  - (b) atunci când își revizuiesc reglementările tehnice proprii, în plus față de articolul 2.3 din Acordul BTC și fără a aduce atingere articolelor 2.4 și 12.4 din Acordul BTC, sporesc alinierea reglementărilor respective la standardele internaționale relevante; o parte ia în considerare, printre altele, orice evoluție nouă a standardelor internaționale relevante și dacă circumstanțele care au dus la o divergență față de orice standarde internaționale relevante continuă să existe;
  - (c) promovează dezvoltarea de reglementări tehnice regionale și încurajează adoptarea acestora la nivel național și înlocuirea celor existente, pentru a facilita comerțul între părți;
  - (d) prevăd un interval rezonabil între publicarea reglementărilor tehnice și intrarea lor în vigoare pentru a permite operatorilor economici ai celeilalte părți să se adapteze¹;

---

¹ „Interval rezonabil” înseamnă, în mod normal, o perioadă de cel puțin 6 (șase) luni, cu excepția cazului în care această durată ar fi ineficace pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite.

- (e) efectuează analiza de impact a reglementărilor tehnice planificate în conformitate cu normele și procedurile fiecăreia și
- (f) la elaborarea reglementărilor tehnice, țin seama în mod corespunzător de caracteristicile și nevoile speciale ale IMM-urilor.

ARTICOLUL 13.7

Standarde

- (1) Părțile își reafirmă obligațiile care le revin în temeiul articolului 4.1 din Acordul BTC, în special în ceea ce privește luarea tuturor măsurilor rezonabile pentru a se asigura că toate organismele de standardizare de pe teritoriul lor acceptă și respectă Codul bunelor practici pentru elaborarea, adoptarea și aplicarea standardelor prevăzut în anexa 3 la Acordul BTC.
- (2) Standardele internaționale elaborate de ISO, IEC, UIT sau Codex Alimentarius sunt considerate standardele internaționale relevante în sensul articolelor 2 și 5 și al anexei 3 la Acordul BTC.

(3) Un standard elaborat de alte organizații internaționale poate fi considerat, de asemenea, ca fiind un standard internațional relevant în sensul articolului 2, al articolului 5 și al anexei 3 la Acordul BTC, cu condiția ca:

- (a) acesta să fi fost elaborat de un organism de standardizare care urmărește să se ajungă la un consens fie:
    - (i) între delegațiile naționale ale membrilor OMC participanți care reprezintă toate organismele naționale de standardizare de pe teritoriul lor care au adoptat sau urmează să adopte standarde în domeniul vizat de activitatea de standardizare internațională, fie
    - (ii) între organismele guvernamentale ale membrilor OMC participanți și
  - (b) acesta să fi fost elaborat în conformitate cu Decizia Comitetului BTC al OMC privind principiile aplicabile elaborării standardelor, orientărilor și recomandărilor internaționale în legătură cu articolele 2 și 5 și cu anexa 3 la Acordul BTC.
- (4) În vederea armonizării standardelor pe o bază cât mai largă, fiecare parte încurajează, în limitele competenței și resurselor de care dispune, organismele de standardizare de pe teritoriul său, precum și organismele regionale de standardizare în care partea respectivă sau organismele de standardizare de pe teritoriul său sunt membre:
- (a) să participe, în limita resurselor de care dispun, la elaborarea standardelor internaționale de către organismele internaționale de standardizare relevante;
  - (b) să coopereze cu organismele naționale și regionale de standardizare relevante ale celeilalte părți în ceea ce privește activitățile internaționale de standardizare;

- (c) să utilizeze standardele internaționale relevante ca bază pentru standardele pe care le elaborează, exceptând cazurile în care standardele internaționale respective sunt ineficace sau inadecvate, de exemplu din cauza unui nivel de protecție insuficient, a unor factori climatici sau geografici fundamentali sau a unor probleme tehnologice fundamentale;
  - (d) să evite duplicarea activităților organismelor internaționale de standardizare sau suprapunerea cu acestea;
  - (e) să promoveze elaborarea de standarde la nivel regional și adoptarea unor astfel de standarde de către organismele naționale de standardizare, înlocuind astfel standardele naționale existente;
  - (f) să revizuiască, la intervale regulate, standardele naționale și regionale care nu au la bază standarde internaționale relevante, pentru a spori convergența acestora cu standardele internaționale relevante și
  - (g) să promoveze cooperarea bilaterală cu organismele de standardizare ale celeilalte părți.
- (5) Părțile ar trebui să facă schimb de informații, prin intermediul coordonatorilor pentru capitolul BTC desemnați în temeiul articolului 13.13, cu privire la:
- (a) utilizarea standardelor ca bază pentru reglementările tehnice sau în sprijinul acestora;
  - (b) acordurile de cooperare privind standardizarea puse în aplicare de fiecare parte, de exemplu cu privire la aspectele legate de standardizare din acordurile de liber schimb cu țări terțe și
  - (c) procesele lor de standardizare și la utilizarea standardelor internaționale, regionale sau subregionale ca bază pentru standardele lor naționale.

ARTICOLUL 13.8

Proceduri de evaluare a conformității și acreditare

- (1) Dispozițiile prevăzute la articolul 13.6 cu privire la elaborarea, adoptarea și aplicarea reglementărilor tehnice se aplică și procedurilor de evaluare a conformității.
- (2) În cazul în care o parte solicită o evaluare a conformității ca mijloc de asigurare pozitivă că un produs respectă o reglementare tehnică, partea respectivă:
  - (a) selectează proceduri de evaluare a conformității proporționale cu riscurile implicate;
  - (b) ia în considerare, în cadrul procesului de reglementare, utilizarea declarației de conformitate a furnizorului ca asigurare a conformității, printre alte opțiuni, pentru demonstrarea conformității cu reglementările tehnice și
  - (c) la cerere, furnizează informații celeilalte părți cu privire la motivele selectării unei anumite proceduri de evaluare a conformității pentru anumite produse.
- (3) În cazul în care una dintre părți solicită evaluarea conformității de către o parte terță ca asigurare pozitivă că un produs respectă o reglementare tehnică și nu a rezervat sarcina respectivă unei autorități guvernamentale, astfel cum se prevede la alineatul (4), partea respectivă:
  - (a) utilizează în mod preferențial acreditarea pentru recunoașterea organismelor de evaluare a conformității;

- (b) utilizează în mod optim standardele internaționale pentru acreditare și evaluarea conformității, precum și acordurile internaționale care implică organismele de acreditare ale părților, de exemplu prin intermediul mecanismelor ILAC și IAF;
- (c) ia în calcul aderarea sau, după caz, încurajează organismele sale de testare, inspecție și certificare să adere la orice acord sau aranjament internațional funcțional pentru armonizarea sau facilitarea acceptării rezultatelor generate de evaluările conformității;
- (d) promovează, pe teritoriul său, concurența între organismele de evaluare a conformității desemnate de autorități pentru un anumit produs sau set de produse, cu scopul de a permite operatorilor economici să aleagă dintre acestea;
- (e) se asigură că organismele de evaluare a conformității sunt independente de producători, importatori și distribuitori, în sensul că își desfășoară activitățile cu obiectivitate și independență de apreciere;
- (f) se asigură că nu există conflicte de interese între organismele de acreditare și organismele de evaluare a conformității sau între activitățile autorităților de supraveghere a pieței și activitățile organismelor de evaluare a conformității;
- (g) permite, în măsura posibilului, organismelor de evaluare a conformității să utilizeze subcontractanți pentru efectuarea de teste sau inspecții în legătură cu evaluarea conformității, inclusiv subcontractanți situați pe teritoriul celeilalte părți și
- (h) publică online o listă a organismelor pe care le-a desemnat să efectueze evaluările conformității și informații relevante cu privire la domeniul de aplicare al desemnării fiecărui astfel de organism.

(4) Nicio dispoziție de la alineatul (3) litera (g) nu se interpretează ca interzicând unei părți să solicite subcontractanților să îndeplinească cerințele pe care organismul de evaluare a conformității cu care a încheiat un contract ar trebui să le îndeplinească pentru a efectua el însuși testele sau inspecțiile care fac obiectul contractului.

(5) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică una dintre părți să impună ca evaluarea conformității pentru anumite produse să fie efectuată de autorități guvernamentale specificate ale părții respective. În astfel de cazuri, partea respectivă:

- (a) stabilește taxele de evaluare a conformității în funcție de costul aproximativ al serviciilor furnizate și, la cererea solicitantului unei evaluări a conformității, precizează diferitele elemente incluse în taxele respective și
- (b) în principiu, pune taxele de evaluare a conformității la dispoziția publicului sau, în cazul în care aceste informații nu sunt puse la dispoziția publicului, le precizează la cerere.

(6) În pofida alineatelor (3)-(5) de la prezentul articol, în domeniile enumerate în anexa 13-A, în care Uniunea Europeană acceptă declarația de conformitate a furnizorului ca garanție că un produs este conform cu o reglementare tehnică și în care un stat MERCOSUR semnatar solicită testarea sau certificarea obligatorie de către o parte terță pentru aceste domenii, respectivul stat MERCOSUR semnatar acceptă, ca garanție că un produs este conform cu cerințele reglementărilor tehnice ale unui stat MERCOSUR semnatar, certificatele sau, în cazurile în care o astfel de acceptare nu este prevăzută de actele cu putere de lege și normele sale administrative relevante, rapoartele de încercare emise de organismele de evaluare a conformității care sunt situate pe teritoriul Uniunii Europene și care au fost acreditate pentru domeniile de aplicare relevante de către un organism de acreditare care este membru al acordurilor internaționale de recunoaștere reciprocă ale ILAC și IAF; sau acceptă certificatele care au fost emise în cadrul sistemului IECCE CB. Pentru a accepta astfel de certificate sau rapoarte de încercare, un stat MERCOSUR semnatar poate impune în actele sale cu putere de lege și în normele sale administrative relevante să existe acorduri bilaterale, inclusiv memorandumuri de înțelegere, între organismul de evaluare a conformității situat pe teritoriul Uniunii Europene și organismul de evaluare a conformității situat pe teritoriul statului MERCOSUR semnatar.

(7) În cazul în care declarațiile de conformitate ale furnizorului sunt considerate o procedură valabilă de evaluare a conformității în Uniunea Europeană, rapoartele de încercare emise de organismele de evaluare a conformității situate pe teritoriul statului MERCOSUR semnatar sunt acceptate ca document valabil în procesul de demonstrare a conformității unui produs cu cerințele reglementărilor tehnice ale Uniunii Europene. Producătorul rămâne responsabil pentru conformitatea produsului în toate cazurile.

(8) Alineatul (6) se aplică și în cazul în care un stat MERCOSUR semnatar introduce cerințe noi privind testarea sau certificarea obligatorie de către o parte terță pentru domeniile specificate în anexa 13-A, în conformitate cu alineatul (10) de la prezentul articol. În cazul în care Uniunea Europeană introduce cerințe privind testarea sau certificarea obligatorie de către o parte terță pentru domeniile specificate în anexa 13-A, în conformitate cu alineatul (10) de la prezentul articol, părțile discută în cadrul Subcomitetului pentru comerțul cu mărfuri, menționat la articolul 13.14, dacă trebuie luate măsuri pentru a asigura reciprocitatea în ceea ce privește acceptarea rapoartelor de încercare sau a certificatelor emise de organisme de evaluare a conformității care sunt situate pe teritoriul statului MERCOSUR semnatar.

(9) Consiliul mixt reunit în configurația comerț poate adopta o decizie de modificare a secțiunii A din anexa 13-A.

(10) În pofida alineatului (6), oricare dintre părți poate introduce cerințe privind testarea sau certificarea obligatorie de către o parte terță, pentru domeniile specificate în anexa 13-A, a produselor care intră în domeniul de aplicare al anexei respective, în următoarele condiții:

- (a) dacă introducerea unor astfel de cerințe sau proceduri este justificată în temeiul obiectivelor legitime menționate la articolul 2.2 din Acordul BTC;
- (b) dacă motivele pentru introducerea oricăror astfel de cerințe sau proceduri sunt susținute de informații tehnice sau științifice documentate privind performanța produselor în cauză;
- (c) dacă aceste cerințe sau proceduri nu sunt mai restrictive pentru comerț decât este necesar pentru îndeplinirea obiectivului legitim al părții respective, ținând cont de riscurile pe care le-ar genera nerespectarea lor și

(d) dacă partea respectivă nu ar fi putut prevedea, în mod rezonabil, necesitatea introducerii acestor cerințe sau proceduri la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(11) Alineatul (6) nu aduce atingere exercitării, în mod nediscriminatoriu, a competențelor de supraveghere a pieței de către autoritățile unei părți, inclusiv testării suplimentare pe eșantioane la punctul de intrare.

ARTICOLUL 13.9

Transparență

(1) În ceea ce privește elaborarea, adoptarea și aplicarea standardelor, a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității, fiecare parte:

- (a) ia în considerare punctele de vedere ale celeilalte părți în cazul în care procesul de elaborare a unei reglementări tehnice este deschis consultării publice, integral sau parțial;
- (b) atunci când elaborează reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității importante care pot avea un efect semnificativ asupra comerțului, se asigură, în conformitate cu actele sale cu putere de lege și normele sale administrative, că există proceduri privind transparența care permit persoanelor părților să contribuie prin intermediul unui proces formal de consultare publică, cu excepția cazului în care apar sau riscă să apară probleme urgente legate de siguranță, sănătate, protecția mediului sau securitatea națională;
- (c) permite persoanelor celeilalte părți să participe la procesul de consultare menționat la litera (b) în condiții nu mai puțin favorabile decât cele acordate propriilor sale persoane și, ori de câte ori este posibil, face publice rezultatele acestui proces de consultare;

- (d) acordă, în principiu, o perioadă de cel puțin 60 (șaizeci) de zile celeilalte părți pentru a prezenta observații scrise cu privire la reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității propuse și ia în considerare o cerere rezonabilă de prelungire a perioadei de prezentare a observațiilor;
- (e) în cazul în care textul notificat nu este redactat în una dintre limbile oficiale ale OMC, furnizează o descriere clară și cuprinzătoare a conținutului măsurii în formatul de notificare al OMC;
- (f) dacă primește de la cealaltă parte observații scrise cu privire la propunerea sa de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității:
  - (i) discută, la cererea celeilalte părți, observațiile scrise, dacă este posibil cu participarea autorității sale de reglementare competente și într-un moment în care acestea pot fi luate în considerare și
  - (ii) răspunde în scris la observații, dacă este posibil până cel târziu la data publicării reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității;
- (g) oferă, la cererea celeilalte părți, informații privind obiectivele, temeiul juridic și justificarea pentru o reglementare tehnică sau o procedură de evaluare a conformității pe care partea respectivă a adoptat-o sau își propune să o adopte;
- (h) oferă informații referitoare la adoptarea și intrarea în vigoare a respectivei reglementări tehnice sau proceduri de evaluare a conformității și la textul final adoptat printr-un addendum la notificarea inițială transmisă către OMC;

- (i) ia în considerare o cerere rezonabilă din partea celeilalte părți, primită înainte de sfârșitul perioadei de prezentare a observațiilor care urmează transmiterii unei reglementări tehnice propuse, de prelungire a perioadei dintre adoptarea reglementării tehnice și intrarea sa în vigoare, cu excepția cazului în care întârzierea ar fi ineficace pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite și
  - (j) oferă acces gratuit la versiunea electronică a textului notificat împreună cu notificarea.
- (2) În sensul alineatului (1) litera (d), în cazul în care apar sau riscă să apară probleme urgente legate de siguranță, sănătate, protecția mediului sau securitatea națională, se aplică articolele 2.10 și 5.7 din Acordul BTC.
- (3) În cazul în care standardele devin obligatorii prin încorporarea sau menționarea într-un proiect de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității, trebuie îndeplinite obligațiile de transparență legate de notificarea BTC prevăzute la prezentul articol și la articolul 2 sau 5 din Acordul BTC.
- (4) Fiecare parte se asigură că toate reglementările tehnice și procedurile obligatorii de evaluare a conformității adoptate și aflate în vigoare sunt puse la dispoziția publicului gratuit pe un site oficial. Fiecare parte oferă întotdeauna acces nerestricționat la toate informațiile relevante pentru realizarea conformității cu o reglementare tehnică. În cazul în care standardele oferă o prezumție de conformitate cu reglementările tehnice, iar aceste standarde nu sunt menționate în reglementările tehnice respective, fiecare parte asigură accesul la informațiile privind standardele corespunzătoare.
- (5) La cererea rezonabilă a celeilalte părți sau a operatorilor economici ai acesteia, fiecare parte furnizează, fără întârzieri nejustificate, informații privind reglementările tehnice în vigoare și, după caz și sub rezerva disponibilității, orientări scrise privind conformitatea cu reglementările tehnice.

ARTICOLUL 13.10

Marcare și etichetare

- (1) Reglementările tehnice ale părților care includ sau care se referă exclusiv la marcarea sau etichetarea obligatorie respectă principiile prevăzute la articolul 2 din Acordul BTC.
- (2) În special, în cazul în care o parte solicită marcarea sau etichetarea obligatorie a produselor:
  - (a) partea respectivă solicită numai informații care sunt relevante pentru consumatorii sau utilizatorii produsului sau pentru autorități pentru indicarea conformității produsului cu cerințele tehnice obligatorii;
  - (b) în cazul în care o parte solicită aprobarea, înregistrarea sau certificarea prealabilă a etichetelor sau a marcajelor produselor, ca o condiție prealabilă pentru introducerea pe piață a unor produse care, în rest, respectă cerințele sale tehnice obligatorii, partea respectivă se asigură că cererile depuse de operatorii economici ai celeilalte părți sunt soluționate fără întârzieri nejustificate și în mod nediscriminatoriu;
  - (c) în cazul în care o parte impune operatorilor economici utilizarea unui număr unic de identificare, partea respectivă eliberează un astfel de număr operatorilor economici ai celeilalte părți fără întârzieri nejustificate și în mod nediscriminatoriu;

- (d) cu condiția ca acest lucru să nu inducă în eroare, să nu fie contradictoriu sau generator de confuzii în ceea ce privește cerințele de reglementare ale părții importatoare și ca obiectivele legitime ale Acordului BTC să nu fie compromise, partea respectivă permite:
    - (i) furnizarea de informații în alte limbi, pe lângă limba obligatorie pe teritoriul părții care importă produsele și
    - (ii) nomenclaturi, pictograme, simboluri sau grafice adoptate în standardele internaționale;
  - (e) partea respectivă acceptă, ori de câte ori este posibil, ca etichetarea suplimentară și corectarea etichetării să se realizeze în antrepozite vamale sau în alte zone desemnate la punctul de import ca alternativă la etichetarea din țara de origine;
  - (f) în cazul în care consideră că protecția sănătății publice și a mediului, protecția împotriva practicilor înșelătoare și orice alte obiective legitime ale Acordului BTC nu sunt compromise, partea respectivă depune eforturi pentru a accepta etichete nepermanente sau detașabile, mai degrabă decât etichete atașate fizic la produs, sau includerea de informații relevante în documentația de însoțire.
- (3) Alineatul (2) nu se aplică marcării sau etichetării medicamentelor.
- (4) În cazul în care o parte consideră că cerințele de marcă sau etichetare pentru un produs sau un sector din cealaltă parte ar putea fi îmbunătățite, partea respectivă poate propune o inițiativă de facilitare a comerțului care să răspundă preocupărilor sale în conformitate cu articolul 13.5.

ARTICOLUL 13.11

Cooperare și asistență tehnică

- (1) Pentru a contribui la îndeplinirea obiectivelor prezentului capitol, fiecare parte, printre altele:
- (a) promovează cooperarea și activitățile și proiectele comune între organizațiile părților, publice sau private, naționale sau regionale, în domeniile reglementărilor tehnice, standardizării, evaluării conformității, metrologiei și acreditării;
  - (b) promovează bunele practici de reglementare prin schimbul de informații, experiențe și bune practici privind, printre altele, evaluarea impactului în materie de reglementare, gestionarea corpusului de reglementări și evaluarea riscurilor, precum și consultarea publică;
  - (c) face schimb de opinii cu privire la supravegherea pieței;
  - (d) consolidează capacitatea tehnică și instituțională a organismelor naționale de reglementare, metrologie, standardizare, evaluare a conformității și acreditare, sprijinind dezvoltarea infrastructurii tehnice a acestora, inclusiv a laboratoarelor și a echipamentelor de testare, și susținând formarea continuă a resurselor umane;
  - (e) promovează, facilitează și, ori de câte ori este posibil, își coordonează participarea în cadrul organizațiilor internaționale și al altor foruri legate de reglementările tehnice, evaluarea conformității, standarde, acreditare și metrologie;

- (f) sprijină activitățile de asistență tehnică ale organizațiilor naționale, regionale și internaționale în domeniul reglementărilor tehnice, al standardizării, al evaluării conformității, al metrologiei și al acreditării și
  - (g) depune eforturi pentru a partaja dovezile științifice și informațiile tehnice disponibile între autoritățile de reglementare ale părților, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a coopera sau a continua discuțiile tehnice în temeiul prezentului capitol, cu excepția informațiilor confidențiale sau a altor informații sensibile.
- (2) O parte ia în considerare în mod corespunzător propunerile celeilalte părți de cooperare în temeiul prezentului capitol.

ARTICOLUL 13.12

Discuții tehnice

- (1) Fiecare parte poate solicita discutarea oricărei preocupări care apare în temeiul prezentului capitol, inclusiv orice proiect sau propunere de reglementare tehnică sau procedură de evaluare a conformității a celeilalte părți, despre care partea respectivă consideră că ar putea avea un efect negativ semnificativ asupra comerțului dintre părți. Partea solicitantă transmite cererea sa coordonatorului pentru capitolul BTC al celeilalte părți desemnat în temeiul articolului 13.13 și identifică:
- (a) problema;
  - (b) dispozițiile prezentului capitol care suscită preocupările și
  - (c) motivele cererii, inclusiv o descriere a preocupărilor părții solicitante.

- (2) Orice informații sau explicații solicitate în conformitate cu alineatul (1) se furnizează în termen de cel mult 60 (șaizeci) de zile de la data solicitării transmise de o parte în conformitate cu alineatul (1). Termenul poate fi prelungit în urma furnizării unei justificări prealabile de către partea solicitată.
- (3) În cazul în care o problemă a fost abordată anterior între părți în orice for, o parte poate solicita în mod direct o discuție, față în față sau prin videoconferință sau teleconferință, în termen de cel mult 60 (șaizeci) de zile de la data solicitării. În astfel de cazuri, partea solicitată depune toate eforturile pentru a fi disponibilă pentru această discuție.
- (4) În cazul în care părțile nu au purtat o discuție în temeiul prezentului articol în perioada de 12 luni precedentă, cererea nu poate fi refuzată de către cealaltă parte. În cazul în care consideră că chestiunea respectivă este urgentă, partea solicitantă poate cere ca reuniunea să aibă loc într-un termen mai scurt. În astfel de cazuri, partea solicitată examinează cererea într-un spirit pozitiv. Părțile depun toate eforturile pentru a ajunge la o soluție reciproc satisfăcătoare privind chestiunea respectivă.
- (5) Pentru mai multă certitudine, o parte poate solicita discuții tehnice cu cealaltă parte în temeiul alineatului (2) inclusiv cu privire la reglementările tehnice sau la procedurile de evaluare a conformității ale administrațiilor publice naționale, regionale sau locale, după caz, la nivelul direct inferior celui al administrației publice centrale care ar putea avea un efect semnificativ asupra comerțului.
- (6) În urma discuțiilor tehnice, părțile pot concluziona că problema ar putea fi abordată mai bine printr-o inițiativă privind facilitarea comerțului, în conformitate cu articolul 13.5.
- (7) Prezentul articol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care revin unei părți în temeiul capitolului 29.

ARTICOLUL 13.13

Coordonatorul pentru capitolul BTC

- (1) Fiecare parte desemnează un coordonator pentru capitolul BTC și notifică celeilalte părți orice modificare. Coordonatorii pentru capitolul BTC colaborează pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol și cooperarea dintre părți în toate aspectele legate de BTC.
- (2) Printre funcțiile coordonatorilor pentru capitolul BTC se numără:
  - (a) sprijinirea Subcomitetului pentru comerțul cu mărfuri, menționat la articolul 13.14, în exercitarea funcțiilor sale;
  - (b) sprijinirea inițiativelor privind facilitarea comerțului și a discuțiilor tehnice, după caz, în conformitate cu articolele 13.5 și, respectiv, 13.12;
  - (c) schimbul de informații cu privire la activitatea desfășurată în cadrul forurilor neguvernamentale, regionale și multilaterale în ceea ce privește evoluțiile în materie de standarde, reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității și
  - (d) raportarea oricărei evoluții relevante legate de punerea în aplicare a prezentului capitol către Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri, menționat la articolul 13.14, ori de câte ori este cazul.
- (3) Coordonatorii pentru capitolul BTC comunică între ei prin orice metodă convenită care este adecvată pentru îndeplinirea funcțiilor lor, care poate include e-mailuri, teleconferințe, videoconferințe și reuniuni.

ARTICOLUL 13.14

Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri

Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri, instituit în conformitate cu articolul 9.9 alineatul (4), are următoarele funcții, pe lângă cele enumerate la articolele 2.4, 9.9 și 10.14:

- (a) discută rezultatele activității desfășurate în temeiul articolului 13.5 și analizează acțiunile adecvate;
- (b) oferă părților un for pentru a discuta necesitatea de a lua măsuri pentru a asigura reciprocitatea în conformitate cu articolul 13.8 alineatul (8);
- (c) încurajează cooperarea în conformitate cu articolul 13.11 și sprijină discuțiile tehnice, după caz, în conformitate cu articolul 13.12;
- (d) depune eforturi pentru a discuta cel puțin o dată pe an aspectele vizate de secțiunea C punctul 2 din anexa 13-B și
- (e) oferă un for pentru ca părțile să coopereze și să facă schimb de informații cu privire la orice aspecte relevante pentru punerea în aplicare a anexei 13-B.

CAPITOLUL 14

MĂSURI SANITARE ȘI FITOSANITARE

ARTICOLUL 14.1

Obiective

Obiectivele prezentului capitol sunt:

- (a) protejarea vieții și a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor pe teritoriul părților, facilitând, în același timp, comerțul dintre părți în ceea ce privește măsurile sanitare și fitosanitare (denumite în continuare „SPS”);
- (b) instituirea cooperării privind punerea în aplicare a Acordului SPS;
- (c) asigurarea faptului că măsurile SPS nu creează bariere nejustificate în calea comerțului dintre părți;
- (d) consolidarea cooperării privind aspectele tehnice și științifice legate de adoptarea și aplicarea măsurilor SPS;
- (e) îmbunătățirea schimbului de informații și a consultărilor între părți cu privire la aspectele SPS și

- (f) instituirea cooperării cu privire la forurile multilaterale care se ocupă de aspectele SPS.

ARTICOLUL 14.2

Domeniul de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică tuturor măsurilor SPS¹ care pot să afecteze, direct sau indirect, comerțul dintre părți.
- (2) Prezentul capitol se aplică cooperării în cadrul forurilor multilaterale care se ocupă de aspectele SPS.

ARTICOLUL 14.3

Definiții

- (1) În sensul prezentului capitol, se aplică următoarele definiții:
- (a) definițiile din anexa A la Acordul SPS;
- (b) definițiile adoptate de Codex Alimentarius;
- (c) definițiile adoptate de Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor (denumită în continuare „OMSA”);

---

¹ În caz de divergență, prezentul capitol prevalează asupra altor capitole din prezenta parte a acordului atunci când se aplică măsurilor SPS, inclusiv atunci când astfel de măsuri fac parte dintr-o măsură.

- (d) definițiile adoptate de Convenția internațională pentru protecția plantelor (denumită în continuare „CIPP”) și
- (e) „zonă protejată” înseamnă o parte geografică definită în mod oficial a teritoriului Uniunii Europene în care se știe că un anumit organism dăunător reglementat nu este stabilit în pofida condițiilor favorabile și a prezenței sale în alte părți ale teritoriului Uniunii Europene.

Zonele protejate sunt zone indemne de dăunători aflate sub controlul Uniunii Europene de pe teritoriul Uniunii Europene. Acestea sunt recunoscute prin Regulamentul (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 228/2013, (UE) nr. 652/2014 și (UE) nr. 1143/2014 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivelor 69/464/CEE, 74/647/CEE, 93/85/CEE, 98/57/CE, 2000/29/CE, 2006/91/CE și 2007/33/CE ale Consiliului¹. Acest concept nu se aplică în afara teritoriului Uniunii Europene. În scopuri comerciale, Uniunea Europeană nu solicită celeilalte părți să instituie zone protejate pe teritoriul său. În astfel de cazuri se aplică condițiile zonelor indemne de dăunători. În sensul capitolului 6 și pentru recunoașterea zonelor protejate, se aplică aceleași condiții ca și în cazul zonelor indemne de dăunători.

- (2) În cazul unei neconcordanțe între definițiile din anexa A la Acordul SPS și definițiile convenite de părți sau definițiile adoptate de Codex Alimentarius, OMSA și CIPP, prevalează definițiile prevăzute în anexa A la Acordul SPS.

---

¹ JO UE L 317, 23.11.2016, p. 4.

ARTICOLUL 14.4

Drepturi și obligații

Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul Acordului SPS. Nicio dispoziție a prezentului capitol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care îi revin fiecărei părți în temeiul Acordului SPS.

ARTICOLUL 14.5

Autoritățile competente

- (1) În sensul prezentului capitol, autoritatea competentă oficială a unei părți este autoritatea care, în conformitate cu legislația părții respective, este împuternicită să asigure respectarea actelor sale cu putere de lege și a normelor sale administrative care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol pentru a asigura respectarea cerințelor acestuia sau orice altă autoritate căreia autoritatea respectivă i-a delegat această competență (denumite în continuare „autorități competente”).
- (2) La data intrării în vigoare a prezentului acord, fiecare parte furnizează în scris celeilalte părți denumirea autorităților competente menționate la alineatul (1), specificând locul în care aceste informații sunt puse la dispoziția publicului, precum și o descriere a repartizării competențelor între autoritățile competente respective.
- (3) În conformitate cu articolul 14.11 alineatul (4), părțile se informează reciproc cu privire la orice modificare adusă acestor autorități competente.

ARTICOLUL 14.6

Obligații generale

- (1) Produsele exportate din una dintre părți îndeplinesc cerințele SPS aplicabile ale părții importatoare.
- (2) Fără a aduce atingere deciziilor și măsurilor adoptate în conformitate cu articolul 14.10, cerințele SPS ale părții importatoare sunt aceleași pentru întregul teritoriu al părții exportatoare, atât timp cât prevalează aceleași condiții sanitare și fitosanitare pe întreg teritoriul respectiv. Fiecare parte se asigură că măsurile sale SPS sunt aplicate în mod proporțional și nu fac discriminări arbitrar sau nejustificate între statele membre ale Uniunii Europene sau statele MERCOSUR semnate în care prevalează condiții identice sau similare, inclusiv între teritoriul propriu și cel al celeilalte părți. Măsurile SPS nu se aplică într-un mod care să constituie o restricție disimulată a comerțului dintre părți.
- (3) Procedurile menționate în prezentul capitol se aplică fără întârzieri nejustificate și într-un mod transparent, iar informațiile solicitate se limitează la ceea ce este necesar în scopuri adecvate de aprobare, control, inspecție și verificare.
- (4) Fiecare parte se asigură că taxele impuse pentru procedurile de import pentru a verifica și a asigura îndeplinirea cerințelor SPS sunt echitabile în raport cu taxele percepute pentru produsele naționale similare sau pentru produsele originare din orice alt membru al OMC și nu sunt mai mari decât costul real al serviciului.

- (5) Cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 14.14, atunci când modifică cerințele SPS de import, fiecare parte și, după caz, MERCOSUR acordă o perioadă de tranziție, ținând seama de natura modificării, pentru a evita întreruperea sau perturbarea inutilă a fluxurilor comerciale de produse și pentru a permite părții exportatoare să își adapteze în consecință procedurile de export la modificarea respectivă.
- (6) Punerea în aplicare a prezentului capitol nu periclitează cerințele SPS pentru comerțul dintre părți existente la data intrării în vigoare a prezentului acord.
- (7) Fără a aduce atingere dispozițiilor similare din alte capitole ale prezentei părți a acordului, nicio dispoziție a prezentului capitol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor fiecărei părți de a proteja informațiile confidențiale, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative relevante ale fiecărei părți. Fiecare parte se asigură că există proceduri pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale obținute în cursul procedurilor menționate în prezentul capitol.
- (8) Fiecare parte se asigură că sunt disponibile resursele necesare pentru punerea în aplicare eficace a prezentului capitol.

ARTICOLUL 14.7

Măsuri de facilitare a comerțului

Autorizarea unităților pentru importul de animale, produse provenite de la animale, produse de origine animală și subproduse de origine animală

- (1) Partea importatoare poate solicita autorizarea unităților situate pe teritoriul părții exportatoare pentru importul de animale, produse provenite de la animale, produse de origine animală și subproduse de origine animală de la astfel de unități.
- (2) Această autorizare se acordă fără inspecția prealabilă a unităților individuale de către partea importatoare dacă:
  - (a) partea importatoare a recunoscut sistemul de control oficial al autorității competente a părții exportatoare;
  - (b) partea importatoare a autorizat importul produselor în cauză și
  - (c) autoritatea competentă a părții exportatoare a oferit garanții suficiente că aceste unități respectă cerințele sanitare ale părții importatoare.
- (3) Partea exportatoare autorizează exporturi numai de la unitățile autorizate menționate la alineatul (1). Partea exportatoare suspendă sau retrage autorizarea unităților care nu respectă cerințele sanitare ale părții importatoare și notifică părții importatoare suspendarea sau retragerea respectivă.

- (4) Partea exportatoare propune părții importatoare o listă a unităților care urmează să fie autorizate. Această listă este însoțită de garanții din partea autorității competente a părții exportatoare că unitățile respective respectă garanțiile menționate la alineatul (2) litera (c).
- (5) Partea importatoare autorizează importurile de la unități autorizate în termen de cel mult 40 (patruzeci) de zile lucrătoare de la primirea listei și a garanțiilor părții exportatoare menționate la alineatul (4). În cazul în care se solicită informații suplimentare și, ca urmare, nu se poate acorda autorizarea în termenul de 40 (patruzeci) de zile lucrătoare, partea importatoare informează partea exportatoare și stabilește un nou termen pentru autorizare. Termenul respectiv nu depășește 40 (patruzeci) de zile lucrătoare de la primirea informațiilor suplimentare.
- (6) Partea importatoare întocmește liste cu unitățile autorizate și le pune la dispoziția publicului.
- (7) Partea importatoare poate refuza autorizarea unităților care nu respectă cerințele sale sanitare. În astfel de cazuri, partea importatoare informează partea exportatoare cu privire la refuz, inclusiv cu privire la justificarea acestuia.
- (8) Partea importatoare poate efectua verificări ale sistemului de control oficial în conformitate cu articolul 14.15. Pe baza rezultatelor acestor verificări, partea importatoare poate modifica listele unităților autorizate.

Controale SPS la import

- (9) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri referitoare la controalele SPS la import care permit acordarea accelerată a liberului de vamă produselor pentru import, fără întârzieri nejustificate.

(10) După caz, fiecare parte simplifică controalele și verificările și reduce frecvența controalelor SPS la import efectuate de partea importatoare asupra produselor părții exportatoare. Fiecare parte își întemeiază decizia pe următoarele elemente:

- (a) riscurile implicate;
- (b) controalele efectuate de producători sau importatori care sunt validate de autoritățile competente ale părților;
- (c) garanțiile oferite de autoritatea competentă a părții exportatoare cu privire la faptul că unitățile respectă cerințele sanitare ale părții importatoare și
- (d) orientările, standardele și recomandările internaționale ale Codex Alimentarius, OMSA sau CIPP, după caz.

(11) Fiecare parte poate aplica alte criterii pentru a simplifica controalele și verificările în temeiul alineatului (10) dacă acestea nu subminează criteriile stabilite de comun acord care sunt enumerate în acesta.

(12) În cazul în care controalele la import indică o neconformitate cu cerințele SPS de import și produsele sau transporturile sunt respinse, partea importatoare notifică acest lucru părții exportatoare în conformitate cu procedura menționată la articolul 14.12, cât mai curând posibil și în termen de cel mult 5 (cinci) zile lucrătoare de la data respingerii.

(13) În cazul în care controalele la import indică existența unei neconformități cu cerințele SPS relevante referitoare la importuri, măsurile luate de partea importatoare trebuie să fie justificate, să se bazeze pe neconformitatea identificată și să nu fie mai restrictive pentru comerț decât este necesar pentru atingerea nivelului adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară al părții respective.

Simplificarea procedurilor de import și de autorizare ale MERCOSUR

(14) Părțile recunosc diferitele niveluri atinse de procesele de integrare regională în cadrul Uniunii Europene, pe de o parte, și în cadrul MERCOSUR, pe de altă parte. În vederea facilitării comerțului între teritoriile lor, MERCOSUR depune toate eforturile pentru a adopta treptat proceduri de import și de autorizare pentru produsele și unitățile din Uniunea Europeană, dacă este cazul:

- (a) un singur chestionar;
- (b) un singur certificat și
- (c) o listă a unităților autorizate.

(15) MERCOSUR va depune toate eforturile pentru a armoniza cerințele SPS de import, certificatele și controalele la import ale fiecărui stat MERCOSUR semnatar.

ARTICOLUL 14.8

Măsuri alternative

(1) La cererea părții exportatoare, partea importatoare examinează dacă, în mod excepțional, o măsură SPS alternativă la măsura SPS a părții importatoare asigură nivelul adecvat de protecție al părții importatoare. Măsura alternativă respectivă se poate baza pe orientările, standardele și recomandările internaționale ale Codex Alimentarius, OMSA sau CIPP sau pe măsurile SPS ale părții exportatoare.

- (2) Articolul 14.9 nu se aplică măsurilor SPS alternative.

ARTICOLUL 14.9

Echivalență

(1) O parte exportatoare poate solicita părții importatoare să determine echivalența, respectiv să determine dacă o anumită măsură SPS sau anumite măsuri SPS legate de un produs sau de un grup de produse sau la nivelul întregului sistem sunt echivalente cu propriile sale măsuri SPS.

(2) În vederea punerii în aplicare a prezentului articol, subcomitetul menționat la articolul 14.18 formulează recomandări pentru stabilirea unei proceduri de recunoaștere a echivalenței pe baza Deciziei privind punerea în aplicare a articolului 4 din Acordul privind măsurile sanitare și fitosanitare al Comitetului OMC pentru măsuri sanitare și fitosanitare¹ și a oricăror actualizări ulterioare ale acesteia, precum și pe baza orientărilor, standardelor și recomandărilor internaționale adoptate în cadrul Codex Alimentarius, OMSA și CIPP. Această procedură ar trebui să includă un proces prin care părțile să desfășoare consultări pentru a stabili echivalența măsurilor SPS, informațiile care trebuie solicitate de la părți, responsabilitățile părților și termenele pentru recunoașterea echivalenței.

(3) La primirea unei cereri specifice, părțile inițiază consultări pe baza procedurii care urmează să fie stabilită în temeiul alineatului (2), cu scopul de a ajunge la un acord privind recunoașterea echivalenței.

---

¹ Documentul G/SPS/19/Rev.2 al OMC din 13 iulie 2004.

(4) La cererea părții exportatoare, partea importatoare informează partea exportatoare cu privire la stadiul procedurii de evaluare a echivalenței.

ARTICOLUL 14.10

Recunoașterea stării de sănătate a animalelor, a statutului privind organismele dăunătoare plantelor, precum și a condițiilor regionale

(1) Părțile recunosc conceptul de zonare și compartimentare, care include zone indemne de dăunători sau zone indemne de boli și zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor sau a bolilor, și îl aplică în comerțul dintre părți, în conformitate cu Acordul SPS, inclusiv cu Orientările pentru continuarea punerii în practică a articolului 6 din Acordul privind aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare adoptat de Comitetul OMC pentru măsuri sanitare și fitosanitare¹ și cu orientările, recomandările și standardele relevante ale OMSA sau CIPP.

(2) La cererea părții exportatoare, partea importatoare decide dacă recunoaște zonele indemne de dăunători și de boli, zonele cu o prevalență redusă a dăunătorilor și a bolilor și compartimentele părții exportatoare, fie pentru prima dată, fie după apariția unui focar de boală a animalelor sau a unui organism dăunător plantelor. Partea importatoare își bazează această decizie pe informațiile furnizate de partea exportatoare în conformitate cu Acordul SPS și cu standardele OMSA și CIPP și ia în considerare stabilirea de către partea exportatoare a zonelor indemne de dăunători și de boli, a zonelor cu o prevalență redusă a dăunătorilor și a bolilor și a compartimentelor. Părțile urmează procedurile stabilite în anexa 14-A.

---

¹ Documentul G/SPS/48 al OMC din 16 mai 2008.

(3) Decizia părții importatoare prevăzută la alineatului (2) se ia fără întârzieri nejustificate. În cazul în care, fără a aduce atingere articolului 14.14, partea importatoare decide să recunoască zonele indemne de dăunători și de boli, zonele cu o prevalență redusă a dăunătorilor și a bolilor și compartimentele părții exportatoare, aceasta permite comerțul din zonele sau compartimentele respective fără întârzieri nejustificate.

(4) Subcomitetul menționat la articolul 14.18 poate defini detalii suplimentare pentru procedura de recunoaștere a zonelor indemne de dăunători și de boli, a zonelor cu o prevalență redusă a dăunătorilor și a bolilor și a compartimentelor prevăzute la alineatul (2), ținând seama de Acordul SPS și de orientările, standardele și recomandările CIPP și OMSA.

Animale, produse provenite de la animale, produse de origine animală și subproduse de origine animală

(5) Procedura de recunoaștere a zonelor și compartimentelor indemne de boli pentru animale, produse provenite de la animale, produse de origine animală și subproduse de origine animală este stabilită la alineatele (7)-(9) și în anexa 14-A.

(6) Atunci când stabilesc sau mențin zonele sau compartimentele menționate la alineatul (2) pentru animale, produse provenite de la animale, produsele de origine animală și subproduse de origine animală, părțile iau în considerare factori precum localizarea geografică, ecosistemele, supravegherea epidemiologică și eficacitatea controalelor sanitare.

(7) În termen de cel mult 60 (șaizeci) de zile lucrătoare de la primirea informațiilor menționate la alineatul (2) de la partea exportatoare, partea importatoare poate:

(a) să se opună în mod explicit cererii de recunoaștere a zonelor sau compartimentelor indemne de boli pentru animale, produse provenite de la animale, produse de origine animală și subproduse de origine animală;

(b) să solicite informații suplimentare de la partea exportatoare sau

(c) să solicite verificări în temeiul articolului 14.15.

Partea importatoare evaluează eventualele informații suplimentare în termen de cel mult 30 (treizeci) de zile lucrătoare de la primirea acestora. În cazul în care partea importatoare solicită verificări, termenul pentru evaluarea informațiilor suplimentare se întrerupe.

(8) Partea importatoare accelerează procedura stabilită la alineatul (7) în cazul în care zonele sau compartimentele pentru care se solicită recunoașterea de către partea exportatoare sunt recunoscute oficial de OMSA ca având statut de indemne de boli sau în cazul în care statutul de indemne de boli a fost recuperat după apariția unui focar.

(9) În cazul în care, după aplicarea procedurii de la alineatul (7), partea importatoare decide să nu recunoască zonele sau compartimentele pentru care partea exportatoare a solicitat recunoașterea, aceasta notifică decizia sa părții exportatoare și explică motivele pentru care nu a recunoscut zonele sau compartimentele în cauză și, la cerere, desfășoară consultări în conformitate cu articolul 14.13.

Plante și produse vegetale

(10) Fiecare parte stabilește o listă a organismelor dăunătoare reglementate și a plantelor și produselor vegetale reglementate pentru care există cerințe fitosanitare. Partea importatoare pune la dispoziția celeilalte părți lista sa de organisme dăunătoare reglementate și de plante și produse vegetale reglementate, precum și cerințele fitosanitare de import care se aplică acestora. Cerințele fitosanitare de import pentru plantele și produsele vegetale reglementate se limitează la ceea ce este necesar pentru a proteja sănătatea plantelor sau pentru a garanta utilizarea preconizată a plantelor și a produselor vegetale. Partea importatoare informează cealaltă parte cu privire la orice declarație suplimentară necesară.

(11) Cerințele fitosanitare ale părții importatoare se stabilesc ținând seama de statutul fitosanitar din partea exportatoare și, dacă partea importatoare solicită acest lucru, de rezultatul unei analize a riscurilor legate de organismele dăunătoare (denumită în continuare „ARD”). ARD se efectuează în conformitate cu standardele internaționale pentru măsuri fitosanitare (denumite în continuare „SIMF”) relevante din CIPP. O astfel de analiză a riscurilor ține seama de informațiile științifice și tehnice disponibile, precum și de utilizarea preconizată a plantelor și a produselor vegetale în cauză.

(12) Partea importatoare actualizează listele menționate la alineatul (10) atunci când partea exportatoare depune o cerere de export de produse noi către cealaltă parte. Atunci când partea importatoare solicită o ARD în vederea autorizării importului unui anumit produs, pentru a accelera procesul se poate utiliza ca bază o ARD deja efectuată pentru produse identice sau similare, împreună cu orice informații suplimentare pe care partea importatoare le consideră necesare pentru analiză.

(13) Atunci când desfășoară procesul de determinare a statutului părții exportatoare în ceea ce privește organismele dăunătoare, partea importatoare ține seama de alineatele (10)-(17) de la prezentul articol, de anexa 14-A și de recomandările SIMF din CIPP.

(14) Părțile recunosc conceptele de zonă indemnă de dăunători, de loc de producție indemn de dăunători și de unitate de producție indemnă de dăunători, precum și pe cel de zonă cu o prevalență redusă a dăunătorilor, specificate în SIMF din CIPP, și pe cel de zonă protejată, pe care le aplică în schimburile comerciale dintre ele.

(15) Atunci când instituie sau menține măsuri fitosanitare, partea importatoare ia în considerare zonele indemne de dăunători, locurile de producție indemne de dăunători, unitățile de producție indemne de dăunători și zonele cu o prevalență redusă a dăunătorilor, precum și zonele protejate, dacă acestea sunt stabilite de partea exportatoare.

(16) Partea exportatoare comunică celeilalte părți zonele indemne de dăunători, locurile de producție indemne de dăunători, unitățile de producție indemne de dăunători sau zonele cu o prevalență redusă a dăunătorilor și furnizează, la cerere, o explicație și informații justificative, astfel cum se prevede în SIMF relevante sau în alt mod considerat adecvat. Cu excepția cazului în care partea importatoare:

- (a) se opune în mod explicit cererii de aprobare a unor zone indemne de dăunători, locuri de producție indemne de dăunători, unități de producție indemne de dăunători sau zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor ale celeilalte părți ori zone protejate, dacă acestea sunt stabilite de partea exportatoare;
- (b) solicită informații suplimentare de la partea exportatoare;
- (c) solicită verificări în temeiul articolului 14.15 sau
- (d) inițiază consultări în temeiul articolului 14.13 în termen de cel mult 150 (o sută cincizeci) de zile lucrătoare de la primirea acestor informații, statutul părții exportatoare este recunoscut de partea importatoare.

(17) Partea importatoare evaluează orice informații suplimentare solicitate în temeiul alineatului (16) în termen de cel mult 90 (nouăzeci) de zile de la primirea acestora. Orice verificări solicitate de partea importatoare în temeiul alineatului (16) se efectuează în conformitate cu articolul 14.15, ținând seama de biologia dăunătorului și a plantei în cauză. În cazul în care partea importatoare solicită astfel de verificări, termenul pentru evaluarea informațiilor suplimentare se întrerupe.

(18) În cazul în care, după aplicarea procedurii de la alineatul (16), partea importatoare decide să nu aprobe zone indemne de dăunători, locuri de producție indemne de dăunători, unități de producție indemne de dăunători sau zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor ori zone protejate, dacă acestea sunt stabilite de partea exportatoare, pentru care a fost solicitată recunoașterea de către partea exportatoare, aceasta notifică decizia sa părții exportatoare și explică motivele pentru care nu le-a aprobat și, la cerere, desfășoară consultări în conformitate cu articolul 14.13.

ARTICOLUL 14.11

Transparență și schimb de informații

- (1) La cererea unei părți și în termen de cel mult 15 (cincisprezece) zile lucrătoare de la data unei astfel de cereri, părțile fac schimb de informații cu privire la:
- (a) procedurile de autorizare a importului unui produs, inclusiv, dacă este posibil, calendarul preconizat;
  - (b) cerințele pentru importul anumitor produse, inclusiv modelul de certificat, după caz;
  - (c) statutul lor privind organismele dăunătoare, inclusiv programele de supraveghere, eradicare și izolare, precum și rezultatele acestora, pentru a sprijini statutul privind organismele dăunătoare și măsurile fitosanitare de import;
  - (d) stadiul procedurii de aprobare a importurilor de anumite produse și

- (e) relația dintre o măsură SPS și orientările, standardele și recomandările internaționale și, în cazul în care o măsură SPS nu se bazează pe orientări, standarde și recomandări internaționale, informațiile științifice cu privire la modul în care măsura SPS nu este conformă cu orientările, standardele și recomandările internaționale, precum și o explicație a motivelor acestei măsuri.
- (2) În cazurile în care dovezile științifice relevante sunt insuficiente, o parte care adoptă o măsură SPS provizorie furnizează informațiile relevante disponibile pe care se bazează măsura și, dacă sunt disponibile, informații suplimentare pentru o evaluare mai obiectivă a riscului și revizuieste măsura SPS într-un termen rezonabil.
- (3) Părțile pun la dispoziția publicului, prin orice mijloace, informații actualizate cu privire la:
  - (a) cerințele SPS de import și procedurile de aprobare și
  - (b) o listă a organismelor dăunătoare reglementate.
- (4) Părțile se informează reciproc cu privire la:
  - (a) orice modificare a statutului sanitar și fitosanitar care poate afecta comerțul dintre părți;
  - (b) aspecte legate de elaborarea și aplicarea măsurilor SPS care pot afecta comerțul dintre părți și
  - (c) orice alte informații relevante pentru punerea în aplicare eficace a prezentului capitol.

(5) Fără a aduce atingere alineatului (1), dacă informațiile menționate la prezentul articol au fost puse la dispoziție de către părți prin intermediul unei notificări către OMC sau către organismul internațional de standardizare relevant în conformitate cu normele sale relevante sau pe site-uri ale părților accesibile publicului și gratuite, schimbul de informații prevăzut la alineatul (1) nu este necesar.

(6) Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru comunicarea cu privire la toate aspectele vizate de prezentul capitol și informează cealaltă parte în acest sens în termen de cel mult 1 (o) lună de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Fiecare parte notifică celeilalte părți, cu promptitudine, orice modificare cu privire la punctul său de contact.

ARTICOLUL 14.12

Notificări

(1) Orice risc grav sau semnificativ pentru viața sau sănătatea oamenilor, animalelor sau plantelor, inclusiv orice urgență legată de controlul alimentelor sau al hranei pentru animale, se notifică punctelor de contact ale celeilalte părți desemnate conform articolului 14.11, în termen de 2 (două) zile lucrătoare de la identificarea riscului respectiv.

(2) Riscurile pentru viața sau sănătatea oamenilor, animalelor sau plantelor care nu sunt grave se notifică, de asemenea, punctelor de contact ale celeilalte părți într-un termen rezonabil, suficient pentru a se evita periclitarea vieții sau a sănătății oamenilor, animalelor sau plantelor sau periclitarea comerțului existent între părți.

- (3) Notificările menționate la alineatele (1) și (2) se efectuează printr-un sistem stabilit de notificări sau prin notificări ad-hoc specifice, în conformitate cu legislația părții care face notificarea. În ambele cazuri, notificarea se trimite autorităților competente ale părților în cauză.
- (4) În cazul în care partea care face notificarea adoptă sau menține o măsură SPS în legătură cu notificarea (inclusiv respingerea unui produs sau a unui transport), notificarea respectivă trebuie să fie însoțită de o explicație a motivelor care justifică măsura.
- (5) Partea care face notificarea retrage orice notificare bazată pe informații despre care s-a constatat ulterior că sunt nefondate sau care au fost transmise în mod eronat. Retragera are loc cât mai curând și este notificată părții exportatoare, pentru a se evita un impact negativ asupra comerțului dintre părți.
- (6) Părțile identifică punctele de contact pentru notificările efectuate în temeiul prezentului articol și informează cealaltă parte în acest sens, în cazul în care nu sunt aceleași cu punctele de contact identificate în temeiul articolului 14.11 alineatul (6).

ARTICOLUL 14.13

Consultări

- (1) Fără a aduce atingere capitolului 29, dacă măsurile SPS sau proiectele de măsuri ale părții importatoare sau punerea în aplicare a acestora sunt considerate incompatibile cu prezentul capitol, părțile inițiază consultări în termen de cel mult 60 (șaizeci) de zile de la data la care partea exportatoare a introdus o cerere motivată pentru astfel de consultări.

- (2) Fără a aduce atingere alineatului (1), dacă o parte a efectuat o notificare în temeiul articolului 14.12 sau dacă o parte are îngrijorări serioase cu privire la un risc pentru sănătatea publică, a animalelor sau a plantelor care afectează produsele comercializate între părți, la cererea uneia dintre părți se desfășoară consultări cât mai curând posibil. În astfel de condiții, fiecare parte depune eforturi pentru a furniza informațiile necesare pentru a evita o perturbare a comerțului, inclusiv o limitare a acestuia.
- (3) La cererea părții exportatoare, partea importatoare furnizează informațiile necesare pentru a evita o perturbare a comerțului, inclusiv o limitare a acestuia. Aceste informații includ informațiile menționate la articolul 14.11 alineatul (1).
- (4) Consultările se pot desfășura pe o perioadă rezonabilă, care să permită părților să ajungă la o soluție reciproc satisfăcătoare.
- (5) Consultările pot avea loc prin e-mail, videoconferință, audioconferință sau orice alte mijloace de comunicare aflate la dispoziția ambelor părți. Partea care a solicitat consultările este responsabilă de întocmirea procesului-verbal. Procesul-verbal se aprobă în mod oficial de către părțile la consultări.
- (6) În cazul în care părțile la consultări nu ajung la o soluție reciproc satisfăcătoare, chestiunea poate fi înaintată subcomitetului menționat la articolul 14.18.

ARTICOLUL 14.14

Măsuri de urgență

- (1) În cazul în care una dintre părți adoptă o măsură pentru a controla un risc grav pentru viața sau sănătatea oamenilor, a animalelor și a plantelor, această măsură, fără a aduce atingere alineatului (2), are și scopul de a preveni introducerea oricărui risc sanitar sau fitosanitar pe teritoriul celeilalte părți.
- (2) În cazul unor riscuri grave pentru viața sau sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor, partea importatoare poate adopta măsuri de urgență împotriva riscurilor respective.
- (3) În ceea ce privește produsele aflate în tranzit între părți, partea importatoare ia în considerare soluția cea mai adecvată și proporțională pentru evitarea perturbărilor inutile ale comerțului.
- (4) Măsurile menționate la alineatul (2) pot fi adoptate fără o notificare prealabilă în temeiul articolului 14.12. Partea care adoptă măsuri de urgență notifică celeilalte părți adoptarea acestor măsuri cât mai curând posibil și, în orice caz, nu mai târziu de 48 (patruzeci și opt) de ore de la adoptarea lor.
- (5) Fiecare parte poate solicita orice informație legată de situația sanitară și fitosanitară și de măsurile de urgență adoptate. Fiecare parte răspunde acestor solicitări de îndată ce informațiile solicitate sunt disponibile.
- (6) La cererea oricăreia dintre părți și în conformitate cu articolul 14.13, părțile desfășoară consultări cu privire la o măsură de urgență în termen de cel mult 15 (cincisprezece) zile lucrătoare de la notificarea măsurii de urgență în cauză. Părțile pot lua în considerare opțiuni pentru a facilita punerea în aplicare sau înlocuirea măsurilor de urgență.

ARTICOLUL 14.15

Verificări ale sistemului de control oficial

- (1) Fiecare parte are dreptul, în cadrul domeniului de aplicare al prezentului capitol:
  - (a) să efectueze verificări, inclusiv audituri, ale sistemului de control oficial al celeilalte părți, inclusiv vizite de verificare și
  - (b) să primească informații cu privire la sistemul de control oficial al celeilalte părți și la rezultatele controalelor efectuate în cadrul sistemului respectiv.
- (2) Natura și frecvența verificărilor, inclusiv a auditurilor, se stabilesc de către partea importatoare, ținând seama de cerințele de import, de caracteristicile inerente ale produsului în cauză, de istoricul controalelor anterioare la import și de alte informații disponibile, cum ar fi auditurile și inspecțiile efectuate de autoritatea competentă a părții exportatoare.
- (3) Obiectivul verificărilor este de a evalua capacitatea autorităților competente ale părții exportatoare de a se asigura că produsele exportate sau care urmează să fie exportate îndeplinesc cerințele SPS ale părții importatoare.
- (4) Vizitele de verificare se efectuează fără întârzieri nejustificate și se notifică părții exportatoare cu cel puțin 60 (șaizeci) de zile lucrătoare înainte de efectuarea lor, cu excepția cazurilor de urgență sau a cazului în care părțile decid altfel. Orice modificare a datei vizitei se stabilește de comun acord între părți.

- (5) Verificările se efectuează în conformitate cu planul de audit convenit de părțile în cauză, pe baza Orientărilor privind proiectarea, funcționarea, evaluarea și acreditarea sistemelor de inspecție și certificare a importurilor și exporturilor de produse alimentare¹. Partea importatoare comunică celeilalte părți motivele oricărei modificări a planului de audit al vizitei.
- (6) Cheltuielile efectuate de partea care desfășoară verificarea sunt suportate de partea respectivă.
- (7) Partea care efectuează verificarea transmite părții care face obiectul verificării un proiect de raport privind verificarea în termen de cel mult 60 (șaizeci) de zile lucrătoare de la încheierea vizitei de verificare. Partea care face obiectul verificării poate prezenta observații cu privire la proiectul de raport în termen de cel mult 60 (șaizeci) de zile lucrătoare de la primirea acestuia. Observațiile și un plan de acțiune, dacă este necesar, se anexează la raportul final. Partea care efectuează verificarea transmite raportul final părții care face obiectul verificării în termen de cel mult 30 (treizeci) de zile lucrătoare de la primirea observațiilor cu privire la proiectul de raport.
- (8) Orice măsură adoptată ca urmare a verificărilor trebuie să fie proporțională cu deficiențele sau riscurile identificate. La cerere, se desfășoară consultări tehnice pe această temă în conformitate cu articolul 14.13.
- (9) În cazul în care, în cursul verificării, a fost identificat un risc semnificativ pentru sănătatea publică, a animalelor sau a plantelor, partea care face obiectul verificării este informată cât mai curând posibil și, în orice caz, nu mai târziu de 10 (zece) zile lucrătoare de la încheierea verificării.

---

¹ FAO, CAC/GL 26-1997.

ARTICOLUL 14.16

Cooperarea în cadrul forurilor multilaterale

- (1) Părțile promovează cooperarea dintre ele în toate forurile multilaterale relevante pentru aspectele SPS, în special în organismele internaționale de standardizare recunoscute în cadrul Acordului SPS, și fac schimb de informații în acest scop.
- (2) Subcomitetul pentru chestiuni SPS, menționat la articolul 14.18, este forul pentru promovarea cooperării menționat la alineatul (1).

ARTICOLUL 14.17

Cooperare

- (1) Părțile depun eforturi pentru a coopera la punerea în aplicare a prezentului capitol și pentru a optimiza rezultatele acestuia în vederea extinderii oportunităților și a obținerii celor mai mari beneficii pentru părți. Această cooperare este dezvoltată în cadrul juridic și instituțional care reglementează relațiile de cooperare dintre părți.
- (2) Pentru a atinge obiectivele menționate la alineatul (1), părțile iau în considerare necesitățile de cooperare identificate de Subcomitetul pentru chestiuni SPS menționat la articolul 6.18.

ARTICOLUL 4.18

Subcomitetul pentru chestiuni SPS

- (1) Subcomitetul pentru chestiuni SPS, instituit în temeiul articolului 9.9 alineatul (4), se reunește pentru prima dată în termen de cel mult 1 (un) an de la intrarea în vigoare a prezentului acord.
- (2) Subcomitetul are următoarele funcții, pe lângă cele enumerate la articolele 2.4 și 9.9:
  - (a) oferă un for pentru discutarea problemelor care decurg din aplicarea măsurilor SPS, în vederea găsirii unor soluții reciproc acceptabile, cu condiția ca părțile să fi încercat mai întâi să abordeze problemele respective prin consultări tehnice în temeiul articolului 14.13, iar chestiunea să fi fost apoi înaintată subcomitetului;
  - (b) oferă un for pentru discutarea informațiilor care fac obiectul schimbului în conformitate cu articolul 14.11;
  - (c) promovează schimbul de informații și cooperarea în cadrul forurilor multilaterale în temeiul articolului 14.16;
  - (d) transmite listele de puncte de contact în temeiul articolului 14.11 alineatul (6) în vederea schimbului de informații legate de prezentul capitol;
  - (e) desfășoară lucrările pregătitoare interne necesare pentru modificarea anexei 14-A de către Consiliul mixt reunit în configurația comerț;
  - (f) formulează recomandări pentru instituirea unei proceduri de recunoaștere a echivalenței în conformitate cu articolul 14.9 alineatul (2);

- (g) poate defini detalii suplimentare pentru procedura de recunoaștere a zonelor indemne de dăunători și de boli, a zonelor cu o prevalență redusă a dăunătorilor și a bolilor și a compartimentelor în conformitate cu articolul 14.10 alineatul (4) și
- (h) identifică necesitățile de cooperare în ceea ce privește punerea în aplicare a prezentului capitol, în conformitate cu articolul 14.17 alineatul (2).

ARTICOLUL 14.19

Tratament special și diferențiat

În conformitate cu articolul 10 din Acordul SPS, în cazul în care Paraguay identifică dificultăți legate de o măsură propusă notificată de Uniunea Europeană, Paraguay poate solicita, în observațiile sale prezentate Uniunii Europene, în temeiul anexei B la Acordul SPS, posibilitatea de a discuta această problemă. Fără a aduce atingere articolului 14.13, Uniunea Europeană și Paraguay inițiază consultări pentru a conveni:

- (a) condițiile de import alternative care trebuie aplicate de partea importatoare în conformitate cu articolul 14.8 din prezentul capitol;
- (b) acordarea de asistență tehnică în conformitate cu articolul 14.17 din prezentul capitol sau
- (c) o perioadă de tranziție de 6 (șase) luni pentru măsurile propuse care urmează să se aplice produselor din Paraguay, care ar putea fi prelungită în mod excepțional cu o altă perioadă de cel mult 6 (șase) luni.

CAPITOLUL 15

DIALOGURI PE TEME LEGATE DE LANȚUL AGROALIMENTAR

ARTICOLUL 15.1

Obiective

În vederea consolidării încrederii reciproce și a înțelegerii reciproce, părțile instituie dialoguri și fac schimb de informații cu privire la următoarele subiecte:

- (a) bunăstarea animalelor;
- (b) aplicarea biotehnologiei agricole;
- (c) combaterea rezistenței la antimicrobiene (denumită în continuare „RAM”) și
- (d) aspecte științifice legate de siguranța alimentară, sănătatea animalelor și a plantelor.

ARTICOLUL 15. 2

Subcomitetul pentru dialoguri pe teme legate de lanțul agroalimentar

Subcomitetul pentru dialoguri pe teme legate de lanțul agroalimentar, instituit în temeiul articolului 9.9 alineatul (4), pe lângă funcțiile enumerate la articolele 2.4, 9.9 și 15.7, se reunește la nivel de experți pentru a desfășura dialogurile menționate la articolul 15.1.

ARTICOLUL 15.3

Bunăstarea animalelor

Recunoscând faptul că animalele sunt ființe sensibile, Subcomitetul pentru dialoguri pe teme legate de lanțul agroalimentar desfășoară un dialog care acoperă, printre altele, următoarele aspecte:

- (a) subiecte specifice privind bunăstarea animalelor care pot afecta comerțul reciproc;
- (b) schimbul de informații, expertiză și experiență în domeniul bunăstării animalelor pentru a îmbunătăți, în beneficiul părților, abordările acestora privind standardele de reglementare referitoare la creșterea, deținerea, manipularea, transportul și sacrificarea animalelor;
- (c) consolidarea colaborării lor în domeniul cercetării și
- (d) colaborarea în cadrul forurilor internaționale pentru a promova dezvoltarea în continuare a standardelor internaționale privind bunăstarea animalelor de către OMSA și a celor mai bune practici în materie de bunăstare a animalelor, precum și punerea lor în aplicare.

ARTICOLUL 15.4

Biotehnologia agricolă

Subcomitetul pentru dialoguri pe teme legate de lanțul agroalimentar desfășoară un dialog privind biotehnologia agricolă care va acoperi, printre altele, următoarele aspecte:

- (a) schimbul de informații privind politicile, legislația, orientările, bunele practici și proiectele privind produsele biotehnologice;
- (b) discuții pe teme specifice legate de biotehnologie care pot afecta comerțul reciproc, inclusiv cooperarea privind testarea organismelor modificate genetic (denumite în continuare „OMG”);
- (c) schimbul de informații pe teme legate de autorizarea asincronă a OMG-urilor pentru a reduce la minimum impactul posibil asupra comerțului;
- (d) schimbul de informații privind perspectivele economice și comerciale ale autorizării OMG-urilor și
- (e) schimbul de informații privind cazurile de prezență scăzută a OMG-urilor neautorizate de partea importatoare, dar autorizate de partea exportatoare.

ARTICOLUL 15.5

Combaterea rezistenței la antimicrobiene

Subcomitetul pentru dialoguri pe teme legate de lanțul agroalimentar desfășoară un dialog privind combaterea rezistenței la antimicrobiene care va acoperi, printre altele, următoarele aspecte:

- (a) colaborarea pentru monitorizarea orientărilor, a standardelor, a recomandărilor și a acțiunilor existente și viitoare elaborate în cadrul organizațiilor internaționale relevante, al inițiativelor și al planurilor naționale care urmăresc să promoveze utilizarea prudentă și responsabilă a antibioticelor în legătură cu producția animalieră și cu practica veterinară;
- (b) colaborarea pentru punerea în aplicare a recomandărilor OMSA, ale Organizației Mondiale a Sănătății (denumită în continuare „OMS”) și ale Codex Alimentarius, în special a Codului de bune practici pentru reducerea la minimum și limitarea rezistenței la antimicrobiene transmise prin alimente (CAC/RCP 61-2005);
- (c) schimbul de informații privind bunele practici în materie de creștere a animalelor;
- (d) promovarea cercetării, a inovării și a dezvoltării și
- (e) promovarea abordărilor multidisciplinare pentru combaterea RAM, inclusiv a abordării de tip „O singură sănătate” a OMS, OMSA și Codex Alimentarius.

ARTICOLUL 15.6

Aspecte științifice legate de siguranța alimentară și de sănătatea animalelor și a plantelor

- (1) Părțile ar trebui să încurajeze cooperarea dintre organismele lor științifice oficiale responsabile cu siguranța alimentară și cu sănătatea animalelor și a plantelor. Această cooperare urmărește să aprofundeze informațiile științifice aflate la dispoziția părților pentru a sprijini abordările acestora privind standardele de reglementare care ar putea afecta comerțul reciproc.
- (2) Subcomitetul desfășoară un dialog pe teme științifice legate de siguranța alimentară și de sănătatea animalelor și a plantelor care va acoperi, printre altele, următoarele aspecte:
  - (a) schimbul de informații științifice și tehnice privind siguranța alimentelor și a hranei pentru animale, sănătatea animalelor și a plantelor, inclusiv evaluarea riscurilor și informațiile științifice care sprijină stabilirea limitelor maxime de reziduuri;
  - (b) colectarea de date și
  - (c) colaborarea pentru a ajunge la o înțelegere comună cu privire la standardele OMSA, CIPP și Codex Alimentarius.

ARTICOLUL 15.7

Dispoziții suplimentare

- (1) Părțile se asigură că activitățile subcomitetului menționat la articolul 15.2 nu periclitează independența agențiilor lor naționale sau regionale. Subcomitetul pentru dialoguri pe teme legate de lanțul agroalimentar stabilește normele privind conflictele de interese pentru participanții la reuniunile sale.
- (2) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor fiecărei părți de a proteja informațiile confidențiale, în conformitate cu legislația relevantă a fiecărei părți. Fiecare parte se asigură că există proceduri pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale obținute în cursul procesului stabilit în prezentul capitol.
- (3) Respectând pe deplin dreptul de reglementare al părților, nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca obligând o parte:
  - (a) să se abată de la procedurile sale interne de pregătire și de adoptare a măsurilor de reglementare;
  - (b) să ia măsuri care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și atinge obiectivele de politică publică sau
  - (c) să adopte un anumit rezultat în materie de reglementare.

CAPITOLUL 16

APĂRAREA COMERCIALĂ ȘI MĂSURI DE SALVGARDARE GLOBALE

SECȚIUNEA A

PRINCIPII GENERALE

ARTICOLUL 16.1

Relația cu acordurile OMC

- (1) Prezentul capitol se aplică fără a aduce atingere drepturilor și obligațiilor care le revin părților în temeiul Acordului privind PAD, al Acordului SMC, al Acordului privind măsurile de salvagardare și al MSL.
- (2) Părțile scutesc schimburile comerciale bilaterale care fac obiectul unui tratament preferențial de la aplicarea măsurilor de salvagardare agricole speciale prevăzute în Acordul privind agricultura.
- (3) Regulile de origine preferențiale prevăzute în prezenta parte a acordului nu se aplică investigațiilor privind apărarea comercială și măsurile de salvagardare globale desfășurate în conformitate cu prezentul capitol.

ARTICOLUL 16.2

Transparență

- (1) Măsurile de apărare comercială și de salvagardare ar trebui să fie utilizate cu respectarea deplină a cerințelor OMC relevante și să se bazeze pe un sistem echitabil și transparent.
- (2) Cât mai curând posibil după instituirea unei măsuri provizorii, o parte acordă părților interesate acces deplin la faptele care stau la baza determinărilor, a evaluării prejudiciului, a calculării marjelor de dumping și de subvenție și a legăturii de cauzalitate. În plus, înainte de determinarea finală, o parte divulgă pe deplin și în mod semnificativ toate faptele și considerațiile esențiale care stau la baza deciziei de aplicare a unei măsuri. Prezentul alineat nu aduce atingere articolului 6.5 din Acordul privind PAD, articolului 12.4 din Acordul SMC și articolului 3.2 din Acordul privind măsurile de salvagardare.
- (3) O parte transmite toate informațiile menționate la alineatul (2) în scris, de preferință în format electronic, iar părților interesate ar trebui să li se acorde suficient timp pentru a formula observații. În cazul părților ale căror autorități de investigație păstrează dosare electronice ale cazurilor, toate informațiile menționate la alineatul (2) pot fi puse la dispoziție online.

SECȚIUNEA B

MĂSURI ANTIDUMPING ȘI COMPENSATORII

ARTICOLUL 16.3

Considerații privind măsurile antidumping și compensatorii

Fiecare parte:

- (a) analizează cu o atenție deosebită propunerile de angajamente în materie de preț făcute de exportatorii celeilalte părți;
- (b) favorizează instituirea unei taxe mai mici decât marja de dumping sau de subvenție, dacă acest nivel este suficient pentru a elimina prejudiciul cauzat industriei naționale;
- (c) analizează cu o atenție deosebită cererile de prelungire a măsurilor în vigoare împotriva exportatorilor celeilalte părți și
- (d) ia în considerare informațiile furnizate de utilizatorii industriali ai produsului care face obiectul investigației, de importatori și, dacă este cazul, de organizațiile reprezentative ale consumatorilor în contextul articolului 6.12 din Acordul privind PAD și al articolului 12.10 din Acordul SMC.

SECȚIUNEA C

MĂSURI DE SALVGARDARE GLOBALE

ARTICOLUL 16.4

Transparență în ceea ce privește măsurile de salvagardare globale

- (1) La cererea părții exportatoare și cu condiția ca aceasta să aibă un interes substanțial în exportarea produsului în cauză, astfel cum este definit la alineatul (3) de la prezentul articol, partea care deschide o investigație referitoare la măsuri de salvagardare sau intenționează să adopte măsuri de salvagardare provizorii sau definitive furnizează imediat:
- (a) informațiile prevăzute la articolul 12.2 din Acordul privind măsurile de salvagardare, în formatul stabilit de Comitetul pentru măsuri de salvagardare al OMC;
  - (b) versiunea publică a plângerii depuse de industria națională, dacă este cazul și
  - (c) un raport public care stabilește constatările și concluziile motivate cu privire la toate chestiunile pertinente, de fapt și de drept, examinate în cadrul investigației privind măsurile de salvagardare.

Raportul public menționat la litera (c) de la prezentul alineat include o analiză care atribuie prejudiciul factorilor care l-au cauzat și stabilește metoda utilizată pentru definirea măsurilor de salvagardare.

- (2) În cazul în care sunt furnizate informații în temeiul prezentului articol, partea importatoare se oferă să desfășoare consultări informale cu partea exportatoare pentru a analiza informațiile furnizate.

(3) În sensul prezentului articol, se consideră că o parte are un interes substanțial dacă se numără printre cei mai mari 5 (cinci) furnizori ai produselor importate în cea mai recentă perioadă de 3 (trei) ani, fie ca volum absolut, fie ca valoare absolută.

ARTICOLUL 16.5

Aplicarea de măsuri definitive

(1) O parte care adoptă măsuri de salvagardare globale depune eforturi pentru a le aplica în modul care afectează cel mai puțin comerțul bilateral.

(2) Partea importatoare se oferă să desfășoare consultări informale cu partea exportatoare pentru a analiza chestiunea menționată la alineatul (1). Partea importatoare nu adoptă măsurile în termen de 30 (treizeci) de zile de la data la care s-a făcut oferta de a desfășura consultări informale.

SECȚIUNEA D

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

ARTICOLUL 16.6

Neaplicarea soluționării litigiilor

Niciuna dintre părți nu recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 29 pentru o chestiune care decurge din prezentul capitol.

CAPITOLUL 17

MĂSURI DE SALVGARDARE BILATERALE

SECȚIUNEA A

DOMENIUL DE APLICARE

ARTICOLUL 17.1

Domeniul de aplicare

- (1) Secțiunile B-I din prezentul capitol se aplică oricăror mărfuri, cu excepția vehiculelor clasificate la pozițiile 8703 și 8704 din SA.
- (2) Dispozițiile aplicabile vehiculelor clasificate la pozițiile 8703 și 8704 din SA sunt detaliate în anexa 17-A.

SECȚIUNEA B

DEFINIȚII

ARTICOLUL 17.2

Definiții

În sensul prezentului capitol, se aplică următoarele definiții:

(a) „autoritate de investigație competentă” înseamnă:

(i) pentru Uniunea Europeană, Comisia Europeană și

(ii) pentru MERCOSUR, *Ministerio de Economía* sau succesorul său în Argentina, *Secretaria de Comércio Exterior* din cadrul *Ministério do Desenvolvimento, Indústria, Comércio e Serviços* sau succesorul său în Brazilia, *Ministerio de Industria y Comercio* sau succesorul său în Paraguay și *Asesoría de Política Comercial del Ministerio de Economía y Finanzas* sau succesorul său în Uruguay;

(b) „industrie națională” înseamnă totalitatea producătorilor de produse similare sau direct concurente care își desfășoară activitatea pe teritoriul unei părți sau, în lipsa acestora, producătorii ale căror producții colective de produse similare sau direct concurente reprezintă în mod normal mai mult de 50 % (cincizeci la sută) și, în circumstanțe excepționale, nu mai puțin de 25 % (douăzeci și cinci la sută) din producția totală a acestor produse;

(c) „părțile interesate” includ:

- (i) exportatorii sau producătorii ori importatorii străini ai produsului care face obiectul unei investigații sau o asociație profesională comercială sau industrială în care majoritatea membrilor este compusă din producători, exportatori sau importatori ai acestui produs;
- (ii) guvernul părții exportatoare și
- (iii) producătorii produsului similar sau direct concurent din partea importatoare sau o asociație profesională comercială sau industrială în care majoritatea membrilor produc produsul similar sau direct concurent pe teritoriul părții importatoare;

această listă nu împiedică membrii să permită altor părți naționale sau străine decât cele menționate anterior să fie considerate părți interesate;

(d) „produs similar sau direct concurent” înseamnă:

- (i) un produs identic, adică asemănător în toate privințele cu produsul în cauză;
- (ii) un alt produs care, deși nu este asemănător în toate privințele, prezintă caracteristici foarte asemănătoare cu cele ale produsului în cauză sau

- (iii) un produs care concurează în mod direct pe piața internă a părții importatoare, având în vedere gradul său de substituibilitate, caracteristicile fizice de bază și specificațiile tehnice, utilizările finale și canalele de distribuție;

această listă de factori nu este exhaustivă, iar unul sau mai mulți dintre acești factori nu constituie neapărat o bază decisivă de interpretare;

- (e) „prejudiciu grav” înseamnă o deteriorare generală semnificativă a situației industriei naționale;
- (f) „amenințare de producere a unui prejudiciu grav” înseamnă un prejudiciu grav care, pe baza unor fapte, și nu doar pe baza unor afirmații, presupuneri sau posibilități îndepărtate, este în mod clar iminent și
- (g) „perioadă de tranziție” înseamnă:
  - (i) 12 (doisprezece) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord sau
  - (ii) pentru alte mărfuri decât vehiculele clasificate la pozițiile 8703 și 8704 din SA pentru care programul de eliminare a tarifelor al părții care aplică măsurile prevede eliminarea tarifelor în 10 (zece) ani sau mai mult, 18 (optsprezece) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

SECȚIUNEA C

CONDIȚII DE APLICARE A MĂSURILOR DE SALVGARDARE BILATERALE

ARTICOLUL 17.3

Aplicarea măsurilor de salvagardare bilaterale

- (1) Fără a aduce atingere drepturilor și obligațiilor menționate în capitolul 16, o parte poate, în circumstanțe excepționale, pentru alte mărfuri decât vehiculele clasificate la pozițiile 8703 și 8704 din SA, să aplice măsuri de salvagardare bilaterale în condițiile stabilite în prezenta secțiune dacă, după data intrării în vigoare a prezentului acord, importurile din cealaltă parte ale unui produs în condiții preferențiale au crescut în astfel de cantități, absolute sau relative în raport cu producția sau consumul intern, și în astfel de condiții încât cauzează sau amenință să cauzeze un prejudiciu grav industriei sale naționale producătoare de produse similare sau direct concurente.
- (2) Pentru mărfurile enumerate la alineatul (1), măsurile de salvagardare bilaterale se aplică numai în măsura necesară pentru prevenirea sau remedierea unui prejudiciu grav sau a amenințării de producere a unui prejudiciu grav.
- (3) Măsurile de salvagardare bilaterale se aplică în urma unei investigații desfășurate de autoritățile de investigație competente ale părții importatoare în conformitate cu procedurile stabilite în prezentul capitol.

ARTICOLUL 17.4

Perioada de aplicare a măsurilor de salvagardare bilaterale

Niciuna dintre părți nu aplică, nu prelungește și nu menține în vigoare o măsură de salvagardare bilaterală după expirarea perioadei de tranziție.

ARTICOLUL 17.5

Condiții și limitări

- (1) MERCOSUR poate adopta măsuri de salvagardare bilaterale pentru importurile din Uniunea Europeană:
  - (a) ca entitate unică, cu condiția să fi fost îndeplinite toate cerințele de stabilire a existenței unui prejudiciu grav sau a amenințării de producere a unui prejudiciu grav cauzate de importurile unui produs în condiții preferențiale, pe baza condițiilor aplicate pentru MERCOSUR sau
  - (b) în numele unuia sau mai multor state MERCOSUR semnatare, caz în care cerințele pentru determinarea existenței unui prejudiciu grav sau a amenințării de producere a unui prejudiciu grav cauzate de importurile unui produs în condiții preferențiale se bazează pe condițiile existente în statul MERCOSUR semnatar relevant sau în statele MERCOSUR semnatare relevante ale uniunii vamale, iar măsura se limitează la statul MERCOSUR semnatar sau la statele MERCOSUR semnatare respective. Adoptarea unei măsuri de salvagardare bilaterale de către MERCOSUR în numele unuia sau mai multor state MERCOSUR semnatare nu împiedică un alt stat MERCOSUR semnatar să adopte ulterior o măsură privind același produs.

(2) Uniunea Europeană poate aplica măsuri de salvagardare bilaterale importurilor din MERCOSUR ca entitate unică sau din unul sau mai multe state MERCOSUR semnatare dacă existența prejudiciului grav sau amenințarea de producere a unui prejudiciu grav este cauzată de importurile produselor în condiții preferențiale.

(3) În cazul în care Uniunea Europeană stabilește că o măsură se aplică pentru MERCOSUR ca entitate unică, Paraguayul este exceptat de la aplicarea măsurii, cu excepția cazului în care rezultatul unei investigații demonstrează că existența unui prejudiciu grav sau amenințarea de producere a unui prejudiciu grav este cauzată și de importurile de produse din Paraguay în condiții preferențiale.

SECȚIUNEA D

FORMA ȘI DURATA MĂSURILOR DE SALVGARDARE BILATERALE

ARTICOLUL 17.6

Forma măsurilor de salvagardare bilaterale

Pentru alte mărfuri decât vehiculele clasificate la pozițiile 8703 și 8704 din SA, adoptate în temeiul prezentului capitol constau în:

- (a) o suspendare temporară a anexei 10-A pentru produsul în cauză, astfel cum se prevede în prezentul acord sau

- (b) o reducere temporară a preferinței tarifare pentru produsul în cauză, astfel încât nivelul taxei vamale să nu depășească valoarea cea mai mică dintre:
  - (i) nivelul taxei vamale aplicat națiunii celei mai favorizate pentru produsul în cauză în vigoare la data adoptării măsurii și
  - (ii) nivelul de bază al taxei vamale pentru produsul menționat în anexa 10-A.

ARTICOLUL 17.7

Marja de preferință

La încetarea măsurii de salvagardare bilaterale, marja de preferință este cea care s-ar aplica produsului în absența măsurii prevăzute în anexa 10-A.

ARTICOLUL 17.8

Durata măsurilor de salvagardare bilaterale

Măsurile de salvagardare bilaterale se aplică numai pe perioada necesară pentru prevenirea sau remedierea prejudiciului grav și pentru facilitarea adaptării industriei naționale. Perioada respectivă, inclusiv perioada de aplicare a oricărei măsuri provizorii, nu depășește 2 (doi) ani.

ARTICOLUL 17.9

Prelungirea măsurilor de salvagardare bilaterale

(1) Măsurile de salvagardare bilaterale pot fi prelungite o singură dată, pentru o perioadă maximă egală cu perioada de aplicare prevăzută inițial, dacă s-a stabilit, în conformitate cu procedurile prevăzute în prezentul capitol, că măsura continuă să fie necesară pentru a preveni sau a remedia un prejudiciu grav și dacă industria națională prezintă dovezi că se adaptează. Măsura prelungită nu poate fi mai restrictivă decât era la sfârșitul perioadei inițiale.

(2) Nicio măsură de salvagardare nu se aplică din nou importului unui produs în temeiul anexei 10-A care a făcut deja obiectul unei astfel de măsuri, cu excepția cazului în care s-a scurs o perioadă egală cu jumătate din durata totală a măsurii de salvagardare anterioare.

SECȚIUNEA E

PROCEDURI DE INVESTIGARE ȘI DE TRANSPARENȚĂ

ARTICOLUL 17.10

Investigație

(1) Atunci când desfășoară investigația pentru a stabili dacă creșterea importurilor a cauzat sau amenință să cauzeze un prejudiciu grav unei industrii naționale, astfel cum se menționează la articolul 17.3, autoritatea de investigație competentă evaluează toți factorii relevanți cu caracter obiectiv și cuantificabil care influențează situația industriei respective, în special nivelul și valoarea creșterii importurilor produsului în cauză în termeni absoluți și relativi; cota de piață internă obținută prin creșterea importurilor și variațiile înregistrate de nivelul vânzărilor, inclusiv prețurile, producția, productivitatea, gradul de utilizare a capacității de producție, profiturile și pierderile, precum și ocuparea forței de muncă.

(2) Autoritatea de investigație competentă demonstrează, pe baza unor elemente de probă obiective, existența unei legături de cauzalitate între creșterea importurilor produsului în cauză și prejudiciul grav sau amenințarea de producere a unui prejudiciu grav. Autoritatea de investigație competentă evaluează, de asemenea, toți factorii cunoscuți, alții decât creșterea importurilor în condițiile preferențiale ale prezentului acord, care ar putea cauza în același timp un prejudiciu industriei naționale. Efectele unei creșteri a importurilor produselor în cauză din alte țări nu se atribuie importurilor în condiții preferențiale.

(3) Atunci când desfășoară o investigație privind prejudiciul, astfel cum se menționează la alineatul (1), o autoritate de investigație competentă ar trebui să colecteze date pe o perioadă de cel puțin 36 (treizeci și șase) de luni care să se încheie cât mai aproape de data prezentării unei cereri de deschidere a unei investigație.

ARTICOLUL 17.11

Deschiderea unei investigații

(1) În cazul în care există suficiente elemente de probă *prima facie* care să justifice deschiderea unei astfel de investigații, se poate deschide o investigație privind măsurile salvagardare bilaterale la cererea:

- (a) industriei naționale sau a unei asociații profesionale comerciale și industriale care acționează în numele producătorilor naționali de produse similare sau direct concurente din partea importatoare sau
- (b) unuia sau a mai multor state membre importatoare ale Uniunii Europene sau state MERCOSUR semnatare.

(2) Cererea de deschidere a unei investigații trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

- (a) denumirea și descrierea produsului importat în cauză, poziția tarifară a acestuia și tratamentul tarifar în vigoare, precum și denumirea și descrierea produsului similar sau direct concurent;
- (b) denumirile și adresele producătorilor sau ale asociației care depune cererea, după caz;

- (c) dacă este disponibilă în mod rezonabil, o listă a tuturor producătorilor cunoscuți ai produsului similar sau direct concurent și
- (d) dovada că sunt îndeplinite condițiile pentru impunerea măsurii de salvagardare prevăzute la articolul 17.3 alineatul (1).

În sensul literei (d) de la prezentul alineat, cererea de deschidere a unei investigații trebuie să conțină următoarele informații:

- (i) volumul producției producătorilor care depun cererea sau care sunt reprezentați în cerere și o estimare a producției altor producători cunoscuți ai produsului similar sau direct concurent;
- (ii) nivelul și valoarea creșterii importurilor totale și bilaterale ale produsului în cauză în termeni absoluți și relativi, cel puțin pentru cele 36 (treizeci și șase) de luni anterioare datei la care a fost prezentată cererea de deschidere a unei investigații, pentru care sunt disponibile informații;
- (iii) nivelul prețurilor de import în cursul aceleiași perioade și
- (iv) dacă sunt disponibile informații, date obiective și cuantificabile privind produsul similar sau direct concurent, volumul producției totale și al vânzărilor totale pe piața internă, stocurile, prețurile pentru piața internă, productivitatea, gradul de utilizare a capacității de producție, ocuparea forței de muncă, profiturile și pierderile, precum și cota de piață a firmelor care depun cererea sau a celor reprezentate în cerere, cel puțin pentru ultimele 36 (treizeci și șase) de luni anterioare prezentării cererii, pentru care sunt disponibile informații.

ARTICOLUL 17.12

Informații confidențiale

- (1) Autoritățile de investigație competente tratează drept confidențiale, pe baza unui motiv întemeiat, orice informații de natură confidențială sau care sunt furnizate în mod confidențial. Astfel de informații nu sunt divulgate fără permisiunea părții interesate care le-a furnizat. O parte interesată care furnizează informații confidențiale poate fi rugată să furnizeze rezumate neconfidențiale ale acestora sau, dacă partea interesată respectivă precizează că informațiile nu pot fi rezumate, să prezinte motivele pentru care nu poate fi furnizat un rezumat.
- (2) În pofida alineatului (1), dacă autoritățile competente constată că o cerere de confidențialitate nu este justificată și dacă partea interesată nu dorește să facă publice informațiile și nici să autorizeze divulgarea acestora în termeni generali sau sub formă de rezumat, autoritățile pot să nu ia în considerare informațiile respective, în afara cazului în care se poate demonstra, într-o manieră convingătoare și din surse corespunzătoare, că informațiile sunt exacte.
- (3) În cazul în care informațiile privind producția, capacitatea de producție, ocuparea forței de muncă, salariile, volumul și valoarea vânzărilor interne sau prețul mediu sunt prezentate în mod confidențial, autoritățile de investigație competente se asigură că sunt prezentate rezumate neconfidențiale relevante care să dezvăluie cel puțin date agregate sau, în cazurile în care divulgarea datelor agregate ar periclita confidențialitatea datelor societății, indici pentru fiecare perioadă de 12 (douăsprezece) luni care face obiectul investigației, astfel încât să se asigure dreptul adecvat la apărare al părților interesate. În acest sens, ar trebui luate în considerare cererile de confidențialitate în situațiile în care anumite structuri ale pieței sau ale industriei naționale justifică acest lucru. Această dispoziție nu împiedică prezentarea unor rezumate neconfidențiale mai detaliate.

(4) Cererile de confidențialitate nu sunt justificate în ceea ce privește informațiile referitoare la standardele tehnice și de calitate de bază sau la utilizările produsului în cauză. Cererile de confidențialitate în ceea ce privește informațiile referitoare la identitatea solicitanților și a altor societăți de producție cunoscute care nu fac parte din petiție sunt justificate numai în circumstanțe excepționale, care trebuie demonstrate în mod corespunzător de către autoritățile de investigație competente. În acest sens, simple afirmații nu sunt suficiente pentru a justifica cererile de confidențialitate. În cazul în care identitatea solicitanților nu poate fi dezvăluită, autoritățile de investigație competente dezvăluie numărul total de producători incluși în industria națională și proporția pe care o reprezintă producția solicitanților în raport cu producția totală a industriei naționale.

ARTICOLUL 17.13

Calendarul investigației

Perioada dintre data publicării deciziei de deschidere a investigației și data publicării deciziei finale nu ar trebui să depășească 1 (un) an. În circumstanțe excepționale, această perioadă poate fi prelungită, dar în orice caz nu poate depăși 18 (optsprezece) luni. Niciuna dintre părți nu aplică măsuri de salvagardare în cazul în care acest termen nu a fost respectat de autoritățile de investigație competente.

ARTICOLUL 17.14

Transparență

Fiecare parte instituie sau menține proceduri transparente, eficace și echitabile pentru aplicarea imparțială și rezonabilă a măsurilor de salvagardare, în conformitate cu prezentul capitol.

SECȚIUNEA F

MĂSURI DE SALVGARDARE PROVIZORII

ARTICOLUL 17.15

Măsuri de salvagardare provizorii

(1) În circumstanțe critice în care o întârziere poate antrena un prejudiciu dificil de remediat, o parte poate, după o notificare corespunzătoare, să adopte o măsură de salvagardare provizorie în temeiul unei determinări preliminare a existenței unor elemente de probă clare conform cărora importurile în condiții preferențiale au crescut și aceste importuri au cauzat sau amenință să cauzeze un prejudiciu grav. Durata măsurii provizorii nu depășește 200 (două sute) de zile, perioadă în care trebuie îndeplinite cerințele prezentului capitol. În cazul în care determinarea finală concluzionează că nu a existat un prejudiciu grav sau o amenințare gravă pentru industria națională ca urmare a importurilor în condiții preferențiale, tariful majorat sau garanția provizorie, dacă sunt percepute sau impuse în temeiul măsurilor provizorii, se rambursează imediat, în conformitate cu reglementările interne ale părții relevante.

(2) Nu se iau măsuri de salvagardare provizorii împotriva Paraguayului, cu excepția cazului în care rezultatul determinării preliminare în temeiul alineatului (1) demonstrează că existența unui prejudiciu grav sau a amenințării de producere a unui prejudiciu grav este cauzată și de importurile de produse din Paraguay în condiții preferențiale.

SECȚIUNEA G

ANUNȚUL PUBLIC

ARTICOLUL 17.16

Anunțul public privind deschiderea unei investigații

Anunțul public de deschidere a unei investigații privind măsuri de salvagardare trebuie să includă următoarele informații:

- (a) numele solicitantului;
- (b) descrierea completă a produsului importat care face obiectul investigației și clasificarea sa în cadrul Sistemului armonizat;
- (c) termenul pentru solicitarea audierilor;
- (d) termenele de înregistrare ca parte interesată și de transmitere a informațiilor, a declarațiilor și a altor documente;
- (e) adresa la care poate fi examinată cererea și alte documente legate de investigație;
- (f) denumirea, adresa și adresa de e-mail sau numărul de telefon sau de fax al instituției care poate furniza informații suplimentare și

- (g) un rezumat al faptelor pe care s-a bazat deschiderea investigației, inclusiv date privind importurile despre care se presupune că au crescut în termeni absoluți sau relativi în raport cu producția totală și o analiză a situației industriei naționale pe baza tuturor elementelor prezentate în cerere.

ARTICOLUL 17.17

Anunțul public privind aplicarea măsurilor de salvagardare bilaterale

Anunțul public privind decizia de a aplica o măsură de salvagardare provizorie și de a aplica sau nu o măsură de salvagardare definitivă trebuie să includă următoarele informații:

- (a) descrierea completă a produselor care fac obiectul măsurii de salvagardare și clasificarea lor tarifară în conformitate cu Sistemul armonizat;
- (b) informațiile și elementele de probă care au condus la decizie, cum ar fi:
  - (i) importuri preferențiale în creștere sau crescute, după caz;
  - (ii) situația industriei naționale;
  - (iii) existența unei legături de cauzalitate între creșterea importurilor preferențiale de produse în cauză și prejudiciul grav sau amenințarea de producere a unui prejudiciu grav pentru industria națională, după caz și
  - (iv) în cazul unei determinări preliminare, existența unor circumstanțe critice;

- (c) alte constatări și concluzii motivate cu privire la toate aspectele relevante de fapt și de drept;
- (d) o descriere a măsurii care urmează să fie adoptată, după caz și
- (e) data intrării în vigoare a măsurii și durata acesteia, după caz.

SECȚIUNEA H

NOTIFICĂRI ȘI CONSULTĂRI

ARTICOLUL 17.18

Notificări

- (1) Partea importatoare notifică în scris părții exportatoare decizia:
  - (a) de a deschide investigația în temeiul prezentului capitol;
  - (b) de a aplica o măsură de salvagardare provizorie și
  - (c) de a aplica sau nu o măsură de salvagardare definitivă.

(2) Decizia este notificată de partea importatoare în termen de cel mult 10 (zece) zile de la publicare și este însoțită de un anunț public corespunzător. În cazul unei decizii de deschidere a unei investigații, în notificare se include o copie a cererii de deschidere a investigației.

ARTICOLUL 17.19

Consultări

(1) În cazul în care una dintre părți stabilește că sunt îndeplinite condițiile pentru impunerea unei măsuri definitive, partea respectivă notifică acest lucru în scris și, în același timp, invită cealaltă parte la consultări.

(2) Notificarea și invitația la consultări menționate la alineatul (1) se fac cu cel puțin 30 (treizeci) de zile înainte de intrarea în vigoare a unei măsuri definitive. Niciuna dintre părți nu aplică o măsură definitivă în absența unei astfel de notificări.

(3) Notificarea prevăzută la alineatul (1) trebuie să conțină:

- (a) datele și informațiile obiective care demonstrează existența unui prejudiciu grav sau amenințarea de producerea a unui prejudiciu grav pentru industria națională cauzată de creșterea importurilor în condiții preferențiale;
- (b) o descriere completă a produsului importat care face obiectul măsurii și clasificarea sa în Sistemul armonizat;
- (c) o descriere a măsurii propuse;

(d) data intrării în vigoare a măsurii și durata acesteia și

(e) invitația la consultări.

(4) Obiectivul consultărilor menționate la alineatul (1) este de a dobândi o înțelegere reciprocă a faptelor cunoscute de public și de a face schimb de opinii, în vederea găsirii unei soluții reciproc satisfăcătoare. În cazul în care nu se ajunge la o soluție satisfăcătoare în termen de 30 (treizeci) de zile de la notificarea menționată la alineatul (1), partea în cauză poate aplica măsura la sfârșitul perioadei de 30 (treizeci) de zile.

(5) În orice etapă a investigației, partea notificată poate solicita consultări cu cealaltă parte sau orice informații suplimentare pe care le consideră necesare.

SECȚIUNEA I

REGIUNILE ULTRAPERIFERICE ALE UNIUNII EUROPENE¹

ARTICOLUL 17.20

Regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene

(1) În pofida articolului 17.3, în cazul în care un produs original din unul sau mai multe state MERCOSUR semnatare este importat în condiții preferențiale pe teritoriul uneia sau mai multor regiuni ultraperiferice ale Uniunii Europene în cantități atât de mari și în astfel de condiții încât cauzează sau amenință să cauzeze o deteriorare gravă a situației economice a regiunii (regiunilor) ultraperiferice a(le) Uniunii Europene, Uniunea Europeană poate, în mod excepțional, să ia măsuri de salvagardare limitate la teritoriul regiunii (regiunilor) în cauză, cu excepția cazului în care se ajunge la o soluție reciproc satisfăcătoare.

---

¹ La data intrării în vigoare a prezentului acord, regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene sunt: Guadelupa, Guyana Franceză, Martinica, Mayotte, Réunion, Saint-Martin, Insulele Azore, Madeira și Insulele Canare. Prezentul articol se aplică, de asemenea, unei țări sau unui teritoriu de peste mări care își schimbă statutul în cel de regiune ultraperiferică printr-o decizie a Consiliului European în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 355 alineatul (6) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, de la data intrării în vigoare a deciziei respective. În cazul în care o regiune ultraperiferică a Uniunii Europene își schimbă statutul prin aceeași procedură, prezentul articol încetează să mai fie aplicabil după intrarea în vigoare a deciziei Consiliului European. Uniunea Europeană notifică în scris celelalte părți orice schimbare survenită cu privire la teritoriile considerate regiuni ultraperiferice ale Uniunii Europene.

(2) Fără a se aduce atingere alineatului (1), alte norme prevăzute în prezentul capitol aplicabile măsurilor de salvagardare bilaterale se aplică, de asemenea, oricărei măsuri de salvagardare adoptate în temeiul prezentului articol.

(3) În sensul alineatului (1), „deteriorare gravă” înseamnă dificultăți majore într-un sector economic care produce produse similare sau direct concurente. Determinarea deteriorării grave se bazează pe factori obiectivi, inclusiv pe următoarele elemente:

- (a) creșterea volumului importurilor, în termeni absoluți sau relativi în raport cu producția internă și cu importurile din alte țări și
- (b) efectul unor astfel de importuri asupra situației industriei relevante sau a sectorului economic vizat, inclusiv asupra nivelului vânzărilor, a producției, a situației financiare și a ocupării forței de muncă.

CAPITOLUL 18

COMERȚUL CU SERVICII ȘI STABILIREA

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 18.1

Obiectiv și domeniu de aplicare

- (1) Reafirmându-și angajamentele asumate în temeiul Acordului OMC, părțile stabilesc prin prezentul acord dispozițiile necesare pentru liberalizarea comerțului cu servicii și a stabilirii.
- (2) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca impunând privatizarea serviciilor publice sau instituind vreo obligație în materie de achiziții publice.
- (3) Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică subvențiilor acordate sau granturilor furnizate de una dintre părți, inclusiv împrumuturilor, garanțiilor și asigurărilor care beneficiază de sprijin guvernamental.
- (4) În conformitate cu dispozițiile prezentului capitol, fiecare parte își rezervă dreptul de a reglementa, de a introduce noi norme sau de a furniza servicii în vederea îndeplinirii obiectivelor sale de politică.
- (5) Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică sistemelor de securitate socială ale fiecărei părți.

- (6) Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică serviciilor furnizate sau activităților desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale, care înseamnă orice serviciu care nu este furnizat sau orice activitate care nu este desfășurată nici pe bază comercială, nici în concurență cu unul sau mai mulți furnizori de servicii sau investitori.
- (7) Prezentul capitol se aplică măsurilor luate de fiecare parte care au efecte asupra comerțului cu servicii și asupra stabilirii, cu excepția:
- (a) cabotajului maritim național¹;
  - (b) serviciilor de transport aerian național și internațional, regulate sau neregulate, și serviciilor direct legate de exercitarea drepturilor de trafic, altele decât:
    - (i) serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava respectivă este retrasă din exploatare;
    - (ii) vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian;
    - (iii) serviciile privind sistemele informatizate de rezervare (SIR) și

---

¹ Fără a aduce atingere domeniului activităților care pot fi considerate cabotaj în conformitate cu legislația națională relevantă, cabotajul maritim național, în conformitate cu prezentul capitol, reglementează transportul de pasageri sau de mărfuri între un port sau un punct situat într-un stat MERCOSUR semnatar sau într-un stat membru al Uniunii Europene și un alt port sau punct situat în același stat MERCOSUR semnatar sau în același stat membru al Uniunii Europene, inclusiv pe platforma sa continentală, astfel cum prevede UNCLOS, precum și traficul care începe și se termină în același port sau punct situat în respectivul stat MERCOSUR semnatar sau în respectivul stat membru al Uniunii Europene.

- (iv) serviciile de handling la sol;
- (c) transportului pe căile navigabile interioare și
- (d) serviciilor audiovizuale.

ARTICOLUL 18.2

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „consum în străinătate” înseamnă furnizarea unui serviciu pe teritoriul unei părți către un consumator de servicii al celeilalte părți (modul 2);
- (b) „furnizare transfrontalieră de servicii” înseamnă furnizarea unui serviciu de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți (modul 1);
- (c) termenul „activitate economică” include orice activitate cu caracter economic, indiferent dacă este legată de sectoarele de servicii sau non-servicii, sub rezerva dispozițiilor articolului 18.1;
- (d) „întreprindere” înseamnă o persoană juridică a unei părți sau o sucursală ori o reprezentanță a unei astfel de persoane juridice a unei părți, înființată prin stabilire, astfel cum este definită în temeiul prezentului articol;

- (e) „intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice” înseamnă intrarea și șederea temporară a personalului-cheie, a stagiarilor absolvenți de studii superioare, a vânzătorilor de servicii sau bunuri pentru întreprinderi, a furnizorilor de servicii pe bază de contract și a profesioniștilor independenți ai unei părți pe teritoriul celeilalte părți, în conformitate cu secțiunea B din prezentul capitol;
- (f) „stabilire” înseamnă:
- (i) constituirea, achiziționarea sau menținerea unei persoane juridice¹ sau
  - (ii) crearea sau menținerea unei sucursale sau reprezentanțe a unei persoane juridice pe teritoriul unei părți în scopul prestării unei activități economice;
- (g) „investitor” al unei părți înseamnă orice persoană care dorește să desfășoare sau desfășoare o activitate economică prin stabilirea pe teritoriul celeilalte părți²;

---

¹ Termenii „constituire” și „achiziționare” a unei persoane juridice se înțeleg ca incluzând participarea la capitalul unei persoane juridice în vederea stabilirii sau menținerii unor legături economice durabile.

² În cazul în care activitatea economică nu este desfășurată direct de către o persoană juridică, ci prin intermediul altor forme de stabilire, cum ar fi o sucursală sau o reprezentanță, investitorul (adică persoana juridică) beneficiază totuși, printr-o astfel de stabilire, de tratamentul prevăzut pentru investitori în temeiul părții III din acord. Acest tratament se extinde la stabilirea prin care este desfășurată activitatea economică și nu trebuie să fie extins neapărat la alte părți ale investitorului situate în afara teritoriului în care se desfășoară activitatea economică.

- (h) „persoană juridică” înseamnă orice entitate juridică constituită în mod corespunzător sau organizată în alt mod în temeiul dreptului aplicabil, în scopuri lucrative sau nu, din sectorul public sau privat, inclusiv orice corporație, trust, societate în nume colectiv, asocieri în participațiune, societate cu asociat unic sau asociație;
- (i) o persoană juridică este:
  - (i) „deținută” de persoane fizice sau juridice ale unei părți dacă mai mult de 50 % din participațiile în capitalurile sale proprii au ca beneficiari reali persoane fizice sau juridice ale părții respective și
  - (ii) „controlată” de persoane fizice sau juridice ale unei părți dacă respectivele persoane fizice sau juridice au competența de a desemna majoritatea administratorilor săi sau de a dirija legal activitățile sale;
- (j) „persoană juridică a unei părți” înseamnă o persoană juridică:
  - (i) constituită sau organizată în alt mod în conformitate cu legislația părții respective și implicată în activități comerciale substanțiale pe teritoriul părții respective sau al celeilalte părți sau
  - (ii) în cazul stabilirii, deținută sau controlată:
    - (A) de persoane fizice ale părții respective sau
    - (B) de persoanele juridice ale părții respective identificate la litera (j) punctul (i);

În pofida punctului (ii), companiile de transport maritim stabilite în afara Uniunii Europene sau a MERCOSUR și controlate de persoane fizice care au cetățenia unui stat membru al Uniunii Europene sau, respectiv, a unui stat MERCOSUR semnatar beneficiază, de asemenea, de dispozițiile prezentului capitol dacă navele lor sunt înregistrate în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale respectivului stat membru al Uniunii Europene sau ale respectivului stat MERCOSUR semnatar și arborează pavilionul unui stat membru al Uniunii Europene sau al unui stat MERCOSUR semnatar¹;

- (k) „măsură” înseamnă orice măsură a unei părți, sub formă de act cu putere de lege, reglementare, normă, procedură, decizie, acțiune administrativă sau sub orice altă formă;
- (l) „măsuri adoptate sau menținute de o parte” înseamnă măsuri luate de:
  - (i) administrații publice și autorități centrale, regionale sau locale și
  - (ii) organisme neguvernamentale în exercitarea competențelor care le-au fost delegate de administrațiile publice sau autoritățile centrale, regionale sau locale;
- (m) termenul „măsuri ale părților care afectează stabilirea, furnizarea transfrontalieră de servicii, consumul în străinătate și intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice” include măsuri privind:
  - (i) cumpărarea, plata sau utilizarea unui serviciu;

---

¹ Litera (j) de la prezentul articol nu se interpretează în niciun caz de așa manieră încât să permită unei companii de transport maritim constituite sau stabilite sau înregistrate, înființate sau altfel organizate în temeiul actelor legislative aplicabile unui teritoriu care face obiectul unui litigiu privind suveranitatea care implică Republica Argentina să beneficieze de dispozițiile prezentului capitol. Această dispoziție nu se interpretează ca implicând faptul că actele legislative aplicabile unor astfel de teritorii sunt legitime.

- (ii) utilizarea și accesul, în legătură cu desfășurarea unei activități economice, la servicii pe care părțile respective le solicită a fi oferite publicului în general și
- (iii) accesul, inclusiv prin stabilire, al persoanelor unei părți pe teritoriul celeilalte părți pentru a desfășura o activitate economică pe teritoriul respectiv;
- (n) „persoană fizică” înseamnă o persoană care deține cetățenia sau rezidența permanentă¹ a unuia dintre statele MERCOSUR semnatare sau a unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene, în conformitate cu legislația acestuia;
- (o) „sector” al unei activități economice înseamnă:
  - (i) cu referire la un angajament specific, unul sau mai multe subsectoare sau toate subsectoarele respectivului serviciu sau non-serviciu, astfel cum se specifică în angajamentele specifice cuprinse în anexele 18-A – 18-E sau
  - (ii) altfel, ansamblul respectivului sector de servicii sau non-servicii, inclusiv toate subsectoarele sale;
- (p) „furnizor de servicii” înseamnă orice persoană care dorește să furnizeze sau furnizează un serviciu² și
- (q) „furnizarea unui serviciu” include producerea, distribuția, comercializarea, vânzarea și livrarea unui serviciu.

---

¹ În cazul în care o parte acordă, în esență, același tratament rezidenților săi permanenți ca și persoanelor fizice care au cetățenia părții respective, rezidenții săi permanenți intră sub incidența definiției persoanelor fizice în ceea ce privește măsurile care afectează comerțul transfrontalier cu servicii, consumul în străinătate și stabilirea.

² În cazul în care serviciul nu este furnizat în mod direct de o persoană juridică, tratamentul prevăzut în prezentul capitol se extinde la sucursala sau reprezentanța prin care este furnizat serviciul și nu este necesar să fie extins la alte părți ale furnizorului situate în afara teritoriului în care este furnizat serviciul.

ARTICOLUL 18.3

Accesul pe piață

- (1) În ceea ce privește accesul pe piață prin stabilire, furnizarea transfrontalieră de servicii, consumul în străinătate și intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice, prevăzute în secțiunea B, fiecare parte acordă întreprinderilor, investitorilor, serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel prevăzut în clauzele, limitările și condițiile convenite și precizate în angajamentele specifice cuprinse în anexele 18-A – 18-E.
- (2) În sectoarele în care sunt asumate angajamente de acces pe piață, măsurile pe care o parte nu le menține sau nu le adoptă la nivelul unei subdiviziuni regionale sau la nivelul întregului său teritoriu, cu excepția cazului în care se specifică altfel în anexele 18-A – 18-E, sunt definite ca:
- (a) limitări privind numărul de furnizori de servicii sau de întreprinderi, sub formă de contingente numerice, monopoluri, drepturi exclusive sau sub forma cerințelor de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
  - (b) limitări privind valoarea totală a tranzacțiilor sau a activelor, sub forma contingentelor numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
  - (c) limitări privind numărul total de operațiuni sau privind cantitatea totală a producției, exprimate în unități numerice determinate, sub forma contingentelor sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
  - (d) limitări privind participarea capitalului străin, exprimate sub forma unei limite procentuale maxime pentru participațiile străine sau pentru valoarea totală a investițiilor străine individuale sau cumulate;

- (e) măsuri care restricționează sau impun anumite tipuri de entități juridice sau de întreprinderi comune prin care un investitor sau un furnizor de servicii al celeilalte părți poate desfășura o activitate economică sau
  - (f) limitări privind numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector sau pe care le poate angaja o întreprindere și care sunt necesare și direct legate de desfășurarea unei activități economice, sub forma contingentelor numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.
- (3) Testele privind necesitățile economice trebuie să fie descrise concis și clar, indicând elementele care le fac incompatibile cu prezentul articol și specificând criteriile pe care se bazează testul.

ARTICOLUL 18.4

Tratamentul național

- (1) În sectoarele enumerate în anexele 18-A – 18-E și sub rezerva oricăror condiții și calificări prevăzute în anexele respective, în ceea ce privește toate măsurile care afectează stabilirea¹, furnizarea transfrontalieră de servicii, consumul în străinătate și intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice, prevăzute în secțiunea B, fiecare parte acordă întreprinderilor, investitorilor, serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă propriilor întreprinderi, investitori, servicii și furnizori de servicii similari.

---

¹ Obligațiile prevăzute la prezentul alineat se aplică și măsurilor care reglementează alcătuirea consiliului de administrație al unei întreprinderi, cum ar fi cerințele privind cetățenia și rezidența.

(2) Oricare dintre părți poate să îndeplinească cerința prevăzută la alineatul (1) acordând întreprinderilor, investitorilor, serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament identic din punct de vedere formal cu cel acordat propriilor întreprinderi, investitori, servicii și furnizori de servicii similari sau un tratament diferit din punct de vedere formal de cel acordat propriilor întreprinderi, investitori, servicii și furnizori de servicii similari.

(3) Se consideră că un tratament identic din punct de vedere formal sau diferit din punct de vedere formal este mai puțin favorabil dacă modifică condițiile de concurență în favoarea întreprinderilor, investitorilor, serviciilor sau furnizorilor de servicii ai părții respective în comparație cu întreprinderile, investitorii, serviciile și furnizorii de servicii similari ai celeilalte părți.

(4) Angajamentele specifice asumate în temeiul prezentului articol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să compenseze eventualele dezavantaje concurențiale inerente care decurg din caracterul străin al întreprinderilor investitorilor, serviciilor sau furnizorilor de servicii relevanți.

ARTICOLUL 18.5

Lista angajamentelor specifice

(1) Sectoarele liberalizate de fiecare parte în conformitate cu prezentul capitol, precum și limitările privind accesul pe piață și tratamentul național aplicabile serviciilor, furnizorilor de servicii, întreprinderilor și investitorilor celeilalte părți în aceste sectoare, stabilite prin intermediul rezervelor, sunt prevăzute în anexele 18-A – 18-E.

(2) Părțile nu aplică alte restricții privind accesul pe piață sau tratamentul național decât cele cuprinse în anexele 18-A – 18-E.

SECȚIUNEA B

INTRAREA ȘI ȘEDEREA TEMPORARĂ A PERSOANELOR FIZICE CARE FURNIZEAZĂ SERVICII ȘI ÎN SCOPURI PROFESIONALE

ARTICOLUL 18.6

Domeniul de aplicare

- (1) Prezenta secțiune se aplică măsurilor luate de una dintre părți cu privire la intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a personalului-cheie, a stagiarii absolvenți de studii superioare, a vânzătorilor de servicii sau bunuri pentru întreprinderi, a furnizorilor de servicii pe bază de contract și a profesioniștilor independenți ai celeilalte părți, în conformitate cu alineatele (2) și (3).
- (2) Dispozițiile prezentei secțiuni nu se aplică măsurilor care afectează persoanele fizice care doresc să intre pe piața forței de muncă a uneia dintre părți, nici măsurilor unei părți privind cetățenia, rezidența sau angajarea pe bază de contract cu durată nelimitată.
- (3) Dispozițiile prezentei secțiuni nu împiedică nicio parte să aplice măsurile necesare pentru a reglementa intrarea, șederea temporară și circulația ordonată a persoanelor fizice pe teritoriul său sau pentru a proteja integritatea frontierelor sale, în cazul în care aceste măsuri nu anulează și nu reduc beneficiile care îi revin oricăreia dintre părți în temeiul unui angajament specific¹.

---

¹ Simplul fapt că se impune obținerea unei vize pentru o persoană fizică a unei anumite țări, dar nu și pentru cele ale altor țări nu se consideră că ar anula sau ar reduce beneficiile care decurg dintr-un angajament specific.

(4) Sub rezerva articolelor 18.17 și 18.18, nicio dispoziție a prezentei secțiuni nu împiedică o parte să solicite ca persoanele fizice să dețină calificările necesare sau experiența profesională necesară pe teritoriul pe care este furnizat serviciul, pentru sectorul de activitate în cauză.

ARTICOLUL 18.7

Definiții

- (1) În sensul prezentei secțiuni, se aplică următoarele definiții:
- (a) „vânzători de servicii sau bunuri pentru întreprinderi” înseamnă persoane fizice reprezentante ale unei persoane juridice a uneia dintre părți care doresc să intre și să beneficieze de ședere temporară pe teritoriul celeilalte părți în scopul de a negocia vânzarea de servicii sau de bunuri sau încheierea de acorduri de vânzare de servicii sau bunuri pentru furnizorul respectiv. Aceste persoane nu se angajează în vânzări directe către publicul larg și nu primesc remunerație dintr-o sursă situată în partea-gazdă și nici nu sunt agenți comisionari;
  - (b) „furnizori de servicii pe bază de contract” înseamnă persoane fizice angajate de o persoană juridică a unei părți, care nu este stabilită pe teritoriul celeilalte părți și care a încheiat un contract cu un consumator final din cealaltă parte în vederea furnizării de servicii, pentru executarea contractului de furnizare de servicii fiind necesară prezența temporară a angajaților săi pe teritoriul părții respective¹;

---

¹ Contractul de furnizare de servicii menționat la litera (b) trebuie să fie un contract de bună-credință și să respecte actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în care este executat.

- (c) „stagiaari absolvenți de studii superioare” înseamnă persoane fizice care au fost angajate de o persoană juridică a unei părți pentru cel puțin 1 (un) an, care dețin o diplomă universitară și sunt transferate temporar la o întreprindere aflată pe teritoriul celeilalte părți, în scopul dezvoltării profesionale sau pentru a dobândi o formare în tehnici sau metode de afaceri¹;
- (d) „profesioniști independenți” înseamnă persoane fizice implicate în furnizarea unui serviciu și care sunt stabilite în calitate de lucrători care desfășoară activități independente pe teritoriul unei părți, dar nu și pe teritoriul celeilalte părți și care au încheiat cu un consumator final din cealaltă parte un contract în vederea furnizării de servicii, pentru care este necesară prezența lor temporară pe teritoriul celeilalte părți²;
- (e) „personal-cheie” înseamnă persoane fizice angajate de o persoană juridică a unei părți, care nu este o organizație nonprofit, și care sunt responsabile pentru înființarea sau controlul, administrarea și funcționarea adecvată a unei întreprinderi, constând în:
  - (i) „persoane aflate în vizită de afaceri”: persoane fizice care ocupă o funcție de conducere și care sunt responsabile cu stabilirea unei întreprinderi; acestea nu se angajează în tranzacții directe cu publicul larg și nu primesc remunerație dintr-o sursă situată în partea-gazdă și

---

¹ Întreprinderii-gazdă i se poate solicita să prezinte, spre aprobare prealabilă, un program de formare care să acopere durata șederii, demonstrând că scopul șederii este formarea profesională. Autoritățile competente pot solicita ca formarea profesională să aibă legătură cu diploma universitară care a fost obținută.

² Contractul de furnizare de servicii menționat la litera (d) trebuie să fie un contract de bună-credință și să respecte actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în care este executat.

- (ii) „persoane transferate în cadrul aceleiași companii”: persoane fizice care au fost angajate de o persoană juridică a unei părți sau au fost parteneri ai acesteia timp de cel puțin 1 (un) an, care sunt transferate temporar la o întreprindere sau la un sediu al persoanei juridice respective de pe teritoriul celeilalte părți și care se încadrează în una dintre următoarele categorii:

(A) directori:

persoane fizice care ocupă posturi de conducere în cadrul unei persoane juridice a unei părți, care asigură în principal managementul întreprinderii sub supraveghere generală sau îndrumare în principal din partea consiliului de administrație sau a acționarilor întreprinderii ori a echivalenților acestora, asigurând inclusiv:

- conducerea întreprinderii sau a unui departament sau a unei subdiviziuni a acesteia;
- supravegherea și controlul activității desfășurate de alți membri ai personalului care exercită funcții de supraveghere, de specialitate sau de conducere sau
- exercitarea autorității personale de a recruta și a concedia personalul sau de a face recomandări privind recrutarea, concedierea sau luarea altor măsuri privind personalul;

(B) specialiști:

persoane fizice care lucrează în cadrul unei persoane juridice și care dețin cunoștințe de specialitate esențiale pentru activitatea economică, tehnicile sau gestionarea întreprinderii.

ARTICOLUL 18.8

Personal-cheie și stagieri absolvenți de studii superioare

În fiecare sector pentru care au fost asumate angajamente privind stabilirea enumerate în anexele 18-B și 18-E și ținând seama de orice rezerve enumerate în anexele 18-C și 18-E, fiecare parte permite investitorilor celeilalte părți să angajeze în întreprinderea lor persoane fizice ale celeilalte părți, dacă acești angajați reprezintă personal-cheie sau stagieri absolvenți de studii superioare conform definițiilor de la articolul 18.7. Intrarea și șederea temporară a personalului-cheie și a stagiarii absolvenți de studii superioare durează:

- (a) atât timp cât este necesar pentru executarea contractului sau până la 3 (trei) ani pentru persoanele transferate în cadrul aceleiași companii, oricare dintre aceste perioade este mai scurtă;
- (b) până la 60 (șaizeci) de zile în orice perioadă de 12 (douăsprezece) luni pentru persoanele aflate în vizită de afaceri și
- (c) până la 1 (un) an pentru stagiarii absolvenți de studii superioare.

ARTICOLUL 18.9

Vânzătorii de servicii sau bunuri pentru întreprinderi

În fiecare sector pentru care au fost asumate angajamente privind furnizarea transfrontalieră de servicii și stabilirea enumerate în anexele 18-A, 18-B și 18-E și ținând seama de orice rezerve enumerate în anexele 18-C și 18-E, fiecare parte permite intrarea și șederea temporară a vânzătorilor de servicii și bunuri pentru întreprinderi pentru o perioadă de până la 90 (nouăzeci) de zile în orice perioadă de 12 (douăsprezece) luni¹.

ARTICOLUL 18.10

Furnizorii de servicii pe bază de contract și profesioniștii independenți

- (1) Pentru sectoarele specificate în anexele 18-D și 18-E și ținând seama de orice rezerve enumerate în anexele respective, fiecare parte permite furnizarea de servicii pe teritoriul său de către furnizori de servicii pe bază de contract ai celeilalte părți, prin prezența persoanelor fizice, sub rezerva următoarelor condiții:
- (a) persoana juridică ce angajează persoana fizică trebuie să fi obținut un contract de furnizare de servicii pentru o perioadă care nu depășește 12 (douăsprezece) luni;
  - (b) persoanele fizice care intră pe teritoriul celeilalte părți trebuie să aibă studii sau o experiență corespunzătoare, relevante pentru serviciul care urmează să fie furnizat;

---

¹ Prezentul articol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care decurg din acordurile bilaterale de exceptare de la obligativitatea vizelor încheiate între statele MERCOSUR semnatare individuale și statele membre individuale ale Uniunii Europene.

- (c) persoana fizică respectivă să nu beneficieze de altă remunerație pentru furnizarea serviciului decât cea plătită de furnizorul de servicii pe bază de contract în timpul șederii persoanei fizice pe teritoriul celeilalte părți;
- (d) intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice pe teritoriul părții în cauză să fie autorizate pentru o perioadă cumulată de cel mult 6 (șase) luni din orice perioadă de 12 (douăsprezece) luni sau pe durata contractului, oricare dintre acestea este mai scurtă și
- (e) accesul acordat în conformitate cu dispozițiile prezentului articol să se refere numai la activitatea de furnizare de servicii care face obiectul contractului și să nu confere persoanelor fizice dreptul de a utiliza gradul profesional al părții în care este furnizat serviciul.

(2) Pentru sectoarele specificate în anexele 18-D și 18-E și ținând seama de orice rezerve enumerate în anexele respective, fiecare parte permite furnizarea de servicii pe teritoriul său de către profesioniști independenți ai celeilalte părți, prin prezența persoanelor fizice, sub rezerva următoarelor condiții:

- (a) persoanele fizice trebuie să fi obținut un contract de furnizare de servicii pentru o perioadă care nu depășește 12 (douăsprezece) luni;
- (b) persoanele fizice care intră pe teritoriul celeilalte părți trebuie să aibă studii și calificări profesionale corespunzătoare, relevante pentru serviciul care urmează să fie furnizat;
- (c) intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice pe teritoriul părții în cauză să fie autorizate pentru o perioadă cumulată de cel mult 6 (șase) luni din orice perioadă de 12 (douăsprezece) luni sau pe durata contractului, oricare dintre acestea este mai scurtă și

- (d) accesul acordat în conformitate cu dispozițiile prezentului articol să se refere numai la activitatea de furnizare de servicii care face obiectul contractului și să nu confere persoanei fizice respective dreptul de a utiliza gradul profesional al părții în care este furnizat serviciul.

SECȚIUNEA C

CADRUL DE REGLEMENTARE

SUBSECȚIUNEA 1

DISPOZIȚII CU APLICABILITATE GENERALĂ

ARTICOLUL 18.11

Recunoașterea reciprocă

- (1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să solicite ca persoanele fizice să dețină calificările necesare sau experiența profesională specificată pe teritoriul pe care este furnizat serviciul, pentru sectorul de activitate în cauză.
- (2) În scopul îndeplinirii, integrale sau parțiale, a standardelor sau criteriilor sale pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea investitorilor și a furnizorilor de servicii, o parte poate recunoaște studiile sau experiența dobândită, cerințele îndeplinite sau licențele ori certificările acordate pe teritoriul celeilalte părți. Această recunoaștere, care poate fi realizată prin armonizare sau în alt mod, se poate baza pe un acord sau o înțelegere sau poate fi acordată într-o manieră autonomă.

ARTICOLUL 18.12

Transparență

- (1) Fiecare parte publică în cel mai scurt timp și, exceptând situațiile de urgență, cel mai târziu până la momentul intrării lor în vigoare toate măsurile pertinente cu aplicabilitate generală care vizează sau afectează prezentul capitol.
- (2) Măsurile menționate la alineatul (1) includ măsurile care se aplică tuturor modurilor de furnizare, inclusiv în ceea ce privește procesul de intrare și de ședere temporară pentru categoriile de persoane fizice definite la articolul 18.7. Informațiile cu privire la aceste măsuri trebuie să fie actualizate în permanență. Fiecare parte facilitează accesul la informațiile relevante, indicând celeilalte părți unde pot fi găsite publicații și site-uri pertinente.
- (3) În cazul în care publicarea măsurilor menționate la alineatul (1) nu este posibilă, măsurile respective sunt făcute publice în alt mod.
- (4) Fiecare parte răspunde prompt la toate cererile celeilalte părți de informații specifice cu privire la oricare dintre măsurile sale relevante cu aplicabilitate generală menționate la alineatul (1), inclusiv la măsurile privind intrarea și șederea temporară a furnizorilor de servicii menționate la alineatul (2).
- (5) Fiecare parte instituie unul sau mai multe puncte de informare pentru a oferi informații specifice furnizorilor de servicii ai celeilalte părți, la cerere, cu privire la oricare dintre măsurile sale cu aplicabilitate generală menționate la alineatul (1). Părțile își notifică reciproc aceste puncte de informare în termen de cel mult un an de la intrarea în vigoare a prezentului acord. Nu este necesar ca punctele de informare să fie depozitare ale actelor cu putere de lege și normelor administrative.

(6) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu impune unei părți să furnizeze informații confidențiale a căror divulgare ar împiedica aplicarea legilor sau ar contraveni în alt mod interesului public ori ar aduce atingere intereselor comerciale legitime ale anumitor întreprinderi publice sau private.

SUBSECȚIUNEA 2

REGLEMENTAREA INTERNĂ

ARTICOLUL 18.13

Domeniul de aplicare

- (1) Prezenta subsecțiune se aplică numai sectoarelor pentru care o parte și-a asumat angajamente specifice enumerate în anexele 18-A – 18-E și în măsura în care angajamentele specifice respective sunt aplicabile.
- (2) Prezenta subsecțiune nu se aplică măsurilor în cazul în care acestea constituie limitări în temeiul articolelor 18.3 și 18.4.
- (3) În sectoarele în care sunt asumate angajamente specifice enumerate în anexele 18-A – 18-E, fiecare parte se asigură că toate măsurile cu aplicabilitate generală care au efecte asupra comerțului cu servicii și asupra stabilirii sunt administrate în mod rezonabil, obiectiv și imparțial.
- (4) Fiecare parte respectă prezenta subsecțiune în ceea ce privește măsurile referitoare la cerințele și procedurile de acordare a licențelor și la cerințele și procedurile de calificare.

(5) Prezenta subsecțiune se aplică măsurilor adoptate de fiecare parte cu privire la cerințele și procedurile de acordare a licențelor și de calificare care au efecte asupra:

- (a) furnizării transfrontaliere de servicii;
- (b) a stabilirii pe teritoriul său a unei întreprinderi definite la articolul 18.2 sau
- (c) a șederii temporare pe teritoriul său a categoriilor de persoane fizice definite la articolul 18.2.

ARTICOLUL 18.14

Definiții

În sensul prezentei subsecțiuni:

- (a) „autoritate competentă” înseamnă orice administrație publică sau autoritate centrală, regională sau locală sau orice organism neguvernamental în exercitarea competențelor care îi sunt delegate de administrații publice sau autorități centrale, regionale sau locale și care este abilitat(ă) să ia decizii privind autorizarea furnizării unui serviciu sau autorizarea stabilirii unei întreprinderi în scopul desfășurării unei activități economice;
- (b) „proceduri de acordare a licențelor” înseamnă normele administrative și procedurale pe care trebuie să le respecte un furnizor de servicii sau un investitor care solicită autorizația de furnizare a unui serviciu sau de stabilire a unei întreprinderi pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de acordare a licențelor;

- (c) „cerințe de acordare a licențelor” înseamnă alte cerințe de fond decât cerințele de calificare, pe care un furnizor de servicii sau un investitor trebuie să le respecte pentru a obține, din partea unei autorități competente, o decizie privind autorizația de furnizare a unui serviciu sau privind autorizația de stabilire a unei întreprinderi în vederea desfășurării unei activități economice, inclusiv o decizie de modificare sau reînnoire a unei astfel de autorizații;
- (d) „proceduri de calificare” înseamnă normele administrative sau procedurale pe care trebuie să le respecte o persoană fizică pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de calificare, în vederea obținerii autorizației de furnizare a unui serviciu și
- (e) „cerințe de calificare” înseamnă cerințele de fond referitoare la competența unei persoane fizice de a furniza un serviciu care trebuie demonstrate în vederea obținerii autorizației de furnizare a unui serviciu.

ARTICOLUL 18.15

Condițiile de acordare a licențelor

- (1) Măsurile fiecărei părți cu privire la cerințele de acordare a licențelor trebuie să se bazeze pe criterii care sunt:
  - (a) proporționale cu un obiectiv de politică publică;
  - (b) clare și lipsite de ambiguități;
  - (c) obiective și
  - (d) făcute publice în prealabil.

(2) Autoritatea competentă ar trebui să acorde o licență de îndată ce se stabilește, pe baza unei examinări corespunzătoare, că au fost îndeplinite condițiile pentru obținerea unei licențe.

(3) În cazul în care numărul licențelor disponibile pentru o anumită activitate este limitat din cauza cantității reduse de resurse naturale disponibile sau din cauza capacității tehnice reduse, fiecare parte selectează candidații printr-o procedură de selecție imparțială și transparentă care să asigure, în special, o publicitate adecvată în ceea ce privește lansarea, desfășurarea și încheierea procedurii. Sub rezerva dispozițiilor specificate la prezentul articol, fiecare parte poate lua în considerare obiective de politică publică atunci când stabilește normele pentru procedurile de selecție.

ARTICOLUL 18.16

Procedurile de acordare a licențelor

(1) Procedurile de acordare a licențelor trebuie să fie clare și făcute publice în prealabil. Fiecare parte se asigură că procedurile de acordare a licențelor utilizate de autoritățile sale competente și deciziile aferente sunt obiective și imparțiale față de toți solicitanții.

(2) Procedurile de acordare a licențelor trebuie să nu fie disuasive și să nu complice sau să întârzie în mod nejustificat furnizarea serviciului în cauză.

(3) Orice taxă de licență¹ suportată de solicitanți în legătură cu cererile depuse trebuie să fie rezonabilă și să nu aibă ca efect restricționarea furnizării serviciului în cauză. În măsura în care este posibil, taxele respective ar trebui să fie proporționale cu costul procedurilor de acordare a licenței în cauză.

(4) Autoritățile competente ale unei părți furnizează, în măsura posibilului, un calendar orientativ al prelucrării unei cereri. Cererile se soluționează într-un termen rezonabil. Acest termen începe din momentul în care autoritățile competente au primit toate documentele. În cazul în care acest lucru este justificat de complexitatea problemei, termenul poate fi prelungit de către autoritatea competentă cu o perioadă rezonabilă. Prolungirea și durata acesteia trebuie să fie motivate în mod corespunzător și să fie notificate solicitantului, în măsura posibilului, înainte de expirarea perioadei inițiale.

(5) În cazul unei cereri incomplete, solicitantul trebuie să fie informat în cel mai scurt timp cu privire la necesitatea de a furniza documente suplimentare. În acest caz, perioada menționată la alineatul (4) poate fi suspendată de către autoritățile competente până la primirea tuturor documentelor.

(6) În cazul în care o cerere este respinsă deoarece nu respectă procedurile sau formalitățile necesare, solicitantul este informat în cel mai scurt timp cu privire la respingere și la căile de atac disponibile.

---

¹ Taxele de licență nu includ plățile aferente licitațiilor, procedurilor de ofertare sau altor mijloace nediscriminatorii de acordare de concesiuni sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

ARTICOLUL 18.17

Cerințele de calificare

- (1) Cerințele de calificare trebuie să se bazeze pe criterii care sunt:
  - (a) proporționale cu un obiectiv de politică publică;
  - (b) clare și lipsite de ambiguități;
  - (c) obiective și
  - (d) făcute publice în prealabil.
- (2) În cazul în care o parte impune cerințe de calificare pentru furnizarea unui serviciu, aceasta se asigură că există proceduri adecvate pentru verificarea și evaluarea calificărilor deținute de furnizorii de servicii ai celeilalte părți. În cazul în care autoritatea competentă a unei părți consideră că apartenența la o asociație profesională relevantă de pe teritoriul altei părți indică nivelul de competență sau amploarea experienței solicitantului, se acordă atenția cuvenită acestei afilieri.
- (3) Pentru furnizarea de servicii profesionale, domeniul de aplicare al examinărilor și al oricăror alte cerințe de calificare ale unei autorități competente este legat de drepturile de a exercita profesia pentru care se solicită autorizarea, astfel încât să se evite restricționarea nejustificată a depunerii cererilor de către persoanele celeilalte părți.

(4) În cazul în care un solicitant a prezentat toate documentele justificative necesare privind calificările sale, autoritatea competentă identifică, în procesul de verificare și evaluare a acestor calificări, orice deficiență și informează solicitantul cu privire la cerințele pentru remedierea acesteia. Astfel de cerințe pot consta în cursuri, examinări și formări. Faptul că un solicitant al unei părți prezintă dovezi privind calificări obținute pe teritoriul unei țări terțe nu constituie, în sine, un motiv a priori pentru ca autoritatea competentă a celeilalte părți să respingă cererea și să se abțină de la efectuarea unei evaluări a calificărilor prezentate.

(5) În cazul în care sunt necesare examinări, fiecare parte se asigură că acestea sunt programate la intervale rezonabil de frecvente. Persoanelor care doresc să participe la examinări li se acordă un termen rezonabil pentru a-și depune cererea în acest sens.

(6) De îndată ce cerințele de calificare și orice alte cerințe de reglementare aplicabile au fost îndeplinite, fiecare parte ar trebui să se asigure că unui furnizor de servicii i se permite să furnizeze serviciul fără întârzieri nejustificate.

ARTICOLUL 18.18

Procedurile de calificare

- (1) Procedurile de calificare trebuie să se bazeze pe criterii care sunt:
  - (a) clare și lipsite de ambiguități;
  - (b) obiective și
  - (c) făcute publice în prealabil.

- (2) Fiecare parte se asigură că procedurile de calificare utilizate de autoritățile sale competente și deciziile aferente sunt imparțiale față de toți solicitanții.
- (3) În principiu, solicitantului nu i se cere să contacteze mai mult de 1 (o) autoritate competentă pentru procedurile de calificare.
- (4) În cazul în care există anumite termene pentru depunerea cererilor, solicitantului i se acordă un termen rezonabil pentru depunerea cererii. Autoritatea competentă inițiază prelucrarea cererii fără întârzieri nejustificate. În măsura posibilului, autoritatea competentă acceptă cererile în format electronic în aceleași condiții de autenticitate care se aplică cererilor depuse pe suport de hârtie.
- (5) Autoritatea competentă ar trebui să accepte copii legalizate, dacă este posibil, în locul documentelor originale.
- (6) În cazul în care respinge o cerere, autoritatea competentă informează solicitantul, în măsura posibilului în scris, fără întârzieri nejustificate. Aceasta informează solicitantul, la cerere, cu privire la motivele respingerii cererii și identifică eventualele deficiențe și modalitățile prin care pot fi remediate. Autoritatea competentă informează solicitantul cu privire la termenul pentru introducerea unei căi de atac împotriva deciziei, dacă este disponibilă. Aceasta îi oferă solicitantului posibilitatea să depună din nou o cerere într-un termen rezonabil.
- (7) Fiecare parte se asigură că prelucrarea unei cereri, inclusiv verificarea și evaluarea unei calificări, se finalizează într-un termen rezonabil de la data depunerii unei cereri complete. Fiecare parte depune eforturi pentru a stabili un termen normal pentru prelucrarea unei cereri.

(8) Fiecare parte se asigură că orice taxe legate de procedurile de calificare sunt proporționale cu costurile suportate de autoritățile competente și nu restricționează în sine furnizarea serviciului.

ARTICOLUL 18.19

Examinarea deciziilor administrative

Fiecare parte menține sau instituie instanțe judiciare, arbitrale sau administrative sau proceduri care asigură, la cererea unui investitor sau furnizor de servicii prejudiciat al celeilalte părți, examinarea cu promptitudine și, în cazuri justificate, luarea unor măsuri reparatorii corespunzătoare cu privire la deciziile administrative care au efecte asupra stabilirii, a furnizării transfrontaliere de servicii sau a șederii temporare a persoanelor fizice care furnizează servicii. În cazul în care aceste proceduri nu sunt independente de agenția însărcinată să adopte decizia administrativă în cauză, fiecare parte se asigură că procedurile respective permit într-adevăr o examinare obiectivă și imparțială.

SUBSECȚIUNEA 3

SERVICIILE POȘTALE

ARTICOLUL 18.20

Domeniul de aplicare

- (1) Prezenta subsecțiune stabilește principiile cadrului de reglementare pentru serviciile poștale cu privire la care fiecare parte și-a asumat angajamente specifice, enumerate în anexele 18-A și 18-E, în conformitate cu prezenta subsecțiune.
- (2) Prezenta subsecțiune nu impune unei părți să liberalizeze serviciile rezervate pentru 1 (unul) sau mai mulți operatori desemnați, astfel cum sunt enumerate în anexele 18-A și 18-E.

ARTICOLUL 18.21

Definiții

În sensul prezentei subsecțiuni:

- (a) „cerințe esențiale” înseamnă motivele generale care nu sunt de natură economică pentru impunerea unor condiții privind furnizarea de servicii poștale și pot include confidențialitatea corespondenței, securitatea rețelei în ceea ce privește transportul de mărfuri periculoase, protecția datelor, protecția mediului și planificarea regională;

- (b) „licență” înseamnă orice formă de autorizație sau permisiune¹ care stabilește drepturi și obligații specifice sectorului poștal, care este acordată unui furnizor individual de către o autoritate de reglementare sau de către orice alt organism competent și care este necesară înainte de furnizarea unui anumit serviciu;
- (c) „trimitere poștală” înseamnă o trimitere adresată în forma finală în care trebuie să fie transportată de un furnizor de servicii poștale, public sau privat, și poate include trimiteri precum scrisori, colete, ziare, cataloage și altele;
- (d) „servicii poștale”² înseamnă serviciile care implică colectarea, sortarea, transportul și livrarea trimiterilor poștale, indiferent de destinație (internă sau externă), de rapiditatea serviciului (prioritar, neprioritar, urgent, expres sau altele) sau de operator (public sau privat);
- (e) „autoritate de reglementare” înseamnă organismul sau organismele independente însărcinate cu reglementarea serviciilor poștale menționate în prezenta subsecțiune și
- (f) „serviciu universal” înseamnă furnizarea permanentă a unui serviciu poștal de calitate specificată la toate punctele de pe teritoriul unei părți, la prețuri rezonabile pentru toți utilizatorii.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, aceasta include acordarea unei concesiuni, a unei înregistrări, a unei declarații, a unei notificări sau a unor licențe individuale.

² „Serviciile poștale” acoperă CPC, CPC 7511 și CPC 7512.

ARTICOLUL 18.22

Prevenirea practicilor anticoncurențiale în sectorul poștal

Fiecare parte se asigură că un furnizor de servicii poștale care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol poștal nu recurge la practici anticoncurențiale, cum ar fi:

- (a) utilizarea încasărilor provenite din furnizarea unui astfel de serviciu pentru a subvenționa încrucișat furnizarea unui serviciu poștal expres sau a oricărui serviciu poștal neuniversal și
- (b) o diferențiere între clienți, cum ar fi întreprinderile, expeditorii de volume mari de corespondență sau consolidatorii, în ceea ce privește tarifele sau alte clauze și condiții pentru furnizarea unui serviciu care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol poștal, dacă această diferențiere nu se bazează pe criterii obiective sau imparțiale.

ARTICOLUL 18.23

Servicii universale

Fiecare parte are dreptul să definească tipul de obligație de serviciu universal pe care dorește să o mențină și să decidă asupra domeniului său de aplicare și a punerii sale în aplicare. Fiecare parte poate adopta măsurile necesare pentru a salvarda punerea în aplicare, dezvoltarea și întreținerea serviciului poștal universal. Astfel de măsuri și obligații nu sunt considerate ca fiind anticoncurențiale în sine dacă sunt aplicate într-un mod transparent, nediscriminatoriu și proporțional.

ARTICOLUL 18.24

Licențele pentru furnizarea de servicii poștale

- (1) Fiecare parte poate solicita licențe pentru furnizarea de servicii poștale. Licența ar trebui acordată ori de câte ori este posibil prin intermediul unei proceduri simplificate de autorizare, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative naționale.
- (2) Licența poate necesita respectarea cerințelor esențiale, inclusiv a standardelor de calitate, și respectarea drepturilor exclusive și speciale ale operatorilor desemnați de servicii rezervate sau de servicii poștale universale.
- (3) În cazul în care o parte impune obligația deținerii unei licențe:
  - (a) partea respectivă face publice, într-o formă ușor accesibilă:
    - (i) drepturile și obligațiile care decurg din licența respectivă;
    - (ii) criteriile, clauzele și condițiile de acordare a licenței și
    - (iii) în măsura posibilului, perioada necesară în mod normal pentru adoptarea unei decizii cu privire la o cerere de licență;
  - (b) procedurile de acordare a licenței trebuie să fie transparente, nediscriminatorii, proporționale și bazate pe criterii obiective și

- (c) orice taxă de licență¹ pe care este posibil ca solicitanții să trebuiască să o suporte ca urmare a cererii de acordare a licenței trebuie să fie rezonabilă și să nu aibă ca efect restricționarea furnizării serviciului.
- (4) Statutul unei cereri de licență și motivele refuzului de a acorda o licență trebuie aduse la cunoștința solicitantului la cerere. Fiecare parte, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, menține sau instituie o procedură prin care solicitanții pot contesta refuzul unui organism independent național de a acorda o licență. Această procedură trebuie să fie transparentă, nediscriminatorie și bazată pe criterii obiective.

ARTICOLUL 18.25

Independența organismului de reglementare

Fiecare parte poate desemna un organism de reglementare, specific sau nu sectorului serviciilor poștale. Organismul de reglementare trebuie să fie distinct din punct de vedere juridic de orice furnizor de servicii poștale și să nu răspundă în fața niciunui astfel de furnizor. Deciziile organismelor de reglementare și procedurile utilizate de acestea trebuie să fie imparțiale față de toți participanții la piață.

---

¹ Taxele de licență nu includ plățile aferente licitațiilor, procedurilor de ofertare sau altor mijloace nediscriminatorii de acordare de concesiuni sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

SUBSECȚIUNEA 4

SERVICIILE DE TELECOMUNICAȚII

ARTICOLUL 18.26

Domeniul de aplicare

- (1) Prezenta subsecțiune stabilește principiile cadrului de reglementare pentru serviciile de telecomunicații, altele decât radiodifuziunea¹, cu privire la care fiecare parte și-a asumat angajamente specifice în conformitate cu prezentul capitol.
- (2) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu se interpretează:
- (a) ca impunând unei părți să autorizeze un furnizor de servicii de telecomunicații al celeilalte părți să stabilească, să construiască, să achiziționeze, să închirieze, să exploateze sau să furnizeze rețele sau servicii de telecomunicații, altele decât cele prevăzute în anexele 18-A, 18-B, 18-C și 18-E sau

---

¹ „Radiodifuziune și televiziune” înseamnă radiocomunicațiile în care transmisiile sunt destinate recepționării directe de către publicul larg și pot include transmisia audio și transmisia de televiziune. Furnizorii de servicii de radiodifuziune și televiziune sunt considerați furnizori de servicii publice de telecomunicații, iar rețelele acestora sunt considerate rețele publice de telecomunicații, dacă și în măsura în care aceste rețele sunt utilizate și pentru furnizarea de servicii publice de telecomunicații.

- (b) ca impunând unei părți să oblige furnizorii de servicii aflați sub jurisdicția sa să stabilească, să construiască, să achiziționeze, să închirieze, să exploateze sau să furnizeze rețele sau servicii de telecomunicații care nu sunt oferite publicului în general.

ARTICOLUL 18.27

Definiții

În sensul prezentei subsecțiuni:

- (a) „infrastructură esențială de telecomunicații”¹ înseamnă infrastructura unei rețele publice de telecomunicații și a unui serviciu public de telecomunicații care:
- (i) este furnizată exclusiv sau predominant de un singur furnizor sau de un număr redus de furnizori și
  - (ii) nu poate fi înlocuită din punct de vedere economic sau tehnic pentru furnizarea unui serviciu;
- (b) „interconectare” înseamnă legătura cu furnizorii de rețele de telecomunicații sau de servicii de telecomunicații pentru a permite utilizatorilor unui furnizor de servicii de telecomunicații să comunice cu utilizatorii unui alt furnizor de servicii de telecomunicații și să aibă acces la serviciile de telecomunicații oferite de un alt furnizor de servicii de telecomunicații;

---

¹ Pentru Republica Paraguay și Republica Orientală a Uruguayului, „infrastructură esențială de telecomunicații” înseamnă infrastructura unei rețele publice de telecomunicații și a unui serviciu public de telecomunicații, în conformitate cu definiția prevăzută în legislația lor națională.

- (c) „licență” înseamnă orice formă de autorizare, inclusiv procedurile de înregistrare, de declarare sau de notificare sau altele definite în actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți, care stabilește drepturi și obligații specifice sectorului telecomunicațiilor, care este acordată unui furnizor individual de servicii de telecomunicații de către o autoritate de reglementare și care este necesară pentru furnizarea unui serviciu de telecomunicații;
- (d) „furnizor principal” în sectorul telecomunicațiilor înseamnă un furnizor de rețele sau servicii de telecomunicații care are capacitatea de a influența în mod considerabil condițiile de participare, în ceea ce privește prețul și oferta, pe o piață relevantă a serviciilor de telecomunicații, ca urmare a controlului asupra infrastructurii esențiale sau a utilizării poziției sale pe piața în cauză;
- (e) „rețea publică de telecomunicații” înseamnă infrastructura publică de telecomunicații care permite telecomunicațiile între două sau mai multe puncte terminale definite ale rețelei;
- (f) „serviciu public de telecomunicații” înseamnă orice serviciu de telecomunicații solicitat, în mod explicit sau în fapt, de către o parte pentru a fi oferit publicului larg;
- (g) „autoritate de reglementare” înseamnă organismul sau organismele însărcinate cu reglementarea telecomunicațiilor menționate în prezenta subsecțiune;
- (h) „furnizor de servicii” înseamnă o persoană căreia i s-a acordat o licență pentru furnizarea de servicii de telecomunicații;
- (i) „servicii de telecomunicații” înseamnă toate serviciile care constau în transmisia și recepția de semnale electromagnetice și exclud serviciile care asigură sau exercită controlul editorial asupra conținutului transmis și

- (j) „serviciu universal” înseamnă ansamblul de servicii de o anumită calitate care trebuie puse la dispoziția tuturor utilizatorilor pe teritoriul unei părți, indiferent de situarea lor geografică, la un preț accesibil.

ARTICOLUL 18.28

Autoritatea de reglementare

- (1) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare pentru serviciile de telecomunicații este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice furnizor de servicii de telecomunicații.
- (2) Autoritatea de reglementare trebuie să dispună de competențe și resurse suficiente pentru a reglementa sectorul. Competențele autorității de reglementare trebuie făcute publice într-o formă ușor accesibilă și clară, în special dacă sarcinile respective sunt atribuite mai multor organisme.
- (3) Deciziile autorității de reglementare și procedurile utilizate de aceasta trebuie să fie imparțiale față de toți operatorii de piață.
- (4) Un furnizor de servicii de telecomunicații care este afectat de o decizie a unei autorități de reglementare are dreptul de a contesta decizia respectivă în fața unui organism național de soluționare a căilor de atac care este independent de părțile implicate și de autoritatea de reglementare. În cazul în care organismul de soluționare a căilor de atac nu are caracter judiciar, acesta furnizează în scris motivele care stau la baza deciziei luate, iar deciziile sale fac, de asemenea, obiectul unei reexaminări din partea unei autorități judiciare sau administrative imparțiale și independente.

ARTICOLUL 18.29

Licențele pentru furnizarea de servicii de telecomunicații

- (1) Fiecare parte se asigură că se acordă o licență, prin intermediul unei proceduri simplificate, ori de câte ori este posibil.
- (2) Fiecare parte se asigură că clauzele și condițiile de acordare a drepturilor de utilizare a numerelor și frecvențelor sunt puse la dispoziția publicului.
- (3) În cazul în care o parte solicită o licență:
  - (a) toate criteriile de acordare a licențelor sunt făcute publice;
  - (b) perioada rezonabilă necesară în mod normal pentru a lua o decizie cu privire la acordarea licenței, după depunerea cererii complete, se face publică;
  - (c) în cazul în care acordarea unei licențe este refuzată, motivele refuzului sunt comunicate în scris solicitantului, la cerere și
  - (d) solicitantul licenței are posibilitatea de a sesiza un organism național de soluționare a căilor de atac pentru a stabili dacă licența a fost refuzată în mod nejustificat.

ARTICOLUL 18.30

Practicile anticoncurențiale

Fiecare parte adoptă sau menține măsuri adecvate pentru a nu permite tuturor furnizorilor de rețele sau servicii de telecomunicații care, separat sau împreună, constituie un furnizor principal¹ să inițieze sau să continue practici anticoncurențiale. Aceste practici anticoncurențiale pot include abuzul de poziție dominantă și toate practicile, comportamentele sau recomandările individuale sau concertate care au ca efect restricționarea, limitarea, împiedicarea, denaturarea sau împiedicarea concurenței actuale sau viitoare pe piața relevantă.

ARTICOLUL 18.31

Accesul la infrastructura esențială de telecomunicații

Fiecare parte se asigură că un furnizor principal² de pe teritoriul său acordă furnizorilor acces la infrastructura sa esențială de telecomunicații în condiții rezonabile și nediscriminatorii³, inclusiv în ceea ce privește tarifele, standardele tehnice, specificațiile, calitatea și întreținerea.

---

¹ Pentru Republica Orientală a Uruguayului, domeniul de aplicare al prezentului articol se aplică tuturor furnizorilor de servicii de telecomunicații.

² Pentru Republica Orientală a Uruguayului, domeniul de aplicare al prezentului articol se aplică tuturor furnizorilor.

³ În sensul prezentei subsecțiuni, termenul „nediscriminare” se interpretează ca referindu-se la tratamentul național, astfel cum este definit la articolul 18.4, precum și la utilizarea specifică sectorului, care înseamnă clauze și condiții care nu sunt mai puțin favorabile decât cele acordate oricărui alt utilizator de rețele sau servicii publice de telecomunicații similare în circumstanțe similare.

ARTICOLUL 18.32

Interconectarea

- (1) Fiecare parte se asigură că orice furnizor autorizat să furnizeze servicii de telecomunicații pe teritoriul său are dreptul de a negocia interconectarea cu alți furnizori de rețele publice de telecomunicații și de servicii publice de telecomunicații. Interconectarea ar trebui convenită, în principiu, pe baza unor negocieri comerciale între furnizorii în cauză.
- (2) Fiecare parte se asigură că furnizorii de servicii de telecomunicații care obțin informații de la un alt furnizor de servicii de telecomunicații în timpul procesului de negociere a acordurilor de interconectare utilizează respectivele informații doar în scopul pentru care acestea au fost oferite și respectă întotdeauna confidențialitatea informațiilor transmise sau păstrate.
- (3) Interconectarea cu un furnizor principal¹ este asigurată în orice punct al rețelei în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic. O astfel de interconectare se asigură:
- (a) conform unor clauze, condiții, inclusiv standarde și specificații tehnice, și la tarife nediscriminatorii, precum și la o calitate care să nu fie mai puțin favorabilă decât cea oferită pentru propriile servicii similare sau pentru servicii similare ale unui astfel de furnizor principal sau pentru servicii similare ale furnizorilor de servicii neafiliați ori pentru filialele sau alte societăți afiliate ale acestuia;

---

¹ Pentru Republica Orientală a Uruguayului, domeniul de aplicare al prezentului articol se aplică tuturor furnizorilor de servicii de telecomunicații.

- (b) cu promptitudine, potrivit unor clauze și condiții, inclusiv standarde și specificații tehnice, care sunt transparente și rezonabile ținând seama de fezabilitatea economică și suficient de detaliate pentru ca furnizorul să nu fie nevoit să plătească pentru componente sau instalații ale rețelei care nu sunt necesare pentru furnizarea serviciului și
- (c) la cererea unui alt furnizor de servicii de telecomunicații și sub rezerva unei evaluări efectuate de autoritatea de reglementare, dacă este cazul, în orice punct care oferă această posibilitate tehnică în plus față de punctele terminale ale rețelei oferite majorității utilizatorilor, la tarife rezonabile.
- (4) Normele aplicabile interconectării cu un furnizor principal trebuie făcute publice.
- (5) Furnizorii principali își fac publice acordurile de interconectare sau ofertele de interconectare de referință, după caz.
- (6) Fiecare parte se asigură că un furnizor de servicii de telecomunicații care solicită interconectarea cu un furnizor principal are dreptul de a sesiza, fie în orice moment, fie după o perioadă rezonabilă care a fost comunicată public, un organism național independent în vederea soluționării litigiilor privind clauzele, condițiile și tarifele de interconectare adecvate. Un astfel de organism național independent poate fi autoritatea de reglementare menționată la articolul 18.28.

ARTICOLUL 18.33

Resursele limitate

Fiecare parte își desfășoară procedurile pentru acordarea drepturilor de utilizare a resurselor limitate, inclusiv a frecvențelor, a numerelor și a drepturilor de trecere, în mod obiectiv, prompt, transparent și nediscriminatoriu. În măsura în care este posibil, fiecare parte pune la dispoziția publicului situația actuală a benzilor de frecvență alocate, dar nu este necesară identificarea detaliată a frecvențelor alocate pentru utilizări specifice de către autoritățile publice.

ARTICOLUL 18.34

Serviciul universal

(1) Fiecare parte are dreptul să definească tipul de obligații de serviciu universal pe care dorește să le mențină și să decidă asupra domeniului de aplicare și a punerii lor în aplicare. Fiecare parte administrează obligațiile de serviciu universal într-un mod transparent, obiectiv, nediscriminatoriu și proporțional.

(2) În cazul în care desemnarea unui furnizor de serviciu universal este deschisă mai multor furnizori de rețele sau servicii de telecomunicații, aceste proceduri sunt deschise tuturor furnizorilor de servicii. Desemnarea se face printr-un mecanism eficient, transparent și nediscriminatoriu.

ARTICOLUL 18.35

Confidențialitatea informațiilor

Fiecare parte asigură confidențialitatea telecomunicațiilor și a datelor privind traficul aferent transmise prin intermediul rețelelor publice de telecomunicații sau al serviciilor publice de telecomunicații, sub rezerva cerinței ca măsurile aplicate în acest scop să nu constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificabilă ori o restricție disimulată a comerțului cu servicii.

ARTICOLUL 18.36

Litigiile între furnizori

Fiecare parte se asigură că, în cazul apariției unui litigiu între furnizori, autoritatea de reglementare¹ în cauză emite, la cererea oricăreia dintre părțile litigiului, o decizie obligatorie de soluționare a litigiului în cel mai scurt timp posibil.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, în cazul MERCOSUR, aceasta se referă la autoritatea de reglementare a fiecărui stat MERCOSUR semnatar.

ARTICOLUL 18.37

Serviciile de roaming internațional

- (1) Fiecare parte depune eforturi pentru a coopera în vederea promovării unor tarife transparente și rezonabile pentru serviciile de roaming internațional, cu scopul de a promova dezvoltarea comerțului între părți și de a spori bunăstarea consumatorilor.
- (2) Fiecare parte se asigură că furnizorii de servicii de telecomunicații care furnizează servicii de roaming internațional pentru voce, mesagerie text și date furnizează aceste servicii:
  - (a) la o calitate similară cu cea oferită propriilor clienți cu amănuntul din țara lor de stabilire și
  - (b) cu informații clare și ușor accesibile cu privire la accesul la servicii și la prețurile acestora.
- (3) Părțile cooperează în ceea ce privește monitorizarea punerii în aplicare a alineatelor (1) și (2), precum și cu privire la alte aspecte legate de serviciile de roaming internațional care pot fi identificate.
- (4) Prezentul articol nu obligă o parte să reglementeze tarifele sau condițiile pentru serviciile de roaming internațional.

SUBSECȚIUNEA 5

SERVICIILE FINANCIARE

ARTICOLUL 18.38

Domeniul de aplicare

Prezenta subsecțiune se aplică măsurilor luate de una dintre părți care au efecte asupra furnizării de servicii financiare.

ARTICOLUL 18.39

Definiții

- (1) În sensul prezentei subsecțiuni, se aplică următoarele definiții:
  - (a) „serviciu financiar” înseamnă orice serviciu cu caracter financiar oferit de un furnizor de servicii financiare al unei părți; serviciile financiare includ următoarele activități:
    - (i) serviciile de asigurări și serviciile conexe asigurărilor:
      - (A) asigurările directe (inclusiv coasigurările):
        - (1) asigurările de viață și
        - (2) asigurările generale;

- (B) reasigurările și retrocesiunile;
  - (C) activitățile de intermediere a asigurărilor, de exemplu activitățile de brokeraj și de agenție și
  - (D) serviciile auxiliare asigurărilor, cum ar fi serviciile de consultanță, de actuariat, de evaluare a riscurilor și de soluționare a cererilor de despăgubire și
- (ii) serviciile bancare și alte servicii financiare (cu excepția asigurărilor):
- (A) acceptarea depozitelor și a altor fonduri rambursabile de la public;
  - (B) împrumuturile de orice natură, inclusiv creditele de consum, creditele ipotecare, factoringul și finanțarea tranzacțiilor comerciale;
  - (C) leasingul financiar;
  - (D) toate serviciile de plăți și transferuri monetare, inclusiv cărțile de credit, cardurile de cumpărături și cărțile de debit, cecurile de călătorie și cecurile bancare;
  - (E) garanțiile și angajamentele;
  - (F) tranzacționarea, în cont propriu sau în contul clienților, pe o piață valutară, o piață extrabursieră sau de alt tip, a următoarelor:
    - (1) instrumentele pieței monetare (inclusiv cecuri, efecte de comerț, certificate de depozit);
    - (2) valuta;

- (3) produsele derivate, inclusiv, dar nelimitându-se la futures și opțiuni;
- (4) instrumentele pe cursul de schimb și pe rata dobânzii, inclusiv produse precum swapuri și contracte forward pe rata dobânzii;
- (5) valorile mobiliare și
- (6) alte instrumente negociabile și active financiare, inclusiv lingouri;
- (G) participarea la emisiunile de titluri de valoare de orice natură, inclusiv subscrierea și plasarea (publică sau privată) în calitate de agent și furnizarea de servicii legate de aceste emisiuni;
- (H) intermedierea pe piețele interbancare;
- (I) gestionarea activelor, de exemplu gestionarea numerarului sau a portofoliului, toate formele de gestionare a plasamentelor colective, gestionarea fondurilor de pensii, servicii de custodie, de depozitare și fiduciare;
- (J) serviciile de decontare și compensare a activelor financiare, inclusiv a titlurilor de valoare, a produselor financiare derivate și a altor instrumente negociabile;
- (K) furnizarea și transferul de informații financiare, prelucrarea datelor financiare și furnizarea software-ului aferent de către furnizorii de alte servicii financiare și

- (L) serviciile de consultanță, de intermediere și alte servicii financiare auxiliare privind toate activitățile enumerate la punctele (A)-(K), inclusiv furnizarea de informații privind creditele și evaluarea dosarelor de credit, cercetările și consultanța privind investițiile și portofoliile de investiții, precum și consultanța privind achizițiile, restructurările și strategiile societăților;
- (b) „furnizor de servicii financiare” înseamnă orice persoană fizică sau juridică a unei părți, cu excepția entităților publice, care dorește să furnizeze sau furnizează servicii financiare;
- (c) „serviciu financiar nou” înseamnă un serviciu de natură financiară, inclusiv serviciile referitoare la produse existente și noi sau la modul în care este livrat un produs, care nu este furnizat de niciun furnizor de servicii financiare pe teritoriul unei părți, dar care este furnizat pe teritoriul celeilalte părți;
- (d) „organism de autoreglementare” înseamnă un organism neguvernamental, inclusiv orice organizație sau asociație, care exercită autoritatea de reglementare sau de supraveghere asupra furnizorilor de servicii financiare prin delegare din partea uneia dintre părți;
- (e) „entitate publică” înseamnă:
- (i) o administrație publică, o bancă centrală sau o autoritate monetară a unei părți sau o entitate deținută ori controlată de către una dintre părți, care este însărcinată în principal cu exercitarea unor funcții publice sau a unor activități desfășurate în scopuri publice, dar nu include o entitate însărcinată în principal cu furnizarea unor servicii financiare în condiții comerciale sau
  - (ii) o entitate privată, care îndeplinește funcții ce îi revin în mod normal unei bănci centrale sau unei autorități monetare, atunci când exercită respectivele funcții.

(2) În sensul prezentei subsecțiuni și numai în legătură cu serviciile vizate de prezenta subsecțiune, „servicii furnizate în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă:

- (a) activitățile desfășurate de o bancă centrală sau de o autoritate monetară sau de o altă entitate publică în aplicarea politicii monetare sau a politicii cursului de schimb;
- (b) activitățile care se înscriu într-un sistem reglementat de securitate socială sau în sisteme publice de pensii și
- (c) alte activități desfășurate de o entitate publică în contul sau cu garanția ori cu utilizarea resurselor financiare ale statului.

În cazul în care o parte permite ca oricare dintre activitățile menționate la litera (b) sau (c) să fie desfășurată de furnizorii săi de servicii financiare în concurență cu o entitate publică sau cu un furnizor de servicii financiare, „serviciile financiare” includ astfel de activități, care vor intra în domeniul de aplicare al prezentului capitol.

(3) Definiția generală a „serviciilor furnizate în exercitarea autorității guvernamentale” inclusă la articolul 18.1 alineatul (6) din prezentul capitol nu se aplică serviciilor vizate de prezenta subsecțiune.

ARTICOLUL 18.40

Excepția prudențială

(1) Nicio dispoziție a prezentei părți a acordului nu se interpretează ca împiedicând o parte să ia măsuri din motive prudențiale, inclusiv:

- (a) protecția investitorilor, a deponenților, a participanților la piața financiară, a deținătorilor de polițe sau a persoanelor față de care un furnizor de servicii financiare are o obligație fiduciară sau

(b) asigurarea integrității și a stabilității sistemului financiar al unei părți.

(2) În cazul în care aceste măsuri nu sunt compatibile cu dispozițiile prezentei subsecțiuni, ele nu pot fi utilizate de niciuna dintre părți ca mijloc de a se sustrage de la angajamentele sau obligațiile sale care decurg din prezenta subsecțiune.

(3) Nicio dispoziție a prezentei părți a acordului nu se interpretează ca impunând unei părți obligația de a divulga informații referitoare la afacerile și la conturile clienților individuali sau orice informații confidențiale sau protejate deținute de entitățile publice.

ARTICOLUL 18.41

Reglementarea eficientă și transparentă în sectorul serviciilor financiare

(1) Fiecare parte depune toate eforturile pentru a comunica în prealabil tuturor persoanelor interesate orice măsură cu aplicabilitate generală pe care intenționează să o adopte. O astfel de măsură se comunică:

(a) prin intermediul unei publicări oficiale sau

(b) în altă formă scrisă sau electronică.

(2) Autoritatea financiară competentă a fiecărei părți pune la dispoziția persoanelor interesate cerințele sale pentru completarea cererilor privind furnizarea de servicii financiare.

(3) La cererea unui solicitant, autoritatea financiară competentă îl informează cu privire la stadiul în care se află cererea sa. În cazul în care are nevoie de informații suplimentare de la solicitant, autoritatea respectivă notifică solicitantului acest lucru fără întârzieri nejustificate.

(4) Fiecare parte depune toate eforturile pentru a asigura implementarea și aplicarea pe teritoriul său a standardelor convenite la nivel internațional privind reglementarea și supravegherea în sectorul serviciilor financiare și pentru combaterea fraudei și evaziunii fiscale. Aceste standarde convenite la nivel internațional includ, printre altele, standardele adoptate de G20, de Consiliul pentru Stabilitate Financiară, de Comitetul de la Basel pentru supraveghere bancară, de Asociația internațională a organismelor de supraveghere a asigurărilor, de Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare, de Grupul de Acțiune Financiară Internațională privind Spălarea Banilor, de Forumul mondial privind transparența și schimburile de informații în scopuri fiscale al OCDE, precum și Standardele internaționale de raportare financiară. În acest scop, părțile cooperează și fac schimb de informații și de experiență cu privire la aceste aspecte.

ARTICOLUL 18.42

Serviciile financiare noi

(1) Fiecare parte permite unui furnizor de servicii financiare al celeilalte părți, stabilit pe teritoriul său, să furnizeze pe teritoriul său orice servicii financiare noi care intră în domeniul de aplicare al subsectoarelor serviciilor financiare prevăzute în anexele 18-A, 18-B, 18-C și 18-E și sub rezerva clauzelor, limitărilor, condițiilor și calificărilor stabilite în anexele respective.

(2) Un serviciu financiar nou este furnizat în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții pe al cărei teritoriu urmează să fie furnizat și este supus aprobării, reglementării și supravegherii de către autoritățile competente ale părții respective.

ARTICOLUL 18.43

Recunoașterea măsurilor prudențiale

(1) O parte poate recunoaște măsurile prudențiale ale celeilalte părți atunci când stabilește modul de aplicare a măsurilor părții respective cu privire la serviciile financiare. Această recunoaștere, care poate fi realizată prin armonizare sau în alt mod, se poate baza pe un acord sau o înțelegere sau poate fi acordată în mod autonom.

(2) O parte care este parte la un acord sau la o înțelegere cu o țară terță precum cele menționate la alineatul (1), existent(ă) sau viitor (viitoare), acordă celeilalte părți o posibilitate adecvată de a-și negocia aderarea la acordurile sau înțelegerile respective sau de a negocia unele comparabile cu acestea, în condiții în care ar exista o echivalență în ceea ce privește reglementarea, supravegherea, punerea în aplicare a acestor reglementări și, după caz, procedurile privind punerea în comun de informații între părțile la acord sau înțelegere. În cazul în care o parte acordă recunoașterea în mod autonom, aceasta oferă o posibilitate adecvată celeilalte părți să demonstreze existența unor astfel de circumstanțe.

ARTICOLUL 18.44

Organismele de autoreglementare

(1) În cazul în care o parte solicită furnizorilor de servicii financiare ai celeilalte părți apartenența, participarea sau accesul la un organism de autoreglementare pentru a putea furniza servicii financiare în condiții de egalitate cu furnizorii de servicii financiare ai părții respective sau dacă o parte conferă, în mod direct sau indirect, unui organism de autoreglementare privilegii sau avantaje în ceea ce privește furnizarea de servicii financiare, partea în cauză se asigură că organismul de autoreglementare respectă aplicarea articolului 18.4 pentru furnizorii de servicii financiare stabiliți pe teritoriul părții respective.

(2) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică un organism de autoreglementare menționat la alineatul (1) să adopte propriile cerințe sau proceduri nediscriminatorii. În măsura în care astfel de măsuri sunt luate de organisme neguvernamentale și nu sunt luate în legătură cu exercitarea competențelor delegate de administrațiile publice sau autoritățile centrale, regionale sau locale, acestea nu sunt considerate măsuri ale unei părți și nu intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol.

ARTICOLUL 18.45

Sistemele de plată și compensare

Pe baza cerințelor de reglementare și în conformitate cu articolul 18.4, fiecare parte acordă furnizorilor de servicii financiare ai celeilalte părți stabiliți pe teritoriul său acces la facilitățile de plată și de compensare operate de entități publice și la finanțarea și refinanțarea oficială disponibile pe parcursul desfășurării normale a activității. Prezentul articol nu are ca scop acordarea accesului la facilitățile de creditor de ultimă instanță ale unei părți (banca centrală națională sau orice altă autoritate monetară).

SUBSECȚIUNEA 6

COMERȚUL ELECTRONIC

ARTICOLUL 18.46

Obiectivul și domeniul de aplicare

- (1) Recunoscând faptul că comerțul electronic sporește oportunitățile de afaceri în numeroase activități economice, părțile convin să promoveze dezvoltarea comerțului electronic între ele, inclusiv cooperând în privința problemelor generate de comerțul electronic în conformitate cu dispozițiile prezentei subsecțiuni.
- (2) Prezenta subsecțiune se aplică măsurilor care au efecte asupra comerțului realizat prin mijloace electronice.
- (3) Părțile recunosc principiul neutralității tehnologice în comerțul electronic.
- (4) Dispozițiile prezentei subsecțiuni nu se aplică serviciilor de jocuri de noroc, serviciilor de radiodifuziune și televiziune, serviciilor audiovizuale, serviciilor notarilor sau profesiilor echivalente și serviciilor de reprezentare juridică.

ARTICOLUL 18.47

Definiții

În sensul prezentei subsecțiuni:

- (a) „consumator” înseamnă orice persoană fizică sau juridică, dacă acest lucru este prevăzut de actele cu putere de lege și normele administrative naționale ale fiecărei părți, care utilizează sau solicită un serviciu public de telecomunicații, definit la articolul 18.27 litera (e), în scopuri care nu sunt legate de activitatea sa comercială, industrială sau profesională;
- (b) „comunicare de marketing direct” înseamnă orice formă de publicitate prin care o persoană comunică mesaje de marketing în mod direct utilizatorilor finali prin intermediul unei rețele publice de telecomunicații și, în sensul prezentului acord, cuprinde cel puțin mesajele transmise prin poștă electronică și mesajele text și multimedia (SMS și MMS);
- (c) „serviciu de autentificare electronică” înseamnă un serviciu care permite confirmarea:
  - (i) identificării electronice a unei persoane sau
  - (ii) a originii și integrității unor date în format electronic;
- (d) „semnătură electronică” înseamnă datele în format electronic atașate la alte date în format electronic sau asociate logic cu acestea și care îndeplinesc următoarele cerințe:
  - (i) sunt utilizate de o persoană fizică în scopul de a accepta datele în format electronic la care se raportează;
  - (ii) sunt legate de datele în format electronic la care se raportează, astfel încât orice modificare ulterioară a datelor poate fi detectată și

- (iii) sunt utilizate de o persoană juridică în scopul de a asigura originea și integritatea datelor electronice la care se referă și
- (e) „utilizator final” înseamnă orice persoană care utilizează sau solicită un serviciu de telecomunicații accesibil publicului, fie în calitate de consumator, fie în scopuri legate de activitatea comercială, industrială sau profesională.

ARTICOLUL 18.48

Taxele vamale pentru transmisiile electronice

- (1) Nicio parte nu aplică taxe vamale pentru transmisiile electronice între o persoană a unei părți și o persoană a celeilalte părți.
- (2) Pentru mai multă certitudine, alineatul (1) nu împiedică o parte să aplice impozite, taxe sau alte impuneri interne asupra transmisiilor electronice, cu condiția ca aceste impozite, taxe sau impuneri să fie aplicate într-un mod compatibil cu prezenta parte a acordului.

ARTICOLUL 18.49

Principiul excluderii autorizării prealabile

- (1) Părțile depun eforturi pentru a nu impune autorizarea prealabilă a furnizării unui serviciu prin mijloace electronice pentru simplul motiv că serviciul este furnizat prin mijloace electronice, precum și pentru a nu adopta sau menține orice altă cerință cu efect echivalent.

(2) Alineatul (1) nu se aplică serviciilor de telecomunicații definite la articolul 18.27 punctul (i) și serviciilor financiare definite la articolul 18.39 alineatul (1) litera (a).

(3) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție nu împiedică o parte să adopte sau să mențină măsuri incompatibile cu alineatul (1) pentru a atinge un obiectiv legitim de politică publică în conformitate cu:

(a) articolul 18.1 alineatul (4);

(b) articolul 18.40;

(c) articolul 28.1 și

(d) articolul 28.2.

ARTICOLUL 18.50

Încheierea de contracte prin mijloace electronice

Fiecare parte se asigură că sistemul său juridic permite încheierea de contracte prin mijloace electronice și că actele sale cu putere de lege și normele sale administrative privind procesele contractuale nu creează obstacole în calea utilizării contractelor electronice și nici nu conduc la lipsirea acestor contracte de efecte juridice și de valabilitate pe motiv că au fost încheiate prin mijloace electronice, cu excepția cazului în care acest lucru este prevăzut în actele sale cu putere de lege și normele sale administrative¹.

---

¹ Prezentul articol nu se aplică contractelor care creează sau transferă drepturi asupra bunurilor imobile; contractelor care necesită prin lege implicarea instanțelor, a autorităților publice sau a profesiilor care exercită o autoritate publică; contractelor de garanție acordată sau garanțiilor reale furnizate de persoane care acționează în scopuri care nu sunt legate de activitatea lor comercială, industrială sau profesională și contractelor reglementate de dreptul familiei sau de dreptul succesoral.

ARTICOLUL 18.51

Serviciile de semnătură și de autentificare electronică

- (1) Niciuna dintre părți nu neagă efectul juridic și admisibilitatea ca element de probă în cadrul procedurilor juridice a unui serviciu de semnătură electronică și de autentificare electronică numai pe baza faptului că este în format electronic.
- (2) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține măsuri de reglementare a serviciilor de semnătură electronică și de autentificare electronică prin care:
  - (a) s-ar interzice părților la o tranzacție electronică să determine reciproc metodele electronice adecvate pentru tranzacția lor sau
  - (b) părțile la o tranzacție electronică ar fi împiedicate să aibă posibilitatea de a dovedi autorităților judiciare sau administrative că tranzacția electronică respectă toate cerințele legale cu privire la serviciile de semnătură electronică și de autentificare electronică.

ARTICOLUL 18.52

Comunicări de marketing direct nesolicitate

- (1) Fiecare parte depune eforturi pentru a proteja în mod eficace utilizatorii finali împotriva comunicărilor de marketing direct nesolicitate.

- (2) Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că nu se trimit comunicări de marketing direct consumatorilor care nu și-au dat consimțământul¹ pentru primirea unor astfel de comunicări.
- (3) În pofida alineatului (2), fiecare parte permite persoanelor care au colectat, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, datele de contact ale unui consumator în contextul vânzării unui produs sau a unui serviciu să îi transmită consumatorului respectiv comunicări de marketing direct pentru propriile produse sau servicii similare.
- (4) În ceea ce privește comunicările de marketing direct, fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că acestea sunt clar identificabile ca atare, prezintă în mod clar persoana în numele căreia au fost trimise și conțin informațiile necesare pentru a permite utilizatorilor finali să solicite încetarea primirii lor, în mod gratuit și în orice moment.

ARTICOLUL 18.53

Protecția consumatorilor

- (1) Părțile recunosc importanța adoptării și menținerii unor măsuri transparente și eficace de protecție a consumatorilor, inclusiv împotriva practicilor comerciale frauduloase și înșelătoare, atunci când aceștia se angajează în tranzacții de comerț electronic.

---

¹ Consimțământul se definește în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți.

(2) În sensul alineatului (1), părțile adoptă sau mențin măsuri care contribuie la încrederea consumatorilor, inclusiv măsuri care interzic practicile comerciale frauduloase și înșelătoare. Aceste măsuri prevăd, printre altele:

- (a) dreptul consumatorilor la informații clare și detaliate cu privire la serviciu și la furnizorul acestuia;
- (b) obligația comercianților de a acționa cu bună-credință și de a respecta practicile de piață loiale, inclusiv ca răspuns la întrebările consumatorilor;
- (c) interzicerea taxării consumatorilor pentru servicii nesolicitate sau pe o perioadă neautorizată de consumator și
- (d) accesul consumatorilor la căi de atac pentru a-și revendica drepturile, inclusiv în ceea ce privește dreptul la măsuri reparatorii pentru serviciile care, deși achitate, nu sunt furnizate astfel cum s-a convenit.

(3) Părțile recunosc importanța cooperării dintre agențiile lor responsabile cu protecția consumatorilor sau alte organisme relevante cu privire la activitățile legate de comerțul electronic, pentru a proteja consumatorii și a spori încrederea acestora.

ARTICOLUL 18.54

Cooperarea în materie de reglementare în domeniul comerțului electronic

- (1) Părțile mențin cooperarea și dialogul cu privire la aspectele de reglementare legate de comerțul electronic pe baza unor clauze și condiții stabilite de comun acord, care abordează, printre altele, următoarele aspecte:
- (a) recunoașterea și facilitarea serviciilor transfrontaliere interoperabile de semnătură electronică și de autentificare electronică;
  - (b) responsabilitatea furnizorilor de servicii intermediari în ceea ce privește transmiterea sau stocarea informațiilor;
  - (c) tratamentul comunicărilor de marketing direct;
  - (d) protecția consumatorilor în domeniul comerțului electronic;
  - (e) promovarea tranzacțiilor fără suport de hârtie și
  - (f) orice alt aspect relevant pentru dezvoltarea comerțului electronic.
- (2) Cooperarea menționată la alineatul (1) se axează pe schimbul de informații privind actele cu putere de lege și normele administrative ale părților referitoare la aceste aspecte, precum și pe punerea în aplicare a acestor acte cu putere de lege și norme administrative.

ARTICOLUL 18.55

Înțelegerea privind serviciile informatice

- (1) Părțile convin că, în scopul liberalizării comerțului cu servicii în conformitate cu articolele 18.3 și 18.4, următoarele servicii sunt considerate servicii informatice și servicii conexe, indiferent dacă sunt sau nu furnizate prin intermediul unei rețele, inclusiv prin internet:
- (a) consultanță, strategie, analiză, planificare, specificare, proiectare, dezvoltare, instalare, implementare, integrare, testare, corectarea erorilor, actualizare, sprijin, asistență tehnică sau administrare a calculatoarelor sau a sistemelor informatice ori pentru acestea;
  - (b) programe informatice, definite ca fiind ansambluri de instrucțiuni necesare pentru a permite calculatoarelor să funcționeze și să comunice (între ele și cu exteriorul), precum și consultare, strategie, analiză, planificare, specificare, proiectare, realizare, instalare, implementare, integrare, testare, corectarea erorilor, actualizare, adaptare, întreținere, sprijin, asistență tehnică, administrare sau utilizare a programelor informatice ori pentru acestea;
  - (c) prelucrarea datelor, stocarea datelor, găzduirea datelor sau servicii de gestionare a bazelor de date;
  - (d) servicii de întreținere și reparații pentru mașini și echipamente de birou, inclusiv calculatoare și
  - (e) servicii de formare destinate personalului clienților, legate de programe informatice, calculatoare sau sisteme informatice și neclasificate în altă parte.
- (2) Pentru mai multă certitudine, serviciile facilitate prin servicii informatice și servicii conexe nu sunt considerate neapărat servicii informatice și servicii conexe în sine.

SECȚIUNEA D

DISPOZIȚII FINALE ȘI EXCEPȚII

ARTICOLUL 18.56

Punctele de contact

(1) În termen de 1 (un) an de la data intrării în vigoare a acordului, fiecare parte desemnează puncte de contact și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestora cu scopul:

(a) de a facilita furnizarea de informații celeilalte părți cu privire la punerea în aplicare a prezentului capitol, cum ar fi:

(i) aspectele comerciale și tehnice ale furnizării de servicii și

(ii) înregistrarea, recunoașterea și obținerea calificărilor profesionale și

(b) de a examina orice alte aspecte referitoare la punerea în aplicare a prezentului capitol care sunt menționate de una dintre părți.

(2) Fiecare parte notifică celeilalte părți, cu promptitudine, orice modificare a acestor date de contact.

ARTICOLUL 18.57

Subcomitetul pentru comerțul cu servicii și stabilire

- (1) Subcomitetul pentru comerțul cu servicii și stabilire, instituit în temeiul articolului 9.9 alineatul (4), are următoarele funcții, pe lângă cele enumerate la articolele 2.4 și 9.9:
- (a) desfășoară lucrările tehnice pregătitoare în cazul unei revizuii a prezentului capitol în conformitate cu articolul 18.58 și
  - (b) discută subiectele relevante pentru comerțul cu servicii și stabilire, inclusiv oportunitățile de extindere a investițiilor reciproce în sectoarele de servicii și non-servicii.
- (2) Subcomitetul poate invita ad-hoc reprezentanți ai entităților relevante cu expertiza necesară relevantă pentru aspectele care urmează să fie abordate.

ARTICOLUL 18.58

Clauza de revizuire

Având în vedere obiectivele sale, prezentul capitol poate fi revizuit cel mai devreme la 3 (trei) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord sau în contextul unei revizuii globale a prezentului acord.

ARTICOLUL 18.59

Refuzul acordării de beneficii

O parte poate refuza beneficiile prevăzute în prezentul capitol:

- (a) pentru furnizarea unui serviciu, dacă stabilește că serviciul respectiv este furnizat din sau pe teritoriul unei țări terțe sau
- (b) pentru o persoană juridică, dacă stabilește că aceasta este o persoană juridică a unei țări terțe.

Capitolul 19

TRANSFERURILE SAU PLĂȚILE PENTRU TRANZACȚIILE AFERENTE CONTULUI CURENT, FLUXURILE DE CAPITAL ȘI MĂSURILE DE SALVGARDARE TEMPORARE

ARTICOLUL 19.1

Contul de capital

În ceea ce privește tranzacțiile aferente contului de capital și contului financiar din balanța de plăți, fiecare parte autorizează libera circulație a capitalurilor în scopul stabilirii de investiții directe, astfel cum se prevede în capitolul 18. Aceste fluxuri includ lichidarea sau repatrierea capitalului respectiv.

ARTICOLUL 19.2

Contul curent

Fiecare parte autorizează, într-o monedă liber convertibilă și în conformitate cu Statutul Fondului Monetar Internațional adoptat în cadrul Conferinței monetare și financiare a Organizației Națiunilor Unite care a avut loc la Bretton Woods, New Hampshire, la 22 iulie 1944 (denumit în continuare „Statutul Fondului Monetar Internațional”), orice plăți și transferuri cu privire la tranzacțiile aferente contului curent din balanța de plăți care intră sub incidența prezentului acord.

ARTICOLUL 19.3

Aplicarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative referitoare la transferurile sau plățile
pentru tranzacțiile aferente contului curent și fluxurile de capital

Nicio dispoziție a articolelor 19.1 și 19.2 nu se interpretează ca împiedicând o parte să aplice, în mod echitabil și nediscriminatoriu și într-un mod care nu ar constitui o restricție disimulată a transferurilor sau plăților pentru tranzacțiile aferente contului curent sau a fluxurilor de capital, actele sale cu putere de lege și normele sale administrative referitoare la:

- (a) faliment, insolvență sau protejarea drepturilor creditorilor;
- (b) emiterea, tranzacționarea sau comercializarea de titluri de valoare;

- (c) infracțiuni sau acte cu caracter penal¹;
- (d) raportarea financiară sau înregistrarea contabilă a transferurilor dacă acest lucru este necesar pentru a veni în sprijinul autorităților aplicare a legii sau al autorităților de reglementare a sistemului financiar sau
- (e) executarea hotărârilor în cadrul procedurilor judecătorești.

ARTICOLUL 19.4

Măsurile de salvagardare temporare

În cazul în care, în circumstanțe excepționale, transferurile sau plățile pentru tranzacții aferente contului curent sau fluxuri de capital cauzează sau amenință să cauzeze dificultăți grave pentru funcționarea uniunii economice și monetare a Uniunii Europene, Uniunea Europeană poate adopta măsuri de salvagardare care sunt strict necesare pentru a aborda dificultățile respective sau amenințarea cu acestea pentru o perioadă de cel mult 6 (șase) luni.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, aceasta include actele cu putere de lege și normele administrative privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului.

ARTICOLUL 19.5

Restricțiile menite să protejeze balanța de plăți

- (1) În cazul în care, în circumstanțe excepționale, o parte se confruntă cu dificultăți grave legate de balanța de plăți, inclusiv în ceea ce privește funcționarea politicii monetare sau a politicii cursului de schimb, sau cu dificultăți financiare externe ori cu amenințarea unor astfel de dificultăți, partea respectivă poate adopta sau menține măsuri restrictive cu privire la transferurile sau plățile pentru tranzacțiile aferente contului curent sau fluxurile de capital.
- (2) Măsurile menționate la alineatul (1) trebuie:
- (a) să fie nediscriminatorii în comparație cu cele aplicate unei țări terțe în situații similare;
  - (b) să fie conforme cu Statutul Fondului Monetar Internațional, după caz;
  - (c) să evite afectarea inutilă a intereselor comerciale, economice și financiare ale celeilalte părți și
  - (d) să fie temporare, proporționale și strict necesare pentru a aborda dificultățile și să fie eliminate progresiv pe măsură ce situația menționată la alineatul (1) se ameliorează. În cazul în care apar circumstanțe absolut excepționale care să determine o parte să dorească prelungirea măsurilor respective după o perioadă de 1 (un) an, aceasta notifică celeilalte părți că va introduce o astfel de prelungire.

ARTICOLUL 19.6

Dispoziții finale

- (1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu limitează drepturile operatorilor economici ai unei părți de a beneficia de orice tratament mai favorabil care poate fi prevăzut în orice acord bilateral sau multilateral existent la care partea respectivă este parte.
- (2) Părțile se consultă în vederea facilitării circulației capitalurilor care intră în domeniul de aplicare al prezentului acord între ele în vederea promovării obiectivelor prezentului acord.

CAPITOLUL 20

ACHIZIȚIILE PUBLICE

ARTICOLUL 20.1

Obiective

Părțile recunosc contribuția unor licitații transparente, concurențiale și deschise la dezvoltarea economică și își stabilesc ca obiectiv deschiderea efectivă a piețelor lor de achiziții publice.

ARTICOLUL 20.2

Definiții

În sensul prezentului capitol, se aplică următoarele definiții:

- (a) „bunuri și servicii comerciale” înseamnă bunurile și serviciile de tipul celor care sunt în general vândute sau oferite spre vânzare în comerț altor cumpărători decât autoritățile publice, cumpărate de regulă de aceștia și utilizate în alte scopuri decât cele ale autorităților publice;
- (b) „serviciu de construcții” înseamnă un serviciu care are ca obiectiv realizarea prin orice mijloace a unor lucrări civile sau de construcții, pe baza diviziunii 51 din CPC;
- (c) „licitație electronică” înseamnă un proces repetitiv care implică utilizarea de mijloace electronice pentru prezentarea de către furnizori a unor prețuri noi și/sau a unor valori noi pentru elementele cuantificabile ale ofertei, altele decât prețul, care au legătură cu criteriile de evaluare, sau ambele, ceea ce duce la o clasificare sau la o reclasificare a ofertelor;
- (d) „în scris” sau „scris(ă)” înseamnă orice expresie scrisă cu litere sau cu cifre care poate fi citită, reprodusă și comunicată ulterior și poate include informațiile transmise și stocate prin mijloace electronice;
- (e) „procedură de negociere” înseamnă o metodă de achiziție prin care entitatea contractantă contactează unul sau mai mulți furnizori aleși de ea;
- (f) „măsură” înseamnă orice act cu putere de lege, reglementare, procedură, orientare sau practică administrativă sau orice acțiune a unei entități contractante legată de o achiziție publică reglementată;

- (g) „listă cu utilizare multiplă” înseamnă o listă de furnizori cu privire la care o entitate contractantă a stabilit că îndeplinesc condițiile de includere pe lista respectivă, pe care entitatea contractantă intenționează să o folosească de mai multe ori;
- (h) „negociere” înseamnă o modalitate de desfășurare a procedurii de achiziții publice supusă principiilor transparenței și nediscriminării, care se limitează la situații specifice în care entităților contractante li se permite să negocieze cu furnizorii atunci când sunt îndeplinite anumite condiții;
- (i) „anunț de intenție” înseamnă un anunț publicat de o entitate contractantă prin care invită furnizorii interesați să depună o cerere de participare, o ofertă sau ambele;
- (j) „operațiuni de compensare” înseamnă măsuri utilizate pentru a încuraja dezvoltarea locală sau a îmbunătăți conturile balanței de plăți prin utilizarea conținutului de origine națională, acordarea de licențe pentru tehnologie, cerințe privind investițiile, comerț în contrapartidă sau cerințe similare;
- (k) „licitație deschisă” înseamnă o metodă de achiziție prin care toți furnizorii interesați pot depune o ofertă;
- (l) „entitate contractantă” înseamnă o entitate care intră sub incidența apendicelor la anexele 20-A – 20-E;
- (m) „furnizor calificat” înseamnă un furnizor care este recunoscut de o entitate contractantă ca îndeplinind condițiile de participare;
- (n) „licitație selectivă” înseamnă o metodă de achiziție prin care numai furnizorii calificați sunt invitați de entitatea contractantă să depună o ofertă;
- (o) „serviciile” includ serviciile de construcții, în absența unor dispoziții contrare;

- (p) „standard” înseamnă un document aprobat de un organism recunoscut care prevede, pentru utilizare comună și repetată, norme, orientări sau caracteristici pentru bunuri sau servicii sau pentru procesele și metodele de producție aferente acestora, document a cărui respectare nu este obligatorie și care, de asemenea, poate să includă sau să se refere exclusiv la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun, serviciu, proces sau metodă de producție;
- (q) „furnizor” înseamnă o persoană sau persoane care furnizează sau ar putea furniza bunuri sau servicii și
- (r) „ specificație tehnică” înseamnă o cerință din cadrul documentației de achiziție care:
  - (i) prevede caracteristicile bunurilor sau ale serviciilor care urmează să fie achiziționate, inclusiv calitatea, performanța, siguranța și dimensiunile acestora sau procesele și metodele de producție ori de furnizare a acestora sau
  - (ii) se referă la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun sau serviciu.

ARTICOLUL 20.3

Domeniul de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică achizițiilor publice reglementate. „Achiziție publică reglementată” înseamnă o procedură de achiziție publică desfășurată în scopuri guvernamentale:
  - (a) pentru bunuri, servicii sau orice combinație a acestora:
    - (i) astfel cum se specifică în appendicele aferent fiecărei părți la anexele 20-A – 20-E și

- (ii) care nu sunt achiziționate pentru a fi comercializate sau revândute sau pentru a fi utilizate în producția sau furnizarea de bunuri sau servicii care se comercializează sau se revând;
  - (b) prin orice mijloace contractuale, inclusiv: cumpărare; leasing și închiriere sau cumpărare în rate, cu sau fără opțiuni de cumpărare;
  - (c) a cărei valoare este egală sau mai mare decât pragul relevant specificat în apendicele aferent fiecărei părți la anexele 20-A – 20-E la momentul publicării unui anunț în conformitate cu articolul 20.13;
  - (d) de către o entitate contractantă, astfel cum se specifică în apendicele aferent fiecărei părți la anexele 20-A – 20-E și
  - (e) care nu este exclusă în alt mod din domeniul de reglementare.
- (2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în apendicele aferent fiecărei părți la anexele 20-A – 20-E, prezentul capitol nu se aplică:
- (a) achiziției sau închirierii de terenuri, de construcții existente sau de alte bunuri imobile sau a drepturilor asupra acestora;
  - (b) acordurilor necontractuale sau oricărei forme de asistență pe care o parte o acordă, inclusiv acorduri de cooperare, granturi, împrumuturi, infuzii de capital, garanții și stimulente fiscale, furnizarea guvernamentală de bunuri și servicii către entitățile guvernamentale statale, regionale sau locale;

- (c) achizițiilor sau cumpărării de servicii ale agențiilor fiscale sau ale depozitarilor, de servicii de lichidare și de gestionare pentru instituții financiare reglementate sau de servicii legate de vânzarea, de răscumpărarea și de distribuirea datoriei publice, inclusiv de împrumuturi și de obligațiuni de stat, de bonuri de trezorerie sau de alte titluri de valoare;
- (d) contractelor de ocupare a forței de muncă în sectorul public sau
- (e) achizițiilor publice efectuate:
  - (i) în scopul precis de a acorda asistență internațională, inclusiv ajutor pentru dezvoltare;
  - (ii) în cadrul procedurii sau condiției specifice prevăzute într-un acord internațional referitor la staționarea trupelor;
  - (iii) în cadrul procedurii sau condiției specifice prevăzute într-un acord internațional referitor la implementarea în comun a unui proiect de către țările semnatare sau
  - (iv) în cadrul procedurii sau condiției specifice a unei organizații internaționale sau finanțate prin granturi, împrumuturi sau alt tip de asistență internațională, în cazul în care procedura sau condiția aplicabilă nu ar fi conformă cu prezentul capitol.
- (3) Fiecare parte specifică în fiecare dintre apendicele la anexele 20-A – 20-E următoarele informații:
  - (a) în apendicele 20-A-1, 20-B-1, 20-C-1, 20-D-1 și 20-E-1, entitățile guvernamentale centrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;

- (b) în apendicele 20-A-2, 20-B-2, 20-C-2, 20-D-2 și 20-E-2, entitățile guvernamentale subcentrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;
  - (c) în apendicele 20-A-3, 20-B-3, 20-C-3, 20-D-3 și 20-E-3, toate celelalte entități ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;
  - (d) în apendicele 20-A-4, 20-B-4, 20-C-4, 20-D-4 și 20-E-4, mărfurile care sunt reglementate de prezentul capitol;
  - (e) în apendicele 20-A-5, 20-B-5, 20-C-5, 20-D-5 și 20-E-5, serviciile, altele decât serviciile de construcții, care sunt reglementate de prezentul capitol;
  - (f) în apendicele 20-A-6, 20-B-6, 20-C-6, 20-D-6 și 20-E-6, serviciile de construcții care sunt reglementate de prezentul capitol și
  - (g) în apendicele 20-A-7, 20-B-7, 20-C-7, 20-D-7 și 20-E-7, orice note generale.
- (4) În cazul în care, în cadrul unei achiziții publice reglementate, o entitate contractantă solicită unor persoane care nu intră sub incidența apendicelor aferente unei părți la anexele 20-A – 20-E să organizeze proceduri de achiziții publice în numele său, articolul 20.6 se aplică *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 20.4

Evaluarea contractelor

- (1) Atunci când estimează valoarea unei achiziții publice pentru a se asigura dacă este vorba de achiziții publice reglementate, o entitate contractantă:
- (a) nu o împarte în mai multe achiziții publice separate și nici nu selectează sau utilizează o anumită metodă de evaluare pentru a estima valoarea achiziției publice cu intenția de a o exclude total sau parțial din domeniul de aplicare al prezentei părți a acordului și
  - (b) include valoarea totală maximă estimată a achiziției publice pe toată durata sa, indiferent dacă este atribuită unuia sau mai multor furnizori, luând în considerare toate formele de remunerare, inclusiv:
    - (i) primele, onorariile, comisioanele și dobânzile și
    - (ii) în cazul în care achiziția publică oferă posibilitatea unor opțiuni, valoarea totală a acestor opțiuni.
- (2) În cazul în care o solicitare individuală de achiziție publică conduce la atribuirea a mai mult de un contract sau la atribuirea de contracte în părți separate (denumite în continuare „achiziții recurente”), baza de calcul pentru valoarea totală maximă estimată este:
- (a) valoarea achizițiilor recurente pentru același tip de bunuri sau servicii, atribuite în decursul ultimelor 12 (douăsprezece) luni sau în ultimul exercițiu financiar al entității contractante, corectată, dacă este posibil, pentru a ține seama de modificările anticipate de cantitate sau de valoare a bunurilor ori a serviciilor contractate pentru următoarele 12 (douăsprezece) luni sau

- (b) valoarea estimată a achizițiilor recurente pentru același tip de bun sau de serviciu care urmează să fie atribuite în decursul celor 12 (douăsprezece) luni care urmează atribuirii contractului inițial sau în timpul exercițiului financiar al entității contractante.
- (3) În cazul achizițiilor publice prin leasing, închiriere sau cumpărare în rate de bunuri sau servicii ori al achizițiilor publice pentru care nu se specifică un preț total, baza de evaluare este:
  - (a) pentru contractele cu durată determinată
    - (i) în cazul cărora durata contractului este egală sau mai mică de 12 (douăsprezece) luni, valoarea maximă totală estimată pentru întreaga durată sau
    - (ii) în cazul cărora durata contractului este mai mare de 12 (douăsprezece) luni, valoarea maximă totală estimată, care include orice valoare reziduală estimată;
  - (b) pentru contractele pe perioadă nedeterminată, tranșa lunară estimată înmulțită cu 48 (patruzeci și opt) și
  - (c) în cazul în care nu se poate stabili cu certitudine dacă durata contractului este nedeterminată sau determinată, se aplică litera (b).

ARTICOLUL 20.5

Excepții privind securitatea și excepții de ordin general

(1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune sau să nu dezvăluie informații pe care le consideră necesare pentru protejarea intereselor sale esențiale în materie de securitate în legătură cu achizițiile de arme, muniții, produse din domeniul apărării sau materiale de război sau cu privire la achizițiile indispensabile pentru securitatea națională sau pentru apărarea națională.

(2) Sub rezerva cerinței ca astfel de măsuri să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între părți în cazurile în care există aceleași condiții sau care ar constitui o restricție disimulată a comerțului dintre părți, nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte sau să mențină măsuri:

- (a) legate de bunuri sau servicii furnizate de persoane cu handicap, instituții filantropice sau prin munca deținuților;
- (b) necesare pentru protejarea moralei publice, a ordinii sau a siguranței publice;
- (c) necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor, inclusiv măsuri de mediu sau
- (d) necesare pentru protejarea proprietății intelectuale.

ARTICOLUL 20.6

Nediscriminare

- (1) În ceea ce privește orice măsură referitoare la achizițiile publice reglementate:
  - (a) Uniunea Europeană, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, acordă imediat și necondiționat bunurilor și serviciilor statelor MERCOSUR semnatare și furnizorilor din statele MERCOSUR semnatare care oferă bunurile și serviciile respective un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul acordat bunurilor, serviciilor și furnizorilor proprii;
  - (b) fiecare stat MERCOSUR semnatar, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, acordă imediat și necondiționat bunurilor și serviciilor Uniunii Europene și furnizorilor din Uniunea Europeană care oferă bunurile și serviciile respective un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul acordat bunurilor, serviciilor și furnizorilor proprii.

(2) În ceea ce privește orice măsură referitoare la achizițiile publice reglementate, Uniunea Europeană și fiecare stat MERCOSUR semnatar, inclusiv entitățile contractante ale acestora:

- (a) nu acordă unui furnizor stabilit pe plan local un tratament mai puțin favorabil decât cel acordat unui alt furnizor stabilit pe plan local, pe baza gradului de control străin sau de participare a persoanelor celeilalte părți¹² și
- (b) nu discriminează un furnizor stabilit pe plan local pe baza faptului că bunurile sau serviciile oferite de furnizorul respectiv pentru o anumită achiziție publică sunt bunuri sau servicii ale celeilalte părți.

(3) Prezentul articol nu se aplică taxelor vamale sau altor măsuri cu caracter echivalent care au un impact asupra comerțului exterior sau altor reglementări de import și măsuri care afectează comerțul cu servicii, altele decât cele care reglementează în mod specific achizițiile publice reglementate de prezentul capitol.

---

¹ În pofida articolului 20.3 alineatul (1), în cazul Uniunii Europene și al Argentinei, alineatul (2) litera (a) se aplică tuturor achizițiilor publice din Argentina în ceea ce privește furnizorii din Uniunea Europeană care sunt persoane juridice stabilite în Argentina și tuturor achizițiilor publice din Uniunea Europeană în ceea ce privește furnizorii din Argentina care sunt persoane juridice stabilite în Uniunea Europeană. Acest lucru face în continuare obiectul excepțiilor privind securitatea și al excepțiilor de ordin general definite la articolul 20.5.

² În pofida articolului 20.3 alineatul (1), în cazul Uniunii Europene și al Braziliei, alineatul (2) litera (a) se aplică tuturor achizițiilor publice din Brazilia în ceea ce privește furnizorii din Uniunea Europeană care sunt persoane juridice stabilite în Brazilia și tuturor achizițiilor publice din Uniunea Europeană în ceea ce privește furnizorii din Brazilia care sunt persoane juridice stabilite în Uniunea Europeană. Acest lucru face în continuare obiectul excepțiilor privind securitatea și al excepțiilor de ordin general definite la articolul 20.5.

ARTICOLUL 20.7

Utilizarea mijloacelor electronice

- (1) Fiecare parte desfășoară achiziții publice reglementate prin mijloace electronice în cea mai mare măsură posibilă și cooperează pentru dezvoltarea și extinderea utilizării mijloacelor electronice în sistemele de achiziții publice.
- (2) Atunci când o entitate contractantă efectuează o achiziție publică reglementată prin mijloace electronice, aceasta:
  - (a) se asigură că procedura de achiziții publice este desfășurată folosind sisteme de tehnologie a informațiilor și software, inclusiv cele legate de autentificarea și criptarea informațiilor, care sunt disponibile publicului larg și interoperabile cu alte sisteme de tehnologie a informațiilor și software disponibile publicului larg și
  - (b) menține mecanisme care asigură integritatea cererilor de participare și a ofertelor, fiind capabile inclusiv să înregistreze momentul primirii ofertelor și să prevină accesul necorespunzător la acestea.

ARTICOLUL 20.8

Desfășurarea procedurii de achiziții publice

O entitate contractantă desfășoară procedurile de achiziții publice reglementate într-un mod transparent și imparțial care evită conflictele de interese și previne practicile de corupție și care respectă dispozițiile prezentului capitol, utilizând următoarele metode: licitație deschisă, selectivă sau restrânsă. Fiecare parte adoptă sau menține sancțiuni împotriva practicilor de corupție în conformitate cu legislația sa.

ARTICOLUL 20.9

Reguli de origine

În sensul articolului 20.6, determinarea originii mărfurilor se face pe o bază nepreferențială.

ARTICOLUL 20.10

Refuzul acordării de beneficii

Fără a aduce atingere calendarului procedurii de achiziții publice și sub rezerva notificării prealabile a unui furnizor de servicii al celeilalte părți și, la cerere, a consultărilor cu un furnizor de servicii al celeilalte părți, o parte poate refuza beneficiile oferite de prezentul capitol furnizorului respectiv dacă acesta este o persoană juridică a celeilalte părți care nu desfășoară activități comerciale substanțiale pe teritoriul celeilalte părți.

ARTICOLUL 20.11

Compensări

În ceea ce privește achizițiile publice reglementate, o parte nu solicită, nu ia în considerare, nu impune și nu aplică compensări.

ARTICOLUL 20.12

Publicarea informațiilor privind achizițiile publice

(1) Fiecare parte:

- (a) publică prompt orice acte cu putere de lege, reglementări, hotărâri judecătorești, decizii administrative cu aplicabilitate generală și clauze contractuale standard care sunt obligatorii în temeiul unui act cu putere de lege sau al unei reglementări și care sunt incluse ca referință în anunțuri, în documentația și în procedura de licitație pentru achizițiile publice reglementate și orice modificări ale acestora în mijloace media electronice sau pe suport de hârtie desemnate oficial, care sunt difuzate pe scară largă și rămân accesibile publicului;
- (b) furnizează, la cererea celeilalte părți, informații suplimentare privind aplicarea unor astfel de dispoziții;
- (c) enumeră, în apendicele 20-F-1, 20-G-1, 20-H-1, 20-I-1 și 20-J-1, mijloacele electronice sau pe suport de hârtie în care partea respectivă publică informațiile descrise la litera (a);
- (d) enumeră, sub rezerva disponibilității în apendicele 20-F-2, 20-G-2, 20-H-2, 20-I-2 și 20-J-2, mijloacele electronice în care partea respectivă publică anunțurile prevăzute la articolul 20.13, la articolul 20.15 alineatul (4) și la articolul 20.23 alineatul (2).

(2) Fiecare parte notifică prompt celeilalte părți orice modificare a informațiilor enumerate în apendicele sale la anexele 20-F – 20-J. Consiliul mixt reunit în configurația comerț modifică anexele 20-F – 20-J în consecință, în temeiul articolului 9.7 alineatul (1) litera (f).

ARTICOLUL 20.13

Publicarea anunțurilor

Anunțul de intenție

(1) Pentru fiecare achiziție publică reglementată, cu excepția circumstanțelor descrise la articolul 20.20, o entitate contractantă publică un anunț de intenție, care trebuie să fie accesibil în mod direct prin mijloace electronice, gratuit, prin intermediul unui punct unic de acces, pentru Uniunea Europeană la nivel european și pentru statele MERCOSUR semnatare la nivel național sau de îndată ce un astfel de punct unic de acces este stabilit la nivelul MERCOSUR. Anunțul de intenție rămâne ușor accesibil publicului, cel puțin până la expirarea perioadei indicate în anunț. Suportul electronic este menționat de fiecare parte în apendicele sale la anexele 20-F – 20-J. Fiecare astfel de anunț trebuie să includă informațiile prevăzute în anexa 20-O.

Anunțul succint

(2) Pentru fiecare achiziție publică preconizată, entitatea contractantă publică un anunț succint, care trebuie să fie ușor accesibil, în același moment în care publică anunțul de intenție, în una dintre limbile OMC în care Acordul OMC este autentic. Fiecare astfel de anunț trebuie să includă informațiile prevăzute în anexa 20-K.

Anunțul de achiziții publice planificate

(3) Entitățile contractante sunt încurajate să publice, pe suportul electronic sau de hârtie adecvat menționat în apendicele la anexele 20-F – 20-J, cât mai devreme în cursul fiecărui exercițiu financiar un anunț privind planurile lor de achiziții publice viitoare. Acest anunț ar trebui să includă obiectul achiziției și data planificată a publicării anunțului de intenție.

(4) O entitate contractantă menționată în apendicele 12-A-2, 12-A-3, 12-B-2, 12-B-3, 12-C-2, 12-C-3, 12-D-2, 12-D-3, 12-E-2 și 12-E-3 la anexele 20-A – 20-E poate utiliza un anunț de achiziții publice planificate ca anunț de intenție, cu condiția ca acesta să includă toate informațiile menționate în anexa 20-O de care dispune, precum și o declarație prin care furnizorii interesați ar trebui să își exprime față de entitatea contractantă interesul pentru procedura de achiziție publică respectivă.

ARTICOLUL 20.14

Condițiile de participare

(1) O entitate contractantă limitează condițiile de participare la o procedură de achiziții publice la condițiile esențiale pentru a asigura faptul că un furnizor dispune de capacitățile juridice, financiare, comerciale și tehnice pentru a se achita de obligațiile care îi revin în cazul în care este declarat câștigător al procedurii de achiziții publice respective.

(2) Atunci când evaluează dacă un furnizor îndeplinește condițiile de participare, entitatea contractantă evaluează capacitatea financiară și competențele comerciale și tehnice ale furnizorului pe baza activităților economice ale acestuia desfășurate atât pe teritoriul părții din care face parte entitatea contractantă, cât și în afara acestuia.

(3) Entitatea contractantă poate solicita unui furnizor să demonstreze experiența anterioară relevantă; totuși, aceasta poate să nu impună condiția ca, pentru a participa la o procedură de achiziții publice, un furnizor să fi câștigat anterior unul sau mai multe contracte atribuite de o entitate contractantă a unei anumite părți sau să aibă experiență de lucru anterioară pe teritoriul unei anumite părți.

(4) La efectuarea acestei evaluări, entitatea contractantă se bazează pe condițiile pe care le-a specificat în prealabil în anunțuri sau în documentația de licitație.

- (5) O entitate contractantă poate exclude un furnizor din următoarele motive:
- (a) faliment;
  - (b) fals în declarații;
  - (c) deficiențe semnificative în îndeplinirea unei cerințe sau a unei obligații de fond în cadrul unuia sau mai multora contracte anterioare;
  - (d) hotărâri definitive pronunțate cu privire la infracțiuni sau la infracțiuni publice grave;
  - (e) alte sancțiuni care descalifică furnizorul de la încheierea de contracte cu entități ale uneia dintre părți;
  - (f) abateri profesionale grave care pun sub semnul întrebării integritatea furnizorilor sau
  - (g) neplata impozitelor.
- (6) Furnizorii părților îndeplinesc condițiile de participare stabilite de o entitate contractantă, prevăzute la alineatele (1), (2) și (3), prin prezentarea documentelor impuse de licitație sau prin intermediul unor documente echivalente.

ARTICOLUL 20.15

Calificarea furnizorilor

Licitația selectivă

- (1) Atunci când intenționează să utilizeze licitația selectivă, o entitate contractantă:
  - (a) include în anunțul de intenție cel puțin informațiile specificate la literele (a), (b), (c), (i), (j) și (k) din: anexa 20-O și invită furnizorii să depună o cerere de participare și
  - (b) pune la dispoziția furnizorilor calificați, până la începutul perioadei de depunere a ofertelor, cel puțin informațiile specificate la literele (d)-(h) din anexa 20-O.
- (2) O entitate contractantă recunoaște ca furnizori calificați orice furnizor intern și orice furnizor al celeilalte părți care îndeplinesc condițiile pentru a participa la o anumită procedură de achiziții publice, exceptând situația în care entitatea contractantă menționează în anunțul de intenție o limitare a numărului de furnizori cărora li se va permite să depună oferte și criteriile și criteriile pentru selectarea numărului limitat de furnizori.
- (3) În cazul în care documentația de licitație nu este pusă la dispoziția publicului la data publicării anunțului menționat la alineatul (1), entitatea contractantă se asigură că documentele respective sunt puse la dispoziție concomitent tuturor furnizorilor calificați selectați în conformitate cu alineatul (2).

Listele cu utilizare multiplă

(4) În cazul în care legislația uneia dintre părți prevede că entitățile contractante pot utiliza o listă de furnizori cu utilizare multiplă, partea respectivă se asigură că un anunț prin care furnizorii interesați sunt invitați să solicite includerea pe listă:

- (a) este publicat anual și
- (b) în cazul în care este publicat prin mijloace electronice, este pus la dispoziție în mod continuu, pe suportul adecvat menționat în appendicele la anexele 20-F – 20-J. Un astfel de anunț trebuie să includă informațiile prevăzute în anexa 20-L.

(5) În pofida alineatului (4), atunci când valabilitatea unei liste cu utilizare multiplă este de 3 (trei) ani sau mai puțin, o entitate contractantă poate publica anunțul menționat la alineatul (4) numai o dată, la începutul perioadei de valabilitate a listei, cu condiția ca:

- (a) anunțul să precizeze perioada de valabilitate și să nu mai fie publicate anunțuri ulterioare și
- (b) anunțul să fie publicat prin mijloace electronice și să fie disponibil permanent în perioada sa de valabilitate.

(6) O entitate contractantă permite furnizorilor să solicite în orice moment să fie incluși pe o listă cu utilizare multiplă și îi include pe listă, într-un termen rezonabil de scurt, pe toți furnizorii calificați.

(7) În cazul în care un furnizor care nu este inclus pe o listă cu utilizare multiplă depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice bazată pe o listă cu utilizare multiplă, împreună cu toate documentele aferente necesare, în termenul prevăzut în anexa 20-M, entitatea contractantă examinează cererea. Entitatea contractantă nu poate refuza să ia în calcul furnizorul respectiv pentru procedura de achiziții publice pe motiv că nu dispune de suficient timp pentru a examina cererea, decât în cazuri excepționale în care, având în vedere complexitatea achiziției publice, entitatea nu poate finaliza examinarea cererii în termenul prevăzut pentru prezentarea ofertelor.

Entitățile menționate în apendicele la anexele 20-A – 20-F

(8) Orice entitate contractantă menționată în apendicele la anexele 20-A – 20-F poate utiliza ca anunț de intenție un anunț prin care furnizorii sunt invitați să solicite includerea pe o listă multifuncțională cu condiția ca:

- (a) anunțul să fie publicat în conformitate cu alineatul (4) și să includă informațiile prevăzute în anexa 20-L, cât mai multe dintre informațiile disponibile prevăzute în anexa 20-O și o declarație conform căreia anunțul reprezintă un anunț de intenție și numai furnizorii din lista cu utilizare multiplă vor primi anunțuri ulterioare de achiziții publice derulate în baza listei cu utilizare multiplă și
- (b) entitatea contractantă să ofere cu promptitudine furnizorilor care și-au exprimat interesul față de o anumită procedură de achiziții publice suficiente informații pentru a le permite să își evalueze interesul pentru procedura respectivă, inclusiv toate celelalte informații necesare în temeiul anexei 20-D, în măsura în care informațiile respective sunt disponibile.

(9) Un furnizor care a solicitat includerea pe o listă cu utilizare multiplă în conformitate cu alineatul (6) poate fi autorizat de o entitate contractantă care intră sub incidența apendicelor la anexele 20-A – 20-F să depună o ofertă în cadrul unei anumite proceduri de achiziții publice dacă entitatea contractantă dispune de suficient timp pentru a examina îndeplinirea condițiilor de participare.

Informații privind deciziile entității contractante

(10) Entitatea contractantă informează prompt orice furnizor care depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice sau o solicitare de includere pe o listă cu utilizare multiplă cu privire la decizia entității contractante referitoare la respectiva cerere sau solicitare.

(11) Entitatea contractantă îl informează prompt pe furnizor și, la cererea acestuia, îi furnizează cu promptitudine o explicație scrisă a motivelor deciziei sale, dacă entitatea:

- (a) respinge cererea furnizorului de participare la o achiziție publică sau cererea acestuia de includere pe o listă cu utilizare multiplă;
- (b) nu mai recunoaște furnizorul ca fiind calificat sau
- (c) elimină furnizorul de pe o listă cu utilizare multiplă.

ARTICOLUL 20.16

Specificații tehnice

- (1) O entitate contractantă nu întocmește, nu adoptă și nu aplică nicio specificație tehnică și nu prevede nicio procedură de evaluare a conformității care are drept scop sau efect limitarea concurenței, crearea unor obstacole inutile în calea comerțului internațional sau discriminarea între furnizori.
- (2) Dacă este cazul, atunci când definește specificațiile tehnice pentru bunurile sau serviciile care fac obiectul procedurii de achiziție, entitatea contractantă:
  - (a) stabilește specificații tehnice mai degrabă ca cerințe privind performanța și funcționarea decât sub formă de caracteristici de proiectare sau descriptive și
  - (b) fundamentează specificațiile tehnice pe standardele internaționale, atunci când acestea există; în caz contrar, pe reglementări tehnice naționale, pe standarde naționale recunoscute sau pe coduri pentru construcții; fiecare trimitere trebuie să fie însoțită de mențiunea „sau echivalent”.
- (3) În cazul în care în specificațiile tehnice se utilizează caracteristici de proiectare sau descriptive, entitatea contractantă indică, atunci când este cazul, că va lua în considerare ofertele de bunuri sau servicii echivalente care îndeplinesc, în mod demonstrabil, cerințele procedurii de achiziții publice, incluzând formulări precum „sau echivalentă” în documentația de licitație.
- (4) Entitatea contractantă nu stabilește specificații tehnice care necesită sau care fac referire la o anumită marcă sau denumire comercială, brevet, drept de autor, desen sau model, tip, origine specifică ori la un anumit producător sau furnizor, cu excepția cazului în care nu există o cale îndeajuns de precisă sau de inteligibilă pentru a descrie cerințele procedurii de achiziții publice respective și cu condiția includerii, în aceste cazuri, de către entitatea respectivă, a unor formulări precum „sau echivalentă” în documentația de licitație.

(5) Entitatea contractantă nu solicită și nici nu acceptă, într-o manieră în care ar putea avea ca efect înlăturarea concurenței, o consultanță care poate fi folosită în pregătirea adoptării unei specificații tehnice pentru o anumită procedură de achiziții publice din partea unei persoane care poate avea un interes comercial în ceea ce privește procedura respectivă.

(6) Pentru mai multă certitudine, fiecare parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, poate, în conformitate cu dispozițiile prezentului articol, să elaboreze, să adopte sau să aplice specificații tehnice cu scopul de a promova conservarea resurselor naturale sau de a proteja mediul.

ARTICOLUL 20.17

Documentația de licitație

(1) O entitate contractantă pune la dispoziția furnizorilor documentația de licitație, care include toate informațiile necesare pentru a le permite furnizorilor să pregătească și să depună oferte admisibile. Cu excepția cazului în care informațiile respective sunt prevăzute deja în anunțul de intenție, documentația de licitație trebuie să includă o descriere completă privind următoarele aspecte:

- (a) achiziția publică, inclusiv natura și cantitatea bunurilor sau serviciilor care urmează a fi achiziționate sau, în cazul în care cantitatea nu este cunoscută, cantitatea estimată și orice cerințe care trebuie îndeplinite, inclusiv orice specificație tehnică, certificat de evaluare a conformității, planuri, desene sau instrucțiuni;
- (b) toate condițiile de participare a furnizorilor, inclusiv o listă a informațiilor și a documentelor pe care furnizorii sunt obligați să le prezinte în legătură cu participarea;

- (c) toate criteriile de evaluare care urmează a fi luate în considerare la atribuirea contractului și, exceptând cazul în care prețul este singurul criteriu, importanța relativă a criteriilor respective;
- (d) dacă entitatea contractantă desfășoară procedura de achiziție publică prin mijloace electronice, orice cerințe privind autentificarea și criptarea sau alte cerințe legate de transmiterea informațiilor prin mijloace electronice;
- (e) dacă entitatea contractantă organizează o licitație electronică, regulile, inclusiv identificarea elementelor ofertei legate de criteriile de evaluare, pe baza cărora va fi desfășurată licitația;
- (f) dacă ofertele vor fi deschise în cadrul unei ședințe publice, data, ora și locul deschiderii și, după caz, persoanele autorizate să fie prezente;
- (g) orice alte clauze sau condiții, inclusiv condițiile de plată și orice limitare a mijloacelor prin care pot fi depuse ofertele, de exemplu trimiterea pe suport de hârtie sau prin mijloace electronice și
- (h) orice date la care trebuie livrate bunurile sau furnizate serviciile.

(2) La stabilirea în documentația de licitație a unei date de livrare a bunurilor sau de furnizare a serviciilor care fac obiectul procedurii de achiziții publice, entitatea contractantă ține seama de anumiți factori precum complexitatea procedurii de achiziții publice, nivelul de subcontractare anticipat și intervalul de timp realist necesar pentru producția, scoaterea din stoc și transportul mărfurilor de la punctul de livrare sau pentru furnizarea serviciilor.

(3) Criteriile de evaluare menționate în anunțul de intenție sau în documentația de licitație pot include, printre altele, prețul și alte elemente de cost, calitatea, valoarea tehnică, caracteristicile de mediu și condițiile de livrare.

(4) O entitate contractantă furnizează cu promptitudine documentația de licitație oricărui furnizor care participă la procedura de achiziții publice, dacă furnizorul respectiv solicită acest lucru, și răspunde oricărei cereri rezonabile de informații relevante din partea unui furnizor care participă la procedura de achiziții publice, cu condiția ca aceste informații să nu îi ofere furnizorului respectiv un avantaj față de concurenții săi în cadrul procedurii de achiziții publice și ca cererea să fi fost prezentată în termenele aplicabile.

(5) În cazul în care, anterior evaluării ofertelor în conformitate cu articolul 20.22, entitatea contractantă modifică criteriile sau cerințele prevăzute în anunțul de intenție sau în documentația de licitație pusă la dispoziția furnizorilor care participă la procedura de achiziții publice, aceasta transmite în scris toate modificările respective:

- (a) tuturor furnizorilor care participă la procedură în momentul modificării informațiilor, dacă aceștia sunt cunoscuți, iar în toate celelalte cazuri în același mod în care au fost puse la dispoziție informațiile inițiale și
- (b) într-un termen care să le permită furnizorilor respectivi să își modifice ofertele și să le depună din nou, după caz.

(6) Entitățile contractante pot solicita furnizorilor care participă la procedura de achiziții publice să ofere garanții pentru menținerea ofertei, iar furnizorului declarat câștigător să furnizeze o garanție pentru executare.

ARTICOLUL 20.18

Termene

O entitate contractantă acordă furnizorilor, în conformitate cu propriile necesități, suficient timp pentru a pregăti și a depune cereri de participare și oferte admisibile, ținând seama de factori precum natura și complexitatea procedurii de achiziții publice, nivelul anticipat al subcontractărilor și perioada necesară pentru a transmite oferte din puncte situate în străinătate sau în țara respectivă în cazul în care nu se utilizează mijloace electronice. Aceste termene, inclusiv eventualele prelungiri ale acestora, sunt aceleași pentru toți furnizorii interesați sau participanți. Termenele aplicabile sunt prevăzute în anexa 20-M.

ARTICOLUL 20.19

Negocieri

- (1) În cazul în care legislația unei părți prevede că entitățile contractante pot desfășura proceduri de achiziții publice prin negocieri, entitățile contractante pot face acest lucru în următoarele cazuri:
- (a) în contextul achizițiilor publice în cadrul cărora au indicat această intenție în anunțul de intenție sau
  - (b) atunci când din evaluare rezultă că nicio ofertă nu este în mod evident cea mai avantajoasă prin raportare la criteriile de evaluare specifice enunțate în anunțuri sau în documentația de licitație.

- (2) O entitate contractantă:
  - (a) se asigură că orice eliminare a furnizorilor care participă la negocieri este efectuată în conformitate cu criteriile de evaluare prevăzute în anunțuri sau în documentația de licitație și
  - (b) atunci când negocierile sunt încheiate, stabilește, pentru restul furnizorilor, un termen comun de depunere a unor eventuale oferte noi sau revizuite.

ARTICOLUL 20.20

Licitația restrânsă

- (1) Cu condiția ca procedura de licitație să nu fie utilizată pentru a evita concurența sau pentru a proteja furnizorii interni, o entitate contractantă poate atribui contracte prin licitație restrânsă, în următoarele circumstanțe:
  - (a) atunci când:
    - (i) nu a fost depusă nicio ofertă sau niciun furnizor nu a solicitat participarea;
    - (ii) nu a fost depusă nicio ofertă care să îndeplinească cerințele esențiale prevăzute în documentația de licitație;
    - (iii) niciun furnizor nu a îndeplinit condițiile de participare sau

(iv) ofertele depuse au implicat coluziune,

cu condiția ca cerințele din documentația de licitație să nu fie modificate substanțial;

- (b) atunci când, pentru lucrări de artă sau din motive legate de protecția drepturilor de proprietate intelectuală exclusive, cum ar fi brevetele sau drepturile de autor sau informațiile proprietare, ori în absența concurenței din motive tehnice, bunurile sau serviciile pot fi furnizate numai de un anumit furnizor și nu există o alternativă sau un înlocuitor rezonabil;
- (c) pentru livrări suplimentare efectuate de către furnizorul inițial de bunuri și servicii care nu au fost incluse în procedura de achiziții publice inițială, atunci când o schimbare a furnizorului de astfel de mărfuri sau servicii suplimentare:
  - (i) nu poate fi făcută din motive economice sau tehnice, precum cerințe privind interschimbabilitatea sau interoperabilitatea cu echipamente, software, servicii sau instalații existente achiziționate în cadrul procedurii de achiziții publice inițiale și
  - (ii) i-ar cauza entității contractante inconveniente substanțiale sau ar spori semnificativ costurile suportate de entitatea contractantă;
- (d) în cazul bunurilor achiziționate pe o piață de materii prime;
- (e) în cazul în care o entitate contractantă achiziționează un prototip sau un bun sau un serviciu nou, care a fost dezvoltat la cererea sa și pentru aceasta, în cursul unui anumit contract de cercetare, de experimentare, de studiu sau de dezvoltare inițială; când astfel de contracte au fost executate, achizițiile publice ulterioare de bunuri sau servicii trebuie să facă obiectul prezentului capitol;

- (f) în măsura în care este strict necesar, atunci când, din motive de urgență apărute ca urmare a unor evenimente care nu puteau fi prevăzute de entitatea contractantă, bunurile sau serviciile nu ar putea fi obținute la timp prin organizarea unei licitații deschise sau selective;
  - (g) atunci când contractul este atribuit câștigătorului unui concurs de proiecte, cu condiția ca modul în care a fost organizat concursul să respecte principiile prezentului capitol și ca participanții să fi fost evaluați de un juriu independent, în vederea atribuirii unui contract de proiectare unui câștigător sau
  - (h) în cazul achizițiilor efectuate în condiții extrem de avantajoase disponibile numai pe o perioadă foarte scurtă, precum lichidările atipice ale unor persoane juridice care în mod normal nu sunt furnizori sau lichidările de active ale unor societăți aflate în lichidare sau în încetare de plăți.
- (2) Entitatea contractantă menține registre sau întocmește rapoarte scrise, furnizând justificări specifice pentru fiecare contract atribuit în conformitate cu alineatul (1).

ARTICOLUL 20.21

Licitațiile electronice

În cazul în care intenționează să organizeze o procedură de achiziții publice reglementată prin intermediul unei licitații electronice, entitatea contractantă pune la dispoziție fiecărui participant, înainte să înceapă licitația electronică:

- (a) metoda de evaluare automată, inclusiv formula matematică, care se bazează pe criteriile de evaluare prevăzute în documentația de licitație și care va fi utilizată la clasificarea sau reclasificarea automată în timpul licitației;

- (b) rezultatele oricărei evaluări inițiale a elementelor ofertei sale în cazul în care contractul se atribuie pe baza criteriului ofertei celei mai avantajoase și
- (c) orice alte informații relevante referitoare la modul de desfășurare a licitației.

ARTICOLUL 20.22

Tratarea ofertelor și atribuirea contractelor

- (1) O entitate contractantă primește, deschide și tratează toate ofertele în cadrul unor proceduri care garantează echitatea și imparțialitatea procesului de achiziții publice, precum și confidențialitatea ofertelor.
- (2) O entitate contractantă nu penalizează niciun furnizor a cărui ofertă este primită după termenul specificat pentru primirea ofertelor dacă întârzierea se datorează exclusiv unei erori de tratare a ofertei din partea entității contractante.
- (3) Pentru a fi luată în considerare la atribuirea contractului, o ofertă trebuie să fie elaborată în scris, trebuie să îndeplinească, în momentul deschiderii ofertelor, cerințele esențiale prevăzute în documentația de licitație și, după caz, în anunțuri și trebuie să îi aparțină unui furnizor care îndeplinește condițiile de participare.
- (4) Cu excepția cazului în care constată că nu este în interesul public să atribuie un contract, entitatea atribuie contractul furnizorului cu privire la care a stabilit că are capacitatea de a duce la îndeplinire contractul și că, pe baza doar a criteriilor de evaluare precizate în anunțuri și în documentația de licitație, a depus oferta cea mai avantajoasă sau, în cazul în care prețul este singurul criteriu, oferta cu prețul cel mai scăzut.

- (5) Atunci când primește o ofertă care prevede un preț neobișnuit de scăzut față de prețurile prevăzute în celelalte oferte depuse, entitatea contractantă poate verifica cu furnizorul dacă acesta îndeplinește condițiile de participare și poate executa contractul.
- (6) O entitate contractantă nu utilizează opțiuni, nu anulează o procedură de achiziții publice și nu modifică contracte care au fost deja atribuite într-un mod care eludează obligațiile prevăzute în prezentul capitol.
- (7) Fiecare parte poate să prevadă că dacă, din motive imputabile furnizorului declarat câștigător, contractul nu este încheiat într-un termen rezonabil sau dacă furnizorul declarat câștigător nu onorează garanția pentru executarea contractului menționat la articolul 20.17 sau nu respectă clauzele contractuale, contractul poate fi atribuit furnizorului care a prezentat următoarea cea mai avantajoasă ofertă.

ARTICOLUL 20.23

Transparența informațiilor privind procedura de achiziții publice

- (1) Entitatea contractantă aduce la cunoștința furnizorilor participanți, cu promptitudine, deciziile sale referitoare la atribuirea contractului și, la cererea unui furnizor, transmite informațiile respective în scris. Sub rezerva articolului 20.24 alineatele (2) și (3), entitatea contractantă îi transmite, la cerere, unui furnizor a cărui ofertă nu a fost declarată câștigătoare o explicație cu privire la motivele pentru care entitatea nu a selectat oferta sa și avantajele relative ale ofertei declarate câștigătoare.

(2) După atribuirea fiecărui contract care intră sub incidența prezentului capitol, entitatea contractantă publică, cât mai curând posibil în conformitate cu termenele stabilite în legislația fiecărei părți, un anunț pe suporturile de hârtie sau electronice adecvate menționate în apendicele la anexele 20-F – 20-J. În cazul în care se utilizează doar un suport electronic, informațiile trebuie să rămână ușor accesibile pentru o perioadă rezonabilă. Anunțul trebuie să includă cel puțin următoarele informații:

- (a) o descriere a bunurilor sau serviciilor achiziționate, care poate include natura și cantitatea bunurilor achiziționate, precum și natura și amploarea serviciilor achiziționate;
- (b) denumirea și adresa entității contractante;
- (c) denumirea furnizorului câștigător;
- (d) valoarea ofertei declarate câștigătoare sau a ofertelor cu cel mai mare și cel mai mic preț luate în considerare la atribuirea contractului;
- (e) data atribuirii și
- (f) tipul metodei de achiziții publice utilizate și, dacă s-a utilizat procedura de licitație restrânsă, o descriere a circumstanțelor care au justificat utilizarea acesteia.

(3) Fiecare parte comunică celeilalte părți datele statistice disponibile și comparabile relevante pentru achizițiile publice care intră sub incidența prezentului capitol.

ARTICOLUL 20.24

Comunicarea informațiilor

- (1) La cererea celeilalte părți, o parte furnizează cu promptitudine toate informațiile necesare privind atribuirea contractului în cadrul unei proceduri de achiziții publice reglementate, pentru a se stabili dacă procedura a fost desfășurată în conformitate cu normele prevăzute în prezentul capitol. În cazurile în care comunicarea acestor informații ar aduce prejudicii concurenței în cadrul licitațiilor viitoare, partea care primește informațiile nu le divulgă niciunui furnizor decât după consultarea părții care a furnizat informațiile și după primirea acordului acesteia.
- (2) În pofida oricărei alte dispoziții a prezentului capitol, o parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, nu comunică niciunui furnizor informații care ar putea aduce prejudicii concurenței echitabile între furnizori.
- (3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca impunând unei părți, inclusiv entităților contractante, autorităților și organismelor sale de control jurisdicțional să divulge informații confidențiale, în cazul în care divulgarea acestora:
- (a) ar împiedica aplicarea legii;
  - (b) ar putea aduce prejudicii concurenței echitabile între furnizori;
  - (c) ar aduce prejudicii intereselor comerciale legitime ale anumitor persoane, inclusiv protecției proprietății intelectuale sau
  - (d) ar contraveni în alt mod interesului public.

ARTICOLUL 20.25

Procedurile de control interne

(1) Fiecare parte instituie și menține proceduri de control administrativ sau judiciar rapide, eficiente, transparente și nediscriminatorii prin care un furnizor poate reclama:

- (a) o încălcare a prezentului capitol sau
- (b) nerespectarea măsurilor unei părți de punere în aplicare a prezentului capitol, dacă furnizorul nu are dreptul de a reclama în mod direct o încălcare a prezentului capitol în temeiul legislației unei părți,

în contextul unei achiziții publice reglementate în care furnizorul are sau a avut un interes. Normele procedurale pentru toate contestațiile se prezintă în scris și sunt puse la dispoziția publicului.

(2) Fiecare parte poate să prevadă în legislația sa faptul că, în cazul unei plângeri depuse de un furnizor în contextul unei achiziții publice reglementate, partea respectivă încurajează entitatea sa contractantă și furnizorul să încerce soluționarea plângerii prin consultări. Entitatea contractantă analizează imparțial și în timp util orice astfel de reclamație într-un mod care nu aduce atingere participării furnizorului în cauză la proceduri de achiziții publice aflate în curs sau viitoare ori dreptului acestuia de a cere măsuri corective în cadrul procedurii de control administrativ sau judiciar.

(3) Fiecărui furnizor i se acordă un interval de timp suficient pentru a pregăti și a depune o contestație, interval care în niciun caz nu poate fi mai scurt de 10 (zece) zile de la data la care furnizorul a luat cunoștință de motivul contestației sau ar fi trebuit în mod rezonabil să ia cunoștință de acesta.

(4) Fiecare parte stabilește sau desemnează cel puțin o autoritate administrativă sau judiciară imparțială, care este independentă de entitățile sale contractante, pentru a primi și a analiza o contestație depusă de un furnizor în contextul unei achiziții publice reglementate.

(5) În cazul în care un alt organism decât una dintre autoritățile menționate la alineatul (4) examinează într-o primă etapă o contestație, partea respectivă se asigură că furnizorul are dreptul de a ataca decizia inițială în fața unei autorități administrative sau judiciare independente de entitatea contractantă a cărei procedură de achiziții publice face obiectul reclamației. Un organism de control jurisdicțional care nu este o instanță se supune unui control jurisdicțional sau dispune de garanții procedurale care prevăd că:

- (a) entitatea contractantă răspunde în scris contestației și divulgă toate documentele relevante organismului de control jurisdicțional;
- (b) participanții la proceduri au dreptul de a fi audiați înainte ca organismul de control jurisdicțional să ia o decizie cu privire la contestație;
- (c) participanții la proceduri au dreptul să fie reprezentați și însoțiți;
- (d) participanții la proceduri au acces la toate procedurile;
- (e) participanții la proceduri au dreptul de a solicita ca procedurile să se desfășoare în public și să fie prezentați martori și
- (f) deciziile sau recomandările referitoare la contestațiile depuse de furnizori se prezintă în timp util, în scris, și includ o explicație a motivelor care stau la baza fiecărei decizii sau recomandări.

- (6) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care prevăd:
- (a) măsuri provizorii prompte, menite să îi permită furnizorului să participe în continuare la procedura de achiziții publice. Astfel de măsuri provizorii pot duce la suspendarea procesului de achiziții publice. Procedurile pot să prevadă că se poate ține cont de consecințele negative majore asupra intereselor vizate, inclusiv asupra interesului public, atunci când se decide dacă ar trebui aplicate astfel de măsuri. Decizia de a nu acționa se motivează în scris și
  - (b) acțiuni corective sau compensații pentru pierderea sau prejudiciul suferit, care pot fi limitate la costurile pregătirii ofertei sau la costurile ocazionate de contestație, sau ambele, dacă un organism de control jurisdicțional stabilește că a existat o încălcare sau o neîndeplinire prevăzută la alineatul (1).

ARTICOLUL 20.26

Modificări și rectificări ale domeniului de aplicare

- (1) O parte poate propune modificarea sau rectificarea anexelor sale 20-A – 20-E.

Modificări

- (2) În cazul în care una dintre părți intenționează să își modifice anexele menționate la alineatul (1), partea respectivă:
- (a) notifică acest lucru în scris celeilalte părți și

- (b) include în notificare o propunere de ajustări compensatorii adecvate pentru cealaltă parte, în vederea menținerii unui nivel al domeniului de aplicare comparabil cu cel existent anterior modificării.
- (3) În pofida alineatului (2) litera (b), o parte nu este obligată să ofere ajustări compensatorii dacă modificarea se referă la o entitate asupra căreia partea respectivă a eliminat în mod efectiv exercitarea oricărui control sau influență din partea sa.
- (4) Cealaltă parte poate formula obiecții cu privire la modificare în cazul în care:
  - (a) o ajustare propusă în temeiul alineatului (2) litera (b) nu este adecvată pentru a menține un nivel comparabil al domeniului de aplicare stabilit de comun acord sau
  - (b) modificarea vizează o entitate asupra căreia partea respectivă nu a renunțat efectiv la controlul sau influența sa în conformitate cu alineatul (3).

Cealaltă parte formulează obiecții în scris în termen de 45 (patruzeci și cinci) de zile de la primirea notificării menționate la alineatul (2) litera (a). În cazul în care nicio astfel de obiecție nu este depusă în termen de 45 (patruzeci și cinci) de zile de la primirea notificării, se consideră că cealaltă parte a fost de acord cu modificarea propusă.

Rectificări

- (5) Următoarele modificări ale anexelor unei părți se consideră rectificări de natură pur formală, cu condiția ca ele să nu afecteze acoperirea stabilită de comun acord prevăzută în prezentul capitol:
  - (a) o modificare a denumirii unei entități;

- (b) fuziunea a două sau mai multe entități enumerate în apendice și
- (c) separarea unei entități menționate într-un apendice în 2 (două) sau mai multe entități, care sunt adăugate, toate, la entitățile menționate în același apendice.

Partea care efectuează o astfel de rectificare de natură pur formală nu este obligată să prevadă ajustări compensatorii.

- (6) În cazul rectificărilor propuse la anexele unei părți, partea respectivă notifică rectificările propuse celeilalte părți la fiecare 2 (doi) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.
- (7) O parte poate notifica celeilalte părți o obiecție la o rectificare propusă în termen de 45 (patruzeci și cinci) de zile de la primirea notificării. În cazul în care o parte transmite o obiecție, aceasta precizează motivele pentru care consideră că rectificarea propusă nu este o modificare prevăzută la alineatul (5) și descrie efectul rectificării propuse asupra acoperirii convenite prevăzute în prezentul capitol. În cazul în care nicio astfel de obiecție nu este transmisă în scris în termen de 45 (patruzeci și cinci) de zile de la primirea notificării, se consideră că cealaltă parte a fost de acord cu rectificarea propusă.

Consultări și soluționarea litigiilor

- (8) În cazul în care cealaltă parte formulează obiecții cu privire la modificarea sau rectificarea propusă, părțile încearcă să soluționeze chestiunea prin consultări. În cazul în care nu se ajunge la niciun acord în termen de 60 (șaizeci) de zile de la primirea obiecției, partea care dorește să își modifice sau să își rectifice anexele poate supune chestiunea respectivă procedurii de soluționare a litigiilor stabilite în capitolul 29, cu excepția cazului în care părțile convin să prelungească termenul.

(9) Procedura de consultare prevăzută la alineatul (8) nu aduce atingere consultărilor prevăzute în capitolul 29.

(10) În cazul în care o parte nu formulează obiecții cu privire la modificarea propusă în temeiul alineatelor (2) și (3) sau la rectificarea propusă în temeiul alineatului (5) sau dacă modificarea sau rectificările sunt convenite între părți prin consultări sau există o soluționare definitivă a chestiunii în temeiul capitolului 29, Consiliul mixt reunit în configurația comerț modifică anexa relevantă pentru a reflecta modificarea sau rectificările convenite sau ajustările compensatorii convenite.

ARTICOLUL 20.27

Subcomitetul pentru achiziții publice

(1) Subcomitetul pentru achiziții publice, instituit în temeiul articolului 9.9 alineatul (4), are următoarele funcții, pe lângă cele enumerate la articolele 2.4 și 9.9:

- (a) examinează deschiderea reciprocă a piețelor de achiziții publice;
- (b) face schimb de informații referitoare la oportunitățile de achiziții publice din fiecare parte, inclusiv schimburi de date statistice privind achizițiile publice și
- (c) discută amploarea și mijloacele cooperării dintre părți în domeniul achizițiilor publice, menționate la articolul 20.28.

ARTICOLUL 20.28

Cooperarea în domeniul achizițiilor publice

- (1) Părțile cooperează pentru a asigura punerea în aplicare eficace a prezentului capitol. Părțile utilizează instrumentele, resursele și mecanismele disponibile și existente.
- (2) În special, activitățile de cooperare în acest domeniu se desfășoară, printre altele, prin:
  - (a) schimb de informații, bune practici, date statistice, experți, experiență și politici în domenii de interes reciproc;
  - (b) schimb de bune practici cu privire la utilizarea unor practici sustenabile în materie de achiziții publice și în alte domenii de interes reciproc;
  - (c) promovarea de rețele, seminare și ateliere pe teme de interes reciproc;
  - (d) transfer de cunoștințe, inclusiv contacte între experți din Uniunea Europeană și din statele MERCOSUR semnatare și
  - (e) schimb de informații între Uniunea Europeană și statele MERCOSUR semnatare, în vederea facilitării accesului furnizorilor părților la piețele achizițiilor publice, în special pentru IMM-uri.

CAPITOLUL 21

PROPRIETATEA INTELECTUALĂ

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII GENERALE ȘI PRINCIPII

ARTICOLUL 21.1

Dispoziții generale

- (1) Fiecare parte își reafirmă drepturile și obligațiile care îi revin față de cealaltă parte în temeiul Acordului OMC, al Acordului TRIPS și al oricărui alt acord multilateral referitor la proprietatea intelectuală la care este parte.
- (2) Fiecare parte este liberă să stabilească metoda adecvată de punere în aplicare a dispozițiilor prezentului capitol în cadrul sistemului și al practicilor juridice proprii, în conformitate cu obiectivele și principiile Acordului TRIPS și ale prezentului capitol.

ARTICOLUL 21.2

Obiective

Obiectivele prezentului capitol sunt:

- (a) facilitarea accesului, a producerii și a comercializării de produse inovatoare și creative și încurajarea comerțului și a investițiilor între părți, contribuind astfel la dezvoltarea unei economii mai durabile, mai echitabile și mai favorabile incluziunii pentru părți;
- (b) atingerea unui nivel adecvat și efectiv de protecție și de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală care să ofere stimulente și recompense pentru inovare, contribuind în același timp la transferul și diseminarea efectivă a tehnologiei și favorizând bunăstarea socială și economică și echilibrul între drepturile titularilor și interesul public și
- (c) încurajarea unor măsuri care vor ajuta părțile să promoveze cercetarea și dezvoltarea, precum și accesul la cunoștințe, inclusiv la un domeniu public bogat.

ARTICOLUL 21.3

Natura obligațiilor și domeniul de aplicare al acestora

- (1) În sensul prezentei părți a acordului, termenul „drepturi de proprietate intelectuală” se referă cel puțin la toate categoriile de proprietate intelectuală care intră sub incidența părții II secțiunile 1-7 din Acordul TRIPS și a articolelor 21.9-21.43 din prezentul acord.

(2) Protecția drepturilor de proprietate intelectuală include protecția împotriva concurenței neloiale, menționată la articolul 10a din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale, adoptată la 20 martie 1883, astfel cum a fost revizuită ultima dată la Stockholm la 14 iulie 1967 (denumită în continuare „Convenția de la Paris”).

(3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să adopte măsurile necesare pentru a preveni utilizarea abuzivă a drepturilor de proprietate intelectuală de către titularii de drepturi sau recurgerea la practici care restrâng în mod nejustificat comerțul sau care afectează în mod negativ transferul internațional de tehnologie, cu condiția ca aceste măsuri să fie conforme cu prezentul capitol.

(4) Niciuna dintre părți nu este obligată să acorde, prin legislația sa, o protecție mai extinsă decât cea prevăzută în prezentul capitol. Prezentul capitol nu împiedică o parte să aplice, prin legislația sa, standarde mai ridicate pentru protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, cu condiția ca acestea să nu încalce prezentul capitol.

ARTICOLUL 21.4

Principii

(1) Fiecare parte recunoaște că protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală pot și trebuie să se realizeze într-un mod favorabil progresului economic, social și științific. Fiecare parte asigură respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul sistemului și practicilor sale juridice.

(2) Atunci când își formulează sau își modifică propriile acte cu putere de lege și norme administrative, fiecare parte poate stabili excepții și flexibilități permise de instrumentele multilaterale la care părțile sunt semnatare.

- (3) Părțile reafirmă dispozițiile Acordului TRIPS referitoare la concurență.
- (4) Părțile sprijină realizarea ODD-urilor Organizației Națiunilor Unite.
- (5) Părțile sprijină Rezoluția AMS 60.28 a Adunării Mondiale a Sănătății și Cadrul de pregătire pentru situații de gripă pandemică adoptat în cadrul celei de a șaizeci și patra Adunări Mondiale a Sănătății.
- (6) Părțile recunosc importanța promovării punerii în aplicare a Strategiei globale și a Planului de acțiune privind sănătatea publică, inovarea și proprietatea intelectuală, adoptate de Adunarea Mondială a Sănătății la 24 mai 2008 (Rezoluția AMS 61.21, modificată prin Rezoluția AMS 62.16).
- (7) Părțile reafirmă recomandările Agendei de dezvoltare, adoptate în 2007 de Adunarea Generală a Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (denumită în continuare „OMPI”).
- (8) În cazul în care dobândirea unui drept de proprietate intelectuală este condiționată de acordarea sau înregistrarea dreptului respectiv, fiecare parte depune toate eforturile pentru a se asigura că procedurile de acordare sau înregistrare a dreptului favorizează acordarea sau înregistrarea într-un termen rezonabil, astfel încât să se evite reducerea nejustificată a perioadei de protecție.

ARTICOLUL 21.5

Tratamentul național

Fiecare parte acordă resortisanților¹ celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă propriilor resortisanți în ceea ce privește protecția² drepturilor de proprietate intelectuală reglementate de prezentul capitol, sub rezerva exceptărilor prevăzute la articolele 3 și 5 din Acordul TRIPS³.

-
- ¹ În sensul prezentului capitol, „resortisant” înseamnă, în privința dreptului de proprietate intelectuală relevant, o persoană a unei părți care ar îndeplini criteriile de eligibilitate pentru protecție prevăzute în Acordul TRIPS și în acordurile multilaterale încheiate și gestionate sub auspiciile OMPI, după caz, la care partea este parte contractantă.
- ² În sensul articolului 21.5, termenul „protecție” include aspectele care afectează disponibilitatea, dobândirea, domeniul de aplicare, păstrarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, precum și aspectele care afectează utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală abordate în mod specific în prezentul capitol.
- ³ În privința artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, această obligație se aplică numai pentru drepturile acordate în temeiul prezentului capitol.

ARTICOLUL 21.6

Protecția biodiversității și a cunoștințelor tradiționale

- (1) Părțile recunosc importanța și valoarea diversității biologice și a componentelor sale și a cunoștințelor tradiționale, a inovațiilor și a practicilor asociate ale comunităților indigene și locale¹. În plus, părțile își reafirmă drepturile suverane asupra resurselor lor naturale și drepturile și obligațiile care le revin, astfel cum au fost stabilite prin Convenția privind diversitatea biologică din 1992 adoptată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992 (denumită în continuare „CBD”) în ceea ce privește accesul la resursele genetice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor care decurg din utilizarea acestor resurse genetice.
- (2) Părțile reafirmă, recunoscând natura specială a biodiversității agricole, caracteristicile sale distinctive și problemele care necesită soluții specifice, că accesul la resursele genetice pentru alimentație și agricultură face obiectul unui tratament special în conformitate cu Tratatul internațional privind resursele fitogenetice pentru alimentație și agricultură, adoptat la Roma la 3 noiembrie 2001 (denumit în continuare „Tratatul internațional privind resursele fitogenetice pentru alimentație și agricultură”).
- (3) Părțile pot, de comun acord, să revizuiască prezentul articol în funcție de rezultatele și concluziile discuțiilor multilaterale.

---

¹ În sensul articolului 21.6, termenul „comunități indigene și locale” poate include descendenții sclavilor africani și micii fermieri.

ARTICOLUL 21.7

Epuizare

Fiecare parte este liberă să își stabilească propriul regim de epuizare a drepturilor de proprietate intelectuală, sub rezerva Acordului TRIPS.

ARTICOLUL 21.8

Acordul TRIPS și sănătatea publică

- (1) Părțile recunosc importanța Declarației privind Acordul TRIPS și sănătatea publică, adoptată la 14 noiembrie 2001 (denumită în continuare „Declarația de la Doha”) de Conferința ministerială a OMC. În interpretarea și punerea în aplicare a drepturilor și obligațiilor care decurg din prezentul capitol, părțile asigură coerența cu Declarația de la Doha.
- (2) Fiecare parte pune în aplicare articolul 31a din Acordul TRIPS, precum și anexa și apendicele la anexa la acesta, care au intrat în vigoare la 23 ianuarie 2017.

SECȚIUNEA B

STANDARDE PRIVIND DREPTURILE DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

SUBSECȚIUNEA 1

DREPTURILE DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE¹

ARTICOLUL 21.9

Acordurile internaționale

Fiecare parte reafirmă drepturile și obligațiile care îi revin în temeiul următoarelor acorduri internaționale, ținând seama de faptul că acordurile nu sunt obligatorii pentru cele care nu sunt părți la acestea:

- (a) Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, adoptată la Berna la 9 septembrie 1886, astfel cum a fost modificată la 28 septembrie 1979 (denumită în continuare „Convenția de la Berna”);
- (b) Convenția internațională pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, adoptată la Roma la 18 mai 1964 (denumită în continuare „Convenția de la Roma”);

---

¹ Părțile sunt libere să utilizeze, în actele cu putere de lege și normele lor administrative, denumiri diferite pentru drepturile prevăzute în prezenta subsecțiune, cu condiția să se asigure nivelul de protecție convenit.

- (c) Tratatul de la Marrakesh pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate, adoptat la Marrakesh la 27 iunie 2013;
- (d) Tratatul OMPI privind dreptul de autor, adoptat la Geneva la 20 decembrie 1996;
- (e) Tratatul OMPI privind interpretările și execuțiile și fonogramele, adoptat la Geneva la 20 decembrie 1996 și
- (f) Tratatul de la Beijing privind interpretările și execuțiile audiovizuale, adoptat la Beijing la 24 iunie 2012.

ARTICOLUL 21.10

Autori

Fiecare parte acordă autorilor dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice:

- (a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a operelor lor;
- (b) orice formă de distribuție către public, prin vânzarea originalului sau a copiilor operelor lor ori prin alte mijloace;
- (c) orice comunicare către public a operelor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir și
- (d) punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual.

ARTICOLUL 21.11

Artiștii interpreți sau executanți

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al artiștilor interpreți sau executanți de a autoriza sau de a interzice:

- (a) fixarea interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (c) distribuirea către public, prin vânzare sau prin alte mijloace, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (d) radiodifuzarea prin mijloace fără fir sau cu fir, dacă actele cu putere de lege și normele administrative ale părții respective prevăd acest lucru, și comunicarea către public a interpretărilor sau execuțiilor lor, cu excepția cazului în care interpretarea sau execuția este ea însăși deja o execuție sau interpretare radiodifuzată sau efectuată pornind de la o fixare și
- (e) punerea la dispoziția publicului a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual.

ARTICOLUL 21.12

Producătorii de fonograme

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al producătorilor de fonograme de a autoriza sau de a interzice:

- (a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a fonogramelor lor;
- (b) distribuirea către public, prin vânzare sau în alt mod, a fonogramelor lor, inclusiv a copiilor acestora și
- (c) punerea la dispoziția publicului a fonogramelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual.

ARTICOLUL 21.13

Organismele de radiodifuziune

Fiecare parte poate stipula în actele cu putere de lege și în normele sale administrative cerințe legale cu privire la ceea ce trebuie considerat organism de radiodifuziune și prevede pentru organismele de radiodifuziune dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice:

- (a) fixarea emisiunilor lor;

- (b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă, a fixărilor emisiunilor lor;
- (c) punerea la dispoziția publicului, prin mijloace cu fir sau fără fir, a fixărilor emisiunilor lor, indiferent dacă emisiunile respective sunt transmise prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual;
- (d) distribuirea către public, prin vânzare sau în alt mod, a fixărilor emisiunilor lor¹ și
- (e) redifuzarea prin mijloace fără fir a emisiunilor lor sau, dacă actele cu putere de lege și normele administrative ale părții respective prevăd acest lucru, retransmiterea prin mijloace cu fir, precum și comunicarea către public a emisiunilor lor dacă respectiva comunicare este realizată în locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare².

---

¹ Articolul 21.13 literele (c) și (d) nu se aplică unei părți în măsura în care partea respectivă nu prevede în actele sale cu putere de lege și în normele sale administrative drepturile stabilite în acestea. În acest caz, celelalte părți pot exclude organismele de radiodifuziune ale părții respective de la protecția acordată la articolul 21.13 literele (c) și (d), iar obligația prevăzută la articolul 21.5 nu se aplică în ceea ce privește drepturile prevăzute la articolul 21.13 literele (c) și (d).

² Fiecare parte poate acorda drepturi mai extinse în ceea ce privește comunicarea către public de către organismele de radiodifuziune.

ARTICOLUL 21.14

Dreptul la remunerare pentru radiodifuzarea și comunicarea către public

a fonogramelor publicate în scopuri comerciale

(1) Fiecare parte prevede un drept pentru a se asigura că utilizatorul plătește o remunerație artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme atunci când o fonogramă publicată în scopuri comerciale sau o reproducere a unei astfel de fonograme este utilizată pentru radiodifuzare prin mijloace fără fir sau pentru orice comunicare către public¹.

(2) Fiecare parte prevede ca remunerația menționată la alineatul (1) să fie solicitată utilizatorului de către artistul interpret sau executant sau de către producătorul unei fonograme sau de către ambii. În absența unui acord între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme, fiecare parte poate adopta acte legislative prin care să stabilească modalitățile de repartizare a acestei remunerații între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme.

---

¹ Fiecare parte poate acorda artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme drepturi mai extinse, în locul dreptului la remunerație sau în plus față de acest drept, în ceea ce privește radiodifuzarea și comunicarea către public a fonogramelor publicate în scopuri comerciale.

ARTICOLUL 21.15

Durata protecției

- (1) Drepturile autorului unei opere literare sau artistice în sensul articolului 2 din Convenția de la Berna se aplică pe durata de viață a autorului și timp de cel puțin 50 (cincizeci) de ani de la decesul său sau, dacă actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză prevăd acest lucru, timp de 70 (șaptezeci) de ani de la decesul autorului. În ceea ce privește operele fotografice și cinematografice, fiecare parte stabilește durata protecției în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative.
- (2) În cazul unei opere comune, duratele menționate la alineatul (1) se calculează de la data decesului ultimului supraviețuitor dintre autori.
- (3) În cazul operelor anonime sau publicate sub pseudonim, durata protecției este de cel puțin 50 (cincizeci) de ani de la data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului sau, dacă actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză prevăd acest lucru, 70 (șaptezeci) de ani de la data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului. În pofida primei teze, dacă pseudonimul adoptat de autor nu lasă nicio îndoială asupra identității autorului sau dacă autorul își dezvăluie identitatea în perioada menționată la prima teză, durata protecției care se aplică este cea prevăzută la alineatul (1).
- (4) Drepturile artiștilor interpreți sau executanți asupra unei interpretări sau execuții care nu este fixată într-o fonogramă încetează la cel puțin 50 (cincizeci) de ani de la data interpretării sau a execuției.

(5) Drepturile artiștilor interpreți sau executanți și ale producătorilor de fonograme nu expiră timp de cel puțin 50 (cincizeci) de ani de la data publicării legale sau a comunicării legale către public a fixării sau, dacă actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză prevăd acest lucru, 70 (șaptezeci) de ani de la data publicării legale sau a comunicării legale către public a fixării¹. Fiecare parte poate, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, să adopte măsuri eficace pentru a se asigura că profiturile generate în cursul celor 20 (douăzeci) de ani de protecție ulterioari perioadei de 50 (cincizeci) de ani sunt împărțite în mod echitabil între artiștii interpreți sau executanți și producători.

(6) Durata de protecție a drepturilor deținute de organismele de radiodifuziune este de cel puțin 20 (douăzeci) de ani de la prima difuzare sau, dacă actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză prevăd acest lucru, 50 (cincizeci) de ani de la prima difuzare.

(7) Termenele prevăzute în prezentul articol se calculează începând cu data de 1 (întâi) ianuarie a anului care urmează celui în care a avut loc faptul generator.

(8) Fiecare parte poate stabili durate de protecție mai îndelungate decât cele prevăzute la prezentul articol.

---

¹ Fiecare parte poate să prevadă că publicarea sau comunicarea legală către public a fixării interpretării sau execuției sau a fonogramei trebuie să aibă loc într-un termen definit de la data interpretării sau execuției (în cazul artiștilor interpreți sau executanți) sau de la data fixării (în cazul producătorilor de fonograme).

ARTICOLUL 21.16

Dreptul de suită

(1) Fiecare parte poate să prevadă, în beneficiul autorului unei opere de artă grafică sau plastică, un „drept de suită”, definit ca un drept inalienabil la care nu se poate renunța, nici chiar anticipat, de a încasa un procent din prețul obținut din orice revânzare a operei respective, ulterioară primei înstrăinări a operei de către autor.

(2) Dreptul menționat la alineatul (1) se aplică tuturor actelor de revânzare care implică profesioniști ai pieței obiectelor de artă, cum ar fi saloane, galerii de artă și, în general, orice comerciant de opere de artă, în calitate de vânzători, cumpărători sau intermediari.

(3) Fiecare parte poate să prevadă că dreptul menționat la alineatul (1) nu se aplică actelor de revânzare dacă vânzătorul a achiziționat opera direct de la autorul acesteia cu mai puțin de 3 (trei) ani înainte de data revânzării în cauză și dacă prețul de revânzare nu depășește o sumă minimă.

(4) Fiecare parte poate să prevadă că autorii care sunt resortisanți ai celeilalte părți și succesorii în drepturi ai acestora beneficiază de dreptul de suită în conformitate cu prezentul articol și cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză, cu condiția ca actele cu putere de lege și normele administrative ale țării al cărei resortisant este autorul sau succesorul în drepturi al autorului să permită protecția dreptului de suită în țara respectivă pentru autorii din partea în cauză și succesorii în drepturi ai acestora.

ARTICOLUL 21.17

Cooperarea privind gestiunea colectivă a drepturilor

(1) Părțile promovează cooperarea, transparența și nediscriminarea societăților de gestiune colectivă, în special în ceea ce privește veniturile pe care le colectează, deducerile pe care le aplică acestor venituri, utilizarea redevențelor colectate, politica de repartizare și repertoriul acestora, inclusiv în mediul digital.

(2) În cazul în care o societate de gestiune colectivă stabilită pe teritoriul unei părți reprezintă o societate de gestiune colectivă stabilită pe teritoriul altei părți prin intermediul unui acord de reprezentare, prima parte urmărește să se asigure că societatea de gestiune colectivă reprezentantă:

- (a) nu discriminează membrii abilitați ai societății reprezentate și
- (b) plătește sumele datorate societății reprezentate în mod corect, regulat, diligent și în deplină transparență și furnizează societății reprezentate informații cu privire la valoarea veniturilor colectate în numele acesteia și la deducerile efectuate.

ARTICOLUL 21.18

Excepții și limitări

(1) Fiecare parte restrânge excepțiile și limitările privind drepturile prevăzute în prezenta subsecțiune la anumite cazuri speciale care nu aduc atingere exploatării normale a operei sau a altui obiect protejat și nici nu cauzează un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale titularilor drepturilor.

(2) Fiecare parte exceptează de la dreptul de reproducere actele temporare de reproducere care sunt tranzitorii sau fortuite, care reprezintă o parte integrantă și esențială a unui proces tehnologic și al căror scop unic este de a permite:

- (a) transmiterea, în cadrul unei rețele între terți, de către un intermediar sau
- (b) utilizarea legală a unei opere sau a unui alt obiect protejat și care nu au o semnificație economică de sine stătătoare.

ARTICOLUL 21.19

Protecția măsurilor tehnologice

(1) Fiecare parte prevede o protecție juridică adecvată și măsuri reparatorii eficiente împotriva eludării măsurilor tehnologice eficace care sunt utilizate de titularii de drepturi în legătură cu exercitarea drepturilor lor în temeiul prezentei subsecțiuni și care restricționează actele care nu sunt autorizate de titularii de drepturi în cauză sau permise de lege.

(2) În cazul în care legislația sa permite acest lucru, fiecare parte se poate asigura că titularii de drepturi pun la dispoziția beneficiarului unei exceptări sau limitări mijloacele necesare pentru a beneficia, în măsura în care este necesar, de respectiva exceptare sau limitare.

ARTICOLUL 21.20

Obligațiile referitoare la informațiile privind regimul drepturilor

- (1) În sensul prezentului articol, „informații privind regimul drepturilor” înseamnă orice informații furnizate de titularii de drepturi care identifică opera sau alt obiect protejat menționat în prezenta subsecțiune, autorul sau orice alt titular de drepturi sau informațiile despre clauzele și condițiile de utilizare a operei sau a altui obiect protejat, precum și orice numere sau coduri care reprezintă astfel de informații.
- (2) Fiecare parte asigură protecție juridică adecvată împotriva oricărei persoane care, în cunoștință de cauză, desfășoară fără a fi abilitată oricare dintre următoarele acte, în cazul în care persoana respectivă știe sau are motive întemeiate să știe că, procedând astfel, provoacă, permite, facilitează sau ascunde o încălcare a unui drept de autor sau drept conex:
- (a) eliminarea sau modificarea oricăror informații în format electronic privind regimul drepturilor și
  - (b) distribuirea, importul în vederea distribuirii, radiodifuzarea, comunicarea către public sau punerea la dispoziția publicului a unor opere sau a altor obiecte protejate în temeiul prezentei subsecțiuni, din care au fost eliminate sau modificate fără autorizare informațiile în format electronic privind regimul drepturilor.
- (3) Alineatul (1) se aplică atunci când oricare dintre informațiile menționate la alineatul respectiv este asociată unei copii a unei opere sau a altui obiect protejat menționat în prezenta subsecțiune sau apare în legătură cu o comunicare către public a operei sau a obiectului protejat respectiv.
- (4) Părțile se asigură că obligațiile prevăzute la prezentul articol nu afectează utilizările care nu încalcă drepturile de proprietate intelectuală.

SUBSECȚIUNEA 2

MĂRCI

ARTICOLUL 21.21

Acorduri internaționale

Fiecare parte:

- (a) respectă Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor, adoptat la Nisa la 15 iunie 1957 (denumit în continuare „Clasificarea de la Nisa”)¹ și
- (b) depune toate eforturile pentru a adera la Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor, adoptat la Madrid la 27 iunie 1989, astfel cum a fost modificat ultima dată la 12 noiembrie 2007.

---

¹ Această obligație se aplică numai mărcilor înregistrate după data adoptării criteriilor din Clasificarea de la Nisa sau a aderării la instrumentul respectiv.

ARTICOLUL 21.22

Procedura de înregistrare

- (1) Fiecare parte stabilește un sistem pentru înregistrarea mărcilor, în care fiecare decizie negativă definitivă, inclusiv deciziile de refuz parțial al înregistrării, emisă de autoritatea relevantă în materie de mărci, se notifică în scris, se motivează în mod corespunzător și poate fi contestată.
- (2) Fiecare parte prevede posibilitatea de a se opune cererilor de înregistrare a mărcilor sau, după caz, înregistrării mărcilor. Aceste proceduri de opoziție sunt contradictorii.
- (3) Fiecare parte furnizează o bază de date electronică disponibilă public care conține cererile de înregistrare și înregistrările mărcilor.

ARTICOLUL 21.23

Drepturile conferite de o marcă

O marcă înregistrată conferă titularului său drepturi exclusive. Titularul are dreptul să împiedice orice terț să utilizeze, fără acordul său, în cursul operațiunilor sale comerciale:

- (a) orice semn care este identic cu marca pentru produse sau servicii identice cu cele pentru care este înregistrată marca și

- (b) orice semn care este identic sau similar cu marca și care este utilizat pentru produse sau servicii identice sau similare cu produsele sau serviciile pentru care este înregistrată marca, în cazul în care există un risc de a se crea confuzie în rândul publicului, care include și probabilitatea unei asocieri între semn și marcă.

ARTICOLUL 21.24

Mărcile notorii

- (1) Articolul 6a al Convenției de la Paris se aplică, *mutatis mutandis*, serviciilor. Pentru a se stabili dacă o marcă este notorie, fiecare parte ia în considerare cunoașterea mărcii respective în cadrul segmentului de public relevant, inclusiv cunoașterea acesteia în partea în cauză, obținută ca urmare a promovării mărcii.
- (2) Articolul 6a al Convenției de la Paris se aplică, *mutatis mutandis*, unor produse sau servicii care nu sunt similare celor pentru care este înregistrată o marcă dacă utilizarea mărcii pentru produsele sau serviciile respective indică o legătură între acele produse sau servicii și titularul mărcii înregistrate și dacă această utilizare este susceptibilă să dăuneze intereselor titularului mărcii înregistrate.

(3) Pentru a pune în aplicare protecția mărcilor notorii, astfel cum este menționată la articolul 6a din Convenția de la Paris și la articolul 16 alineatele (2) și (3) din Acordul TRIPS, fiecare parte acordă importanța cuvenită principiilor stabilite în Recomandarea comună referitoare la dispozițiile privind protecția mărcilor notorii, adoptată de Adunarea Uniunii de la Paris pentru protecția proprietății industriale și de Adunarea generală a OMPI în cadrul celei de a treizeci și patra serii de sesiuni ale adunărilor statelor membre ale OMPI, care a avut loc în perioada 20-29 septembrie 1999.

ARTICOLUL 21.25

Cererile formulate cu rea-credință

Fiecare parte prevede că o marcă poate fi declarată nulă în cazul în care cererea de înregistrare a acesteia a fost depusă cu rea-credință de către solicitant. Fiecare parte poate să prevadă, de asemenea, că o astfel de marcă nu se înregistrează.

ARTICOLUL 21.26

Excepțiile de la drepturile conferite de o marcă

(1) Fiecare parte prevede excepții limitate de la drepturile conferite de o marcă, precum utilizarea echitabilă a termenilor descriptivi, inclusiv în cazul indicațiilor geografice, și poate să prevadă și alte excepții limitate, dacă aceste excepții țin seama de interesele legitime ale titularului mărcii și ale terților.

(2) Marca nu conferă titularului dreptul de a interzice unui terț să utilizeze următoarele, atunci când sunt utilizate în conformitate cu practicile loiale în materie industrială și comercială:

- (a) numele sau adresa terțului, dacă acesta este o persoană fizică;
- (b) indicații privind felul, calitatea, cantitatea, destinația, valoarea, proveniența geografică, data fabricației produsului sau a furnizării serviciului sau alte caracteristici ale produsului sau serviciului sau
- (c) marca, dacă este necesară indicarea destinației unui produs sau a unui serviciu, în special ca accesorii sau piese de schimb.

SUBSECȚIUNEA 3

DESENE ȘI MODELE

ARTICOLUL 21.27

Acorduri internaționale

Fiecare parte depune toate eforturile pentru a adera la Actul de la Geneva (1999) al Aranjamentului de la Haga privind înregistrarea internațională a desenelor și modelelor industriale, adoptat la Geneva la 2 iulie 1999.

ARTICOLUL 21.28

Protecția desenelor și modelelor înregistrate

(1) Fiecare parte prevede protecția desenelor și modelelor create în mod independent care sunt noi și originale^{1 2}. Această protecție este asigurată prin înregistrare și conferă titularilor un drept exclusiv în conformitate cu prezenta subsecțiune.

(2) Titularul unui desen sau model înregistrat are dreptul să împiedice terții care nu au consimțământul său să fabrice, să ofere spre vânzare, să vândă, să introducă pe piață, să importe, să exporte, să dețină produsul în cauză sau să utilizeze articole care conțin sau încorporează desenul sau modelul protejat, dacă aceste acțiuni sunt întreprinse în scopuri comerciale.

ARTICOLUL 21.29

Durata protecției

Durata protecției disponibilă, incluzând reînnoirile, este de cel puțin 15 (cincisprezece) ani de la data depunerii cererii.

---

¹ În sensul prezentului articol, o parte poate considera că un desen sau model care are un caracter individual este original.

² Argentina prevede protecția desenelor și modelelor create în mod independent care sunt noi sau originale.

ARTICOLUL 21.30

Protecția desenelor și modelelor neînregistrate

Fiecare parte poate stabili mijloace juridice pentru a preveni utilizarea desenelor și modelelor neînregistrate.

ARTICOLUL 21.31

Excepții și excluderi

- (1) Fiecare parte poate să stabilească excepții limitate de la protecția desenelor și modelelor, cu condiția ca aceste excepții să nu intre în conflict în mod nerezonabil cu exploatarea normală a desenelor sau modelelor protejate și să nu aducă prejudicii nerezonabile intereselor legitime ale titularului desenului sau modelului protejat, ținând seama de interesele legitime ale terților.
- (2) Protecția desenelor și modelelor nu se extinde la desenele și modelele dictate în mod esențial de considerente tehnice sau funcționale.

ARTICOLUL 1.32

Relația cu drepturile de autor

Fiecare parte se asigură, în măsura în care acest lucru este prevăzut în actele sale cu putere de lege și în normele sale administrative, că un desen sau model este eligibil, de asemenea, pentru a beneficia de protecția acordată în temeiul legislației sale privind drepturile de autor începând cu data la care desenul sau modelul a fost creat sau a fost fixat sub orice formă. Fiecare parte stabilește amploarea și condițiile acestei protecții, inclusiv nivelul de originalitate necesar.

SUBSECȚIUNEA 4

INDICAȚIILE GEOGRAFICE

ARTICOLUL 21.33

Protecția indicațiilor geografice

- (1) Prezenta subsecțiune se aplică recunoașterii și protecției indicațiilor geografice originare de pe teritoriile părților.
- (2) Părțile iau măsurile necesare pentru a pune în aplicare protecția indicațiilor geografice menționată la alineatul (1) pe teritoriile lor, stabilind metoda adecvată pentru această punere în aplicare în cadrul sistemului și al practicilor juridice proprii.
- (3) Indicațiile geografice ale unei părți fac obiectul prezentului articol doar dacă sunt protejate ca indicații geografice pe teritoriul părții de origine în cadrul sistemului său de înregistrare și protecție a indicațiilor geografice.
- (4) După examinarea legislației celeilalte părți din anexa 21-A și a indicațiilor geografice din anexa 21-B și după finalizarea unei proceduri de obiecție sau a unei consultări publice referitoare la indicațiile geografice din anexa 21-B, fiecare parte se angajează să protejeze, de la data intrării în vigoare a prezentului acord, indicațiile geografice respective în conformitate cu nivelul de protecție prevăzut în prezenta subsecțiune, inclusiv cu nivelul specific de protecție, în special astfel cum se prevede la articolul 21.35 alineatul (8) și în apendicele 21-B-1.

(5) Fiecare parte poate proteja în actele sale cu putere de lege și în normele sale administrative indicațiile geografice pentru alte produse decât produsele alimentare agricole, vinurile, băuturile spirtoase sau vinurile aromatizate. Părțile recunosc că indicațiile geografice enumerate în anexa 21-D sunt protejate ca indicații geografice în țara de origine.

ARTICOLUL 21.34

Adăugarea de noi indicații geografice

La cererea unei părți și după finalizarea etapelor descrise la articolul 21.33 alineatul (4), Subcomitetul pentru drepturile de proprietate intelectuală menționat la articolul 21.59 poate recomanda Consiliului mixt reunit în configurația comerț să adopte o decizie, în temeiul articolului 9.7 alineatul (1) litera (f), pentru a adăuga noi indicații geografice în anexa 21-B, inclusiv pentru a transfera indicațiile geografice din anexa 21-C în anexa 21-B.

ARTICOLUL 21.35

Domeniul de aplicare al protecției indicațiilor geografice

- (1) Fiecare parte asigură, în conformitate cu actele sale cu putere de lege și normele sale administrative, mijloacele legale pentru ca părțile interesate să împiedice:
- (a) utilizarea unei indicații geografice a celeilalte părți enumerate în părțile 1 și 2 din anexa 21-B pentru orice produs care se încadrează în clasa de produse relevantă, astfel cum se specifică în secțiunea 3 din anexa 1-B, și care:
    - (i) nu provine din țara de origine specificată în anexa 21-B pentru indicația geografică respectivă sau
    - (ii) este originar din țara de origine specificată în anexa 21-B pentru indicația geografică respectivă, dar nu a fost produs sau fabricat în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale celeilalte părți care s-ar aplica dacă produsul ar fi destinat consumului pe teritoriul celeilalte părți;
  - (b) utilizarea, în descrierea sau prezentarea unui produs, a oricăror mijloace care indică sau sugerează că produsul în cauză provine dintr-o altă zonă geografică decât adevăratul loc de origine, într-un mod care induce în eroare publicul cu privire la originea geografică a produsului;
  - (c) orice altă utilizare care constituie un act de concurență neloială în sensul articolului 10a din Convenția de la Paris;

- (d) orice utilizare comercială directă sau indirectă a denumirii protejate pentru produse comparabile care nu sunt conforme cu caietul de sarcini al denumirii protejate sau care exploatează reputația unei indicații geografice;
  - (e) utilizarea unei indicații geografice care nu este originară din locul indicat de indicația geografică, chiar dacă adevărata origine a produselor este precizată sau indicația geografică este utilizată în traducere sau este însoțită de expresii precum „gen”, „tip”, „stil”, „imitație” sau alte expresii similare și
  - (f) orice utilizare abuzivă, imitație sau utilizare înșelătoare a unei denumiri protejate a unei indicații geografice sau orice indicație falsă sau înșelătoare a unei denumiri protejate a unei indicații geografice sau orice practică de natură să inducă în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine, proveniență și natură a produsului.
- (2) În ceea ce privește relația dintre mărci și indicațiile geografice:
- (a) în cazul în care o indicație geografică este protejată în temeiul prezentei subsecțiuni, fiecare parte refuză înregistrarea unei mărci pentru același produs sau pentru un produs similar a cărui utilizare ar contraveni prezentei subsecțiuni, cu condiția ca cererea de înregistrare a mărcii să fi fost depusă după data cererii de protecție a indicației geografice pe teritoriul în cauză; mărcile înregistrate cu încălcarea prezentului alineat se anulează în conformitate cu legislația părților;
  - (b) pentru indicațiile geografice enumerate în anexa 21-B la data intrării în vigoare a prezentului acord, data depunerii cererii de protecție menționate la litera (a) este data publicării procedurii de opoziție sau a consultării publice pe teritoriile respective;

- (c) pentru indicațiile geografice menționate la articolul 21.34, data depunerii cererii de protecție este data transmiterii către cealaltă parte a unei cereri de protejare a unei indicații geografice;
- (d) fără a aduce atingere literei (e), fiecare parte protejează indicațiile geografice menționate în anexa 21-B și în cazul în care există o marcă anterioară; o marcă anterioară înseamnă o marcă ce a fost solicitată, înregistrată sau consacrată prin utilizare, dacă această posibilitate este prevăzută de actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză, cu bună-credință pe teritoriul uneia dintre părți înainte de data la care cererea de protecție a indicației geografice, astfel cum se menționează la alineatul (1), este depusă de cealaltă parte în temeiul prezentului acord;

o astfel de marcă anterioară poate continua să fie utilizată, reînnoită și poate face obiectul unor modificări care pot necesita depunerea de noi cereri de înregistrare a unei mărci, fără a aduce atingere protecției indicației geografice, cu condiția să nu existe motive de nulitate sau de revocare a mărcii în conformitate cu legislația privind mărcile în temeiul căreia marca a fost înregistrată sau consacrată;

nici marca anterioară, nici indicația geografică nu se utilizează într-un mod care să inducă în eroare consumatorul cu privire la natura dreptului de proprietate intelectuală în cauză și

- (e) o parte nu este obligată să protejeze o indicație geografică pe motiv că marca este celebră, are o bună reputație sau este notorie dacă protecția este de natură să inducă în eroare consumatorul cu privire la adevărata identitate a produsului.

(3) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu împiedică utilizarea de către una dintre părți, cu privire la orice produs, a denumirii uzuale a unui soi de plante sau a unei rase de animale care există pe teritoriul părții respective¹.

---

¹ Părțile definesc în appendicele 21-B-1 soiurile de plante și rasele de animale a căror utilizare este permisă.

- (4) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu împiedică utilizarea de către una dintre părți a unei componente individuale a unui termen cu mai multe componente care este protejat ca indicație geografică pe teritoriul părții respective dacă respectiva componentă individuală este un termen uzual folosit în limbajul comun ca denumire comună a produsului asociat¹.
- (5) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu impune unei părți să protejeze o indicație geografică identică cu termenul uzual folosit în limbajul comun ca denumire comună pentru produsul asociat pe teritoriul părții respective.
- (6) În cazul în care o traducere a unei indicații geografice este identică sau conține un termen uzual folosit în limbajul comun ca denumire comună pentru un produs pe teritoriul unei părți sau dacă o indicație geografică nu este identică, dar conține un astfel de termen, prezenta subsecțiune nu aduce atingere dreptului oricărei persoane de a utiliza acel termen în asociere cu produsul respectiv.
- (7) În ceea ce privește indicațiile geografice omonime:
- (a) în cazul indicațiilor geografice omonime existente sau viitoare ale părților pentru produse care se încadrează în aceeași categorie de produse², cele două coexistă, iar fiecare parte stabilește condițiile practice în care indicațiile omonime respective trebuie să fie diferențiate unele de altele, ținând seama de necesitatea de a asigura un tratament echitabil pentru producătorii în cauză și de a evita inducerea în eroare a consumatorilor și

---

¹ Părțile definesc în appendicele 21-B-1 termenii pentru care nu se solicită sau nu se acordă protecție.

² În conformitate cu Clasificarea de la Nisa și cu modificările acesteia.

(b) atunci când, în cadrul negocierilor cu o țară terță, una dintre părți propune protejarea unei indicații geografice din respectiva țară terță, iar denumirea este omonimă cu o indicație geografică a celeilalte părți, aceasta din urmă este informată și i se oferă posibilitatea de a prezenta observații înainte ca denumirea să fie protejată.

(8) Fără a aduce atingere articolului 21.35 alineatele (1)-(7), se definește un nivel specific de protecție pentru următoarele cazuri de indicații geografice enumerate în anexa 21-B¹:

(a) „Genièvre”, „Jenever” sau „Genever”: protecția indicației geografice „Genièvre”, „Jenever” sau „Genever” nu împiedică utilizatorii anteriori ai termenului „Ginebra” de pe teritoriul Argentinei care au utilizat termenul cu bună-credință și în mod continuu timp de cel puțin 5 (cinci) ani înainte de publicarea pentru procedura de opoziție a indicației geografice „Genièvre”, „Jenever” sau „Genever” în Argentina și utilizatorii anteriori ai termenului „Genebra” de pe teritoriul Braziliei care au utilizat termenul cu bună-credință și în mod continuu înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției a indicației geografice „Genièvre”, „Jenever” sau „Genever” în Brazilia să continue să utilizeze termenul respectiv, cu condiția ca aceste produse să nu fie comercializate utilizând grafice, denumiri, imagini sau steaguri ca referiri la originea reală a indicației geografice și cu condiția ca termenul să fie afișat cu caractere mult mai mici, dar totuși lizibile, decât denumirea mărcii și să fie diferențiat de aceasta într-un mod neambiguu în ceea ce privește originea produsului;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, nivelul specific de protecție din partea fiecărui stat MERCOSUR semnatar, astfel cum este definit la articolul 21.35 alineatul (8), se aplică numai în favoarea utilizatorilor anteriori care fac parte din lista utilizatorilor anteriori a respectivului stat MERCOSUR semnatar.

- (b) „Queso Manchego”: protecția indicației geografice „Queso Manchego” pentru brânzeturile produse în Spania în conformitate cu specificațiile tehnice aplicabile, folosind lapte de oaie, nu împiedică utilizatorii anteriori ai termenului „Queso Manchego” de pe teritoriul Uruguayului care au utilizat termenul cu bună-credință și în mod continuu timp de cel puțin 5 (cinci) ani înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției a indicației geografice „Queso Manchego”, dacă se referă la brânzeturile produse cu lapte de vacă, să continue să utilizeze termenul respectiv, cu condiția ca aceste produse să nu fie comercializate utilizând grafice, denumiri, imagini sau steaguri ca referiri la indicația geografică protejată europeană și cu condiția ca termenul să fie afișat cu caractere mult mai mici, dar totuși lizibile, decât denumirea mărcii și să fie diferențiat de aceasta într-un mod neambiguu în ceea ce privește originea și compoziția produsului;
- (c) „Grappa”: protecția indicației geografice „Grappa” nu împiedică utilizatorii anteriori ai termenului „Grappamiel” sau „Grapamiel” de pe teritoriul Uruguayului care au utilizat termenul cu bună-credință și în mod continuu înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției a indicației geografice „Grappa” să utilizeze în continuare termenul respectiv, cu condiția ca aceste produse să nu fie comercializate utilizând grafice, denumiri, imagini sau steaguri ca referiri la indicația geografică protejată europeană și cu condiția ca termenul să fie afișat cu caractere mult mai mici, dar totuși lizibile, decât denumirea mărcii și să fie diferențiat de aceasta într-un mod neambiguu în ceea ce privește originea produsului;

- (d) „Steinhäger”: protecția indicației geografice „Steinhäger” nu împiedică utilizatorii anteriori ai termenului „Steinhäger” de pe teritoriul Braziliei care au utilizat termenul cu bună-credință și în mod continuu înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției a indicației geografice „Steinhäger” să utilizeze în continuare termenul respectiv, cu condiția ca aceste produse să nu fie comercializate utilizând grafice, denumiri, imagini sau steaguri ca referiri la indicația geografică protejată europeană și cu condiția ca termenul să fie afișat cu caractere mult mai mici, dar totuși lizibile, decât denumirea mărcii și să fie diferențiat de aceasta într-un mod neambiguu în ceea ce privește originea produsului;
- (e) „Parmigiano Reggiano”:
- (i) protecția indicației geografice „Parmigiano Reggiano” nu împiedică utilizatorii anteriori ai termenului „Parmesão” de pe teritoriul Braziliei și ai termenului „Parmesano” de pe teritoriul Argentinei, al Paraguayului și al Uruguayului care au utilizat acești termeni cu bună-credință și în mod continuu înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției a indicației geografice „Parmigiano Reggiano” să utilizeze în continuare termenii respectivi, cu condiția ca aceste produse să nu fie comercializate utilizând grafice, denumiri, imagini sau steaguri ca referiri la indicația geografică protejată europeană și cu condiția ca termenul să fie afișat cu caractere mult mai mici, dar totuși lizibile, decât denumirea mărcii și să fie diferențiat de aceasta într-un mod neambiguu în ceea ce privește originea produsului;

- (ii) protecția indicației geografice „Parmigiano Reggiano” nu împiedică utilizatorii anteriori ai termenului „Reggianito” de pe teritoriul Argentinei care au utilizat acest termen cu bună-credință și în mod continuu înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției a indicației geografice „Parmigiano Reggiano” și pe cei de pe teritoriul Paraguayului și al Uruguayului care au utilizat acest termen cu bună-credință și în mod continuu timp de cel puțin 5 (cinci) ani înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției a indicației geografice „Parmigiano Reggiano” să utilizeze în continuare termenul respectiv, cu condiția ca aceste produse să nu fie comercializate utilizând grafice, denumiri, imagini sau steaguri ca referiri la indicația geografică protejată europeană și cu condiția ca termenul să fie afișat cu caractere mult mai mici, dar totuși lizibile, decât denumirea mărcii și să fie diferențiat de aceasta într-un mod neambiguu în ceea ce privește originea produsului;
- (f) „Fontina”: protecția indicației geografice „Fontina” nu împiedică utilizatorii anteriori ai termenului „Fontina” de pe teritoriul Argentinei, al Braziliei, al Paraguayului și al Uruguayului care au utilizat termenul cu bună-credință și în mod continuu timp de cel puțin 5 (cinci) ani înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției a indicației geografice „Fontina” să utilizeze în continuare termenul respectiv, cu condiția ca aceste produse să nu fie comercializate utilizând grafice, denumiri, imagini sau steaguri ca referiri la indicația geografică protejată europeană și cu condiția ca termenul să fie afișat cu caractere mult mai mici, dar totuși lizibile, decât denumirea mărcii și să fie diferențiat de aceasta într-un mod neambiguu în ceea ce privește originea produsului;

(g) „Gruyère” (Franța):

- (i) protecția indicației geografice „Gruyère” (Franța) nu împiedică utilizatorii anteriori ai termenilor „Gruyère” și „Gruyere” de pe teritoriul Argentinei, al Braziliei, al Paraguayului și al Uruguayului care au utilizat termenul cu bună-credință și în mod continuu timp de cel puțin 5 (cinci) ani înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției a indicației geografice „Gruyère” (Franța) să utilizeze în continuare termenul respectiv, cu condiția ca aceste produse să nu fie comercializate utilizând grafice, denumiri, imagini sau steaguri ca referiri la indicația geografică protejată europeană și cu condiția ca termenul să fie afișat cu caractere mult mai mici, dar totuși lizibile, decât denumirea mărcii și să fie diferențiat de aceasta într-un mod neambiguu în ceea ce privește originea produsului;
- (ii) protecția indicației geografice „Gruyère” (Franța) nu împiedică utilizatorii anteriori ai termenilor „Gruyero” și „Gruyer” de pe teritoriul Uruguayului care au utilizat termenul cu bună-credință și în mod continuu timp de cel puțin 5 (cinci) ani înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției a indicației geografice „Gruyère” (Franța) să utilizeze în continuare termenul respectiv, cu condiția ca aceste produse să nu fie comercializate utilizând grafice, denumiri, imagini sau steaguri ca referiri la indicația geografică protejată europeană și cu condiția ca termenul să fie afișat cu caractere mult mai mici, dar totuși lizibile, decât denumirea mărcii și să fie diferențiat de aceasta într-un mod neambiguu în ceea ce privește originea produsului;

- (h) „Grana Padano”: protecția indicației geografice „Grana Padano” nu împiedică utilizatorii anteriori ai termenului „Grana” de pe teritoriul Braziliei care au utilizat termenul cu bună-credință și în mod continuu timp de cel puțin 5 (cinci) ani înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției a indicației geografice „Grana Padano” să utilizeze în continuare termenul respectiv, cu condiția ca aceste produse să nu fie comercializate utilizând grafice, denumiri, imagini sau steaguri ca referiri la indicația geografică protejată europeană și cu condiția ca termenul să fie afișat cu caractere mult mai mici, dar totuși lizibile, decât denumirea mărcii și să fie diferențiat de aceasta într-un mod neambiguu în ceea ce privește originea produsului și
- (i) „Gorgonzola”: protecția indicației geografice „Gorgonzola” nu împiedică utilizatorii anteriori ai termenului „Gorgonzola” de pe teritoriul Braziliei care au utilizat termenul cu bună-credință înainte de publicarea în scopul manifestării opoziției să utilizeze în continuare termenul respectiv, cu condiția ca aceste produse să nu fie comercializate utilizând grafice, denumiri, imagini sau steaguri ca referiri la originea reală a indicației geografice și cu condiția ca termenul să fie afișat cu caractere mult mai mici decât denumirea mărcii, dar totuși lizibile, și să fie diferențiat de aceasta într-un mod neambiguu în ceea ce privește originea produsului.
- (9) Utilizatorii anteriori menționați la alineatul (8) literele (a)-(i) sunt enumerați în anexa 21-E. Succesiunea utilizatorilor anteriori și efectele acestora sunt determinate de actele cu putere de lege și normele administrative interne ale fiecărui stat MERCOSUR semnatar.
- (10) Indicațiile geografice protejate enumerate în anexa 21-B nu devin generice pe teritoriile părților.
- (11) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu creează o obligație pentru părți de a proteja indicațiile geografice care nu sunt sau nu mai sunt protejate la locul lor de origine.

(12) Prezentul capitol nu aduce atingere dreptului oricărei persoane de a-și folosi în scopuri comerciale numele său ori al predecesorului său în activitățile comerciale, cu excepția cazului în care numele respectiv este folosit într-un mod menit să inducă în eroare publicul.

ARTICOLUL 21.36

Dreptul de utilizare a indicațiilor geografice

(1) Orice operator care comercializează produse agricole, produse alimentare, vinuri, vinuri aromatizate sau băuturi spirtoase care sunt conforme cu caietul de sarcini corespunzător poate utiliza o indicație geografică în temeiul prezentei părți a acordului.

(2) Odată ce o indicație geografică este protejată în temeiul prezentei părți a acordului, utilizarea acesteia nu mai face obiectul niciunei înregistrări a utilizatorilor și al niciunei alte taxe.

ARTICOLUL 21.37

Asigurarea respectării protecției

Fiecare parte prevede mijloacele juridice pentru ca părțile interesate să solicite asigurarea respectării protecției prevăzute la articolul 21.35 prin acțiuni administrative și judiciare adecvate în cadrul sistemului și al practicilor juridice proprii.

ARTICOLUL 21.38

Importul, exportul și comercializarea

Importul, exportul și comercializarea produselor care poartă denumirile enumerate în anexa 21-B trebuie să respecte actele cu putere de lege și normele administrative aplicabile ale părții în care produsele sunt introduse pe piață.

ARTICOLUL 21.39

Cooperarea și transparența în ceea ce privește indicațiile geografice

(1) Subcomitetul pentru drepturile de proprietate intelectuală, menționat la articolul 21.59, monitorizează buna funcționare a prezentei subsecțiuni și poate examina orice aspect legat de punerea în aplicare și funcționarea acesteia. Acesta este responsabil cu:

- (a) schimburile de informații cu privire la evoluțiile legislative și de politică în materie de indicații geografice, precum și la orice alt aspect de interes comun în acest domeniu și
- (b) cooperarea în ceea ce privește dezvoltarea de denumiri alternative pentru produsele care au fost comercializate cândva de producătorii unei părți cu termeni corespunzători indicațiilor geografice ale celeilalte părți, în special în cazurile care fac obiectul unei eliminări treptate.

(2) Subcomitetul pentru drepturile de proprietate intelectuală poate recomanda Consiliului mixt reunit în configurația comerț să modifice, în temeiul articolului 9.7 alineatul (1) litera (f):

- (a) anexa 21-A în ceea ce privește trimiterile la legislația aplicabilă pe teritoriul părților;

- (b) anexa 21-B în ceea ce privește indicațiile geografice și schimbul de informații în acest scop;
- (c) anexa 21-C în ceea ce privește indicația geografică și
- (d) anexa 21-E în ceea ce privește utilizatorii anteriori.

(3) Fiecare parte notifică celeilalte părți faptul că o indicație geografică enumerată în anexa 21-B a încetat să mai fie protejată pe teritoriul său. În urma unei astfel de notificări, Consiliul mixt reunit în configurația comerț modifică anexa 21-B în conformitate cu articolul 9.7 alineatul (1) litera (f) în vederea încetării protecției în temeiul prezentei părți a acordului. Numai partea din care este originar produsul are dreptul de a solicita încetarea protecției în temeiul prezentei subsecțiuni a unei indicații geografice enumerate în anexa 21-B.

(4) MERCOSUR notifică Uniunii Europene dacă, după intrarea în vigoare a prezentului acord, identifică utilizatori anteriori suplimentari care îndeplinesc cerințele specifice prevăzute la articolul 21.35 alineatul (8) literele (a)-(i). În urma unei astfel de notificări și cu condiția ca părțile să fie de acord cu faptul că utilizatorii anteriori suplimentari propuși îndeplinesc cerințele menționate anterior, Consiliul mixt reunit în configurația comerț modifică anexa 21-E în temeiul articolului 9.7 alineatul (1) litera (f), adăugând respectivii utilizatori anteriori suplimentari.

(5) Părțile păstrează un contact permanent, fie în mod direct, fie prin intermediul Subcomitetului pentru drepturile de proprietate intelectuală, cu privire la toate aspectele legate de punerea în aplicare și funcționarea prezentei subsecțiuni. În special, o parte poate solicita celeilalte părți informații privind caietele de sarcini ale produselor și modificările acestora, precum și privind punctele de contact pentru control.

(6) Caietul de sarcini al produsului menționat în prezenta subsecțiune trebuie să fie cel aprobat, incluzând eventualele modificări aprobate, de asemenea, de autoritățile părții de pe teritoriul căreia este originar produsul.

(7) Părțile pot pune la dispoziția publicului caietele de sarcini ale produselor sau o fișă rezumat a acestora corespunzătoare indicațiilor geografice ale celeilalte părți care sunt protejate în temeiul prezentei subsecțiuni, în limba portugheză, spaniolă sau engleză.

SUBSECȚIUNEA 5

BREVETE

ARTICOLUL 21.40

Tratate internaționale

Fiecare parte depune toate eforturile pentru a adera la Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor, încheiat la Washington la 19 iunie 1970¹.

---

¹ În cazul Uniunii Europene, această dispoziție poate fi îndeplinită prin aderarea statelor sale membre.

SUBSECȚIUNEA 6

SOIURI DE PLANTE

ARTICOLUL 21.41

Acorduri internaționale

Fiecare parte protejează drepturile de proprietate asupra soiurilor de plante, în conformitate cu Convenția internațională pentru protecția noilor soiuri de plante, adoptată la Paris la 2 decembrie 1961, astfel cum a fost revizuită la Geneva la 10 noiembrie 1972 și la 23 octombrie 1978 („Convenția UPOV 1978”) sau la 19 martie 1991 („Convenția UPOV 1991”), și cooperează pentru a promova protecția soiurilor de plante.

SUBSECȚIUNEA 7

PROTECȚIA INFORMAȚIILOR NEDIVULGATE

ARTICOLUL 21.42

Domeniul de aplicare al protecției secretelor comerciale

(1) Atunci când își îndeplinește obligația prevăzută la articolul 21.1 alineatul (1) de respectare a Acordului TRIPS, în special a articolului 39 alineatele (1) și (2) din Acordul TRIPS, fiecare parte prevede proceduri judiciare civile și măsuri reparatorii adecvate în materie civilă pentru orice deținător de secrete comerciale, cu scopul de a preveni dobândirea, utilizarea sau divulgarea unui secret comercial și de a obține reparații pentru o astfel de acțiune ori de câte ori este efectuată într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale.

(2) În sensul prezentei subsecțiuni:

(a) „secret comercial” înseamnă informațiile care:

- (i) sunt secrete în sensul că nu sunt, ca întreg sau astfel cum se prezintă sau se articulează elementele acestora, cunoscute la nivel general sau ușor accesibile persoanelor din cercurile care se ocupă, în mod normal, de tipul de informații în cauză;
- (ii) au valoare comercială prin faptul că sunt secrete și
- (iii) au făcut obiectul unor măsuri rezonabile, în circumstanțele date, luate de către persoana care deține în mod legal controlul asupra informațiilor respective, pentru a fi păstrate secrete și

- (b) „deținătorul secretului comercial” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce deține în mod legal controlul asupra unui secret comercial.
- (3) În sensul prezentei subsecțiuni, o parte consideră că sunt contrare practicilor comerciale loiale cel puțin următoarele comportamente:
- (a) dobândirea unui secret comercial fără acordul deținătorului acestuia, ori de câte ori este săvârșită prin accesul neautorizat, însușirea sau copierea unor documente, obiecte, materiale, substanțe sau fișiere electronice care se află în mod legal sub controlul deținătorului secretului comercial și care conțin secretul comercial sau din care poate fi dedus acesta;
  - (b) utilizarea sau divulgarea unui secret comercial ori de câte ori aceasta este săvârșită fără acordul deținătorului secretului comercial de către o persoană care:
    - (i) a dobândit secretul comercial în mod ilegal;
    - (ii) a încălcat un acord de confidențialitate sau orice altă obligație de a nu divulga secretul comercial sau
    - (iii) a încălcat o obligație contractuală sau orice altă obligație de limitare a utilizării secretului comercial și
  - (c) dobândirea, utilizarea sau divulgarea unui secret comercial, ori de câte ori aceasta este săvârșită de către o persoană care, în momentul dobândirii, utilizării sau divulgării acestuia, avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință, în circumstanțele date, de faptul că secretul comercial a fost obținut, direct sau indirect, de la o altă persoană care utiliza sau divulga secretul comercial în mod ilegal în sensul literei (b).

- (4) Părțile nu sunt obligate să considere că vreunul dintre următoarele comportamente contravine practicilor comerciale loiale în temeiul prezentei subsecțiuni:
- (a) descoperirea sau crearea independentă, de către o persoană, a informațiilor relevante;
  - (b) ingineria inversă a unui produs de către o persoană care se află în mod legal în posesia produsului respectiv și căreia nu i se aplică nicio obligație valabilă din punct de vedere legal de a limita dobândirea informațiilor relevante;
  - (c) dobândirea, utilizarea sau divulgarea de informații impusă sau permisă de legislația relevantă a părții respective sau
  - (d) utilizarea de către angajați a experienței și a competențelor dobândite în mod onest în cadrul desfășurării normale a activității lor profesionale.
- (5) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu se interpretează în sensul unei îngrădiri a libertății de exprimare și de informare, inclusiv a libertății mass-mediei, astfel cum este protejată pe teritoriul aflat sub jurisdicția fiecăreia dintre părți.

ARTICOLUL 21.43

Procedurile judiciare civile și măsurile reparatorii privind secretele comerciale

- (1) Fiecare parte se asigură că nicio persoană care participă la procedurile judiciare civile menționate la articolul 21.42 sau care are acces la documente care fac parte din aceste proceduri nu are voie să folosească sau să divulge secrete comerciale sau presupuse secrete comerciale pe care autoritățile judiciare competente, ca răspuns la o cerere motivată corespunzător a unei părți interesate, le-au calificat drept confidențiale și de care persoana respectivă a luat cunoștință în urma acestei participări sau a acestui acces.

- (2) În cadrul procedurilor judiciare în materie civilă menționate la articolul 21.42, fiecare parte prevede că autoritățile sale judiciare sunt abilitate cel puțin:
- (a) să dispună măsuri provizorii, astfel cum sunt stabilite în actele sale cu putere de lege și în normele sale administrative, pentru a împiedica dobândirea, utilizarea sau divulgarea secretului comercial într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale;
  - (b) să emită o ordonanță președințială pentru a împiedica dobândirea, utilizarea sau divulgarea secretului comercial într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale;
  - (c) să dispună ca persoana care avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de faptul că dobândește, utilizează sau divulgă un secret comercial într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale să plătească deținătorului secretului comercial daune-interese adecvate, stabilite în funcție de prejudiciul efectiv suferit ca urmare a dobândirii, utilizării sau divulgării ilegale a secretului comercial;
  - (d) să ia măsuri specifice pentru a păstra confidențialitatea oricăror secrete comerciale sau presupuse secrete comerciale prezentate în cadrul procedurilor civile privind presupusa dobândire, utilizare și divulgare a unui secret comercial într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale; astfel de măsuri specifice pot include, în conformitate cu legislația fiecărei părți, restricționarea accesului la anumite documente, în întregime sau parțial, restricționarea accesului la ședințele de judecată și la înregistrările sau transcrierile aferente acestora și punerea la dispoziție a unei versiuni neconfidențiale a hotărârii judecătorești, din care au fost eliminate sau oculte pasajele care conțin secrete comerciale și
  - (e) să impună sancțiuni părților sau altor persoane aflate sub jurisdicția instanței pentru încălcarea ordinelor judecătorești privind protecția unui secret comercial sau a unui presupus secret comercial prezentat în cadrul procedurilor respective.

(3) O parte nu este obligată să prevadă procedurile judiciare și măsurile reparatorii menționate la articolul 21.42 dacă faptele contrare practicilor comerciale loiale sunt săvârșite, conform legislației părții respective, cu scopul de a dezvălui abateri, fapte ilegale sau activități ilegale ori în scopul protejării unui interes legitim recunoscut prin lege.

SECȚIUNEA C

ASIGURAREA RESPECTĂRII DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

SUBSECȚIUNEA 1

PROCEDURILE CIVILE ȘI ADMINISTRATIVE PENTRU ASIGURAREA RESPECTĂRII NORMELOR

ARTICOLUL 21.44

Obligații generale

(1) Fiecare parte își reafirmă angajamentele asumate în cadrul Acordului TRIPS, în special în cadrul părții III din acesta, și asigură respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în conformitate cu legislația sa și cu sistemul și practicile sale judiciare.

(2) În sensul prezentei secțiuni, „drepturi de proprietate intelectuală” înseamnă, cu excepția cazului în care se prevede altfel, drepturile de proprietate intelectuală astfel cum sunt definite la articolul 21.3 alineatul (1), cu excepția drepturilor menționate la articolele 21.42 și 21.43.

(3) Procedurile¹ adoptate, menținute sau aplicate pentru punerea în aplicare a prezentei secțiuni trebuie să fie eficace, corecte și echitabile, să nu presupună o complexitate sau costuri inutile, termene nerezonabile sau întârzieri nejustificate și trebuie să descurajeze alte încălcări. Fiecare parte ține seama de necesitatea proporționalității între încălcare, drepturile tuturor părților implicate, interesele terților și măsurile, reparațiile și sancțiunile aplicabile.

(4) Părțile aplică procedurile menționate la alineatul (3) cu privire la asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală astfel încât să se evite crearea de bariere în calea comerțului legitim și să se instituie garanții împotriva utilizării lor abuzive.

(5) Articolele 21.44-21.58 nu creează nicio obligație pentru o parte de a institui un sistem judiciar pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală distinct de cel pentru asigurarea respectării legii în general, în conformitate cu legislația părții respective, și nici nu afectează capacitatea părților de a asigura respectarea legislației lor în general.

ARTICOLUL 21.45

Persoanele autorizate să solicite proceduri

Fiecare parte recunoaște ca fiind autorizate să solicite aplicarea procedurilor privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală menționate în prezenta secțiune și în partea III din Acordul TRIPS, în conformitate cu legislația în care are loc procedura, cel puțin următoarele persoane:

(a) titularii drepturilor de proprietate intelectuală;

---

¹ În sensul prezentei secțiuni, termenul „proceduri” include măsurile și reparațiile.

- (b) deținătorii de licențe exclusive, cu condiția să fie autorizați de titularii de drepturi și
- (c) organismele de gestiune colectivă a drepturilor de proprietate intelectuală care sunt recunoscute în mod legal și expres ca având dreptul de a-i reprezenta pe titularii drepturilor de proprietate intelectuală.

ARTICOLUL 21.46

Elemente de probă

- (1) Fiecare parte se asigură că, la depunerea unei cereri de către o parte care a prezentat elemente de probă accesibile în mod rezonabil în sprijinul afirmației sale conform căreia dreptul său de proprietate intelectuală a fost încălcat sau este pe cale să fie încălcat, autoritățile judiciare competente sunt abilitate să dispună măsuri provizorii prompte și eficace pentru a conserva elementele de probă relevante în ceea ce privește presupusa încălcare, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale¹.
- (2) Măsurile provizorii menționate la alineatul (1) pot include descrierea detaliată, cu sau fără prelevarea de eșantioane, ori confiscarea fizică a produselor care fac obiectul presupusei încălcări și, în cazurile adecvate, confiscarea documentelor referitoare la acestea.
- (3) Fiecare parte ia măsurile necesare pentru a permite autorităților judiciare competente, în cazurile de contrafacere a mărcilor sau de piraterie a drepturilor de autor la scară comercială², să dispună, după caz și la cererea unei părți, iar dacă este necesar să stabilească existența și amploarea unei încălcări, comunicarea documentelor bancare, financiare sau comerciale relevante aflate sub controlul părții adverse, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale.

---

¹ În sensul prezentului articol, termenul „informații confidențiale” poate include datele cu caracter personal.

² O parte poate extinde aplicarea prezentului alineat la alte drepturi de proprietate intelectuală.

(4) Fiecare parte se asigură că autoritățile judiciare au competența de a condiționa măsurile de conservare a elementelor de probă de depunerea de către reclamant a unei cauțiuni adecvate sau a unei garanții echivalente menite să asigure despăgubirea pentru orice prejudiciu suferit de pârât.

(5) În cazul în care măsurile de conservare a elementelor de probă sunt revocate sau încetează să se mai aplice ca urmare a unei acțiuni sau omisiuni a reclamantului ori dacă se constată ulterior că nu a existat o încălcare sau o amenințare de încălcare a unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile judecătorești sunt abilitate să dispună ca reclamantul, la cererea pârâtului, să acorde acestuia o despăgubire adecvată pentru orice prejudiciu provocat de măsurile respective.

ARTICOLUL 21.47

Dreptul la informare

(1) Fiecare parte se asigură că, în cazul încălcării unui drept de proprietate intelectuală și ca răspuns la o cerere justificată și proporțională a reclamantului, autoritățile judiciare competente pot să dispună ca autorul încălcării sau orice altă persoană să furnizeze informații relevante privind originea și rețelele de distribuție ale produselor sau serviciilor care încalcă dreptul respectiv.

(2) În sensul prezentului articol:

(a) „orice altă persoană” înseamnă o persoană:

(i) despre care s-a constatat că deține la scară comercială produsele care încalcă un drept;

(ii) despre care s-a constatat că folosește la scară comercială serviciile care încalcă un drept;

- (iii) despre care s-a constatat că furnizează la scară comercială servicii utilizate în activități care încalcă un drept sau
  - (iv) care a fost indicată de către persoana menționată la punctele (i)-(iii) ca fiind implicată în producerea, fabricarea sau distribuirea produselor sau în furnizarea serviciilor;
- (b) termenul „informații relevante” poate include informațiile privind orice persoană implicată la scară comercială într-o încălcare sau o presupusă încălcare și privind mijloacele de producție și rețelele de distribuție a produselor sau serviciilor.
- (3) Prezentul articol se aplică fără a se aduce atingere altor dispoziții legale care:
- (a) acordă titularului dreptul de a primi informații mai cuprinzătoare;
  - (b) reglementează utilizarea în acțiunile civile a informațiilor comunicate în temeiul prezentului articol;
  - (c) reglementează răspunderea pentru utilizarea abuzivă a dreptului la informare;
  - (d) dau posibilitatea de a refuza furnizarea unor informații care ar constrânge persoana menționată la alineatul (1) să recunoască implicarea sa sau a rudelor sale apropiate sau
  - (e) reglementează protejarea confidențialității surselor de informații sau prelucrarea datelor cu caracter personal.

ARTICOLUL 21.48

Măsuri provizorii și asigurătorii

- (1) Fiecare parte prevede că autoritățile sale judiciare sunt abilitate să dispună măsuri provizorii și asigurătorii prompte și eficiente, inclusiv o ordonanță președințială împotriva unei părți sau, după caz, împotriva unei părți terțe asupra căreia autoritatea judiciară relevantă are jurisdicție, pentru a preveni apariția unei încălcări a unui drept de proprietate intelectuală și, în special, pentru a preveni introducerea în circuitele comerciale a unor produse care încalcă un drept.
- (2) De asemenea, se poate emite o ordonanță președințială în vederea confiscării sau a retragerii produselor cu privire la care există o suspiciune de încălcare a unui drept de proprietate intelectuală, pentru a împiedica introducerea sau circulația lor în circuitele comerciale.
- (3) În cazul unei presupuse încălcări săvârșite la scară comercială, fiecare parte se asigură că, dacă reclamantul dovedește că există circumstanțe care ar pune în pericol recuperarea prejudiciului, autoritățile judiciare pot dispune sechestrul asigurător asupra bunurilor mobile și imobile ale presupusului autor al încălcării, inclusiv blocarea conturilor bancare și a altor active. În acest scop, fiecare parte se asigură că autoritățile competente pot dispune comunicarea unor documente bancare, financiare sau comerciale ori accesul corespunzător la informațiile relevante.
- (4) Autoritățile judiciare sunt abilitate să oblige reclamantul să furnizeze orice elemente de probă disponibile în mod rezonabil pentru a se convinge cu suficientă certitudine că solicitantul este titularul dreptului și că dreptul său este încălcat sau că o astfel de încălcare este iminentă și să dispună depunerea de către solicitant a unei cauțiuni sau unei garanții echivalente suficiente pentru a-l proteja pe pârât și a preveni abuzurile.

ARTICOLUL 21.49

Măsuri reparatorii

(1) Fiecare parte se asigură că, la cererea reclamantului și fără a se aduce atingere daunelor-interese datorate titularului de drepturi ca urmare a încălcării săvârșite, autoritățile judiciare competente pot să dispună, fără nicio compensație, distrugerea sau cel puțin scoaterea definitivă din circuitele comerciale a produselor despre care s-a constatat că încalcă un drept de proprietate intelectuală. Astfel de produse pot fi utilizate în interes public. Autoritățile judiciare sunt, de asemenea, abilitate să dispună ca materialele și instrumentele utilizate în principal la crearea produselor care încalcă un drept să fie scoase din circuitele comerciale, fără nicio compensație, într-un mod care să reducă la minimum riscurile unor noi încălcări. Atunci când examinează astfel de cereri, autoritățile judiciare competente iau în considerare necesitatea de a asigura proporționalitatea între gravitatea încălcării și măsurile reparatorii dispuse, precum și interesele terților.

(2) Autoritățile judiciare competente ale fiecărei părți trebuie să fie abilitate să dispună ca aceste măsuri să fie puse în aplicare pe cheltuiala autorului încălcării, cu excepția cazului în care se invocă motive speciale care împiedică acest lucru.

ARTICOLUL 21.50

Ordonanțe președințiale

Fiecare parte se asigură că, dacă o hotărâre judecătorească constată o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile judiciare competente pot emite o ordonanță președințială de interzicere a continuării încălcării împotriva autorului încălcării sau, după caz, împotriva unui terț asupra căruia autoritatea judiciară relevantă are jurisdicție.

ARTICOLUL 21.51

Măsuri alternative

Fiecare parte poate să prevadă că, în cazurile în care este necesar și la cererea persoanei susceptibile să facă obiectul măsurilor prevăzute la articolul 21.49 sau 21.50, autoritățile judiciare pot dispune plata unei despăgubiri bănești în favoarea părții vătămate în locul aplicării măsurilor prevăzute la articolul 21.49 sau 21.50, dacă se constată că persoana respectivă a acționat fără intenție și fără neglijență sau dacă aplicarea măsurilor ar cauza persoanei respective un prejudiciu disproporționat sau dacă despăgubirile bănești acordate părții vătămate par a fi satisfăcătoare în mod rezonabil¹.

---

¹ Atunci când decide ce este „satisfăcător în mod rezonabil”, judecătorul poate lua în considerare interesul public.

ARTICOLUL 21.52

Daune-interese

(1) Fiecare parte se asigură că, la cererea părții vătămate, autoritățile judiciare sunt abilitate să dispună ca autorul unei încălcări a unui drept de proprietate intelectuală care, cu bună știință sau având motive întemeiate să știe, s-a implicat în activitatea respectivă să plătească titularului dreptului daune-interese adecvate pentru a compensa prejudiciul real suferit ca urmare a încălcării. Atunci când stabilesc daune-interese, autoritățile judiciare competente:

- (a) iau în considerare toate aspectele corespunzătoare, cum ar fi consecințele economice negative, inclusiv pierderea câștigurilor suferite de partea vătămată, beneficiile necuvenite¹ realizate de autorul încălcării și, după caz, alte elemente decât factorii economici, cum ar fi prejudiciul moral cauzat de încălcarea respectivă titularului dreptului sau
- (b) ca alternativă la litera (a), pot, atunci când este cazul, să stabilească valoarea daunelor-interese ca sumă forfetară, pe baza unor elemente cum ar fi, cel puțin, cuantumul redevențelor sau a drepturilor care ar fi fost datorate dacă autorul încălcării ar fi cerut autorizația de a utiliza dreptul de proprietate intelectuală în cauză.

---

¹ „Beneficiile necuvenite” sunt cele obținute în urma încălcării, conform legislației unei părți.

ARTICOLUL 21.53

Cheltuieli de judecată

Fiecare parte prevede că autoritățile sale judiciare, dacă este cazul, sunt abilitate să dispună, la încheierea procedurilor judiciare civile privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, ca partea care pierde să plătească părții care are câștig de cauză cheltuielile de judecată și alte cheltuieli, astfel cum este prevăzut în legislații părții respective.

ARTICOLUL 21.54

Publicarea hotărârilor judecătorești

Fiecare parte se asigură că autoritățile sale judiciare pot să dispună publicarea hotărârii în cazurile de încălcare a unui drept de proprietate intelectuală, cu excepția cazului în care acest lucru nu ar fi proporțional cu gravitatea încălcării.

ARTICOLUL 21.55

Prezumția calității de autor sau de titular al dreptului

Fiecare parte prevede, cel puțin în cadrul măsurilor provizorii solicitate în procedurile civile care implică drepturi de proprietate intelectuală sau drepturi conexe, o prezumție potrivit căreia, în absența unui element de probă contrariu, persoana sau entitatea al cărei nume este indicat ca fiind autorul sau titularul dreptului conex asupra operei sau a obiectului protejat în mod obișnuit este titularul desemnat al dreptului asupra operei sau a obiectului protejat respectiv.

ARTICOLUL 21.56

Sensibilizarea publicului

Părțile iau măsurile necesare pentru a spori gradul de sensibilizare a publicului cu privire la protecția proprietății intelectuale, inclusiv prin proiecte educaționale și de diseminare referitoare la utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală și la asigurarea respectării acestora.

SUBSECȚIUNEA 2

ASIGURAREA RESPECTĂRII LEGISLAȚIEI LA FRONTIERĂ

ARTICOLUL 21.57

Coerența cu GATT și cu Acordul TRIPS

În vederea punerii în aplicare a măsurilor la frontieră pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale, indiferent dacă acestea intră sau nu sub incidența prezentului capitol, fiecare parte asigură coerența cu obligațiile care îi revin în conformitate cu GATT și cu Acordul TRIPS, în special cu articolul V din GATT și cu articolul 41 și cu secțiunea 4 din partea III din Acordul TRIPS.

ARTICOLUL 21.58

Măsuri la frontieră

- (1) În ceea ce privește mărfurile supuse controlului vamal, fiecare parte adoptă sau menține proceduri prin care un titular de drepturi poate depune cereri prin care solicită autorităților vamale să suspende acordarea liberului de vamă sau să rețină mărfurile suspectate cel puțin de contrafacere a mărcilor, de piraterie a drepturilor de autor și a drepturilor conexe la scară comercială sau de încălcarea indicațiilor geografice (denumite în continuare „mărfuri suspecte”).
- (2) Părțile nu sunt obligate să aplice procedurile din prezenta subsecțiune mărfurilor aflate în tranzit.
- (3) Fiecare parte încurajează utilizarea sistemelor electronice pentru gestionarea de către autoritățile vamale a cererilor aprobate sau înregistrate.
- (4) Fiecare parte se asigură că autoritățile vamale informează solicitantul într-un termen rezonabil dacă au aprobat sau au înregistrat cererea.
- (5) Fiecare parte prevede ca o astfel de cerere sau înregistrare să se aplice în cazul transporturilor multiple atunci când acest lucru este permis în conformitate cu dispozițiile legislației părții respective.
- (6) Fiecare parte poate să prevadă ca autoritățile sale vamale să fie abilitate, în ceea ce privește mărfurile supuse controlului vamal, să suspende acordarea liberului de vamă sau să rețină mărfurile suspecte din proprie inițiativă.
- (7) Fiecare parte se asigură că autoritățile vamale pot utiliza analiza riscurilor pentru a identifica mărfurile suspecte.

- (8) Fiecare parte poate dispune de proceduri administrative sau judiciare, în conformitate cu legislația părții respective, care să permită distrugerea mărfurilor suspecte, dacă persoanele în cauză acceptă sau nu se opun distrugerii acestora. În cazul în care mărfurile respective nu sunt distruse, fiecare parte se asigură că ele sunt eliminate din circuitele comerciale într-un mod care să evite prejudicierea titularului de drepturi.
- (9) Părțile nu sunt obligate să aplice prezentul articol în cazul importurilor de mărfuri introduse pe piață într-o altă țară de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia. Părțile pot exclude de la aplicarea prezentului articol mărfurile cu caracter necomercial aflate în bagajele personale ale călătorilor.
- (10) Părțile se asigură că autoritățile vamale ale fiecărei părți întrețin un dialog periodic și promovează cooperarea cu părțile interesate relevante și cu alte autorități cu atribuții în asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală menționate la alineatul (1).
- (11) Părțile cooperează în ceea ce privește comerțul internațional cu mărfuri suspecte, în special pentru a face schimb de informații în această privință.
- (12) Fără a se aduce atingere altor forme de cooperare, anexa 12-A se aplică încălcărilor legislației în materie de drepturi de proprietate intelectuală a cărei asigurare a respectării intră în competența autorităților vamale în conformitate cu prezentul articol.

SECȚIUNEA D

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 21.59

Subcomitetul pentru drepturile de proprietate intelectuală

(1) Subcomitetul pentru drepturile de proprietate intelectuală, instituit în temeiul articolului 9.9 alineatul (4), are următoarele funcții, pe lângă cele enumerate la articolele 2.4, 9.9 și 21.39:

(a) schimb de informații:

(i) privind cadrul juridic referitor la drepturile de proprietate intelectuală și normele relevante în materie de protecție și de asigurare a respectării acestora și

(ii) legate de domeniul public de pe teritoriile părților și

(b) schimb de experiență cu privire la:

(i) progresele legislative;

(ii) asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și

(iii) asigurarea respectării legislației la nivel central și subcentral de către autoritățile vamale, polițienești, administrative și judiciare.

ARTICOLUL 21.60

Cooperare

- (1) În vederea facilitării punerii în aplicare a prezentului capitol, părțile cooperează:
  - (a) în cadrul Subcomitetului pentru drepturile de proprietate intelectuală;
  - (b) în forurile internaționale;
  - (c) prin intermediul diferitelor agenții sau
  - (d) în alte moduri considerate adecvate.
- (2) Domeniile de cooperare includ următoarele activități:
  - (a) coordonarea pentru prevenirea exporturilor de mărfuri contrafăcute, inclusiv cu alte țări;
  - (b) asistență tehnică, consolidarea capacităților, schimburi de personal și formarea personalului;
  - (c) protejarea și apărarea drepturilor de proprietate intelectuală și difuzarea de informații în această privință, printre altele către mediul de afaceri și societatea civilă;
  - (d) sensibilizarea publicului cu privire la consumatori și la titularii de drepturi și consolidarea cooperării instituționale, în special între oficiile pentru proprietate intelectuală;

- (e) promovarea activă a sensibilizării și a educării publicului larg cu privire la politicile privind drepturile de proprietate intelectuală;
- (f) colaborarea cu IMM-urile, inclusiv la evenimente sau reuniuni axate pe IMM-uri, în ceea ce privește protejarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală;
- (g) aplicarea CBD și a instrumentelor conexe, precum și a cadrelor interne privind accesul la resursele genetice și la cunoștințele, inovațiile și practicile tradiționale asociate și
- (h) facilitarea inițiativelor voluntare ale părților interesate de reducere a încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv pe internet și pe alte piețe.

CAPITOLUL 22

ÎNTRINDERILE MICI ȘI MIJLOCII

ARTICOLUL 22.1

Principii generale

- (1) Părțile recunosc că IMM-urile contribuie în mod semnificativ la comerț, la creșterea economică, la ocuparea forței de muncă și la inovare. Părțile își afirmă intenția de a sprijini creșterea și dezvoltarea IMM-urilor prin consolidarea capacității acestora de a participa la oportunitățile create de prezentul acord și de a beneficia de acestea.

(2) Părțile recunosc importanța reducerii barierelor netarifare care impun o sarcină disproporționată asupra IMM-urilor. De asemenea, acestea recunosc că, pe lângă dispozițiile prezentului capitol, există și alte dispoziții în prezentul acord care urmăresc să consolideze cooperarea dintre părți cu privire la aspecte relevante pentru IMM-uri sau care, în alt mod, ar putea fi în beneficiul IMM-urilor.

ARTICOLUL 22.2

Schimbul de informații

- (1) Fiecare parte stabilește sau menține un site propriu, accesibil publicului, care conține informații referitoare la prezenta parte a acordului, inclusiv:
- (a) textul prezentei părți a acordului, inclusiv toate anexele, listele tarifare și regulile de origine specifice produselor;
  - (b) un rezumat al prezentei părți a acordului; și
  - (c) informații destinate IMM-urilor, care conțin:
    - (i) o descriere a dispozițiilor din prezenta parte a acordului pe care partea respectivă le consideră relevante pentru IMM-uri și
    - (ii) orice informații suplimentare pe care partea respectivă le consideră utile pentru IMM-urile interesate să beneficieze de oportunitățile oferite de prezenta parte a acordului.

- (2) Fiecare parte include pe site-ul menționat la alineatul (1) linkuri către:
- (a) site-ul echivalent al celeilalte părți;
  - (b) site-urile autorităților sale guvernamentale și ale altor entități adecvate despre care partea respectivă consideră că ar furniza informații utile persoanelor interesate să tranzacționeze, să investească sau să desfășoare altfel de activități comerciale pe teritoriul părții respective, inclusiv informații disponibile referitoare la următoarele:
    - (i) nivelurile taxelor și contingentelor vamale preferențiale și corespunzătoare națiunii celei mai favorizate, regulile de origine și taxele vamale sau de alt tip impuse la frontieră;
    - (ii) reglementările și procedurile vamale pentru import, export și tranzit, precum și alte formulare și documente necesare pentru acestea;
    - (iii) reglementările și procedurile referitoare la drepturile de proprietate intelectuală;
    - (iv) reglementările tehnice, inclusiv, dacă este necesar, procedurile obligatorii de evaluare a conformității;
    - (v) linkuri către liste cu organismele de evaluare a conformității, astfel cum se prevede în capitolul 13;
    - (vi) măsurile sanitare și fitosanitare referitoare la import și export prevăzute în capitolul 14;
    - (vii) achizițiile publice, normele de transparență și publicarea anunțurilor de achiziții publice, precum și alte dispoziții relevante cuprinse în capitolul 20;

- (viii) procedurile de înregistrare a întreprinderilor și
  - (ix) alte informații despre care coordonatorii pentru IMM-uri sunt de acord că ar putea fi de ajutor IMM-urilor;
- (c) o bază de date care poate fi consultată electronic după codul din nomenclatura tarifară și care include informațiile menționate la litera (b) punctul (i), precum și următoarele informații:
- (i) accizele;
  - (ii) impozitele (taxa pe valoarea adăugată sau impozitul pe cifra de afaceri);
  - (iii) alte măsuri tarifare;
  - (iv) amânarea sau alte tipuri de facilități care conduc la reducerea, rambursarea sau renunțarea la taxele vamale;
  - (v) criteriile utilizate pentru determinarea valorii în vamă a mărfurilor;
  - (vi) dacă este cazul, cerințele privind marcarea ale țării de origine, inclusiv amplasarea marcajului și metoda de marcare;
  - (vii) informațiile necesare pentru procedurile de import și
  - (viii) informațiile referitoare la măsurile netarifare.

- (3) Fiecare stat MERCOSUR semnatar depune toate eforturile pentru a se asigura că, în termen de cel mult 3 (trei) ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord, sunt create site-urile și baza de date menționate la alineatele (1) și (2), care trebuie să conțină cât mai multe informații cu privire la accesul la piețele sale.
- (4) Fiecare parte actualizează periodic sau la cererea celeilalte părți informațiile și linkurile menționate la alineatele (1) și (2).
- (5) Fiecare parte se asigură că informațiile prevăzute la prezentul articol sunt prezentate într-un mod ușor de utilizat de către IMM-uri. Dacă este posibil, fiecare parte depune eforturi pentru a pune informațiile la dispoziție în limba engleză.
- (6) Niciuna dintre părți nu aplică o taxă pentru accesul la informațiile furnizate în temeiul alineatelor (1) și (2) al niciunei persoane a unei părți.

ARTICOLUL 22.3

Coordonatorii pentru IMM-uri

- (1) Fiecare parte comunică celeilalte părți, prin intermediul coordonatorilor pentru IMM-uri, coordonatorul său pentru IMM-uri responsabil cu îndeplinirea funcțiilor enumerate la prezentul articol, precum și orice modificare a datelor de contact ale coordonatorului său pentru IMM-uri. Coordonatorii pentru IMM-uri:
- (a) elaborează un plan de lucru pentru îndeplinirea sarcinilor menționate la prezentul articol;

- (b) își desfășoară activitatea prin intermediul canalelor de comunicare convenite de coordonatorii pentru IMM-uri, care pot include e-mailul, reuniunile cu prezență fizică, reuniunile sau comunicarea prin teleconferință sau videoconferință sau comunicarea prin alte mijloace și
  - (c) elaborează rapoarte periodice privind activitățile realizate, care să fie prezentate spre examinare Comitetului mixt reunit în configurația comerț.
- (2) Coordonatorii pentru IMM-uri au următoarele sarcini:
- (a) să se asigure că necesitățile IMM-urilor sunt luate în considerare la punerea în aplicare a prezentei părți a acordului;
  - (b) să monitorizeze punerea în aplicare a articolului 22.2 pentru a se asigura că acesta rămâne actualizat și relevant pentru IMM-uri;
  - (c) să recomande informații suplimentare care pot fi incluse pe site-urile părților menționate la articolul 22.2;
  - (d) să coopereze și să facă schimb de informații, astfel încât IMM-urile din Uniunea Europeană și din MERCOSUR să profite de noile oportunități oferite de prezenta parte a acordului pentru a crește nivelul comerțului și al investițiilor;
  - (e) să abordeze orice alte chestiuni relevante pentru IMM-uri în legătură cu punerea în aplicare a prezentei părți a acordului;
  - (f) să participe, după caz, la lucrările subcomitetelor instituite în temeiul articolului 9.9, atunci când subcomitetele respective examinează chestiuni relevante pentru IMM-uri;

- (g) să facă schimb de informații pentru a asista Comitetul mixt reunit în configurația comerț la monitorizarea și punerea în aplicare a prezentei părți a acordului în ceea ce privește IMM-urile și
  - (h) să examineze orice altă chestiune care decurge din prezenta parte a acordului și care privește IMM-urile.
- (3) Pentru derularea activităților lor, coordonatorii pentru IMM-uri pot solicita cooperarea cu experți și organizații externe, după caz.

ARTICOLUL 22.4

Neaplicarea soluționării litigiilor

Niciuna dintre părți nu recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 29 pentru o chestiune care decurge din prezentul capitol.

CAPITOLUL 23

CONCURENȚA

ARTICOLUL 23.1

Definiții

În sensul prezentului capitol, se aplică următoarele definiții:

- (a) „practică anticoncurențială” înseamnă orice comportament sau acțiune definit(ă) în conformitate cu dreptul concurenței al unei părți care face obiectul aplicării de sancțiuni;
- (b) „autoritate de concurență” înseamnă:
  - (i) pentru Uniunea Europeană, Comisia Europeană și
  - (ii) pentru MERCOSUR, autoritățile competente ale fiecărui stat MERCOSUR semnatar;

(c) „dreptul concurenței” înseamnă:

- (i) pentru Uniunea Europeană, articolele 101, 102 și 106 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi¹, precum și regulamentele de punere în aplicare² referitoare la articolele respective și la regulamentul menționat și
- (ii) pentru MERCOSUR, dreptul concurenței al fiecăruia dintre statele MERCOSUR semnatare și regulamentele de punere în aplicare respective;

(d) „concentrări între întreprinderi” înseamnă orice tranzacție sau acțiune definită în dreptul concurenței al unei părți și

(e) „activitate de asigurare a respectării legislației” înseamnă orice aplicare a dreptului concurenței prin investigare sau o procedură efectuată de autoritățile de concurență ale unei părți.

---

¹ JO EC L 24, 29.1.2004, p. 1.

² Pentru mai multă certitudine, la nivelul Uniunii Europene, dreptul concurenței se aplică sectorului agricol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 671).

ARTICOLUL 23.2

Principii

- (1) Părțile recunosc importanța unei concurențe libere și nedenaturate în cadrul relațiilor lor comerciale. Părțile recunosc faptul că practicile anticoncurențiale și concentrările între întreprinderi care împiedică în mod semnificativ concurența efectivă sunt susceptibile să afecteze buna funcționare a piețelor și avantajele liberalizării comerțului.
- (2) Sunt incompatibile cu prezenta parte a acordului, în măsura în care pot afecta comerțul dintre părți:
- (a) acordurile între întreprinderi, deciziile asociațiilor de întreprinderi și practicile concertate între întreprinderi care au ca obiect sau ca efect împiedicarea, restricționarea sau denaturarea concurenței¹ conform definițiilor din dreptul concurenței al fiecărei părți;
  - (b) orice utilizare abuzivă de către una sau mai multe întreprinderi a unei poziții dominante, conform definiției din dreptul concurenței al fiecărei părți și
  - (c) concentrările între întreprinderi, care împiedică în mod semnificativ concurența efectivă, conform definiției din dreptul concurenței al fiecărei părți.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, prezenta literă nu se interpretează ca limitând domeniul de aplicare al analizei care trebuie efectuată în cazul acordurilor între întreprinderi, al deciziilor asociațiilor de întreprinderi și al practicilor concertate între întreprinderi în temeiul dreptului concurenței al fiecărei părți.

(3) Părțile recunosc importanța aplicării dreptului concurenței în mod transparent, prompt și nediscriminatoriu, respectând principiul echității procedurale față de toate părțile interesate, inclusiv principiul dreptului la apărare al părților care fac obiectul investigației.

ARTICOLUL 23.3

Punere în aplicare

(1) Fiecare parte adoptă sau menține în vigoare un drept al concurenței cuprinzător care abordează în mod eficace practicile anticoncurențiale și concentrările între întreprinderi menționate la articolul 23.2 alineatul (2) și respectă principiile enunțate la articolul 23.2 alineatul (3). Părțile stabilesc sau mențin autorități de concurență desemnate și echipate corespunzător pentru punerea în aplicare transparentă și eficientă a dreptului concurenței.

(2) Autoritățile de concurență ale fiecărei părți desemnează un punct focal și se informează reciproc cu privire la acesta. Punctele focale pot comunica și face schimb de informații cu privire la punerea în aplicare a articolelor 23.5, 23.6 și 23.7.

ARTICOLUL 23.4

Întreprinderile deținute de stat și întreprinderile cărora li s-au conferit privilegii exclusive sau speciale

(1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să desemneze sau să mențină întreprinderi deținute de stat, întreprinderi cărora li s-au acordat privilegii exclusive sau speciale sau monopoli în conformitate cu legislația părții respective.

(2) Entitățile menționate la alineatul (1) se supun dreptului concurenței, cu condiția ca aplicarea acestui drept să nu împiedice, în drept sau în fapt, îndeplinirea sarcinilor specifice de interes public care le-au fost atribuite de către una dintre părți.

ARTICOLUL 23.5

Schimbul de informații neconfidențiale și cooperarea în materie de asigurare a respectării legii

(1) Pentru a facilita aplicarea efectivă a dreptului concurenței al fiecărei părți, autoritățile de concurență pot face schimb de informații neconfidențiale.

(2) Autoritatea de concurență a unei părți poate solicita autorității de concurență a celeilalte părți să coopereze cu privire la activități de asigurare a respectării legislației. Această cooperare nu împiedică părțile să ia decizii autonome.

(3) Niciuna dintre părți nu este obligată să comunice informații celeilalte părți în temeiul prezentului articol. În pofida tezei anterioare, în cazul în care o parte furnizează informații celeilalte părți în temeiul prezentului articol, aceasta poate solicita ca informațiile respective să fie utilizate sub rezerva unor clauze și condiții pe care le precizează.

ARTICOLUL 23.6

Consultări

(1) O autoritate de concurență a unei părți poate solicita consultări cu o autoritate de concurență a celeilalte părți dacă consideră că interesele sale sunt afectate în mod substanțial și negativ:

- (a) de practicile anticoncurențiale care sunt sau au fost utilizate de una sau mai multe întreprinderi situate pe teritoriul celeilalte părți;
- (b) de concentrările economice dintre întreprinderi menționate la articolul 23.2 alineatul (2) sau
- (c) de activitățile de asigurare a respectării legislației desfășurate de autoritatea de concurență a celeilalte părți.

(2) Inițierea consultărilor menționate la alineatul (1) nu aduce atingere niciunei acțiuni întreprinse de o autoritate de concurență a unei părți în temeiul dreptului concurenței al părții respective sau autonomiei procesului său decizional.

(3) O autoritate de concurență consultată în temeiul alineatului (1) poate lua orice măsuri corective pe care le consideră adecvate, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative și fără a aduce atingere puterii sale discreționare de a asigura respectarea dreptului concurenței.

ARTICOLUL 23.7

Neaplicarea soluționării litigiilor

Niciuna dintre părți nu recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 29 pentru o chestiune care decurge din prezentul capitol.

CAPITOLUL 24

SUBVENȚII

ARTICOLUL 24.1

Principii

Fiecare parte poate acorda subvenții dacă acestea sunt necesare pentru atingerea unui obiectiv de politică publică. Părțile recunosc faptul că anumite subvenții sunt susceptibile să denatureze buna funcționare a piețelor și să reducă avantajele liberalizării comerțului.

ARTICOLUL 24.2

Cooperare

- (1) Părțile recunosc necesitatea de a coopera, atât la nivel multilateral, cât și la nivel regional, pentru:
  - (a) a căuta modalități eficiente de a-și coordona pozițiile și propunerile privind subvențiile în cadrul OMC;
  - (b) a explora modalități de îmbunătățire a transparenței în ceea ce privește subvențiile și
  - (c) a face schimb de informații cu privire la funcționarea sistemelor lor de control al subvențiilor.
- (2) Consiliul mixt reunit în configurația comerț poate lua în considerare modalități de a îmbunătăți și mai mult înțelegerea de către părți a impactului subvenționării asupra comerțului.
- (3) Părțile reexaminează funcționarea cooperării lor în termen de cel mult 3 (trei) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord și, ulterior, la intervale regulate. Părțile se consultă cu privire la modalitățile de îmbunătățire a cooperării lor, în lumina experienței dobândite și a oricărei inițiative privind normele de subvenționare elaborate în cadrul OMC.
- (4) Detaliile acestei cooperări pot fi stabilite într-un acord administrativ.

CAPITOLUL 25

ÎNTEPRINDERILE DEȚINUTE DE STAT ȘI ÎNTEPRINDERILE CĂRORA LI S-AU CONFERIT PRIVILEGII EXCLUSIVE SAU SPECIALE

ARTICOLUL 25.1

Definiții

În sensul prezentului capitol, se aplică următoarele definiții:

- (a) „activități comerciale” înseamnă activitățile desfășurate de o întreprindere în vederea obținerii unui profit, al căror rezultat final este producerea unui bun sau furnizarea unui serviciu care va fi vândut pe piața relevantă în cantități și la prețuri stabilite de întreprinderea respectivă¹;
- (b) „considerente de ordin comercial” înseamnă prețul, calitatea, disponibilitatea, vandabilitatea, transportul și alte clauze și condiții de achiziționare sau de vânzare ori alți factori care ar fi luați în considerare, în mod normal, în deciziile comerciale ale unei întreprinderi private care își desfășoară activitatea în conformitate cu principiile economiei de piață în ramura de activitate relevantă sau în sectorul relevant;
- (c) „întreprindere căreia i s-au conferit privilegii exclusive sau speciale” înseamnă o întreprindere, publică sau privată, inclusiv o filială, căreia una dintre părți i-a conferit, în mod oficial sau în fapt, privilegii exclusive sau speciale;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, sunt excluse activitățile unei întreprinderi care funcționează:
(a) fără scop lucrativ sau (b) pe principiul recuperării costurilor.

- (d) „privilegii exclusive sau speciale” înseamnă drepturi sau privilegii conferite de una dintre părți unei singure întreprinderi sau unui număr limitat de întreprinderi autorizate să furnizeze un bun sau un serviciu, care nu sunt acordate pe baza unor criterii obiective, proporționale și nediscriminatorii, ținând seama de reglementarea sectorială specifică în temeiul căreia a fost conferit dreptul sau privilegiul respectiv, ceea ce afectează în mod semnificativ capacitatea oricărei alte întreprinderi de a furniza același bun sau serviciu în aceeași zonă geografică în condiții semnificativ echivalente¹;
- (e) „serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă un serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale conform definiției prevăzute la articolul I alineatul (3) litera (c) din GATS și, după caz, la articolul 1 literele (b), (c) și (d) din anexa la GATS privind serviciile financiare și
- (f) „întreprindere deținută de stat” înseamnă o întreprindere deținută sau controlată de una dintre părți².

---

¹ Pentru mai multă certitudine, acordarea unei licențe unui număr limitat de întreprinderi pentru alocarea unei resurse rare în funcție de criterii obiective, proporționale și nediscriminatorii nu este în sine un privilegiu exclusiv sau special.

² În sensul prezentei definiții, termenul „deținută sau controlată” se referă la situațiile în care o parte deține peste 50 % din capitalul social sau controlează exercitarea a peste 50 % din drepturile de vot sau exercită în alt mod un grad echivalent de control asupra întreprinderii în conformitate cu normele de guvernanță ale întreprinderii respective.

ARTICOLUL 25.2

Domeniul de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică întreprinderilor deținute de stat și întreprinderilor angajate în activități comerciale cărora o parte le-a acordat, în mod oficial sau în fapt, privilegii exclusive sau speciale. În cazul în care o întreprindere combină activitățile comerciale cu cele necomerciale, doar activitățile comerciale ale întreprinderii respective sunt reglementate de prezentul capitol.
- (2) Prezentul capitolul nu se aplică achiziției publice de către o parte a unui bun sau a unui serviciu achiziționat în scopuri guvernamentale, și nu în vederea revânzării comerciale sau în vederea utilizării lui pentru producerea unui bun sau furnizarea unui serviciu destinat vânzării comerciale, indiferent dacă achiziția respectivă este o „achiziție reglementată” în sensul articolului 20.3.
- (3) Prezentul capitol nu se aplică unui serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale.
- (4) Prezentul capitol nu se aplică unei întreprinderi de stat sau unei întreprinderi căreia i s-au conferit privilegii exclusive sau speciale dacă, în oricare dintre ultimele 3 (trei) exerciții financiare consecutive, veniturile anuale provenite din activitățile comerciale vizate de prezentul capitol ale entității respective au fost mai mici de 200 (două sute) de milioane de drepturi speciale de tragere.
- (5) Prezentul capitol nu se aplică activităților comerciale ale întreprinderilor deținute de stat și ale întreprinderilor cărora li s-au conferit privilegii exclusive sau speciale cu privire la sectoarele sau subsectoarele pentru care nu sunt asumate angajamente specifice în temeiul apendicelor 25-A-1 și 25-A-2 sau la sectoarele sau subsectoarele pentru care sunt asumate angajamente specifice sub rezerva unor limitări conform apendicelor 25-A-1 și 25-A-2, în măsura limitărilor respective și sub rezerva clauzelor și condițiilor prevăzute în apendicele menționate.

(6) Prezentul capitol nu se aplică întreprinderilor deținute de stat din sectorul apărării.

(7) Prezentul capitol nu se aplică întreprinderilor deținute de stat sau întreprinderilor cărora li s-au conferit privilegiile exclusive sau speciale menționate în apendicele 25-A-1 și 25-A-2.

Articolul 25.4 nu se aplică întreprinderilor deținute de stat enumerate în apendicele 25-A-1.

ARTICOLUL 25.3

Dispoziții generale

(1) Fiecare parte își reafirmă drepturile și obligațiile care îi revin în temeiul articolului XVII din GATT 1994, al Înțelegerii privind interpretarea articolului XVII din GATT 1994, precum și în temeiul articolului VIII din GATS.

(2) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să înființeze sau să mențină întreprinderi deținute de stat, să desemneze sau să mențină monopoluri sau să confere întreprinderilor privilegii exclusive sau speciale.

ARTICOLUL 25.4

Considerente de ordin comercial

(1) Fiecare parte se asigură că întreprinderile sale de stat și întreprinderile cărora li s-au conferit privilegii exclusive sau speciale, atunci când desfășoară activități comerciale pe teritoriul uneia dintre părți, acționează în conformitate cu considerentele de ordin comercial în cadrul achizițiilor sau al vânzărilor lor de bunuri sau servicii, cu excepția cazului în care își îndeplinesc mandatul sau scopul public¹ prevăzut în legislația unei părți.

(2) Alineatul (1) nu împiedică aceste întreprinderi:

(a) să achiziționeze sau să furnizeze bunuri ori servicii în termeni diferiți sau în condiții diferite, inclusiv privind prețul, dacă acești termeni diferiți sau aceste condiții diferite sunt în conformitate cu considerentele de ordin comercial sau

(b) să refuze să achiziționeze sau să furnizeze bunuri ori servicii, dacă acest refuz este în conformitate cu considerentele de ordin comercial.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, conceptul de „mandat sau scop public” include, printre altele, activitățile băncilor naționale cu privire la achiziționarea de bunuri și servicii în temeiul legislației federale privind achizițiile publice și politicile de creditare în sprijinul locuințelor la prețuri accesibile, al exporturilor sau importurilor, al microîntreprinderilor, al întreprinderilor mici și mijlocii și al fermierilor sau orice sarcini atribuite de una dintre părți întreprinderilor sale de stat și întreprinderilor cărora li s-au conferit privilegii exclusive sau speciale de către o parte. Conceptul de „mandat sau scop public” include, de asemenea, activitățile desfășurate de o entitate publică sau de un fond de investiții public în legătură cu securitatea socială sau cu sistemele publice de pensii.

ARTICOLUL 25.5

Transparență

- (1) O parte care are motive să creadă că interesele sale sunt afectate de activitățile comerciale ale unei întreprinderi deținute de stat sau ale unei întreprinderi căreia i s-au conferit privilegii exclusive sau speciale a celeilalte părți poate solicita celeilalte părți să furnizeze în scris informații cu privire la activitățile comerciale ale întreprinderii respective care intră sub incidența dispozițiilor prezentului capitol. Partea solicitată furnizează un răspuns în timp util, în măsura posibilului.
- (2) Cererile de informații menționate la alineatul (1) trebuie să precizeze întreprinderea, bunurile sau serviciile și piețele în cauză și să indice interesele în temeiul prezentului capitol pe care partea solicitantă le consideră a fi afectate în mod negativ.

ARTICOLUL 25.6

Cooperare

Părțile cooperează:

- (a) explorând posibilitatea de a-și asuma angajamente suplimentare privind întreprinderile deținute de stat și întreprinderile cărora li s-au conferit privilegii exclusive sau speciale și
- (b) făcând schimb de experiență în ceea ce privește elaborarea de bune practici privind guvernanța corporativă a întreprinderilor deținute de stat.

ARTICOLUL 25.7

Modificarea anexei 25-A

Anexa 25-A face obiectul unei revizuiri de către Consiliul mixt reunit în configurația comerț la 5 (cinci) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, în vederea analizării posibilității de asumare a unor angajamente suplimentare. Consiliul mixt reunit în configurația comerț poate adopta o decizie de modificare a anexei 25-A, după caz.

CAPITOLUL 26

COMERȚUL ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ

ARTICOLUL 26.1

Obiective și domeniu de aplicare

(1) Obiectivul prezentului capitol este de a consolida integrarea dezvoltării durabile în relațiile comerciale și de investiții ale părților, în special prin stabilirea unor principii și acțiuni privind aspectele legate de muncă¹ și de mediu ale dezvoltării durabile cu relevanță specifică în contextul comerțului și al investițiilor.

---

¹ În sensul prezentului capitol, termenul „muncă” înseamnă obiectivele strategice ale Organizației Internaționale a Muncii din cadrul Agendei privind munca decentă, care sunt exprimate în Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă.

(2) Părțile reamintesc Agenda 21 privind mediul și dezvoltarea, adoptată în cadrul Conferinței ONU privind mediul și dezvoltarea, care a avut loc la Rio de Janeiro în perioada 3-14 iunie 1992, Declarația de la Rio din 1992 privind mediul și dezvoltarea, Declarația de la Johannesburg privind dezvoltarea durabilă și Planul de la Johannesburg de implementare a Summitului mondial din 2002 privind dezvoltarea durabilă, Declarația ministerială din 2006 a Consiliului Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite privind crearea unui mediu la nivel național și internațional care să ducă la generarea ocupării depline și productive a forței de muncă și la muncă decentă pentru toți, precum și impactul acesteia asupra dezvoltării durabile, Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă și documentul final din 2012 al Conferinței ONU privind dezvoltarea durabilă, intitulat „Viitorul pe care ni-l dorim”, și ODD-urile Agendei 2030.

(3) Părțile recunosc că dimensiunile economică, socială și de mediu ale dezvoltării durabile sunt interdependente și se consolidează reciproc și își afirmă angajamentul de a promova dezvoltarea comerțului internațional astfel încât să contribuie la obiectivul dezvoltării durabile, pentru bunăstarea generațiilor prezente și viitoare.

(4) În conformitate cu instrumentele menționate la alineatul (2), părțile promovează dezvoltarea durabilă prin:

- (a) dezvoltarea relațiilor comerciale și economice într-un mod care să contribuie la obiectivul de realizare a ODD-urilor și să sprijine standardele și obiectivele lor în materie de muncă și de mediu într-un context de relații comerciale libere, deschise, transparente și care respectă acordurile multilaterale la care sunt parte;
- (b) respectarea angajamentelor lor multilaterale în domeniul muncii și al mediului și

- (c) consolidarea cooperării și a înțelegerii politicilor și măsurilor lor legate de comerț în domeniul muncii și al mediului, ținând seama de realitățile, capacitățile, necesitățile și nivelurile de dezvoltare naționale diferite și respectând politicile și prioritățile naționale.
- (5) Recunoscând diferențele dintre nivelurile lor de dezvoltare, părțile convin că prezentul capitol cuprinde o abordare de cooperare bazată pe valori și interese comune.

ARTICOLUL 26.2

Dreptul de reglementare și nivelurile de protecție

- (1) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a-și stabili propriile politici și priorități în materie de dezvoltare durabilă, de a stabili nivelurile de protecție internă a mediului și a muncii pe care le consideră adecvate și de a-și adopta sau modifica actele cu putere de lege, normele administrative și politicile. Aceste niveluri, acte cu putere de lege, norme administrative și politici trebuie să fie conforme cu angajamentul fiecărei părți față de acordurile și standardele internaționale din domeniul muncii menționate la articolele 26.4 și 26.5.
- (2) Fiecare parte depune eforturi pentru a-și îmbunătăți actele cu putere de lege, normele administrative și politicile relevante astfel încât să asigure niveluri ridicate și eficiente de protecție a mediului și a muncii.
- (3) Niciuna dintre părți nu ar trebui să slăbească nivelurile de protecție prevăzute în actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului sau al muncii pentru a încuraja comerțul sau investițiile.
- (4) Niciuna dintre părți nu renunță și nu derogă și nici nu se oferă să renunțe sau să deroge de la actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului sau al muncii pentru a încuraja comerțul sau investițiile.

(5) Niciuna dintre părți nu omite să asigure respectarea efectivă a actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul mediului și al muncii, prin acțiuni susținute sau repetate ori prin inacțiune, pentru a încuraja comerțul sau investițiile.

(6) Niciuna dintre părți nu aplică actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului și al muncii într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a comerțului sau o discriminare nejustificată sau arbitrară.

ARTICOLUL 26.3

Transparență

(1) În conformitate cu capitolul 27, fiecare parte se asigură că elaborarea, adoptarea și punerea în aplicare a următoarelor măsuri se realizează într-un mod transparent, asigurând sensibilizarea publicului și încurajând participarea acestuia, în conformitate cu normele și procedurile sale:

- (a) măsuri menite să protejeze mediul sau condițiile de muncă care pot afecta comerțul sau investițiile și
- (b) măsuri privind comerțul sau investițiile care pot afecta protecția mediului sau a condițiilor de muncă.

ARTICOLUL 26.4

Standarde și acorduri multilaterale în domeniul muncii

- (1) Părțile apreciază valoarea unei mai mari coerențe a politicilor în materie de muncă decentă, care să cuprindă standarde fundamentale de muncă și un nivel ridicat de protecție a muncii, împreună cu aplicarea efectivă a acestora, și recunosc rolul benefic pe care aceste domenii îl pot avea asupra eficienței economice, a inovării și a productivității, inclusiv asupra rezultatelor la export. În acest context, părțile recunosc, de asemenea, importanța dialogului social pe probleme de muncă între lucrători și angajatori, precum și între organizațiile acestora și guverne și se angajează să promoveze un astfel de dialog.
- (2) Părțile își reafirmă angajamentul de a promova dezvoltarea comerțului internațional într-un mod care să favorizeze munca decentă pentru toți, inclusiv pentru femei și tineri. În acest context, fiecare parte își reafirmă angajamentul de a promova și de a pune în aplicare în mod eficace convențiile și protocoalele OIM ratificate de statele MERCOSUR semnatare și de statele membre ale Uniunii Europene și clasificate de OIM ca fiind actualizate.
- (3) În conformitate cu Constituția OIM și cu Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă și măsurile subsecvente acesteia, adoptată la Geneva la 18 iunie 1998 (denumită în continuare „Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă”), fiecare parte respectă, promovează și pune efectiv în aplicare standardele fundamentale de muncă recunoscute la nivel internațional, astfel cum sunt definite în convențiile fundamentale ale OIM, și anume:
- (a) libertatea de asociere și recunoașterea efectivă a dreptului de negociere colectivă;
  - (b) eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie;

- (c) abolirea efectivă a muncii copiilor și
  - (d) eliminarea discriminării cu privire la încadrarea în muncă și la profesie.
- (4) Fiecare parte depune eforturi continue și susținute pentru ratificarea convențiilor fundamentale ale OIM, a protocoalelor și a altor convenții relevante ale OIM la care nu este încă parte și care sunt clasificate de OIM ca fiind actualizate. Părțile fac periodic schimb de informații cu privire la progresele înregistrate în acest sens.
- (5) Părțile reamintesc că printre obiectivele Agendei 2030 se numără eliminarea muncii forțate și subliniază importanța ratificării și a punerii în aplicare efective a Protocolului din 2014 la Convenția privind munca forțată.
- (6) Părțile se consultă și cooperează, după caz, cu privire la aspectele de interes reciproc legate de comerț ale muncii, inclusiv în contextul OIM.
- (7) Reamintind Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă și Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, părțile iau act de faptul că încălcarea principiilor și a drepturilor fundamentale la locul de muncă nu poate fi invocată sau utilizată în alt mod ca avantaj comparativ legitim și că standardele în materie de muncă nu ar trebui folosite în scopul protecționismului comercial.

(8) Fiecare parte promovează munca decentă, astfel cum este definită în Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă. Fiecare parte acordă o atenție deosebită:

- (a) elaborării și consolidării măsurilor privind securitatea și sănătatea în muncă, inclusiv compensării în caz de accident de muncă sau boală profesională, astfel cum sunt definite în convențiile relevante ale OIM și în alte angajamente internaționale;
- (b) asigurării unor condiții de muncă decente pentru toți, în ceea ce privește, printre altele, salariile și veniturile, timpul de lucru și alte condiții de muncă;
- (c) inspecției muncii, în special prin punerea în aplicare efectivă a standardelor relevante ale OIM privind inspecția muncii și
- (d) nediscriminării în ceea ce privește condițiile de muncă, inclusiv în privința lucrătorilor migranți.

(9) Fiecare parte se asigură că sunt disponibile și accesibile proceduri administrative și judiciare care să permită luarea de măsuri eficace împotriva încălcărilor drepturilor lucrătorilor menționate în prezentul capitol.

ARTICOLUL 26.5

Acordurile multilaterale de mediu

- (1) Părțile recunosc că mediul este una dintre cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economică, socială și de mediu – și că aceste trei dimensiuni ar trebui abordate într-un mod echilibrat și integrat. În plus, părțile recunosc contribuția pe care comerțul o poate avea la dezvoltarea durabilă.
- (2) Părțile recunosc importanța Adunării Organizației Națiunilor Unite pentru mediu a Programului Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu (denumit în continuare „UNEP”) și a acordurilor multilaterale de mediu (denumite în continuare „AMM”) ca răspuns al comunității internaționale la provocările globale sau regionale în materie de mediu și subliniază necesitatea de a consolida susținerea reciprocă între politicile comerciale și cele de mediu.
- (3) Fiecare parte își afirmă angajamentele de a promova și de a pune în aplicare în mod eficace AMM-urile, protocoalele și amendamentele acestora la care a aderat.
- (4) Părțile fac periodic schimb de informații cu privire la progresele înregistrate în ceea ce privește ratificarea AMM-urilor, inclusiv a protocoalelor și a amendamentelor la acestea.
- (5) Părțile se consultă și cooperează, după caz, cu privire la aspectele de mediu legate de comerț care prezintă interes reciproc în contextul AMM-urilor.
- (6) Părțile recunosc dreptul lor de a invoca articolul 28.2 în legătură cu măsurile de mediu.

(7) Nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică o parte să adopte sau să mențină măsuri de punere în aplicare a AMM-urilor la care a aderat dacă măsurile respective sunt conforme cu articolul 26.2 alineatul (6).

ARTICOLUL 26.6

Comerțul și schimbările climatice

(1) Părțile recunosc importanța urmăririi obiectivului final al CCONUSC pentru abordarea amenințării urgente a schimbărilor climatice, precum și rolul comerțului în acest sens.

(2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:

- (a) pune în aplicare efectiv CCONUSC și Acordul de la Paris, instituit în temeiul acestei convenții; și
- (b) în conformitate cu articolul 2 din Acordul de la Paris, promovează contribuția pozitivă a comerțului la o traiectorie către o dezvoltare cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și rezilientă la schimbările climatice și la creșterea capacității de adaptare la efectele negative ale schimbărilor climatice într-un mod care să nu amenințe producția de alimente.

(3) Părțile cooperează, după caz, cu privire la aspectele legate de comerț ale schimbărilor climatice la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale, în special în cadrul CCONUSC.

ARTICOLUL 26.7

Comerțul și biodiversitatea

(1) Părțile recunosc importanța conservării și a utilizării durabile a diversității biologice în conformitate cu Convenția privind diversitatea biologică, adoptată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992, cu Convenția privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție, semnată la Washington D.C. la 3 martie 1973 (denumită în continuare „CITES”), cu Tratatul internațional privind resursele fitogenetice pentru alimentație și agricultură și cu deciziile adoptate în temeiul acestuia, precum și rolul pe care comerțul îl poate juca contribuind la obiectivele convențiilor respective și ale tratatului respectiv.

(2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:

- (a) promovează utilizarea CITES ca instrument pentru conservarea și gestionarea durabilă a biodiversității, inclusiv prin includerea unor specii de animale și plante în appendicele la CITES în cazul în care se consideră că starea de conservare a speciilor respectivă este expusă riscului din cauza comerțului internațional;
- (b) pune în aplicare măsuri eficace care să ducă la reducerea comerțului ilegal cu specii sălbatice de faună și floră, în conformitate cu acordurile internaționale la care a aderat;
- (c) încurajează comerțul cu produse bazate pe resurse naturale obținute prin utilizarea durabilă a resurselor biologice sau care contribuie la conservarea biodiversității, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative și

- (d) promovează distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice și, după caz, măsuri pentru accesul la aceste resurse și consimțământul prealabil în cunoștință de cauză.
- (3) De asemenea, părțile fac schimb de informații cu privire la inițiativele și bunele practici privind comerțul cu produse bazate pe resurse naturale, cu scopul de a conserva diversitatea biologică, și cooperează, după caz, la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la aspectele reglementate de prezentul articol.

ARTICOLUL 26.8

Comerțul și gestionarea durabilă a pădurilor

- (1) Părțile recunosc importanța gestionării durabile a pădurilor și rolul comerțului în urmărirea acestui obiectiv, precum și importanța refacerii pădurilor pentru conservare și utilizare durabilă.
- (2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:
  - (a) încurajează comerțul cu produse din păduri gestionate în mod durabil și recoltate în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale țării de recoltare;
  - (b) promovează, după caz și cu consimțământul prealabil în cunoștință de cauză al acestora, includerea comunităților locale forestiere și a populațiilor indigene în lanțuri de aprovizionare durabile cu lemn și produse forestiere nelemnoase, ca mijloc de îmbunătățire a mijloacelor de subsistență ale acestora și de promovare a conservării și a utilizării durabile a pădurilor;
  - (c) pune în aplicare măsuri de combatere a exploatării forestiere ilegale și a comerțului aferent;

- (d) face schimb de informații cu cealaltă parte cu privire la inițiativele legate de comerț referitoare la gestionarea durabilă a pădurilor, la guvernanța în domeniul forestier și la conservarea suprafețelor împădurite și cooperează pentru a maximiza impactul și susținerea reciprocă a politicilor de interes reciproc ale părților și
- (e) cooperează, după caz, la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la aspecte legate de comerț și de conservarea suprafețelor împădurite, precum și de gestionarea durabilă a pădurilor, în conformitate cu Agenda 2030.

ARTICOLUL 26.9

Comerțul și gestionarea durabilă a pescuitului și acvaculturii

- (1) Părțile recunosc importanța conservării și a gestionării durabile a resurselor biologice marine și a ecosistemelor marine, importanța promovării unei acvaculturi responsabile și sustenabile, rolul comerțului în urmărirea acestor obiective și angajamentul lor comun de a realiza ODD 14 din Agenda 2030, în special țintele 4 și 6 ale acestuia.
- (2) În sensul alineatului (1) și într-un mod compatibil cu angajamentele sale internaționale, fiecare parte:
  - (a) pune în aplicare măsuri de conservare și gestionare pe termen lung și exploatarea durabilă a resurselor marine vii în conformitate cu dreptul internațional consacrat în UNCLOS și în alte instrumente relevante ale Organizației Națiunilor Unite și ale Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (denumită în continuare „FAO”) la care a aderat;

- (b) acționează în conformitate cu principiile Codului FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc, adoptat prin Rezoluția 4/95 din 31 octombrie 1995 (denumit în continuare „Codul FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc”);
- (c) participă și cooperează activ în cadrul organizațiilor regionale de gestionare a pescuitului și al altor foruri internaționale relevante în care este membru, observator sau parte necontractantă cooperantă, cu scopul de a realiza o bună guvernare în domeniul pescuitului și un pescuit sustenabil, inclusiv prin măsuri eficace de control, monitorizare și asigurare a respectării măsurilor de gestionare și, după caz, prin punerea în aplicare a unor sisteme de documentare sau de certificare a capturilor;
- (d) pune în aplicare, în conformitate cu angajamentele sale internaționale, măsuri cuprinzătoare, eficace și transparente de combatere a pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat, exclude din comerțul internațional produsele care nu respectă astfel de măsuri și cooperează în acest scop, inclusiv prin facilitarea schimbului de informații;
- (e) acționează în vederea coordonării măsurilor necesare pentru conservarea și utilizarea durabilă a populațiilor transzonale de pești în zonele de interes comun și
- (f) promovează dezvoltarea unei acvaculturi sustenabile și responsabile, ținând seama de aspectele economice, sociale și de mediu ale acesteia, inclusiv în ceea ce privește punerea în aplicare a obiectivelor și principiilor prevăzute în Codul FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc.

ARTICOLUL 26.10

Informații științifice și tehnice

- (1) Atunci când instituie sau pune în aplicare măsuri menite să protejeze mediul sau condițiile de muncă care pot afecta comerțul sau investițiile, fiecare parte se asigură că dovezile științifice și tehnice pe care se bazează acestea provin de la organisme tehnice și științifice recunoscute și că măsurile respective se bazează pe standardele, orientările și recomandările internaționale relevante, dacă există.
- (2) În cazurile în care dovezile sau informațiile științifice sunt insuficiente sau neconcludente și există un risc de degradare gravă a mediului sau un risc pentru securitatea și sănătatea în muncă pe teritoriul său, o parte poate adopta măsuri pe baza principiului precauției. Astfel de măsuri se bazează pe informațiile pertinente disponibile și fac obiectul unei reexaminări periodice. Partea care adoptă astfel de măsuri urmărește să obțină informații științifice noi sau suplimentare necesare pentru o evaluare mai concludentă și revizuieste aceste măsuri, după caz.
- (3) În cazul în care o măsură adoptată în conformitate cu alineatul (2) are un impact asupra comerțului sau a investițiilor, o parte poate solicita părții care adoptă măsura respectivă să furnizeze informații care să indice că dovezile sau informațiile științifice în legătură cu chestiunea în cauză sunt insuficiente sau neconcludente și că măsura adoptată este în concordanță cu nivelul său de protecție și poate solicita discutarea chestiunii în cadrul Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă menționat la articolul 26.14.
- (4) Măsurile menționate la prezentul articol nu se aplică într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată sau o restricție disimulată a comerțului internațional.

ARTICOLUL 26.11

Comerțul și gestionarea responsabilă a lanțurilor de aprovizionare

- (1) Părțile recunosc importanța gestionării responsabile a lanțurilor de aprovizionare printr-o conduită profesională responsabilă și prin practici de responsabilitate socială a întreprinderilor bazate pe orientări convenite la nivel internațional.
- (2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:
  - (a) sprijină diseminarea și utilizarea instrumentelor internaționale relevante care au fost aprobate sau sunt sprijinite de partea respectivă, cum ar fi Declarația tripartită de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială, adoptată la Geneva în noiembrie 1977, Pactul mondial al ONU, Principiile directoare ale Organizației Națiunilor Unite privind afacerile și drepturile omului, aprobate de Consiliul pentru Drepturile Omului prin Rezoluția 17/4 din 16 iunie 2011 și Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale: Recomandări pentru o conduită profesională responsabilă în context mondial, anexate la Declarația OCDE privind investițiile internaționale și întreprinderile multinaționale, adoptată la Paris la 21 iunie 1976;
  - (b) promovează adoptarea voluntară de către întreprinderi a responsabilității sociale a întreprinderilor sau a practicilor comerciale responsabile, în conformitate cu orientările și principiile menționate la litera (a) și
  - (c) asigură un cadru de politică favorabil pentru punerea în aplicare eficace a principiilor și orientărilor menționate la litera (a).

(3) Părțile recunosc utilitatea orientărilor sectoriale internaționale în domeniul responsabilității sociale a întreprinderilor și al conduitei profesionale responsabile și promovează activitățile comune în acest sens. În ceea ce privește Orientările OCDE privind diligența necesară referitoare la existența unui lanț de aprovizionare responsabil în cazul minereurilor provenite din zone afectate de conflicte și cu risc ridicat și suplimentele la acestea, părțile care aderă la orientările respective sau le sprijină promovează, de asemenea, adoptarea acestora.

(4) Părțile fac schimb de informații și de bune practici și, după caz, cooperează cu privire la aspectele vizate de prezentul articol, inclusiv în cadrul forurilor regionale și internaționale relevante.

ARTICOLUL 26.12

Alte inițiative legate de comerț și de investiții care favorizează dezvoltarea durabilă

(1) Părțile își confirmă angajamentul de a consolida contribuția comerțului și a investițiilor la aspectele economice, sociale și de mediu ale obiectivului dezvoltării durabile.

(2) În temeiul alineatului (1), părțile:

(a) promovează obiectivele Agendei privind munca decentă, în conformitate cu Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, inclusiv venitul de subzistență, protecția socială favorabilă incluziunii, securitatea și sănătatea la locul de muncă, precum și alte aspecte legate de condițiile de muncă;

- (b) încurajează comerțul și investițiile în bunuri și servicii, precum și schimbul voluntar de practici și tehnologii care contribuie la îmbunătățirea condițiilor sociale și de mediu, inclusiv dintre cele cu o relevanță deosebită pentru atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, într-un mod compatibil cu prezenta parte a acordului și
- (c) cooperează, după caz, la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la aspectele vizate de prezentul articol.

ARTICOLUL 26.13

Colaborarea în domeniul comerțului și al dezvoltării durabile

- (1) Părțile recunosc importanța colaborării în vederea atingerii obiectivelor prezentului capitol. Acestea pot colabora, printre altele, în ceea ce privește:
  - (a) aspectele legate de muncă și de mediu ale comerțului și ale dezvoltării durabile în cadrul forurilor internaționale, inclusiv, în special, OMC, OIM, UNEP, UNCTAD, Forumul politic la nivel înalt pentru dezvoltare durabilă al Organizației Națiunilor Unite și în cadrul AMM-urilor;
  - (b) impactul legislației și standardelor în domeniul muncii și al mediului asupra comerțului și investițiilor;
  - (c) impactul legislației privind comerțul și investițiile asupra muncii și a mediului și
  - (d) sistemele voluntare de asigurare a durabilității, cum ar fi sistemele de comerț echitabil și etic și etichetele ecologice, prin schimbul de experiență și de informații cu privire la astfel de sisteme.

- (2) Pentru a atinge obiectivele prezentului capitol, părțile pot, de asemenea, să colaboreze cu privire la aspectele legate de comerț privind:
- (a) punerea în aplicare a convențiilor fundamentale și prioritare, precum și a altor convenții actualizate ale OIM;
  - (b) Agenda OIM privind munca decentă, inclusiv interconexiunile dintre comerț și ocuparea deplină și productivă a forței de muncă, ajustarea pieței forței de muncă, standardele fundamentale de muncă, munca decentă în cadrul lanțurilor de aprovizionare globale, protecția socială și incluziunea socială, dialogul social, dezvoltarea competențelor și egalitatea de gen;
  - (c) punerea în aplicare a AMM-urilor și sprijinul pentru participarea reciprocă la astfel de AMM-uri;
  - (d) regimul internațional dinamic privind schimbările climatice în cadrul CCONUSC, în special punerea în aplicare a Acordului de la Paris;
  - (e) Protocolul de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon, adoptat la Montreal la 16 septembrie 1987, și orice amendamente la acesta ratificate de părți, în special măsurile de control al producției, consumului și comerțului cu substanțe care diminuează stratul de ozon (ODS) și hidrofluorocarburi (HFC) și promovarea unor alternative ecologice la acestea, precum și măsurile de combatere a comerțului ilegal cu substanțe reglementate de protocolul respectiv;
  - (f) responsabilitatea socială a întreprinderilor, conduita profesională responsabilă, gestionarea responsabilă a lanțurilor de aprovizionare globale și responsabilitatea, inclusiv în ceea ce privește punerea în aplicare, monitorizarea și diseminarea instrumentelor internaționale relevante;
  - (g) buna gestionare a substanțelor chimice și a deșeurilor;

- (h) conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice și distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice, inclusiv prin accesul adecvat la aceste resurse, astfel cum se menționează la articolul 26.7;
- (i) combaterea traficului cu specii sălbatice de faună și floră, astfel cum se menționează la articolul 26.7;
- (j) promovarea conservării și a gestionării durabile a pădurilor în vederea reducerii defrișărilor și a exploatării forestiere ilegale, astfel cum se menționează la articolul 26.8;
- (k) inițiativele private și publice care contribuie la obiectivul de stopare a defrișărilor, inclusiv cele care fac legătura între producție și consum prin intermediul lanțurilor de aprovizionare, în conformitate cu ODD-urile 12 și 15 din Agenda 2030;
- (l) promovarea practicilor de pescuit sustenabile și a comerțului cu produse pescărești gestionate în mod durabil, astfel cum se menționează la articolul 26.9 și
- (m) inițiativele privind consumul și producția durabile, în concordanță cu ODD 12 din Agenda 2030, inclusiv, dar fără a se limita la economia circulară și alte modele economice durabile care vizează utilizarea mai eficientă a resurselor și reducerea generării de deșeuri.

ARTICOLUL 26.14

Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă și punctele de contact

- (1) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă, instituit în temeiul articolului 9.9 alineatul (4), are următoarele funcții, în plus față de cele enumerate la articolele 2.4 și 9.9:
  - (a) facilitează și monitorizează activitățile de cooperare întreprinse în temeiul prezentului capitol;
  - (b) îndeplinește sarcinile menționate la articolele 26.16-26.18 și
  - (c) desfășoară lucrările interne pregătitoare necesare pentru Comitetul mixt reunit în configurația comerț, inclusiv în ceea ce privește subiectele de discuție cu grupurile consultative interne menționate la articolul 2.7.
- (2) Subcomitetul publică un raport după fiecare reuniune.
- (3) Fiecare parte desemnează un punct de contact în cadrul administrației sale pentru facilitarea comunicării și a coordonării între părți cu privire la orice aspect legat de punerea în aplicare a prezentului capitol.

ARTICOLUL 26.15

Soluționarea litigiilor

- (1) Părțile depun toate eforturile, prin dialog, consultare, schimb de informații și cooperare, pentru a soluționa orice dezacord cu privire la interpretarea și aplicarea prezentului capitol.

- (2) Orice termen menționat la articolele 26.16 și 26.17 poate fi prelungit prin acordul părților.
- (3) Toate termenele stabilite în prezentul capitol se calculează în zile calendaristice începând din ziua următoare actului sau faptului la care se referă.
- (4) În sensul prezentului capitol, părțile la un litigiu în sensul prezentului capitol sunt cele prevăzute la articolul 29.3.
- (5) Niciuna dintre părți nu recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 29 pentru o chestiune care decurge din prezentul capitol.

ARTICOLUL 26.16

Consultări

- (1) O parte poate solicita consultări cu cealaltă parte cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol prin transmiterea unei cereri scrise punctului de contact al celeilalte părți desemnat în conformitate cu articolul 26.14 alineatul (3). Cererea trebuie să prezinte în mod clar chestiunea în discuție și să ofere un scurt rezumat al afirmațiilor în temeiul prezentului capitol, inclusiv indicarea dispozițiilor relevante din acesta și o explicație a modului în care problema respectivă afectează obiectivele prezentului capitol, precum și orice alte informații pe care partea le consideră relevante. Consultările încep imediat după ce o parte transmite o cerere de consultări și, în orice caz, nu mai târziu de 30 (treizeci) de zile de la data primirii cererii.

- (2) Consultările au loc cu prezență fizică sau, în cazul în care părțile convin astfel, prin videoconferință sau prin alte mijloace electronice. În cazul în care au loc cu prezență fizică, consultările se desfășoară pe teritoriul părții căreia i se adresează cererea, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.
- (3) Părțile inițiază consultări cu scopul de a ajunge la o soluționare a chestiunii în cauză care să fie reciproc satisfăcătoare. În ceea ce privește aspectele legate de acordurile multilaterale menționate în prezentul capitol, părțile iau în considerare informațiile din partea OIM sau a organizațiilor sau organismelor relevante responsabile de AMM-urile ratificate de ambele părți, pentru a promova coerența între activitatea părților și a acestor organizații. Dacă este cazul, părțile pot conveni să solicite consiliere din partea unor astfel de organizații sau organisme sau a oricărui alt expert sau organism pe care îl consideră adecvat.
- (4) În cazul în care o parte consideră că se impun discuții suplimentare în legătură cu chestiunea în cauză, aceasta poate solicita în scris convocarea Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă și poate notifica solicitarea respectivă punctului de contact desemnat în temeiul articolului 26.14 alineatul (3). O astfel de solicitare se formulează nu mai devreme de 60 (șaizeci) de zile de la data primirii cererii în temeiul alineatului (1). Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă se reunește cu promptitudine și depune eforturi pentru a ajunge la o soluționare a chestiunii care să fie reciproc satisfăcătoare.
- (5) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă ia în considerare orice opinii referitoare la chestiunea respectivă oferite de grupurile consultative interne menționate la articolul 2.7, precum și orice consiliere din partea experților.
- (6) Orice rezoluție la care ajung părțile este făcută publică.

ARTICOLUL 26.17

Comisia de experți

(1) În cazul în care, în termen de 120 (o sută douăzeci) de zile de la o cerere de consultări în temeiul articolului 18.16, nu s-a ajuns la o soluție reciproc satisfăcătoare, una dintre părți poate solicita constituirea unei comisii de experți care să examineze chestiunea. Orice astfel de cerere se adresează în scris punctului de contact al celeilalte părți desemnat în temeiul articolului 26.14 alineatul (3) și identifică motivele pentru care se solicită constituirea unei comisii de experți, incluzând o descriere a măsurilor în cauză și a dispozițiilor relevante din prezentul capitol care sunt considerate aplicabile.

(2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel la prezentul articol, se aplică articolele 29.9, 29.11, 29.12, 29.26 și 29.27, precum și regulamentul de procedură din anexa 29-A și Codul de conduită din anexa 29-B.

(3) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă întocmește, la prima sa reuniune după intrarea în vigoare a prezentului acord, o listă cu cel puțin 15 (cincisprezece) persoane care doresc și sunt în măsură să facă parte dintr-o comisie de experți. Lista se compune din 3 (trei) subliste: 1 (o) sublistă propusă de UE, 1 (o) sublistă propusă de MERCOSUR și 1 (o) sublistă de persoane care nu sunt resortisanți ai niciuneia dintre părți. Fiecare parte propune cel puțin 5 (cinci) persoane pentru sublista sa. Părțile selectează, de asemenea, cel puțin 5 (cinci) persoane pentru lista persoanelor care nu sunt resortisanți ai niciuneia dintre părți. Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă se asigură că lista este actualizată în permanență și că numărul de experți este menținut la cel puțin 15 (cincisprezece) persoane.

(4) Persoanele menționate la alineatul (3) trebuie să aibă cunoștințe de specialitate sau expertiză în domeniile vizate de prezentul capitol, inclusiv în dreptul muncii, dreptul mediului sau dreptul comercial, sau în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri internaționale. Aceste persoane trebuie să își exercite funcțiile în nume propriu, să fie independente, să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau administrație publică cu privire la aspecte legate de dezacordul în cauză și să nu aibă legături cu administrația publică a vreunei părți. De asemenea, persoanele respective trebuie să respecte anexa 29-B.

(5) O comisie de experți este compusă din 3 (trei) membri, cu excepția cazului în care părțile convin altfel. Președintele este desemnat din sublista persoanelor care nu sunt resortisanți ai niciuneia dintre părți. Comisia de experți este instituită în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 21.9 alineatele (1)-(4). Experții sunt selectați dintre persoanele relevante de pe sublistele menționate la alineatul (3) de la prezentul articol, în conformitate cu dispozițiile relevante de la articolul 29.9 alineatele (2), (3) și (4).

(6) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel în termen de 7 (șapte) zile de la data constituirii comisiei de experți, astfel cum este definită la articolul 29.9 alineatul (5), acestea îi revine următorul mandat:

„să examineze, având în vedere dispozițiile relevante ale capitolului 26 din Acordul de parteneriat dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Piața Comună a Sudului, Republica Argentina, Republica Federativă a Braziliei, Republica Paraguay și Republica Orientală a Uruguayului, pe de altă parte, chestiunea menționată în cererea de constituire a comisiei de experți și să prezinte, în conformitate cu articolul 26.17, un raport conținând recomandările sale în vederea soluționării chestiunii”.

(7) În ceea ce privește aspectele legate de respectarea acordurilor multilaterale menționate în prezentul capitol, avizele experților sau informațiile solicitate de comisia de experți în conformitate cu articolul 29.12 ar trebui să includă informații și consiliere din partea organismelor relevante ale OIM sau ale AMM-urilor. Orice informații obținute în temeiul prezentului alineat sunt puse la dispoziția ambelor părți pentru ca acestea să poată transmite observații.

- (8) Comisia de experți interpretează dispozițiile prezentului capitol în conformitate cu normele obișnuite de interpretare a dreptului public internațional.
- (9) Comisia de experți transmite părților un raport intermediar în termen de 90 (nouăzeci) de zile de la constituirea sa și un raport final în termen de cel mult 60 (șaizeci) de zile de la prezentarea raportului intermediar. Aceste rapoarte prezintă faptele constatate, aplicabilitatea dispozițiilor relevante și justificarea constatărilor și a recomandărilor. Oricare dintre părțile implicate poate prezenta comisiei de experți observații scrise cu privire la raportul intermediar în termen de 45 (patruzeci și cinci) de zile de la data emiterii raportului intermediar. După analizarea eventualelor observații scrise, comisia de experți poate modifica raportul și poate proceda la orice examinări suplimentare pe care le consideră oportune. În cazul în care consideră că termenele prevăzute la prezentul alineat nu pot fi respectate, președintele comisiei de experți comunică acest lucru în scris părților, precizând motivele întârzierii și data la care preconizează să prezinte raportul intermediar sau final.
- (10) Părțile pun raportul final la dispoziția publicului în termen de 15 (cincisprezece) zile de la prezentarea acestuia de către comisia de experți.
- (11) Părțile discută cu privire la măsurile adecvate care urmează să fie puse în aplicare luând în considerare raportul și recomandările comisiei de experți. Partea reclamată aduce la cunoștința grupului său consultativ intern menționat la articolul 2.7 și a celeilalte părți deciziile sale cu privire la orice acțiuni sau măsuri care urmează să fie puse în aplicare în termen de cel mult 90 (nouăzeci) de zile de la data la care raportul a fost pus la dispoziția publicului. Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă monitorizează acțiunile întreprinse ca urmare a raportului comisiei de experți și a recomandărilor acestuia. Grupul consultativ intern menționat la articolul 2.7 poate prezenta observații Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă în această privință.

ARTICOLUL 26.18

Reexaminare

- (1) Pentru a facilita realizarea obiectivelor prezentului capitol, părțile discută, în cadrul reuniunilor Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă, punerea în aplicare efectivă a capitolului, inclusiv o posibilă reexaminare a dispozițiilor acestuia, ținând seama, printre altele, de experiența dobândită, de evoluțiile în materie de politici din cadrul fiecărei părți, de evoluțiile acordurilor internaționale și de opiniile prezentate de părțile interesate.
- (2) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă poate recomanda părților modificări ale dispozițiilor relevante din prezentul capitol care să reflecte rezultatul discuțiilor menționate la alineatul (1).

CAPITOLUL 27

TRANSPARENȚĂ

ARTICOLUL 27.1

Definiții

În sensul prezentului capitol, se aplică următoarele definiții:

- (a) „decizie administrativă” înseamnă o decizie care afectează drepturile sau obligațiile unei persoane într-un caz individual și se referă la o acțiune administrativă sau la neluarea unei măsuri sau decizii administrative, astfel cum se prevede în actele cu putere de lege și normele administrative ale părții respective;
- (b) „persoană interesată” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce poate fi afectată de o măsură cu aplicabilitate generală și
- (c) „măsură cu aplicabilitate generală” înseamnă un act cu putere de lege, o reglementare, o hotărâre judecătorească, o procedură sau o hotărâre administrativă cu aplicabilitate generală care poate avea un impact asupra unei chestiuni vizate de prezenta parte a acordului.

ARTICOLUL 27. 2

Obiective

Recunoscând impactul pe care mediul lor de reglementare îl poate avea asupra schimburilor comerciale și a investițiilor dintre părți, fiecare parte are drept obiectiv promovarea unui mediu de reglementare transparent și previzibil și a unor proceduri eficiente pentru operatorii economici, în special pentru IMM-uri, în conformitate cu dispozițiile prezentului capitol.

ARTICOLUL 27.3

Publicare

- (1) Fiecare parte se asigură că o măsură cu aplicabilitate generală cu privire la orice aspect care intră sub incidența prezentei părți a acordului:
  - (a) este publicată cu promptitudine prin intermediul unui suport desemnat în mod oficial și, dacă acest lucru este realizabil, prin mijloace electronice sau este pusă la dispoziție în alt mod, astfel încât să îi permită oricui să ia cunoștință de aceasta;
  - (b) oferă o explicație a obiectivului și a raționamentului său și
  - (c) acordă suficient timp între publicare și intrarea sa în vigoare, cu excepția cazului în care acest lucru nu este posibil din motive de urgență.

(2) În măsura posibilului, atunci când adoptă sau modifică acte cu putere de lege sau norme administrative importante cu aplicabilitate generală cu privire la orice aspect vizat de prezenta parte a acordului, fiecare parte, în conformitate cu normele și procedurile sale:

- (a) publică în prealabil proiectele de acte cu putere de lege sau de norme administrative sau documentele de consultare care oferă detalii cu privire la obiectivul și justificarea respectivelor acte cu putere de lege sau norme administrative;
- (b) oferă persoanelor interesate și celeilalte părți posibilitatea rezonabilă de a prezenta observații cu privire la proiectele de acte cu putere de lege sau de norme administrative sau cu privire la documentele de consultare și
- (c) depune eforturi pentru a lua în considerare observațiile primite cu privire la respectivele proiecte de lege sau de norme administrative sau la documentele de consultare.

ARTICOLUL 27.4

Cererile de informații

(1) În termen de cel mult 3 (trei) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, fiecare parte instituie sau menține mecanisme adecvate pentru a primi și a răspunde cererilor de informații ale oricărei persoane cu privire la orice măsură cu aplicabilitate generală propusă sau în vigoare și la modul în care aceasta ar urma să fie aplicată în legătură cu orice aspect vizat de prezenta parte a acordului.

(2) La cererea unei părți, cealaltă parte furnizează cu promptitudine informații și răspunde cu promptitudine cererilor de informații cu privire la orice măsură cu aplicabilitate generală sau la orice propunere de a adopta sau de a modifica orice măsură cu aplicabilitate generală în legătură cu orice aspect vizat de prezenta parte a acordului despre care partea solicitantă consideră că ar putea afecta funcționarea prezentei părți a acordului.

ARTICOLUL 27.5

Administrarea măsurilor cu aplicabilitate generală

- (1) Fiecare parte administrează în mod obiectiv, imparțial și rezonabil toate măsurile cu aplicabilitate generală cu privire la orice aspect vizat de prezenta parte a acordului.
- (2) Atunci când aplică măsuri cu aplicabilitate generală în cazul anumitor persoane, bunuri sau servicii ale celeilalte părți, fiecare parte:
  - (a) depune eforturi pentru a transmite, atunci când se inițiază o procedură administrativă, persoanelor direct afectate de procedura respectivă¹ un preaviz rezonabil în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, care să includă o descriere a naturii procedurii, o mențiune a bazei juridice în temeiul căreia este inițiată procedura și o descriere generală a chestiunilor în cauză și
  - (b) acordă acestor persoane o posibilitate rezonabilă de a prezenta fapte și argumente în sprijinul poziției lor înaintea adoptării oricărei decizii administrative definitive, în măsura în care timpul, natura procedurii și interesul public permit acest lucru.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, în cazul aspectelor vizate de capitolul 23, aceste persoane sunt destinatarii unei decizii a autorității de concurență a unei părți.

ARTICOLUL 27.6

Reexaminare și căi de atac

(1) Fiecare parte constituie sau menține instanțe specializate sau proceduri judiciare, de arbitraj sau de contencios administrativ cu scopul de a asigura o reexaminare sau o cale de atac promptă și, dacă acest lucru este justificat, corectarea unei decizii administrative cu privire la orice aspect vizat de prezenta parte a acordului. Fiecare parte se asigură că procedurile sale de reexaminare sau de atac sunt efectuate în mod nediscriminatoriu și imparțial de către instanțe care sunt imparțiale și independente de autoritatea însărcinată cu asigurarea respectării normelor administrative și care sunt alcătuite din persoane fără niciun interes substanțial în ceea ce privește soluția dată în chestiunea în cauză.

(2) Fiecare parte se asigură că părțile la procedurile menționate la alineatul (1) au dreptul la:

- (a) o posibilitate rezonabilă de a-și susține sau apăra poziția și
- (b) o decizie bazată pe probele și pe elementele depuse la dosar sau, dacă legislația sa impune acest lucru, pe dosarul constituit de autoritatea administrativă.

(3) Fiecare parte se asigură că decizia menționată la alineatul (2) litera (b) este pusă în aplicare de autoritatea investită cu competențe de asigurare a respectării normelor administrative cu privire la decizia administrativă în cauză, sub rezerva unei căi de atac sau a unei reexaminări ulterioare prevăzute în legislația sa.

ARTICOLUL 27.7

Calitatea și performanța reglementării și bune practici în materie de reglementare

- (1) Părțile recunosc principiile bunelor practici în materie de reglementare și promovează calitatea și performanța reglementării. În special, părțile depun eforturi pentru:
  - (a) a încuraja utilizarea unor evaluări ale impactului reglementărilor atunci când se elaborează inițiative majore și
  - (b) a stabili sau a menține proceduri de promovare a evaluării retrospective periodice a măsurilor de interes general.
- (2) Părțile depun eforturi pentru a coopera în cadrul forurilor regionale și multilaterale și pentru a promova bunele practici în materie de reglementare și transparența în ceea ce privește comerțul și investițiile internaționale în domeniile vizate de prezenta parte a acordului.

ARTICOLUL 27.8

Relația cu alte capitole

Prezentul capitol se aplică fără a aduce atingere niciunei norme specifice din alte capitole ale prezentei părți a acordului.

CAPITOLUL 28

EXCEPȚII

ARTICOLUL 28.1

Excepții privind securitatea

Nicio dispoziție a prezentei părți a acordului nu se interpretează:

- (a) ca impunând unei părți obligația de a furniza sau de a oferi accesul la o informație a cărei divulgare este considerată de partea respectivă contrară intereselor sale esențiale în domeniul securității sau
- (b) ca împiedicând o parte să întreprindă o acțiune pe care partea respectivă o consideră necesară pentru protecția intereselor sale esențiale în domeniul securității:
  - (i) legată de producerea sau traficul de arme, muniții și material de război, precum și de traficul și tranzacțiile cu alte produse și materiale, servicii și tehnologii și de activitățile economice efectuate direct sau indirect în scopul aprovizionării unei unități militare;
  - (ii) legată de materialele fisionabile și fuzionabile ori de materialele din care sunt obținute acestea sau
  - (iii) întreprinsă pe timp de război sau în alte situații de urgență în relațiile internaționale sau

- (c) ca împiedicând o parte să întreprindă o acțiune în vederea îndeplinirii obligațiilor internaționale care îi revin în temeiul Cartei ONU pentru menținerea păcii și a securității internaționale.

ARTICOLUL 28.2

Excepții generale

- (1) Sub rezerva cerinței ca aceste măsuri să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între țări în care există aceleași condiții sau ar constitui o restricție disimulată a comerțului internațional, nicio dispoziție a capitolului 10, 12 și 25 nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte sau să aplice măsurile menționate la articolul XX din GATT 1994. În acest scop, articolul XX din GATT 1994, inclusiv notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia, este încorporat în prezenta parte a acordului și face parte integrantă din aceasta, *mutatis mutandis*.
- (2) Sub rezerva cerinței ca aceste măsuri să nu fie aplicate astfel încât să constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între țări în care există condiții similare sau să constituie o restricție disimulată a liberalizării investițiilor sau a comerțului cu servicii, nicio dispoziție a capitolului 18 și 25 nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte sau să aplice măsurile:
- (a) necesare pentru protejarea securității publice sau a moralității publice ori pentru menținerea ordinii publice¹;

---

¹ Excepțiile legate de securitatea publică și de ordinea publică pot fi invocate doar în cazul în care există o amenințare reală și suficient de gravă la adresa unuia dintre interesele fundamentale ale societății.

- (b) necesare pentru protecția vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;
- (c) referitoare la conservarea resurselor naturale epuizabile, dacă aceste măsuri sunt aplicate împreună cu restricții privind investitorii interni sau oferta ori consumul intern de servicii;
- (d) necesare pentru protejarea patrimoniului național cu valoare artistică, istorică sau arheologică;
- (e) necesare pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege sau a normelor administrative care nu contravin dispozițiilor prezentei părți a acordului, inclusiv a celor privind:
  - (i) prevenirea practicilor înșelătoare și frauduloase¹ sau remedierea efectelor nerespectării contractelor;
  - (ii) protecția vieții private a persoanelor în contextul prelucrării și difuzării datelor cu caracter personal și protejarea confidențialității evidențelor și conturilor personale sau
  - (iii) siguranța.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, aceasta include reglementările privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului.

(3) Nicio dispoziție a capitolului 18 nu se interpretează ca împiedicând adoptarea sau aplicarea unei măsuri care pune în aplicare o cerință impusă sau executată de o instanță judecătorească, un tribunal administrativ sau o autoritate de concurență pentru a remedia o încălcare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative în materie de concurență.

(4) Pentru mai multă certitudine, părțile înțeleg că, în măsura în care astfel de măsuri sunt incompatibile în alt mod cu dispozițiile capitolului 10, 12 și 25:

- (a) măsurile menționate la articolul XX litera (b) din GATT 1994 includ măsurile de mediu necesare pentru a proteja viața sau sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor;
- (b) articolul XX litera (g) din GATT 1994 se aplică măsurilor legate de conservarea resurselor naturale biologice și nebiologice epuizabile și
- (c) măsurile luate pentru a pune în aplicare acordurile multilaterale de mediu pot intra sub incidența articolului XX litera (b) sau (g) din GATT 1994.

(5) Înainte ca o parte să adopte măsuri în conformitate cu articolul XX literele (i) și (j) din GATT 1994, aceasta pune la dispoziția celeilalte părți toate informațiile relevante, în vederea căutării unei soluții acceptabile pentru părți. Dacă nu se ajunge la un acord în termen de 30 (treizeci) de zile de la punerea la dispoziție a informațiilor respective, partea în cauză poate să aplice măsurile relevante. Ori de câte ori circumstanțe excepționale și critice necesită o acțiune imediată, partea care intenționează să ia măsurile poate aplica măsura necesară pentru a face față circumstanțelor respective fără o notificare prealabilă și informează imediat cealaltă parte în acest sens.

ARTICOLUL 28.3

Fiscalitate

(1) Nicio dispoziție a prezentei părți a acordului nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care revin Uniunii Europene sau statelor sale membre ori statelor MERCOSUR semnatare în temeiul unei convenții fiscale. În cazul unei incompatibilități între prezenta parte a acordului și orice astfel de convenție fiscală, convenția fiscală prevalează în ceea ce privește dispozițiile incompatibile.

(2) Sub rezerva cerinței ca măsurile de acest tip să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între țări în care există condiții similare sau ar constitui o restricție disimulată a comerțului sau a investițiilor, nicio dispoziție a prezentei părți a acordului nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte, să mențină sau să aplice o măsură menită să asigure impunerea sau colectarea efectivă sau echitabilă a impozitelor directe¹ care:

- (a) stabilește o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința sau locul în care au fost investite capitalurile lor sau

---

¹ Pentru mai multă certitudine, părțile înțeleg că astfel de măsuri includ măsuri incompatibile cu articolul 18.4 menite să asigure impunerea sau colectarea echitabilă sau eficace a impozitelor directe, adoptate de o parte în cadrul sistemului său fiscal, care:

- (i) se aplică investitorilor și furnizorilor de servicii nerezidenți pentru recunoașterea faptului că obligația fiscală a nerezidenților este determinată în privința elementelor impozabile care au sursa sau sunt situate pe teritoriul părții respective;
- (ii) se aplică nerezidenților pentru asigurarea impunerii sau a colectării impozitelor pe teritoriul părții respective;
- (iii) se aplică nerezidenților sau rezidenților pentru a împiedica evaziunea fiscală sau evitarea obligațiilor fiscale, inclusiv măsurile de asigurare a conformității;
- (iv) se aplică consumatorilor de servicii furnizate sau având proveniența pe teritoriul altei părți pentru a asigura impunerea sau colectarea impozitelor datorate de acești consumatori provenind din surse de pe teritoriul părții respective;
- (v) fac distincție între investitorii și furnizorii de servicii supuși impozitării elementelor impozabile la nivel mondial și alți investitori și furnizori de servicii, în virtutea diferenței referitoare la tipul de bază impozabilă care există între aceștia sau
- (vi) determină, atribuie sau repartizează veniturile, profitul, câștigurile, pierderile, deducerile sau creditele persoanelor fizice sau ale sucursalelor rezidente sau între persoane asociate sau sucursale ale aceleiași persoane, în scopul menținerii bazei impozabile a părții respective.

Termenii sau noțiunile referitoare la fiscalitate din prezenta notă de subsol se stabilesc în conformitate cu definițiile și conceptele referitoare la fiscalitate sau cu definițiile și conceptele echivalente sau similare prevăzute în legislația națională a părții care ia respectiva măsură.

- (b) vizează prevenirea evitării obligațiilor fiscale sau a evaziunii fiscale în conformitate cu dispozițiile unei convenții fiscale sau ale legislației fiscale naționale.
- (3) În sensul prezentului articol:
  - (a) „reședință” înseamnă reședința fiscală și
  - (b) „convenție fiscală” înseamnă o convenție care vizează evitarea dublei impuneri sau orice alt acord sau aranjament internațional care se referă în întregime sau în principal la fiscalitate, la care Uniunea Europeană sau statele sale membre sau un stat MERCOSUR semnatar sunt parte.

ARTICOLUL 28.4

Comunicarea informațiilor

- (1) Nicio dispoziție a prezentei părți a acordului nu se interpretează ca impunând unei părți să pună la dispoziție informații confidențiale a căror divulgare ar împiedica aplicarea legislației, ar contraveni în alt mod interesului public sau ar aduce atingere intereselor comerciale legitime ale unor întreprinderi publice sau private, cu excepția cazului în care o comisie solicită aceste informații confidențiale în cadrul procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul capitolului 29. În astfel de cazuri, comisia asigură protecția deplină a confidențialității.
- (2) Atunci când o parte transmite informații care sunt considerate confidențiale conform actelor cu putere de lege și normelor sale administrative, cealaltă parte tratează aceste informații ca fiind confidențiale, cu excepția cazului în care partea care transmite informațiile decide altfel.

ARTICOLUL 28.5

Derogări OMC

În cazul în care o obligație prevăzută în prezenta parte a acordului este substanțial echivalentă cu o obligație cuprinsă în Acordul OMC, orice măsură luată în conformitate cu o derogare adoptată în temeiul articolului IX alineatele (3) și (4) din Acordul OMC este considerată a fi conformă cu dispoziția substanțial echivalentă din prezenta parte a acordului.

CAPITOLUL 29

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

SECȚIUNEA A

OBIECTIV, DEFINIȚII ȘI DOMENIU DE APLICARE

ARTICOLUL 29.1

Obiectiv

Obiectivul prezentului capitol este de a institui un mecanism eficace și eficient:

- (a) pentru a evita și soluționa litigiile dintre părți cu privire la interpretarea și aplicarea părții III din prezentul acord în vederea găsirii, dacă este posibil, a unei soluții stabilite de comun acord și
- (b) pentru a menține echilibrul concesiilor acordate prin partea III din prezentul acord, după caz.

ARTICOLUL 29.2

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 29-A, 29-B și 29-C:

- (a) „consilier” înseamnă o persoană angajată de una dintre părți pentru a consilia sau a asista respectiva parte în legătură cu procedura de arbitraj;
- (b) „comisie de arbitraj” înseamnă o comisie instituită în temeiul articolului 29.9;
- (c) „arbitru” înseamnă o persoană care este membră a unei comisii de arbitraj;
- (d) „asistent” înseamnă o persoană care, în temeiul mandatului de arbitru, desfășoară activități de documentare sau îl asistă pe arbitru în activitatea lui;
- (e) „candidat” înseamnă o persoană al cărei nume se află pe lista arbitrilor menționată la articolul 29.8 alineatul (3) și care este luată în considerare pentru selectarea ca membru al comisiei de arbitraj instituite în temeiul articolului 29.9;
- (f) „parte reclamantă” înseamnă o parte care solicită instituirea unei comisii de arbitraj în temeiul articolului 29.7;
- (g) „expert” înseamnă o persoană care deține cunoștințe și experiență de specialitate recunoscute într-un anumit domeniu și care este solicitată de o comisie de arbitraj sau de un mediator să emită un aviz sau a cărei opinie în domeniul respectiv este prezentată unei părți sau solicitată de o parte;

- (h) „mediator” înseamnă o persoană care desfășoară o mediere în temeiul articolului 29.6;
- (i) „reprezentant al unei părți” înseamnă un angajat sau orice persoană numită de un departament sau o agenție guvernamentală sau de orice altă entitate publică a unei părți care reprezintă partea respectivă cu privire la un litigiu în temeiul prezentului capitol și
- (j) „personal” înseamnă, în legătură cu un arbitru, persoanele aflate sub coordonarea și controlul arbitrului, altele decât asistenții.

ARTICOLUL 29.3

Părțile la litigiu

- (1) În sensul prezentului capitol, Uniunea Europeană și MERCOSUR sau unul sau mai multe dintre statele MERCOSUR semnatare pot fi părți într-un litigiu. Părțile la litigiu sunt denumite în continuare „parte” sau „părți”.
- (2) Uniunea Europeană poate iniția proceduri de soluționare a litigiilor împotriva MERCOSUR cu privire la o măsură care vizează Uniunea Europeană sau unul sau mai multe dintre statele sale membre, dacă măsura în cauză este o măsură a MERCOSUR.
- (3) Uniunea Europeană poate iniția proceduri de soluționare a litigiilor împotriva unuia sau mai multor state MERCOSUR semnatare cu privire la o măsură care vizează Uniunea Europeană sau unul sau mai multe dintre statele sale membre, dacă măsura în cauză este o măsură a statelor MERCOSUR semnatare respective.

(4) MERCOSUR poate iniția o procedură de soluționare a litigiilor împotriva Uniunii Europene cu privire la o măsură care vizează MERCOSUR sau toate statele MERCOSUR semnatare dacă măsura în cauză este o măsură a Uniunii Europene¹ sau a unuia sau mai multor state membre ale Uniunii Europene.

(5) Unul sau mai multe state MERCOSUR semnatare pot iniția în mod individual proceduri de soluționare a litigiilor împotriva Uniunii Europene cu privire la o măsură care vizează statul sau statele MERCOSUR semnatare dacă măsura în cauză este o măsură a Uniunii Europene sau a unuia sau mai multor state membre ale Uniunii Europene.

(6) În cazul în care mai multe state MERCOSUR semnatare inițiază proceduri de soluționare a litigiilor împotriva Uniunii Europene cu privire la aceeași chestiune, articolul 9 din MSL se aplică *mutatis mutandis*².

---

¹ Pentru mai multă certitudine, o măsură a Uniunii Europene menționată la prezentul articol ar include și o măsură a unuia sau mai multor state membre ale Uniunii Europene.

² Pentru mai multă certitudine, articolul 9 alineatul (3) din MSL nu împiedică un stat MERCOSUR semnatar să numească un membru al comisiei de arbitraj din sublista menționată la articolul 29.8 alineatul (3) litera (b) din prezentul capitol, diferit de cel care a îndeplinit sau îndeplinește rolul de arbitru în cadrul unei comisii instituite pentru a examina o plângere a unui alt stat MERCOSUR semnatar cu privire la aceeași chestiune.

ARTICOLUL 29.4

Domeniul de aplicare

Dispozițiile prezentului capitol se aplică oricărui litigiu:

- (a) privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor părții III din prezentul acord (denumite în continuare „dispozițiile vizate”), cu excepția cazului în care se prevede altfel în mod expres sau
- (b) privind o afirmație a unei părți potrivit căreia o măsură aplicată de cealaltă parte anulează sau reduce în mod semnificativ orice beneficiu care îi este conferit în temeiul dispozițiilor vizate într-un mod care afectează negativ comerțul dintre părți, indiferent dacă măsura respectivă contravine sau nu dispozițiilor părții III din prezentul acord, cu excepția cazului în care se prevede altfel în mod expres.

SECȚIUNEA B

CONSULTĂRI ȘI MEDIERE

ARTICOLUL 29.5

Consultări

(1) Părțile depun eforturi pentru a soluționa orice litigiu privind presupusa nerespectare a dispozițiilor vizate menționate la articolul 29.4 litera (a) sau privind presupusa anulare sau reducere semnificativă menționată la articolul 29.4 litera (b) prin inițierea de consultări cu bună-credință, cu scopul de a ajunge la o soluție stabilită de comun acord. În acest context, se acordă o atenție suplimentară provocărilor specifice cu care se confruntă țările în curs de dezvoltare fără ieșire la mare.

(2) O parte solicită consultări prin intermediul unei cereri scrise adresate celeilalte părți și Comitetului mixt reunit în configurația comerț, indicând motivul cererii, inclusiv identificarea măsurii în cauză și, în cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (a), dispozițiile vizate pe care le consideră aplicabile și pe care cealaltă parte nu le-a respectat sau, în cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b), beneficiile pe care le consideră a fi fost, ca urmare a măsurii în cauză, anulate sau reduse în mod semnificativ într-un mod care afectează negativ comerțul dintre părți.

(3) Consultările au loc în termen de cel mult 15 (cincisprezece) zile de la data primirii cererii și, cu excepția cazului în care părțile convin altfel, se desfășoară pe teritoriul părții consultate.

Consultările se consideră încheiate în termen de cel mult 30 (treizeci) de zile de la data primirii cererii, cu excepția cazului în care părțile convin să continue consultările. Consultările, în special opiniile exprimate de părți în cursul acestora, sunt confidențiale și nu aduc atingere drepturilor de care beneficiază părțile în cadrul oricăror proceduri ulterioare.

(4) Consultările privind chestiuni urgente, inclusiv cele referitoare la bunuri perisabile sau la alte bunuri sau servicii care își pierd rapid calitatea, starea actuală sau valoarea comercială într-o perioadă scurtă, au loc în termen de cel mult 15 (cincisprezece) zile de la data primirii cererii și se consideră încheiate în cele 15 (cincisprezece) zile, cu excepția cazului în care ambele părți convin să continue consultările.

(5) În cursul consultărilor, fiecare parte furnizează informații factuale, astfel încât să permită o examinare completă a modului în care măsura în cauză ar putea, în cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (a), să afecteze aplicarea părții III din prezentul acord sau, în cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b), să anuleze sau să reducă în mod semnificativ beneficiile conferite părții solicitante în temeiul părții III din prezentul acord, într-un mod care ar afecta negativ comerțul dintre părți.

(6) În cazul în care consultările nu au loc în termenul prevăzut la alineatul (3) sau (4), după caz, sau dacă ele se încheie fără a se ajunge la o soluție stabilită de comun acord, partea care a solicitat consultările poate recurge la constituirea unei comisii de arbitraj în conformitate cu articolul 29.7.

(7) O cerere de consultări privind un litigiu menționat la articolul 29.4 litera (a) nu aduce atingere dreptului părții solicitante de a solicita, concomitent sau ulterior, consultări privind un litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b) cu privire la aceeași măsură și invers.

ARTICOLUL 29.6

Mediere

O parte poate solicita, în temeiul anexei 29-C, inițierea unei proceduri de mediere cu privire la orice măsură a unei părți care afectează în mod negativ comerțul dintre părți. Medierea poate fi inițiată numai prin consensul părților.

SECȚIUNEA C

ARBITRAJ

ARTICOLUL 29.7

Inițierea procedurii comisiei de arbitraj

- (1) În cazul în care părțile nu au reușit să soluționeze litigiul prin consultări în conformitate cu articolul 29.5 sau dacă partea reclamantă consideră că partea pârâtă nu a respectat o soluție stabilită de comun acord în cursul consultărilor, partea reclamantă poate solicita constituirea unei comisii de arbitraj printr-o cerere scrisă adresată părții pârâte și Comitetului mixt reunit în configurația comerț.
- (2) Partea reclamantă prezintă motivele cererii, inclusiv identificarea măsurii în cauză, și explică, în cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (a), modul în care măsura respectivă constituie o încălcare a dispozițiilor vizate prezentând clar temeiul juridic al plângerii sau, în cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b), modul în care măsura în cauză anulează sau reduce în mod semnificativ beneficiile conferite părții reclamante în temeiul părții III din prezentul acord.
- (3) O cerere de constituire a unei comisii de arbitraj privind un litigiu menționat la articolul 29.4 litera (a) nu aduce atingere dreptului părții solicitante de a solicita, concomitent sau ulterior, constituirea unei comisii de arbitraj privind un litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b) cu privire la aceeași măsură și invers.

(4) În cazul în care partea reclamantă a solicitat, în același timp și cu privire la aceeași măsură, constituirea unei comisii de arbitraj atât pentru un litigiu menționat la articolul 29.4 litera (a), cât și pentru un litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b), se instituie o singură comisie de arbitraj pentru ambele litigii, care va desfășura o singură procedură de arbitraj pentru ambele litigii. În cazul arbitrajelor ulterioare referitoare la aceeași măsură, arbitrajul ulterior este înaintat aceleiași comisii de arbitraj ca și litigiul precedent, ori de câte ori este posibil.

ARTICOLUL 29.8

Numirea arbitrilor

- (1) Arbitrii trebuie să dețină cunoștințe specializate sau experiență în drept și în comerț internațional. Arbitrii care nu sunt resortisanți ai unei părți trebuie să fie juriști.
- (2) Arbitrii trebuie:
  - (a) să fie independenți;
  - (b) să își exercite funcția în nume propriu;
  - (c) să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau administrație publică și să nu aibă legături cu nicio administrație publică sau organizație guvernamentală a unei părți la prezentul acord și
  - (d) să îndeplinească cerințele din anexa 29-B.

- (3) Comitetul mixt reunit în configurația comerț stabilește, în cel mult 6 (șase) luni de la data intrării în vigoare a prezentului acord, o listă cu cel puțin 32 (treizeci și două) de persoane care doresc și sunt în măsură să fie arbitri. Lista respectivă se compune din următoarele 3 (trei) subliste:
- (a) o sublistă de 12 (douăsprezece) persoane propuse de Uniunea Europeană;
  - (b) o sublistă de 12 (douăsprezece) persoane propuse de MERCOSUR și
  - (c) o sublistă de 8 (opt) persoane propuse de ambele părți, care nu sunt resortisanți ai niciuneia dintre părți, pentru a exercita funcția de președinte al comisiei de arbitraj.
- (4) Comitetul mixt reunit în configurația comerț se asigură că lista menționată la alineatul (3) de la prezentul articol conține numărul necesar de persoane. Comitetul mixt reunit în configurația comerț poate modifica lista arbitrilor, în conformitate cu articolul 25 din regulamentul de procedură prevăzut în anexa 29-A.
- (5) În cazul în care, la momentul instituirii unei anumite comisii de arbitraj în temeiul articolului 29.9, lista prevăzută la alineatul (3) de la prezentul articol nu a fost întocmită sau dacă, deși aceasta a fost întocmită, nu toate persoanele incluse pe o anumită sublistă pot îndeplini funcția de arbitru într-un litigiu, copreședintele Comitetului mixt reunit în configurația comerț al părții reclamante selectează arbitrii prin tragere la sorți, în conformitate cu articolele 10, 26 și 28-31 din regulamentul de procedură prevăzut în anexa 29-A.

ARTICOLUL 29.9

Instituirea comisiei de arbitraj

- (1) O comisie de arbitraj este compusă din 3 (trei) arbitri.
- (2) În termen de cel mult 10 (zece) zile de la data primirii cererii scrise de instituire a unei comisii de arbitraj în temeiul articolului 29.7 alineatul (1), părțile se consultă pentru a conveni asupra componenței acesteia¹. Expertiza relevantă pentru obiectul litigiului poate fi luată în considerare de către părți pentru selectarea arbitrilor. Comisia de arbitraj este prezidată întotdeauna de o persoană care nu este resortisant al niciuneia dintre părți.
- (3) În cazul în care nu se ajunge la un acord cu privire la componența comisiei de arbitraj în termenul prevăzut la alineatul (2) de la prezentul articol, fiecare parte numește un membru al comisiei de arbitraj din sublista părții respective menționată la articolul 29.8 alineatul (3) în termen de cel mult 10 (zece) zile de la expirarea termenului menționat la alineatul (2) de la prezentul articol. În cazul în care o parte nu numește un arbitru în termenul respectiv, copreședintele Comitetului mixt reunit în configurația comerț al părții reclamante sau reprezentantul acestuia selectează arbitrul prin tragere la sorți din sublista părții respective, în termen de cel mult 5 (cinci) zile de la expirarea termenului menționat în teza anterioară.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, atunci când convin asupra componenței comisiei de arbitraj în temeiul prezentului alineat, părțile pot conveni să selecteze ca arbitri persoane care nu sunt incluse pe lista arbitrilor întocmită în conformitate cu articolul 29.8 alineatul (3).

- (4) În perioada menționată la alineatul (2) de la prezentul articol, părțile depun eforturi pentru a ajunge la un acord cu privire la președintele comisiei de arbitraj. În cazul în care părțile nu reușesc să ajungă la un acord, oricare dintre acestea solicită copreședintelui Comitetului mixt reunit în configurația comerț al părții reclamante să selecteze președintele comisiei de arbitraj prin tragere la sorți din sublista menționată la articolul 29.8 alineatul (3) în termen de cel mult 5 (cinci) zile de la cererea respectivă.
- (5) Data instituirii comisiei de arbitraj este data la care toți arbitrii selectați au acceptat numirea în conformitate cu regulamentul de procedură prevăzut în anexa 29-A.
- (6) În cazul în care o parte consideră că un arbitru nu respectă anexa 29-B, se aplică procedurile prevăzute în anexa 29-A.
- (7) În cazul în care un arbitru nu poate participa la procedură, se retrage sau trebuie înlocuit, se selectează un nou arbitru în conformitate cu procedurile de selecție prevăzute la prezentul articol și cu regulamentul de procedură prevăzut în anexa 29-A. Procedura de arbitraj se suspendă în perioada respectivă timp de cel mult 25 (douăzeci și cinci) de zile.
- (8) Părțile acceptă ca obligatorie, *ipso facto* și fără a fi necesar un acord special, autoritatea unei comisii de arbitraj instituite în conformitate cu prezentul capitol.

ARTICOLUL 29.10

Decizia cu privire la chestiuni urgente

În cazul în care o parte solicită acest lucru, comisia de arbitraj decide, în termen de 10 (zece) zile de la data instituirii sale, dacă respectivul caz se referă sau nu la o chestiune urgentă.

ARTICOLUL 29.11

Audieri

Audierile comisiei de arbitraj sunt deschise publicului, cu excepția cazului în care părțile în litigiu decid altfel. Audierile comisiei de arbitraj sunt parțial sau complet închise pentru publicul atunci când observațiile sau argumentele unei părți conțin informații pe care partea respectivă le-a desemnat ca fiind confidențiale.

ARTICOLUL 29.12

Informații și consiliere tehnică

- (1) Comisia de arbitraj poate solicita, în conformitate cu anexa 29-A, avizul unor experți sau poate obține informații din orice sursă considerată relevantă.
- (2) Avizele experților și informațiile obținute din orice sursă relevantă nu au caracter obligatoriu.
- (3) Experții trebuie să fie persoane cu statut profesional și experiență în domeniul relevant. Comisia de arbitraj consultă părțile înainte de alegerea experților respectivi.
- (4) Comisia de arbitraj stabilește un termen rezonabil pentru prezentarea informațiilor sau a raportului experților.

(5) Persoanele părților sunt autorizate să prezinte observații de tip amicus curiae comisiilor de arbitraj în conformitate cu condițiile prevăzute în anexa 29-A. Condițiile respective asigură faptul că observațiile amicus curiae nu creează o sarcină nejustificată pentru părțile în litigiu și nu întârzie și nu complică în mod nejustificat procedura comisiei de arbitraj.

(6) Orice informații obținute în conformitate cu prezentul articol sunt comunicate fiecăreia dintre părți și sunt supuse observațiilor acestora.

ARTICOLUL 29.13

Dreptul aplicabil și normele de interpretare

(1) În cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (a), comisia de arbitraj soluționează litigiul în conformitate cu dispozițiile vizate.

(2) În toate litigiile menționate la articolul 29.4, comisia de arbitraj interpretează dispozițiile vizate în conformitate cu normele obișnuite de interpretare a dreptului public internațional. Atunci când interpretează o obligație în temeiul prezentului acord care este identică cu o obligație în temeiul Acordului OMC, comisia de arbitraj ia în considerare orice interpretare relevantă stabilită în hotărârile Organului de soluționare a litigiilor al OMC.

ARTICOLUL 29.14

Hotărârea arbitrală

- (1) În termen de cel mult 90 (nouăzeci) de zile de la data instituirii sale, comisia de arbitraj transmite părților un raport intermediar de arbitraj. Raportul intermediar de arbitraj prezintă constatările de fapt, aplicabilitatea dispozițiilor vizate, dacă este cazul, și justificarea constatărilor și a recomandărilor formulate de comisia de arbitraj.
- (2) Atunci când comisia de arbitraj consideră că termenul menționat la alineatul (1) nu poate fi respectat, președintele comisiei de arbitraj comunică acest lucru în scris părților și Comitetului mixt reunit în configurația comerț, precizând motivele întârzierii și data la care comisia de arbitraj preconizează să prezinte raportul intermediar de arbitraj. În niciun caz raportul interimar de arbitraj nu poate fi prezentat mai târziu de 120 (o sută douăzeci) de zile de la data instituirii comisiei de arbitraj.
- (3) În cazuri de urgență, inclusiv cu privire la bunuri perisabile sau la alte bunuri sau servicii care își pierd rapid calitatea, starea actuală sau valoarea comercială într-o perioadă scurtă, comisia de arbitraj depune toate eforturile pentru a-și prezenta raportul intermediar de arbitraj în termen de 45 (patruzeci și cinci) de zile și, în orice caz, nu mai târziu de 60 (șaizeci) de zile de la data instituirii comisiei de arbitraj.

(4) O parte poate transmite comisiei de arbitraj o cerere scrisă de reexaminare a unor aspecte punctuale ale raportului intermediar de arbitraj în termen de cel mult 14 (paisprezece) zile de la primirea acestuia sau, în cazuri de urgență, inclusiv cele care implică bunuri perisabile sau bunuri sau servicii sezoniere, în termen de cel mult 7 (șapte) zile de la primirea acestuia. După analizarea tuturor observațiilor formulate în scris de părți cu privire la raportul intermediar de arbitraj, comisia de arbitraj poate să își modifice raportul și, dacă consideră oportun, să efectueze examinări suplimentare.

(5) Dacă în termenul menționat la alineatul (4) nu se transmite nicio cerere scrisă de reexaminare a unor aspecte punctuale ale raportului intermediar de arbitraj, raportul respectiv devine hotărârea arbitrală.

(6) Comisia de arbitraj transmite hotărârea arbitrală părților și Comitetului mixt reunit în configurația comerț în termen de cel mult 120 (o sută douăzeci) de zile de la instituirea comisiei de arbitraj. În cazul în care comisia de arbitraj consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele comisiei de arbitraj comunică acest lucru în scris părților și Comitetului mixt reunit în configurația comerț, precizând motivele întârzierii. În niciun caz hotărârea arbitrală nu poate fi pronunțată mai târziu de 150 (o sută cincizeci) de zile de la data instituirii comisiei de arbitraj.

(7) În cazuri de urgență, inclusiv cu privire la bunuri perisabile sau la alte bunuri sau servicii care își pierd rapid calitatea, starea actuală sau valoarea comercială într-o perioadă scurtă, comisia de arbitraj depune toate eforturile pentru a pronunța hotărârea arbitrală în termen de cel mult 60 (șaizeci) de zile de la data instituirii sale. În niciun caz hotărârea arbitrală nu poate fi pronunțată mai târziu de 75 (șaptezeci și cinci) de zile de la data respectivă.

(8) Hotărârea arbitrală prezintă constatările de fapt, aplicabilitatea dispozițiilor vizate, dacă este cazul, și justificarea constatărilor și a recomandărilor. Hotărârea arbitrală include o analiză suficientă a argumentelor prezentate de părți și răspunde în mod clar la întrebările și observațiile ambelor părți, inclusiv la cele formulate cu privire la raportul intermediar de arbitraj.

(9) Comisia de arbitraj efectuează o evaluare obiectivă a chestiunii cu care este sesizată, inclusiv o evaluare obiectivă privind faptele cazului, argumentele și elementele de probă prezentate de ambele părți, și:

- (a) în cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (a), aplicabilitatea și conformitatea cu dispozițiile vizate sau
- (b) în cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b), existența unei anulări sau a unei reduceri semnificative a oricărui beneficiu conferit părții reclamante în temeiul dispozițiilor vizate într-un mod care afectează negativ comerțul dintre părți.

(10) În cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b), cu excepția cazului în care părțile convin altfel, comisia de arbitraj:

- (a) stabilește dacă măsura în cauză anulează sau reduce în mod semnificativ orice beneficiu conferit părții reclamante în temeiul dispozițiilor vizate, într-un mod care afectează negativ comerțul dintre părți;
- (b) dacă este cazul, stabilește nivelul beneficiilor conferite părții reclamante în temeiul dispozițiilor vizate care au fost anulate sau reduse în mod semnificativ într-un mod care afectează negativ comerțul dintre părți;

- (c) dacă constată că măsura în cauză anulează sau reduce în mod semnificativ orice beneficiu conferit părții reclamante în temeiul dispozițiilor vizate, într-un mod care afectează negativ comerțul dintre părți, recomandă părții pârâte să efectueze o ajustare reciproc satisfăcătoare; partea pârâtă nu este obligată să retragă măsura în cauză și
  - (d) dacă este cazul și dacă ambele părți solicită acest lucru, sugerează modalități și mijloace de a ajunge la o ajustare reciproc satisfăcătoare, inclusiv prin compensare; aceste recomandări nu sunt obligatorii pentru părți.
- (11) Comisia de arbitraj depune toate eforturile pentru a lua o decizie prin consens. Totuși, dacă nu se poate ajunge la o decizie prin consens, chestiunea în cauză se decide prin vot majoritar. Arbitrii nu emit opinii divergente sau separate și păstrează confidențialitatea în ceea ce privește votul.
- (12) Comitetul mixt reunit în configurația comerț pune la dispoziția publicului în întregime hotărârea arbitrală a comisiei de arbitraj, cu excepția cazului în care părțile decid, de comun acord, să nu facă publice părți din aceasta care conțin informații confidențiale.
- (13) Hotărârea arbitrală este obligatorie pentru părți de la data la care este pronunțată și nu este supusă unei căi de atac.
- (14) Hotărârea arbitrală nu poate să completeze sau să reducă drepturile și obligațiile prevăzute în dispozițiile vizate. Hotărârea arbitrală nu se interpretează în sensul că ar conferi drepturi sau ar impune obligații persoanelor.
- (15) Alineatele (2), (4), (6), (8) și (11) se aplică hotărârilor comisiei de arbitraj menționate la articolele 29.18, 29.19, 29.20 și 29.21.

ARTICOLUL 29.15

Retragere, soluție stabilită de comun acord sau suspendarea unui litigiu

- (1) Partea reclamantă poate, sub rezerva consimțământului părții pârâte, să își retragă plângerea înainte de pronunțarea hotărârii arbitrale.
- (2) În cazul în care părțile ajung la o soluție stabilită de comun acord în orice moment, fie înainte, fie după pronunțarea hotărârii arbitrale, Comitetul mixt reunit în configurația comerț este notificat în scris de către ambele părți.
- (3) La cererea ambelor părți, comisia de arbitraj își suspendă activitatea în orice moment, înainte de pronunțarea hotărârii arbitrale, pentru o perioadă convenită de părți și care nu depășește 12 (douăsprezece) luni consecutive. În această perioadă, comisia de arbitraj își reia activitatea numai la cererea scrisă a ambelor părți. Cererea se notifică Comitetului mixt reunit în configurația comerț. Procedura este reluată din etapa în care a fost suspendată la 20 (douăzeci) de zile de la data primirii cererii. În cazul în care lucrările comisiei de arbitraj au fost suspendate mai mult de 12 (douăsprezece) luni, autoritatea comisiei de arbitraj expiră, fără a se aduce atingere dreptului părții reclamante de a cere ulterior instituirea unei comisii de arbitraj cu privire la aceeași chestiune.

ARTICOLUL 29.16

Cererea de clarificare

În termen de cel mult 10 (zece) zile de la primirea hotărârii arbitrale, o parte poate transmite comisiei de arbitraj, cu o copie către cealaltă parte și către Comitetul mixt reunit în configurația comerț, o cerere scrisă de clarificare cu privire la anumite aspecte ale unei constatări sau recomandări din hotărârea arbitrală pe care partea solicitantă o consideră ambiguă. Cealaltă parte la litigiu poate prezenta comisiei de arbitraj observații cu privire la cererea respectivă în termen de cel mult 5 (cinci) zile de la primirea acesteia. Comisia de arbitraj răspunde cererii de clarificare a hotărârii arbitrale în termen de cel mult 15 (cincisprezece) zile de la primirea acesteia. Cererile de clarificare nu se folosesc ca mijloc de reexaminare a hotărârii arbitrale.

ARTICOLUL 29.17

Respectarea hotărârii arbitrale

- (1) Partea pârâtă ia toate măsurile necesare pentru a se conforma cu promptitudine și cu bună-credință hotărârii arbitrale.
- (2) În cazul în care comisia de arbitraj concluzionează că măsura în cauză anulează sau reduce în mod semnificativ orice beneficiu conferit părții reclamante în temeiul dispozițiilor vizate, într-un mod care afectează negativ comerțul dintre părți, părțile se angajează în consultări cu scopul de a ajunge la o soluție stabilită de comun acord. Părțile depun eforturi pentru a favoriza o soluție care extinde efectiv accesul pe piață prin măsuri care includ reducerea tarifelor sau eliminarea barierelor netarifare.

ARTICOLUL 29.18

Perioada rezonabilă pentru conformare

- (1) În cazul în care conformarea imediată cu hotărârea arbitrală nu este posibilă, partea pârâtă dispune de o perioadă rezonabilă pentru a face acest lucru. În acest caz, în termen de cel mult 30 (treizeci) de zile de la primirea hotărârii arbitrale, partea pârâtă notifică părții reclamante și Comitetului mixt reunit în configurația comerț durată perioadei rezonabile de care va avea nevoie pentru a se conforma.
- (2) În cazul în care părțile nu au convenit asupra duratei perioadei rezonabile pentru conformarea cu hotărârea arbitrală, partea reclamantă solicită în scris comisiei de arbitraj inițiale, în termen de cel mult 20 (douăzeci) de zile de la primirea notificării efectuate în temeiul alineatului (1) de către partea pârâtă, să stabilească durata perioadei rezonabile. Solicitarea respectivă se notifică celeilalte părți și Comitetului mixt reunit în configurația comerț. Comisia de arbitraj transmite hotărârea sa părților și Comitetului mixt reunit în configurația comerț în termen de cel mult 20 (douăzeci) de zile de la data depunerii solicitării.
- (3) Partea pârâtă informează în scris partea reclamantă cu privire la progresele înregistrate în ceea ce privește conformarea cu hotărârea arbitrală cu cel puțin 1 (o) lună înainte de expirarea termenului rezonabil.
- (4) Perioada rezonabilă poate fi prelungită de comun acord între părți.

ARTICOLUL 29.19

Reexaminarea măsurilor luate în vederea conformării cu hotărârea arbitrală

(1) Înainte de expirarea perioadei rezonabile menționate la articolul 29.18, partea pârâtă notifică celeilalte părți și Comitetului mixt reunit în configurația comerț orice măsură luată pentru a se conforma hotărârii arbitrale.

(2) În cazul în care părțile nu sunt de acord cu privire la existența sau conformitatea măsurii notificate de partea pârâtă în temeiul alineatului (1) cu hotărârea arbitrală sau cu dispozițiile vizate, partea reclamantă poate transmite o cerere comisiei de arbitraj inițiale pentru a se pronunța în această privință. O astfel de cerere identifică măsura specifică în cauză și explică modul în care măsura respectivă nu respectă hotărârea arbitrală sau este incompatibilă cu dispozițiile vizate, prezentând în mod clar temeiul juridic al plângerii. Comisia de arbitraj comunică părților hotărârea sa în termen de cel mult 45 (patruzeci și cinci) de zile de la data transmiterii cererii.

ARTICOLUL 29.20

Măsuri reparatorii temporare în caz de neconformare

(1) În cazul în care partea pârâtă nu a notificat măsura luată pentru a se conforma hotărârii arbitrale sau dispozițiilor vizate în perioada rezonabilă stabilită în conformitate cu articolul 29.18 sau dacă comisia de arbitraj pronunță o hotărâre în temeiul articolului 29.19 alineatul (2) potrivit căreia nu s-a luat nicio măsură de conformare cu hotărârea arbitrală sau măsura notificată în temeiul articolului 29.19 alineatul (1) este incompatibilă cu hotărârea arbitrală sau cu obligațiile care îi revin părții pârâte în temeiul dispozițiilor vizate, partea pârâtă prezintă, la cererea părții reclamante, o ofertă de compensație temporară.

- (2) Partea reclamantă poate, după notificarea părții pârâte și a Comitetului mixt reunit în configurația comerț, să suspende concesiile sau alte obligații în temeiul dispozițiilor vizate dacă:
- (a) partea reclamantă decide să nu solicite o ofertă de compensație temporară în temeiul alineatului (1) sau
  - (b) este formulată o astfel de cerere și nu se ajunge la niciun acord privind compensația în termen de 30 (treizeci) de zile:
    - (i) de la expirarea perioadei rezonabile stabilite în temeiul articolului 29.18 sau
    - (ii) de la pronunțarea unei hotărâri arbitrale în temeiul articolului 29.19 alineatul (2) prin care se constată că nu s-a luat nicio măsură în vederea conformării cu hotărârea arbitrală sau că măsura notificată în temeiul articolului 29.19 alineatul (1) este incompatibilă cu hotărârea arbitrală sau cu dispozițiile vizate.
- (3) Suspendarea concesiilor sau a altor obligații nu trebuie să depășească nivelul echivalent anulării sau reducerii beneficiilor ca urmare a nerespectării de către partea pârâtă a hotărârii arbitrale. Partea reclamantă notifică celeilalte părți concesiile sau alte obligații pe care intenționează să le suspende cu 30 (treizeci) de zile înainte de data la care urmează să intre în vigoare suspendarea.
- (4) Atunci când analizează ce concesiile sau alte obligații să suspende, partea reclamantă ar trebui să încerce să suspende mai întâi concesiile sau alte obligații din același sector sau din aceleași sectoare ca cel afectat sau cele afectate de măsura despre care s-a constatat că este neconformă cu dispozițiile vizate sau că a anulat sau a redus în mod semnificativ beneficiile conferite părții reclamante în temeiul părții III din prezentul acord într-un mod care afectează negativ comerțul dintre părți.

(5) În cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (a), suspendarea concesiilor se poate aplica altor sectoare decât sectorul sau sectoarele în care comisia de arbitraj a constatat anularea sau reducerea beneficiilor, în special dacă partea reclamantă consideră că suspendarea este eficace pentru asigurarea conformității.

(6) În cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b), dacă partea reclamantă consideră că suspendarea concesiilor în cadrul aceluiași sector sau al acelorași sectoare ca cel afectat sau cele afectate negativ de măsura în cauză nu este posibilă sau eficace, aceasta poate încerca să le aplice în alte sectoare. În acest caz, partea reclamantă ia în considerare:

- (a) comerțul în sectorul afectat negativ de măsura în cauză și importanța acestor schimburi comerciale pentru partea respectivă;
- (b) elementele economice mai ample legate de anularea sau reducerea semnificativă a unui beneficiu și
- (c) consecințele economice mai ample ale aplicării suspendării concesiilor, inclusiv extinderea adoptării de măsuri reparatorii temporare în mai multe sectoare pentru a ține seama de dimensiunea economică diferită a sectoarelor implicate.

(7) În cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b), partea reclamantă continuă să acorde părții pârâte, în sectorul care face obiectul măsurilor reparatorii în cauză, un tratament semnificativ mai favorabil decât tratamentul pe care îl acorda părții respective înainte de intrarea în vigoare a prezentului acord.

În special, atunci când se adoptă o măsură reparatorie temporară prin suspendarea concesiilor tarifare, partea reclamantă acordă prioritate mărfurilor care fac obiectul liberalizării tarifare totale.

Pentru mărfurile supuse contingentelor tarifare, orice măsură reparatorie temporară se aplică astfel încât cel puțin 50 (cincizeci) % din volumul contingentului specificat în anexa 10-A, referitor la partea pârâtă, să nu fie afectat și să fie pe deplin accesibil în temeiul părții III din prezentul acord.

Pentru mărfurile care fac obiectul liberalizării în etape și pentru care perioada până la liberalizarea completă este mai mare de 11 (unsprezece) ani, orice măsură reparatorie temporară sub forma suspendării concesiilor tarifare nu trebuie să depășească 50 (cincizeci) % din diferența dintre, pe de o parte, nivelul stabilit în anexa 10-A aplicabil la momentul relevant și, pe de altă parte, nivelul tarifar nepreferențial aplicat de partea care suspendă, până la liberalizarea completă a comerțului cu mărfurile în cauză.

(8) În cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b) care implică o țară în curs de dezvoltare fără ieșire la mare, partea reclamantă analizează măsurile suplimentare pe care le-ar putea lua, care ar fi adecvate circumstanțelor țării respective, ținând seama nu numai de acoperirea comercială a măsurilor denunțate, ci și de impactul oricăror măsuri reparatorii temporare asupra provocărilor economice specifice ale respectivei țări în curs de dezvoltare fără ieșire la mare.

(9) În cazul în care partea pârâtă consideră că nivelul notificat de suspendare a concesiilor sau a altor obligații depășește nivelul echivalent anulării sau reducerii beneficiilor cauzate de nerespectarea de către partea pârâtă a hotărârii arbitrale, aceasta poate adresa o cerere scrisă comisiei de arbitraj inițiale pentru a se pronunța în această privință. Cererea respectivă se notifică părții reclamante și Comitetului mixt reunit în configurația comerț în termen de cel mult 30 (treizeci) de zile de la data primirii notificării menționate la alineatul (2). În termen de 10 (zece) zile de la data primirii cererii adresate comisiei de arbitraj, partea reclamantă prezintă un document care indică metodologia utilizată pentru calcularea nivelului de suspendare a concesiilor sau a altor obligații. Comisia de arbitraj își pronunță hotărârea în termen de cel mult 30 (treizeci) de zile de la data primirii cererii. În această perioadă, partea reclamantă nu suspendă concesiile sau alte obligații.

(10) Suspendarea concesiilor sau a altor obligații este temporară și nu înlocuiește obiectivul conformării depline cu hotărârea arbitrală și cu dispozițiile vizate. Concesiile sau alte obligații se suspendă:

- (a) în cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (a), doar până când orice măsură pe care comisia de arbitraj a considerat-o incompatibilă cu dispozițiile vizate a fost retrasă sau modificată astfel încât partea pârâtă să se conformeze dispozițiilor respective;
- (b) în cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b), doar până când orice măsură cu privire la care comisia de arbitraj a constatat că anulează sau reduce semnificativ un beneficiu conferit părții reclamante în temeiul dispozițiilor vizate, într-un mod care afectează negativ comerțul dintre părți, a fost retrasă sau modificată astfel încât să se elimine anularea sau reducerea semnificativă a beneficiului;
- (c) doar până când părțile au convenit că măsura notificată în temeiul articolului 29.19 alineatul (1) asigură conformarea părții pârâte cu hotărârea arbitrală sau cu dispozițiile vizate sau

(d) doar până când părțile au ajuns la o soluție stabilită de comun acord în temeiul articolului 29.24.

(11) În pofida alineatului (1), în cazul unui litigiu menționat la articolul 29.4 litera (b), compensația poate face parte dintr-o ajustare reciproc satisfăcătoare ca soluționare finală a litigiului.

ARTICOLUL 29.21

Reexaminarea oricărei măsuri luate în vederea conformării după adoptarea
măsurilor reparatorii temporare în caz de neconformare

(1) Partea pârâtă transmite o notificare părții reclamante și Comitetului mixt reunit în configurația comerț cu privire la orice măsură luată pentru a se conforma hotărârii arbitrale în urma suspendării concesiilor sau a altor obligații sau în urma aplicării unei compensații temporare, după caz. Cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (2), partea reclamantă încetează suspendarea concesiilor sau a altor obligații în termen de cel mult 30 (treizeci) de zile de la transmiterea notificării. În cazul în care s-a aplicat o compensație și cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (2), partea pârâtă poate înceta aplicarea compensației în termen de cel mult 30 (treizeci) de zile de la notificarea conformării cu hotărârea arbitrală.

(2) În cazul în care părțile nu se pun de acord cu privire la faptul că prin măsura notificată se asigură conformarea părții pârâte cu hotărârea arbitrală sau cu dispozițiile vizate, oricare dintre părți poate, în termen de cel mult 30 (treizeci) de zile de la notificarea măsurii, să solicite în scris comisiei de arbitraj să se pronunțe în această privință. Solicitarea respectivă se notifică celeilalte părți și Comitetului mixt reunit în configurația comerț. Comisia de arbitraj notifică hotărârea sa părților și Comitetului mixt reunit în configurația comerț în termen de cel mult 45 (patruzeci și cinci) de zile de la primirea cererii. În cazul în care comisia de arbitraj hotărăște că măsura adoptată în vederea conformării este conformă cu hotărârea arbitrală și cu dispozițiile vizate, suspendarea concesiilor sau a altor obligații sau, după caz, compensația încetează. Dacă este cazul, partea reclamantă ajustează nivelul suspendării concesiilor sau a altor obligații la nivelul stabilit de comisia de arbitraj.

(3) Suspendarea concesiilor sau a altor obligații sau, după caz, compensația încetează și în cazul în care nu se formulează nicio cerere adresată comisiei de arbitraj în conformitate cu alineatul (2).

ARTICOLUL 29.22

Anexe

- (1) Anexele 29-A, 29-B și 29-C fac parte integrantă din prezentul capitol.
- (2) Litigiile în temeiul prezentului capitol se desfășoară în conformitate cu anexele 29-A și 29-B.
- (3) Comitetul mixt reunit în configurația comerț poate modifica anexele 29-A și 29-B.

SECȚIUNEA D

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 29.23

Alegerea forului

- (1) Litigiile legate de aceeași chestiune care decurg din dispozițiile vizate și din Acordul OMC sau din orice alt acord la care părțile relevante sunt parte pot fi soluționate în temeiul prezentului capitol, în temeiul MSL sau în cadrul procedurilor de soluționare a litigiilor prevăzute în celălalt acord, la alegerea părții reclamante.
- (2) În sensul prezentului articol:
- (a) procedura de soluționare a litigiilor în temeiul Acordului OMC este considerată inițiată prin depunerea de către o parte a unei cereri de instituire a unei comisii de arbitraj în conformitate cu articolul 6 din MSL;
  - (b) procedura de soluționare a litigiilor în temeiul oricărui alt acord este considerată inițiată prin depunerea de către o parte a unei cereri de instituire a unei comisii de soluționare a litigiilor sau a unui tribunal în conformitate cu dispozițiile acordului în cauză și
  - (c) procedura de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului capitol este considerată inițiată prin depunerea de către o parte a unei cereri de instituire a unei comisii de arbitraj în temeiul articolului 29.7.

(3) În pofida alineatului (1) și sub rezerva alineatului (4), în cazul în care Uniunea Europeană sau MERCOSUR sau unul sau mai multe dintre statele MERCOSUR semnatare au solicitat constituirea unei comisii în temeiul articolului 6 din MSL sau în temeiul dispozițiilor relevante ale unui alt acord la care părțile relevante sunt parte sau instituirea unei comisii de arbitraj în temeiul articolului 29.7, partea respectivă nu poate iniția o altă serie de proceduri cu privire la aceeași chestiune în unul dintre celelalte foruri, cu excepția cazurilor în care organismul competent din cadrul forului ales nu a luat o decizie pe fond din motive juridictionale sau procedurale, altele decât încetarea procedurilor în urma unei cereri de retragere sau de suspendare a procedurii.

(4) În cazul în care MERCOSUR a solicitat instituirea unei comisii de arbitraj în temeiul articolului 29.7, un stat MERCOSUR semnatar nu inițiază o altă procedură cu privire la aceeași chestiune în cadrul niciunui alt for. În cazul în care Uniunea Europeană a solicitat instituirea unei comisii de arbitraj împotriva MERCOSUR în temeiul articolului 29.7, Uniunea Europeană nu inițiază o altă procedură împotriva unuia sau mai multor state MERCOSUR semnatare în niciun alt for, dacă măsura contestată a respectivului stat sau a respectivelor state MERCOSUR semnatare este o măsură de punere în aplicare a măsurii contestate a MERCOSUR, iar Uniunea Europeană invocă încălcarea unei obligații substanțial echivalente.

(5) Două sau mai multe litigii se referă la aceeași chestiune atunci când implică aceleași părți la litigiu, se referă la aceeași măsură și tratează presupusa încălcare a unei obligații substanțial echivalente¹.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, două sau mai multe litigii care implică aceleași părți la litigiu și care se referă la aceeași măsură, dar care nu se referă la o presupusă încălcare a dispozițiilor vizate sau a Acordului OMC sau a oricărui alt acord la care părțile relevante sunt parte nu se consideră că se referă la aceeași chestiune în sensul prezentului articol.

(6) Fără a se aduce atingere alineatului (3), nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică o parte să suspende obligațiile autorizate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC sau autorizate în temeiul procedurilor de soluționare a litigiilor prevăzute de un alt acord internațional la care părțile în litigiu sunt parte. Acordul OMC sau alt acord internațional încheiat între părți nu trebuie invocat pentru a împiedica o parte să suspende obligațiile care decurg din prezentul capitol.

ARTICOLUL 29.24

Soluție stabilită de comun acord

- (1) Părțile pot ajunge, în orice moment, la o soluție stabilită de comun acord în privința oricărui litigiu menționat la articolul 29.4. Părțile convin asupra unui termen pentru punerea în aplicare a soluției.
- (2) În cazul în care se ajunge la o soluție stabilită de comun acord în cursul procedurii de arbitraj, părțile notifică împreună soluția respectivă președintelui comisiei de arbitraj. În urma unei astfel de notificări, procedura de arbitraj se încheie.
- (3) Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a pune în aplicare, în termenul convenit, soluția stabilită de comun acord.
- (4) Soluția poate fi adoptată printr-o decizie a Consiliului mixt reunit în configurația comerț. Încheierea soluției stabilite de comun acord între părți poate fi condiționată de îndeplinirea unor proceduri interne necesare. Soluțiile stabilite de comun acord sunt făcute publice fără a conține informații pe care o parte le-a desemnat drept confidențiale.

(5) Înainte de expirarea termenului convenit, partea care pune în aplicare soluția informează în scris cealaltă parte cu privire la orice măsură luată pentru a pune în aplicare soluția stabilită de comun acord.

ARTICOLUL 29.25

Termene

- (1) Comisia de arbitraj sau mediatorul poate propune, în orice moment, părților să modifice orice termen menționat în prezentul capitol, precizând motivele care stau la baza propunerii.
- (2) Orice termen menționat în prezentul capitol poate fi prelungit prin acordul părților.

ARTICOLUL 29.26

Confidențialitate

Deliberările comisiei de arbitraj sunt confidențiale. Comisia de arbitraj și părțile tratează drept confidențiale orice informații prezentate de o parte comisiei de arbitraj pe care partea respectivă le-a desemnat drept confidențiale. Atunci când o parte transmite o versiune confidențială a observațiilor sale scrise comisiei de arbitraj, partea respectivă furnizează, la cererea celeilalte părți, și un rezumat neconfidențial al informațiilor cuprinse în observațiile scrise care poate fi făcut public.

ARTICOLUL 29.27

Costuri

- (1) Fiecare parte suportă propriile cheltuieli legate de participarea la o comisie de arbitraj sau la o procedură de mediere.
- (2) Părțile¹ suportă împreună și în mod egal cheltuielile legate de aspectele organizaționale, inclusiv remunerația și cheltuielile arbitrilor și ale mediatorului în conformitate cu anexa 29-A.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, astfel de costuri trebuie suportate împreună și în mod egal de Uniunea Europeană, pe de o parte, și, pe de altă parte, de statele MERCOSUR semnatare care sunt părți la litigiu și de MERCOSUR, dacă MERCOSUR este de asemenea parte la litigiu.

PARTEA IV

DISPOZIȚII FINALE

CAPITOLUL 30

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 30.1

Intrarea în vigoare

- (1) Prezentul acord intră în vigoare între partea UE și partea MERCOSUR în prima zi a lunii următoare datei la care și-au notificat reciproc, în scris, finalizarea procedurilor lor interne necesare în acest scop.
- (2) Notificările se trimit secretarului general al Consiliului Uniunii Europene și Guvernului Republicii Paraguay sau succesorilor acestuia, care sunt depozitarii prezentului acord.

ARTICOLUL 30.2

Aplicarea înainte de intrarea în vigoare

- (1) Prezentul acord poate fi aplicat cu titlu provizoriu. Aplicarea cu titlu provizoriu poate avea loc între Uniunea Europeană, pe de o parte, și MERCOSUR și/sau unul sau mai multe state MERCOSUR semnatare, pe de altă parte, în conformitate cu procedurile lor interne.
- (2) Aplicarea cu titlu provizoriu a prezentului acord sau a unor părți ale acestuia începe în prima zi a celei de a doua luni care urmează datei la care:
  - (a) Uniunea Europeană a notificat finalizarea procedurilor sale interne, indicând părțile din prezentul acord care se aplică cu titlu provizoriu, și
  - (b) în urma unei notificări din partea Uniunii Europene, MERCOSUR și/sau statul MERCOSUR semnatar ori statele MERCOSUR semnatare relevante, după caz, au notificat finalizarea procedurilor lor interne sau ratificarea prezentului acord și și-au confirmat acordul de a aplica cu titlu provizoriu părțile din prezentul acord propuse de Uniunea Europeană.
- (3) Notificările se trimit depozitarilor prezentului acord.
- (4) Consiliul mixt și alte organisme instituite în temeiul prezentului acord își pot exercita funcțiile în perioada în care prezentul acord sau o parte a acestuia se aplică cu titlu provizoriu. Orice decizie adoptată în această perioadă în exercitarea funcțiilor lor se aplică exclusiv între părțile care aplică prezentul acord cu titlu provizoriu și încetează să mai producă efecte între partea sau părțile care încetează să aplice prezentul acord cu titlu provizoriu și cealaltă parte sau celelalte părți.

- (5) În cazul în care, în conformitate cu prezentul articol, prezentul acord sau anumite dispoziții ale prezentului acord se aplică cu titlu provizoriu, orice trimitere la data intrării în vigoare se interpretează ca trimitere la data de la care are loc aplicarea respectivă.
- (6) În cazul în care, în conformitate cu prezentul articol, Uniunea Europeană și unul sau mai multe state MERCOSUR semnatare aplică cu titlu provizoriu prezentul acord sau anumite dispoziții ale prezentului acord, orice trimitere la MERCOSUR se interpretează ca trimitere la statul sau statele MERCOSUR semnatare care au convenit să aplice prezentul acord cu titlu provizoriu.
- (7) Modificările la prezentul acord sau la părți ale acestuia se pot aplica, de asemenea, cu titlu provizoriu, în conformitate cu prezentul articol. În cazul în care în cursul aplicării cu titlu provizoriu a prezentului acord sunt adoptate astfel de modificări, acestea se aplică MERCOSUR și/sau unui stat MERCOSUR semnatar în momentul în care acesta acceptă să aplice prezentul acord sau părți ale acestuia cu titlu provizoriu în conformitate cu alineatul (2) și rămân valabile după intrarea în vigoare a prezentului acord.

ARTICOLUL 30.3

Trimiteri la legi și la alte acorduri

- (1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, dacă se face trimitere la actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți, trimiterea respectivă se interpretează ca incluzând orice modificări aduse acestora.
- (2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, orice trimitere sau încorporare în prezentul acord prin intermediul unei trimeri la alte acorduri sau instrumente juridice, în totalitate sau în parte, se interpretează ca incluzând anexele, protocoalele, notele de subsol, notele interpretative și notele explicative aferente.

(3) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, dacă în prezentul acord sunt menționate sau încorporate, integral sau parțial, acorduri internaționale, acestea se interpretează ca incluzând modificările care le sunt aduse sau acordurile care le succed și care intră în vigoare, pentru ambele părți, la data semnării prezentului acord sau ulterior. În cazul în care, ca urmare a unor astfel de modificări sau acorduri ulterioare, apare o problemă legată de punerea în aplicare sau de executarea dispozițiilor prezentului acord, părțile se pot consulta, la cererea oricăreia dintre părți, prin intermediul Consiliului mixt, în vederea găsirii unei soluții reciproc satisfăcătoare la această problemă, după caz. În urma acestei consultări, părțile pot, printr-o decizie luată în cadrul Consiliului mixt, să modifice prezentul acord în consecință.

(4) Alineatul (3) se aplică *mutatis mutandis* în cazul în care modificarea sau acordul care îi succedă unui acord internațional menționat sau încorporat în prezentul acord integral sau parțial a intrat în vigoare pentru Uniunea Europeană și pentru unul sau mai multe state MERCOSUR semnatare.

ARTICOLUL 30.4

Îndeplinirea obligațiilor

(1) Pe baza principiilor respectului reciproc, parteneriatului egal și respectării dreptului internațional, fiecare parte ia toate măsurile generale sau specifice necesare pentru a-și îndeplini obligațiile care îi revin în temeiul prezentului acord.

(2) În cazul în care una dintre părți consideră că cealaltă parte nu și-a îndeplinit oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul părții III din prezentul acord, se aplică mecanismele specifice prevăzute în partea respectivă a acordului.

(3) În cazul în care una dintre părți consideră, pe baza situației de fapt, că cealaltă parte a încălcat una dintre obligațiile descrise ca elemente esențiale la articolul 1.2 alineatul (1), la articolul 5.2 alineatul (2) și la articolul 7.7 alineatul (3), partea respectivă poate lua măsuri adecvate.

Aceasta notifică de îndată cealaltă parte cu privire la acest fapt și la măsurile luate. O parte poate solicita să se organizeze consultări urgente cu privire la problema în cauză, în vederea găsirii unei soluții convenite de comun acord. Părțile în cauză depun eforturi să organizeze consultări înainte de adoptarea măsurilor corespunzătoare. Partea care efectuează notificarea și care adoptă măsurile prezintă toate informațiile relevante necesare pentru o examinare aprofundată a situației.

În sensul prezentului alineat, termenul „măsuri adecvate” poate include suspendarea, parțială sau totală, a prezentului acord. Suspendarea prezentului acord este o măsură de ultimă instanță și poate fi impusă numai în cazul unor încălcări deosebit de grave și substanțiale ale elementelor esențiale prevăzute la articolul 1.2 alineatul (1), la articolul 5.2 alineatul (2) și la articolul 7.7 alineatul (3). Într-un astfel de caz, părțile sunt exonerate de obligația de a pune în aplicare prezentul acord, integral sau parțial, în relațiile lor reciproce pe perioada suspendării. Suspendarea se aplică pe perioada minimă necesară soluționării problemei într-un mod acceptabil pentru părți.

(4) În cazul în care una dintre părți consideră, pe baza situației de fapt, că cealaltă parte nu și-a îndeplinit niciuna dintre obligațiile din prezentul acord, cu excepția celor care intră sub incidența alineatelor (2) și (3), partea respectivă notifică cealaltă parte. Părțile își intensifică eforturile de consultare și cooperare în vederea soluționării problemelor în timp util și pe cale amiabilă și organizează consultări sub auspiciile Consiliului mixt în vederea ajungerii la o soluție reciproc acceptabilă. Consiliul mixt poate solicita Comitetului mixt să se întrunească în termen de 15 zile pentru a organiza consultări urgente. Fiecare parte furnizează informațiile relevante necesare pentru o examinare aprofundată. În cazul în care Consiliul mixt nu este în măsură să ajungă la o soluție reciproc acceptabilă în termen de 90 de zile de la data notificării, partea care face notificarea poate lua măsurile adecvate. În sensul prezentului alineat, termenul „măsuri adecvate” poate include numai suspendarea părților I, II și IV ale prezentului acord. Într-un astfel de caz, partea care face notificarea și partea notificată sunt scutite de obligația de a pune în aplicare părțile suspendate ale prezentului acord în relațiile lor reciproce pe perioada suspendării.

(5) „Măsurile adecvate”, astfel cum sunt menționate la alineatele (3) și (4), se iau cu respectarea deplină a dreptului internațional și trebuie să fie proporționale cu neîndeplinirea obligațiilor care decurg din prezentul acord. Trebuie să se acorde prioritate acelor măsuri adecvate care perturbă cel mai puțin funcționarea prezentului acord.

(6) Suspendarea funcționării oricărei părți a prezentului acord în ceea ce privește un stat MERCOSUR semnatar nu atrage după sine suspendarea aplicării prezentului acord în ceea ce privește celelalte state MERCOSUR semnatare, cu excepția cazului în care suspendarea totală a prezentului acord în temeiul alineatului (3) este adecvată pentru a remedia o încălcare a elementelor esențiale prevăzute la articolul 1.2 alineatul (1) și la articolul 5.2 alineatul (2). Atunci când stabilește dacă să suspende integral prezentul acord, partea UE ține seama de orice măsuri luate de MERCOSUR împotriva statului MERCOSUR semnatar care a comis încălcarea.

(7) Suspendarea prezentului acord în cazul în care un stat MERCOSUR semnatar încalcă elementul esențial prevăzut la articolul 7.7 alineatul (3) nu atrage după sine suspendarea aplicării prezentului acord în raport cu celelalte state MERCOSUR semnatare.

ARTICOLUL 30.5

Modificări

(1) Părțile pot conveni în scris să modifice prezentul acord. O modificare intră în vigoare după ce părțile și-au comunicat notificări în scris care atestă că au îndeplinit cerințele și procedurile lor interne aplicabile necesare pentru intrarea în vigoare a modificării sau la o dată pe care părțile o stabilesc de comun acord.

(2) În pofida alineatului (1), Consiliul mixt reunit în configurația comerț sau Comitetul mixt reunit în configurația comerț, după caz, poate decide să modifice anexele la prezentul acord sau alte părți din partea III din prezentul acord, dacă acordul prevede acest lucru. O astfel de decizie poate prevedea că modificările se aplică de la data convenită de părți sau de la data la care a fost notificată îndeplinirea cerințelor legale ale uneia sau mai multor părți, după caz.

ARTICOLUL 30.6

Aderarea unor noi state membre la Uniunea Europeană

(1) Uniunea Europeană notifică părții MERCOSUR orice cerere de aderare a unei țări terțe la Uniunea Europeană.

- (2) În cursul negocierilor dintre Uniunea Europeană și țara candidată care solicită aderarea, Uniunea Europeană:
- (a) oferă, la cererea părții MERCOSUR și în măsura în care este posibil, toate informațiile privind orice chestiune vizată de prezentul acord și
  - (b) ia în considerare orice preocupări exprimate de partea MERCOSUR.
- (3) Comitetul mixt examinează orice efecte ale aderării unei țări terțe la Uniunea Europeană asupra prezentului acord, cu suficient timp înainte de data aderării în cauză.
- (4) În măsura în care este necesar, înainte de intrarea în vigoare a acordului privind aderarea unei țări terțe la Uniunea Europeană, părțile pun în aplicare, printr-o decizie a Consiliului mixt, ajustările sau dispozițiile tranzitorii necesare cu privire la prezentul acord.
- (5) Fără a aduce atingere alineatului (4), partea III din prezentul acord se aplică între noul stat membru al Uniunii Europene și partea MERCOSUR de la data aderării acestui nou stat membru la Uniunea Europeană.

ARTICOLUL 30.7

Aderarea statelor părți la MERCOSUR

- (1) MERCOSUR notifică părții UE orice cerere de aderare a unei țări terțe la MERCOSUR.

(2) În cursul negocierilor dintre MERCOSUR și țara candidată care solicită aderarea, MERCOSUR:

(a) oferă, la cererea părții UE și în măsura în care este posibil, toate informațiile privind orice chestiune vizată de prezentul acord și

(b) ia în considerare orice preocupări exprimate de UE.

(3) Orice stat parte la MERCOSUR care nu este parte la prezentul acord la data semnării sale („stat parte MERCOSUR solicitant”) poate adera la prezentul acord printr-un protocol de aderare încheiat între partea UE și statul parte MERCOSUR solicitant. Protocolul de aderare include rezultatele negocierilor de aderare și, dacă este necesar, orice ajustări recomandate de Comitetul mixt în temeiul alineatului (4). Prezentul acord se modifică în conformitate cu articolul 30.5 alineatul (1) pentru a reflecta condițiile de aderare convenite în protocolul de aderare dintre partea UE și statul parte MERCOSUR solicitant.

(4) În cursul negocierilor privind protocolul de aderare menționat la alineatul (3), MERCOSUR poate însoți delegația statului parte MERCOSUR solicitant și, înainte de încheierea negocierilor, oricare dintre părți poate solicita o reuniune a Comitetului mixt pentru a examina efectele posibile ale aderării statului parte MERCOSUR solicitant asupra prezentului acord și, dacă este necesar, pentru a recomanda ajustări.

ARTICOLUL 30.8

Anexe, appendice și protocoale

Anexele, appendicele și protocoalele la prezentul acord fac parte integrantă din acesta.

ARTICOLUL 30.9

Drepturi private

(1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează în sensul de a conferi alte drepturi sau de a impune alte obligații persoanelor decât cele create între părți în temeiul dreptului public internațional.

(2) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca permițând invocarea directă a acordului în sistemele juridice interne ale părților. Un stat parte la MERCOSUR care este semnatar al prezentului acord poate prevedea altfel în dreptul său intern.

ARTICOLUL 30.10

Perioada de valabilitate

Prezentul acord este valabil pe perioadă nedeterminată.

ARTICOLUL 30.11

Denunțare

- (1) Fie partea UE, fie partea MERCOSUR poate notifica în scris celeilalte părți intenția sa de a denunța prezentul acord.
- (2) Denunțarea produce efecte la nouă luni de la notificarea menționată la alineatul (1).

ARTICOLUL 30.12

Versiuni lingvistice autentice

Prezentul acord se întocmește în limbile bulgară, cehă, croată, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, italiană, irlandeză, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, neerlandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă și suedeză, fiecare dintre aceste texte fiind autentic în egală măsură.